Lawrence Durrell

QUINX
YA DA
KUSURSUZLUK PEŞİNDE

AVIGNON BEŞLİSİ: 5

İngilizce aslından
çeviren
GÜLÇİN ALDEMİR

Lawrence Durrell

QUINX

AVIGNON BEŞLİSİ: 5

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-510-533-6
© Lawrence Durrell 1985 / Onk Ajans Ltd. Şti. /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1996)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Eko Basımevi'nde basıldı. (1998)
Dizgi: Serap Kılıç

Lawrence Durrell

QUINX

AVIGNON BEŞLİSİ: 5

ROMAN

İngilizce aslından
çeviren
GÜLÇİN ALDEMİR

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

Özgün adı
Quinx or The Ripper's Tale

LAWRENCE DURRELL'IN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

KARA DEFTER / *roman*

İSKENDERİYE DÖRTLÜSÜ:

JUSTINE / *roman*
BALTHAZAR / *roman*
MOUNTOLIVE / *roman*
CLEA / *roman*

AVIGNON BEŞLİSİ:

MONSIEUR ya da KARANLIKLAR PRENSİ / *roman*
LIVIA ya da *DİRİ DİRİ GÖMÜLMEK* / *roman*
CONSTANCE ya da YALNIZLIKLAR / *roman*
SEBASTIAN ya da GÜÇLÜ TUTKULAR / *roman*
QUINX ya da KUSURSUZLUK PEŞİNDE / *roman*

Lawrence Durrell, 1912 yılında Hindistan'da doğdu. Genç yaşta İngiltere'ye geldi. Dışişleri Bakanlığında çeşitli görevler üstlendi. Kıbrıs Hükümetinde görev aldı, Kıbrıs'taki yaşamını *Acı Limonlar* adlı yapıtında dile getirdi. Yapıtlarında Yunan kültürü ile Akdeniz manzaralarının etkisi görülür. İskenderiye Dörtlüsü *Durrell*'ı üne kavuşturan yapıttır. *Tunc* (Ne Zaman) ve *Nunquam* (Asla) adlı romanlarından sonra Avignon Beşlisini kaleme aldı. İskenderiye Dörtlüsü modernizmin önemli bir kalıbına oturmakta ve ana teması olarak sanatın yaşam üzerindeki kontrolünü almaktadır. Sanat burjuva ahlakına ve bu ahlakı inşa eden baskılara meydan okur. Avignon Beşlisi ise yazarın 1974-85 yılları arasında yayınladığı beş kitaptan oluşur.

Stela A. Ghetie'ye
adanmıştır

...yargılanacağı keyifleri kendi yaratmalı...

Wordsworth dixit

İÇİNDEKİLER

BİR

YENİDEN PROVENCE'DA

Tren onları ileriye, aşağılara götürüyordu; Rhône'un bolluğunu ve bereketini taşıyan savaklar ve barajlar, uykulu düzlükler arasından, güneşin cılız ışığında güvercinlerin konfetiler gibi uçuştuğu ve çan kulelerinin günahlarından kutsal çanların tınısıyla arındığı Papalar kentine doğru. Valence'i geçince gülkurusu ve aşıboyası renkli gökler, çiçeklenmiş erguvanlarla küpeçiçekleri, dut ağaçlarıyla ergin gri zeytinlikler.

Sadık Drexel'le birlikte canavarlar denilen çoktan yitirilmiş çocuklar tarafından karşılandılar. Kız ve erkek kardeşe miras kalmış, gözlerden uzak bu şatoya, uzun zamandır planladıkları emekliliklerini geçirmeye gelmişlerdi. Bir zamanlar Blanford'u büyüleyerek onu bir roman yaratmaya iten, bu aşk üçgeninin içinde kendilerini kaybetmek için işte buradaydılar. Ne yazık ki, gerçekleşememişti bu. Düşüncesi de, gerçeği gibi, çok nesneldi ve gerçekte de başarısız olacaktı. Ancak şimdilik, güzelim canavarlar mutluydular ve inanç doluydular. Blan onları sevecenlikle karşıladı.

Kendilerince sevilen bir oyunun, üçüncü derece gezginci grubuna benziyorlardı – iki sarışın kadın ve bir erkek çocuğu, Lord Galen, Cade, Sutcliffe, Toby ve ötekiler. Birbirinizin parçası olun, diye düşündü. Eğer her birinin oyunda bir rolü varsa, belki de, bir araya gelince eksiksiz bir kişiliği oluşturan oyuncular olabilirlerdi. Güneşin ışın-

ları güller arasında uyukluyor ve bir yerlerde bir bülbül tek başına ötüyordu. Yaşamında yeni bir başlangıç olacağını yeterince ortaya koyan bir tek hareket yapmıştı. Trenin penceresinden çantasını silkeleyerek yeni kitabının notlarını atmış, sayfaların dağılıp aşağılara Rhône vadisine doğru uçuşmalarını seyretmişti. Bir ağacın yapraklarını dökü-şü gibi – her renk ve büyüklükte kâğıt parçacıkları. Bir gece önce, bundan böyle yeniden yazacak olursa bunun önceden tasarlanmadan, notlar alınıp planlar yapılmadan, sadece o anda içinden geldiği gibi olmasına karar vermişti, bir ağustosböceğinin yaz güneşinin altında ötüşü gibi. İkinci benliği olan şişman adam onu izliyor, sayfaların kentin üstündeki güvercinler gibi dönerek uzaklara doğru uçuşlarına bakarken başını kuşkuyla sallayarak kayıtsızlığını belli ediyordu. Atomik bir patlamadan sonra da böyle olacak diye düşünüyordu –havayı dolduran anılar bulutu gibi– insan anıları. Parçalarının toplamı tarihin ölümcül akıntısında burgaçlanacaktı – sonsuz bir güneş ışınındaki pervaneler gibi.

Cade ansızın gülerek elini baldırına vurdu, ancak bu şakayı onlarla paylaşmadı. Belki de şaka değildi?

Sutcliffe şaşkınlık içinde konuştu: "Elbette canavarların, senin büyük destanının konusu olan korkunç tarihi hatayı yinelemelerine izin vermeyeceğiz – kahraman üçlünün aşkını! Haydi! Yaşamda da, senin romanında da bu işin yürümediğini kabul et!" Aubrey isteksizce kabullendi. "Üçü bir arada yürümüyor." İkinci benliği devam etti: "Niçin olmadığını Tanrı bilir – Constance'a sormalıyız; belki eski Freud yasaları bize nedenini söyleyebilir. Her neyse, Shakespeare için uygun idiyse benim için de uygundur!"

"Bununla ne demek istedin?"

"Soneleri. Onlarda çerçevesi çizilen durumlar belki de onun en iyi oyunlarını oluşturabilirdi, ancak bundan kaçındı, çünkü bunun yürümeyeceğini içgüdüsüyle duyum-

samıştı. Zavallı canavarları da aynı yazgıyı paylaşmaktan kurtarmak için gerçekten uğraş vermeliyiz – tarihin dönme dolabında talihsiz Drexel'le birlikte geri gelmelerine izin vermemeliyiz. Onları korumalıyız! Tarih, anılar, bütün bu tuzaklara düşmeyeceğine söz vermiştin; aksi takdirde *Caveau de famille*[1]'in sıradan romanlarına bir yenisini daha katmış olursun ve Sylvie de sonsuza kadar sürgünde, goblenlerinin altında yatıp yazarak..."

"O, benim kitabımı yazmaya çalışıyordu; bütün o dağınık olayları, herkesin kargaşa yaratmadan ve acele etmeden kendi yerini bulacağı tutarlı bir dil düzenine sokmaya başlayacağım kitabımı. Ama şimdi fark ediyorum ki Epicurus'un tanımını yaptığı gibi içimizde kendiliğinden bulunan gizli dokundurmalara sahip değilsek, sonunda aşırı püriten ahlak değerlerine sahip oluruz ve bunu acımasızlıkla, hatta duygusallıkla belirlenmiş bir kana susamışlıkla dengelemeye varırız. Aynı zamanda çok yavaş ve özenle, parmak ucunda ilerlemelidir." Her ikisi de açıkça görüyordu ki aradıkları kitap Piers ve Sylvie'nin talihsizliklerini yinelememeliydi; çünkü onların yenileyip canlandırmak istedikleri, zarafetin kurucusu rolünü üstlenmiş bu çiftin, modası geçmiş kavramlarıydı. Aslında bu olmuştu ve Constance'ın sayesinde, yaptığı masaj ve bedensel yalvarmaları ansızın omurgasını uyandırmış, bununla birlikte de cinsel gücünü canlandıran ve güçlendiren bütün sinir ağlarını harekete geçirmişti. Ne sihirdir ne keramet! Kutsal orgazmın somon balığı gibi ölümcül sıçrayışları: tek beden halinde birleşmiş iki kişinin büyük ama kavranabilir, yavaş yavaş bilinçlenebildikleri bellek kaybı. Köreltici düşünme noktasına kadar onu sabit tutmak ve sonra da yavaş yavaş birini ötekinin içinde arzuyla gizlice eritmek... Aşkta kaçan, her şeyi kazanır! Cennetin bahçelerine böyleleri ulaşabilir... Öpücükler, genişçe paylaşılan düşüncelerin bağlayıcısıdır. Şaşkınlıkla, gerçek bir şaşkınlıkla, "Seni seviyorum!" dedi.

[1] Aile kütüphanesi

"Tanrım!" dedi. "Sana şükürler olsun ki ilk defa uyandım. Uyuyan korkunç mumya uyanıyor! Eksiksiz hanımefendi, sizi görmek ne güzel! Sizi buraya getiren nedir?" Kadın, onun kolunun altına daha da sokulup yerleşti, ama konuşmadı. Ona aktardığı *bilginin ölmüş eski sevgilisi Affad'dan* geldiğini biliyordu. O her zaman, "Kolay anlaşılabilir ve açıklanabilir şeyler, işe yaramaz, cansız ve gerçek olmaktan uzaktırlar. Aşka farklı bir gözle bakamadığın sürece, ondan söz etme. Yoksa kendisiyle bile çelişen, duygu yüklü şarkılar seni yanlış yerlere götürür," derdi. Blanford, "Sevgilim, sen beni muayene odanın dışındaki bir camekânda 'Ölümden dönen adam – ayaklanmış maymun' olarak sergileyeceksin," diyordu. Ancak kadın bilimin mutlu sonlarla ilgilenmediğini biliyordu – bu sanatın ayrıcalığıydı!

Sutcliffe'in mırıldandığı gibi:

İnandığı şeyler anlatılamaz
Bu yüzden düşünceleri yarı çıplak görünür

Sezgi, katı inançlara dönüştüğünde ölür, bu yüzden her şeyi sıvı durumda tuttular, ama yüreklerini disiplin altına alabilecek daha fazla sezgi için de dua etmeyi sürdürdüler. 'Önceki' dünya uygunsuz tutkuları ve kırık dökük sevgileriyle, şimdi ne kadar da sıkıcı görünüyordu. Camargue'daki küçük evlerinin verandasında sessizce oturmuş gecenin inişini izliyorlardı ve ateşböcekleri, kaybolmadan önce bir an, ansızın kendi kendilerinin farkına varan düşünceler gibi parıldıyorlardı. Bu arada Constance, okurken çok eğlendikleri, bir zamanların unutulmuş romanı (aşk sahnelerinin çarpıcı acemiliği romanı komik bir şekilde pornografik yapıyordu) *Gynacocrasy* üzerine hazırladığı psikoanalitik makale için notlar alıyordu. Bunun bir kadın tarafından yazıldığı açıktı ve Constance da içindeki psikoanalitik cinsel kanıtlarla bunu (hiçbir yerde belirtilmemişti) belirlemek istiyordu. Blanford onun kendisine fiziksel olarak bile ne çok şey öğrettiğini fark edince hayrete düştü. Constance, cinsel birleşmenin gücü harekete geçirdiği-

ni öğrenmişti. Böylece, çocuk sahibi olma duygusunda olduğu gibi, geleceğe güvenle bakmasını sağlayacağı bir ortam yaratılabilirdi. Şaka ile karışık şöyle diyordu: "Şimdi artık benimle birleştiğinde ne yaptığını biliyorsun; beni hiçbir zaman terk edemeyeceksin; bu, sezgilerin için tehlikeli olabilir! Bu, sanatın için soluk almayı sağlayan *oksijen* gibi. Bunu başardık, sevgilim! Orgazm bu şekilde paylaşıldığında ölümle yeniden doğuş arasındaki ülkeye, geçmişle geleceğin işlendiği atölyeye sokar insanı. Anahtar, bu eşzamanlılığı anlayabilmektir. Bu arada doğumlar arasında –orgazm, bu krizalit evresinin bir gölge oyunudur– bizler beşli biçimlerde var oluruz. Bir araya gelip eski beşli güç alanını, yani iki kolu, iki bacağı ve cinsel organı olan beş yanlı canlıyı yaratınca bu beşli biçimden insan çıkar ortaya.

"Pekâlâ," dedi Blanford, alaycı bir sesle, "yeni devirde erkekler Uyuyan Güzel olacaklar, kadınlar tarafından öpülüp uyandırılacaklar! Doğanın emriyle yolları kesişip tekrar ayrılacak. Ve mucizenin oluşabilmesi için, lanet olasıca insanlık gerçeği, doğanın temel umursamazlığıyla denk düşmelidir. Sanki insanlar ilgilenmeyi bırakıp uyduruvermeye başlamalıymış gibi! Tabii ki aşk hoş bir eğlenceye indirgenebilir ama bu durumda dalga boyu ya da ölçeği düşük kalır ve kalbi ya da sezgileri yaratıcı kılmaz. Basit bir boşalma eğitici olamaz!"

"Şimdi benden biraz uzaklaşman gerekiyor. Ama uzun süreli değil. Yaratmak istediğin şeye dikkatini yoğunlaştırabilmen için."

"Biliyorum," diye yanıtladı Blanford. "İstediğim şeyi gerçekten denemeden mutlu olamayacağım – suratsız olmadan ciddi olabilmeyi. (Aşırı iyiliğin kötü niyetliliğinden korkulmalıdır.) Böyle görkemli bir yapıt yaratabilirsem bu kuşku doğuran farklı bir varlık kavramına işaret edecektir – 'birbirinizin parçası olun' ya da 'yedek parçalar', *pièces détachées*[1]!"

[1] Ayrı parçalar.

"Başka ne olabilir?" diye sevgi dolu bir yengiyle karşılık verdi.

"İnsan imgeleminin eşzamanlı zaman kanallarında bir savunma yapmak. Yogacı düşünce tarzı olan insan sevgisiyle, budala insanlar topluluğunun dümeniyle en sonunda ciddi şekilde ilgilenmek. Az önce paylaştığımız o sevinçli bellek kaybında insan doğasının beş yönlü gerçeği gizlidir. Bu arada eser, hem çok iyi planlanarak kurgulanmalı, hem de sanat eseri olarak mutluluk için bir yalvarış olmalıdır. Saçma mı konuşuyorum? İşte mutluluk bu!"

Ancak gerçekten de tarihsel sıralama duygusunun bozulması konusunda haklıydı – tarih geçmiş değildi, her zaman hemen olabilecek şeylerdi. Beklemede olan, gerçeğin bir parçasıydı. Varlığının vazgeçilmez güzelliği ve yalnızlığı olmasa gerçeğin bir başka uyarlaması olduğuna ilişkin bütün imalar yüzünden aklını kaçırabilirdi. Kadın, "Ahlak hocalığı yapmadan iyilikte bulunmak istiyorsan şiir yaz," demişti ve onun da hissettiği, yakınlarda bir gün buna gücünün yeteceğiydi!

"Yakında kadınların oyalayıcı olduklarıyla ilgili bir yazı yazabilecek durumda olacaksın – Tanrıça değil sadece basit bir kadın olsa bile sağaltım gerçekleşir." (Sutcliffe'in sesinde bir kıskançlık sezilir gibiydi, belki de gerçekten öyleydi.) Constance: "Ama haklısın," dedi. "Bu onun rolü. Ve her orgazm daha derin bir şeylerin, yani ölümün kostümlü provasıdır, gittikçe daha fazla belirginleşir; sonunda bir darbeyle içimizdeki evreni yeniden canlandırır. Bunu bilirsen her şeyin bağışlanması gerektiğini de bilirsin, hiçbir kabahatimiz ciddiye alınmamalıdır. Temelde herkes değerli olanın peşindedir."

"Bu tür ahlak derslerinden nefret ederim," diye konuştu Blanford; "çünkü bu biraz da kendini herkesten daha üstün ve ahlaklı görmektir. Ben kötü, sadece kötü olmak istiyorum. Bu da sevginin bir yolu – öyle değil mi? Senin felsefeci Daimonax'ı düşündüğünü biliyorum, ama

hiç kimsenin gerçekte kötü olmayı istemediğini söylediği zaman haklı mıydı? Sabine'e sormalıyız."

Bereket, Sabine oradaydı, balkondaki masada oturmuş, önüne her zamanki kartlarını yaymış, geleceği inceliyordu. Çalışırken bir yandan da sigar içiyordu – çünkü falcılık zor bir iştir. "Bundan daha da iyi," dedi, "hatta bütün evren için; bütün işlem, doğal olduğu sürece, acısız, kaygısız, gerilimsiz hale gelecektir. Aslanlar kuzularla birlikte yaşayabilecek biçimde yaratılmıştır – sadece kaygı, korkuya, savaşa neden olur. Bizler için de aynıdır. Aşk ve şehvet ruhsal gerginliğin birer çeşididir, kızlar bununla nasıl baş edeceklerini doğal olarak bilirler – cinsel ve eşcinsel duyguların gelgitleri, sevgili eski Oedipus grubu. İnsan bunu anlayıncaya kadar üzüntü içinde yaşamayı sürdürür – varlıkların anlamsızlığından duyulan korku giderek büyür. Gerçek, eğer öyle olmasını istiyorsak, mutlu yüzünü bize döndürür. Constance seni çocukluk arzularından arındırmalı, boşluk duygularını geliştirmeli, vahiy yeteneğini olgunlaştırmalı, kalbini mutlu olmaya inandırmalıdır."

Constance yavaşça, "Evet!" dedi. "Ve doğum bir travma değil, bir yüceliştir: Burada Viyanalı meslektaşlarımdan ayrılıyorum, çünkü onlar günahın içine doğmuşlar. Gerçekte insanlar mutluluğun içine doğarlar – ve bizler günah ve korkuya dayanan çılgın öğretilerle asıl travmaya neden oluruz. Patoloji evde başlar!"

"İçgüdünün kendi mantığı vardır ve biz buna uymak zorundayız, aksini yapmamız olanaksızdır.... Sözgelimi, sezgilerimizle ilerlemeliyiz. Bu güdü, bize sadece analiz için bir bütünün birbirleriyle kıyaslanması olanaksız parçalarını getiren nicel yöntemden tamamen bağımsızdır."

Onlara Çingene ozan Julio'nun ve onun bacaklarının öyküsünü o zaman anlattı. O, Anne'nin yarattığı tek çocuktu ve kökenini kimse bilmiyordu, çünkü Annesinin karavanına herhangi bir erkeği kabul ettiği görülmemişti. Böyle bir zayıf davranışın, onun görüş gücünü kısıtlayacağı, kehanet gücünü azaltacağı düşünülüyordu. Julio büyü-

dükçe Tanrısal bir görkeme ulaştı, ince bir yapısı vardı ve sanki daha önce de yeryüzünde yaşamış gibi bir havadaydı. *Une sexualité à tout va*[1] durumundan bahsetmiyoruz bile.... Annesinin eksikliklerini tamamlıyordu ve kabilenin bütün güzel kızları ona âşıktı. Çingeneler arasında böyle bir şey olağan değilse de neredeyse o kabilenin ozanı olmuştu. Bestelerini gitar eşliğinde çalıyordu; ancak sözleri o kadar çarpıcıydı ki halk arasında yayılmıştı. Hâlâ sözleriyle yaşıyor.

"Julio'nun tek merakı sadece aşk yapmak değildi, sporcuydu da, başıboş sığırları çalmaya, kokart kapmaya[2] da meraklıydı. Kokart kapmadaki tehlikenin tadını seviyordu ve şampiyon olmuştu ki bu bir Çingene için pek olağan değildi. Ve gününün birinde inişe geçti." Sabine'in sakin sesinde acı vardı. "Şampiyon bir boğa olan Sanglier ile eşleşti ve şiddetli bir karşılaşma başladı. Julio bu çatışmaya uçarcasına girdi, yaşlı boğa da dağarcığındaki bütün oyunları gösteriyordu, çünkü küçük kırmızı kokardın çok deneyimli savunucularındandı. Julio bariyerlere gelirken kaydı ve boğaya karşı olan üstünlüğünü kaybetti. Sanglier onu barikatlara sıkıştırdı ve deneyimli bir gaddarlıkla saldırdı. Camargue'dan geçerken bu efsanevi hayvanın mezarına rastlarsan Julio'nun iki bacağının ruhu için dua et; çünkü her iki bacağı da bariyerlere sıkıştığında o kadar kötü ezilmişti ki onları kesmek zorunda kaldılar. Üzüntüden ve fiziksel utançtan öleceğini düşündük, intiharın her çeşidini teker teker düşünüp reddettiği bir çaresizlik sürecinden sonra yeni bir hayatı benimsedi. Şiirinin gücü ve önemi arttı. Bacaklarını geri istedi ve onları Azize Sara'ya *ex voto*[3] olarak sunulmak üzere çok güzel bir şekilde mumyalattı. Mumyalanmış bacakları Pont-du-Gard'daki fıskiyeli mağaraya yerleştirdiler ve onlarla ilgili bir doğurganlık kült'ü gelişti. Ama bu onun ölümünden sonraydı, ölümü-

---

[1] (Fransızca) Çok hızlı bir cinsellik.
[2] Provence'da çok oynanan bir nevi boğa güreşi.
[3] Adak.

ne kadar sadece kolları olan bir et yığını olarak bir süre yaşadı ve tuhaftır ki kadınlar üzerindeki başarısı azalacağına arttı. Kadınlar konusunda hiç sıkıntı çekmedi. Çocuğu olmayanların, Julio'yla yaşadıkları bir aşk kaçamağından sonra gebe kaldıkları söylendi. Bacaklarının tüm seksüel gücü sanki cinsel organında toplanmıştı. Organı aşırı derecede büyümüştü, devamlı sertleşme halindeymiş gibi görünüyordu. Ben bile meraktan birkaç kere ona gittim, olağanüstüydü. Orgazmın tam kalbine giriyor gibiydi – ruhun onarım noktasına, sağlıklı cinselliğin bölgesine. Yitik bacaklarla, omurganın, yoga usulü kendi kendini anlamaya doğru devasa bir yol oluşturduğunu görebiliyordunuz; cinsel organ, dikilmiş yılan gibi olurdu. Julio bunu anasının sütünden özümsemişti. Ben de ilk kez cinselliğin ölüm değil, kadının bağımsızlığıyla birlikte erginliğini kanıtlaması olduğunu fark etmiştim. Onun gizleri Batıda henüz tam olarak kavranamamıştır. Cinselliğin yapısı anlaşılmazlığını hâlâ korumaktadır. Beşin gücü, gerçekten Quinx'in bulmacasıdır; cesaretin varsa çöz! Ancak Julio'nun sorunu, bizim için çok ciddi politik bir sorundur. Onlar tekrar bulunup Sara'nın türbesi bize geri verilmedikçe kavmimiz ne yürüyüşe geçecek, ne de üreyecektir!"

"İki aşağı ve beş yana, hükmeden bir tutku."
"Yunanlılarca ruhu doygun olarak mı sınıflanmış?"
"Hayır. Hayır. Beş harfçik, sevgilim. Seni seviyorum!"
"Ancak tabii ki ruhen doygun, zira sevgi
En fazla anımsadığımız beş harflik bir sözcük,
Ne kötü anarız onu, ne de can sıkıntısıyla.
Bir yana, bir yukarı, hiçbir zaman kötü söz değil!"

İştahları yoga ile düzenlemek – öpücükler ve tatlı dokunuşlar, tatlı tatlı gerinmeler ve nefes çalışmaları, kasların, damarların ve damar yapısının derinlemesine korunması için. Sonra da meditasyon, sanki bilinç bahçesini karanlıkta geçerken elindeki mumun aydınlığını, onu söndü-

rebilecek en hafif bir esintiden bile korur gibi. *Bu nazlı ışığı*, avucunun içinde değerli bir şey gibi korursun. Böylece meditasyon bu alevi gittikçe çoğaltır, güçlendirir ve karanlık bahçeyi zaferle dimdik geçersin – Tao ustalarının yoga ereksiyonu bu, değil mi? Evet, Taoist söylemde aşk bile, evrene yanlış bir açıyla yönelmeden kaynaklanan bir beladır.

Karşıtlıkta hiçbir zıtlık görmüyor ve bunu bilmek garip *bir güven duygusunun* başlangıcı. Şiiri bir sezginin aktarımıyla ilgili, sizi içinizden sonsuza dek güldürecek olağanüstü bir önsezinin soluğuydu bu.

"Mısır'a minnettarım – vurulup sırtımın parçalanmasına neden olduğu için. Yoksa bu yoga *oyunuyla* hiçbir zaman uğraşmazdım ve beni derinden değiştiren bu deneyimi kaçırabilirdim. Eğer ve ama'lara hiç yer vermeyen, hatta belki'lerin gölgesini bile barındırmayan bir inanç. Ne tatlı bir sinir bozukluğu, ne de zihinsel bir uyuşturucu tamponu! Kuralcı bilinç eriyip *gitmekte* ve *bedenini yönetirken* yağı oksijenle değiştirmektesin. Bu, hükmetmeye değil, ait olmaya duyulan bir açlık."

Parçalar ve bütünler
Bütünler ve parçalar
Edep yerleri ve
Genel mekânlar
Kutsal *Polonyalılar*
Kutsal olmayan direkler
Tüm olmayan bütünler.

"Satürn'den etkilenen bir cinsellikten acı çekiyorsan iki yakayı bir araya getirmek için her şeyi yaparsın." *(Sutcliffe)*

Şerbet *cennetlerindeki* güzel Türk hanımlarının öpücükleri gibi sevimli ve ölçülü bir şey hayal etmişti. Gülüm-

seyerek gıdıklayanların bolluğu, yarım kalmış iç çekişlerin bilmecesi, cinselliğin Doğuya özgü kuralları. Oysa bulduğu, Gatwick'ten bindiği otobüste Gevşeticilerden Allah razı olsun diye bağıran tarih öncesi bir uçan memeli fosiline benzeyen kızın ondan para sızdırmasıydı. Umursamazlıkla biraz mesafe alabiliriz.

SUT VE BLAN RUH VE BEDEN	=	aşkın ve deliliğin ilk örnekleri orada yatıyor ve senin kalkmış Banjo'nla oynuyor.

Puella lethargica dolorosa![1] Sadece seni öpmek bile Tanrı'dan gelen bir telefon gibiydi! Öyleyse neden uzaklara gidip tilki avına çıktın? Adam olmayan biri, düzenbaz birinden daha kötüdür. Duygularını pörsütür ve özünü tüketir. "Bir kadının ne istediğini bilememesi bilgeliğinin başlangıcıdır!" (Bir Acem oturağının üzerindeki yazı.)

Grimsi yeşil ırmağın kıyısında koşarlarken o ünlü yıkık köprüyü gördüler, tehditkâr parmağını suyun öte yakasından susuz fıskıyeye doğru uzatmıştı hâlâ. Ne Blanford ne de Sutcliffe içlerinden gelen şarkı söyleme dürtüsüne karşı koyabildiler:

Sur le pont d'Avignon
on y pense, on y pense...
Sur le pont d'Avignon
on y pense, tout en rond![2]

"Daha ne kadar birlikte olabileceğiz?" diye sordu Blanford ve ikinci benliği yanıtladı: "Bir kitap daha, bir nehir daha. Ondan sonra beden ve ruh, birlikteliğini sona erdirmelidir. Biliyorum. Çok kısa. Yaşam hakkında yapı-

---

[1] Uykudaki kederli sevgili.
[2] Avignon köprüsü üzerinde
düşünüyoruz, düşünüyoruz...
Avignon köprüsü üzerinde
düşünüyoruz, hepimiz dönüyoruz!

labilecek tek eleştiri bu. Bir şeyler öğrenemeyecek kadar kısa."

"Constance hasta görünüyor."

"İyileşecektir. Söz veriyorum."

Rose de la poésie, O belle névrose![1]

Eğer gerçekten var ise Tanrı bile yavaş yavaş yayılıp kaybolacaktır. Yoksa yetkinlikten kokuşmuşluğa doğru ölümcül akımdan keyif alıp onu kullanmayı öğrenmiş midir? Taoistler gibi sonsuz kutsal saygısızlık içinde mi yaşıyor?

yatağını yap	belki de ilkel bir sahneden dizeler?
canını al	Sutcliffe belki ikinci benliğiyle
yastığını belirle	Kalpler-ve-Çiçekler oyununu paylaşır?
'kayıp eş'	
çoraplarını tamir et	Sara nöbeti sahnesi, inci gibi salya
tütününü iç	
ötekilerin yaptığı	Isırılıp ikiye bölünmüş, nerdeyse
her şeyi yap	yutulmuş dil.
terliklerini bul	
ruhunu ara	"Cybele! Akşam yemeğinde ne var?"
Eros ona	"Rahim!" dedi kadın.
nefesini kontrol	
etmeyi öğret	

Taşaklarını yukarıda taşı, Coz, *les couilles bien haut! Recuser, accoler, accusez, raccolez!*[2]

Gençken organım onun okşayışları altında mum gibi erirdi, ama yaşımın ilerlemesi ve meditasyon, irademi pe-

[1] Şiirin gülü, güzelim nevroz!
[2] Çok yüksek! Karşı çık, birleştir, itham et!

kiştirdi; şimdi o da olgunlaştı ve artık o sert dokulu ödülü nasıl olgunlaştırıp yönlendireceğini, sorumlulukla hareket etmesini nasıl sağlayacağını biliyor. Bugün istesem organımla çek bile yazabilirim. (Sutcliffe)

Yaşlı kahraman, bir çay partisindeki din adamı gibi ayağa kalkıp içindekileri boşaltmadan tutuyor, sınırsız nezaketle, sınırsız hizmet veriyor. Ama bu tümüyle kadının yeteneği. İsterse onu bir kibrit alevi gibi üfleyip söndürebilir! (Blan)

Eğer bu fili emersen, sanatın hem sağaltım hem de ahlaki yapılanma olduğunu öğretir. Çapı ve uygunluğu değişebilir. Matematiksel yapısı büyülüdür. Bir şey, yalnızca bir tek kez hiçliğe dönüşür. Aşk!

Ah! Gerçek hemoroitten ölmek, ya da bir muzu soluyarak ya da *d'une obésité succulente*[1] – buna değer, sanatsal açıdan! Ve yalvarırım, neden bütün doğanın kalbindeki uyumsuzlukları yansıtacak alışılmadık bir yazı stili olmasın? Fiillere pranga takıp, isimleri kanatlandırıp, yedi uçlu sıfatların hesabını kapatalım. Söyle!

Çok fazla içtiklerinde hâlâ sorunların temeline inebilecekleri sanrısına kapılıyorlardı sık sık. Buna benzer konuşmalarla:

BLAN: Birisi senin yaşama bağlı olmadığını söyleseydi ne yapardın? Hı? Haydi açıkla!

SUT: Çok fazla canım sıkılırdı. Surat asardım.

BLAN: Görüyorsun, bu sinema çağında gerçek sadece saniyede yirmi sekiz karede tanınabilir ve tanımlanabilir. Ancak hızı düşünce gerçekten uzaklaşır ve anormalleşir, yani olağandışı biri, şizofren ya da paranoyak olur, hangisini istersen.

SUT: Şikâyet bu mu? Yaşama bağlı değil, öyle mi? Yani beni karşılaştırabileceğin bir şey var? Ben kendimi iyi

[1] Sulu, şişman bir şeyden.

hissetmiyorum ve ateşim var. Yani basit bir görecelili- ğin bize yaptığına bak! Hepimizi gerçeğin gölgeler dünyasında kaldığı geçiciliğe fırlattı.

BLAN: Einstein'a seni sorduğumda, seni ne kadar gerçek kabul edebileceğimi, ne dedi biliyor musun: "O pembe bir domuza benzeyen adamı mı kastediyorsun? Benden ona de ki, onun sadece var olmaya eğilimi var. Aslında Tanrı'yla teleks bağlantım olmadığı için, onun gerçek varlığıyla ilgili koşulsuz kesinliğe varamam!"

SUT: Aman ne ikilem! Benim sadece simgesel olduğumu söyleyebilirsin. Bunu söyleyen insanlar bedenlerinin içinde kozadaymış gibi sadece geçici olarak yuvalandıklarının farkında değiller. Sonra da püf! Kumaşları yemeğe adanmış bir güve. Bir gün bir anlamım olacak. Sıradan bir romandaki gibi: "Hiçliğin dikkatli bir analizi gösterir ki... Ambulanslar bütün gece kan diye inlerler, et ve kan. Kim uyuyabilir ki?"

BLAN: O zaman uyan ve kitabımıza yaz – dinsel fil hastalığından ölmekte olan yeni bir Ulysses. Ya da susamış uzun bacakları olan ama utangaç mı utangaç bir kız gör rüyanda. Sanatın bir bakış açısı vardır, ama belirli bir inancı yoktur.

SUT: Gerekirse birini ödünç alabilir. Bir öbek kız daha iyi olur. Görüyorsun, sadece iki soluk arasındaki anlık sürelerde yaşıyoruz. Yoga zamanına göre bu nokta tek tarihtir. Varsay ki, gerçekçi zamana ait bu kısacık bakışı saflaştırdık, temizledik ve güçlendirdik; o zaman sonsuzluğu, sınırsız görüşü, geniş açıdan içe bakışı kurtarırdık!

BLAN: Pekâlâ, sonra ne olacak?

SUT: Tam üstüne bastın. Ne olacak dersin?

BLAN: Felsefenin kalbi ya da manyak sıçramalar

Gel ve Ümit Kıyısına katıl
Çaresiz kızışma dönemindeki soylu kuğular gibi

Ya da umutsuzca aptal pis ördekler
Psyche'yi trans halinden uyandır
Yoksa kendini aşırı tatminden ölecek
Ve ölülerden ders al
Çünkü tarih kaçan bir ilmektir.

SUT: Yani benim hiçbir anlamım yok. Başka dile çevrilemeyen bir simge.

BLAN: Bütün simgeler böyle başlar. Ne mutlu ki anlam, zamanla bir gizem etrafında kendiliğinden büyüyüp gelişmeye eğilimlidir. Nedenini bilmiyorum. Sanki doğa bir şeyleri cilalayıp parlatmadan duranuyor. Şiirde gizli olan sanki doğanın yasalarıyla yavaş yavaş anlam kazanmaya başlıyor. Sanatın büyük gizleri, sadece var olmayı sürdürerek, sonunda eleştirel yansımaların gücüyle kendi anlatımlarını biriktirirler. Örneğin, Mozart'ın Commendatore'u bu bakımdan çok gizemli kabul edilir, ama yapımcısının ona bağışladığı elektrik akımı sonucunda hâlâ yaşadığı için, gün geçtikçe daha da önem kazanıyor. Çok yakında bir gün 'anlamı' ansızın üzerimize doğacak.

SUT: Aynı fikirdeyim. Ancak bu bilgiler kadınlarda kadınsı içgüdülerinden ötürü zaten var. Belki hâlâ çözümlenmeden duruyor, ama bir yerlerde kadın, erkeğin şiirinin emanetçisi olduğunu biliyor; kadının rolü bunu tanıyıp o değerli kelebeği içinde hapsolduğu en iğrenç tırtıl biçimindeki kabuğundan dışarı çıkarmak. Seks eylemi, içinde bulunduğu etten kabından bir anlık farkındalık sonucu dışarı fışkırır. İşte! Şair pervanenin azat edilişi!

BLAN: Vay canına!

SUT: Haklısın, vay canına!

BLAN: *Touche-partout, couche-partout,*
Bon à rien, prêt à tout.[1]

Peki aşktan ne haber?

---

[1] Her şeye dokun; her yerde yat. Hiçbir şey iyi değil, her şeye hazır ol.

Esmer gibi duran grili kız,
Tilki ile güvercin arasına sıkışmış,
Yönetilen televizyonun olması gerektiği gibi yumuşak
Bütün sevdiklerimizin ölüp toprağa karıştığı gibi.

Bu yoldan geçmiş öteki insanları da düşün. Ölümün toprakla ödediği, geniş bir görüş için kösnül bir bedel. Nicholas De S. İnşallah çok satan bir yazar olup ömrünü Pelf Tanrıçası'nın ıslak yerlerini elleyerek geçirirsin. E. A. P. bunu yaparken aklını kaçırdı. Damarlarındaki tanrısal ve sanatçı sıvının tehlikeli yükselişi, geniş bir görüş, – bunlar onun için çok fazlaydı. Onu yok etti. Devasa bilinç mağarasına saçlarından sürüklendi, sanatın kaynağı olan Grendel'in mağarasına; içki onu tüketti.

(Sutcliffe bir içki koydu.)

Ya K? Beyni tükendikçe gittikçe sararıp zayıfladı, artık mum gibi, tabutta yanan Yahudi kandili gibi ışıyor. Elleri irinlenmiş siğillerle kaplanmış. Yahudi vicdanının derinliklerine dalmış.

Tolle lege, tolle lege[1]. St. Augustine'in duyduğu sesler, terk edilmiş bir bahçede çocukların, bir meleğin doğum günü için söylediği şarkılar. Şairin gereksinimleri. Sus, onları duyabiliyor musun?

Kültürümüzün kıyamet gemisi doluyor, lanetliler gemisi. Ama sadece öyle görünüyor. Aslında sen de benim gibi, yavaş yavaş bütün insanların aynı insana dönüştüğüne, bütün ülkelerin birleşip bir ülke, bir dünya haline geldiğine inanırsan bütün bu sözde karakterlerin bir geleneğin yansımaları olduğunu göreceksin. Zayıflıkları yoluyla incelenebilirler; en büyük ve en belirgin zayıflıkları, aşka karşı olanıdır ve psişik gereksinimlerinin kopyalarını canlı olarak yaratırlar. Anlıyor musun?

[1] (Latince) Al oku, al oku!

B. düşünür: Ölüm çok değişik ve oldukça olağandışı görünüyor, çünkü arkadaşlarımız teker teker, hepsi değişik biçimlerde ölüyorlar, görüntüden kaybolup yerlerinde birer boşluk bırakarak. Ancak temel olarak olabildiğince evrensel – *semper ubique*[1], arkadaşım – ama etkisi yavaşlatılmış gibi. Gemi batmadan önce, sarsılıp titriyor. Deneyimli denizciler ilk uyarıcı titreşimi hissettiklerinde, "Gemi oturuyor!" diye bağırırlar, "İşte batıyor!" çığlıkları duyulmadan çok önce. Avignon'a döndüğümüzde bahar sonsuz gibi görünecek. Constance: Seni seviyorum ve ölmek istiyorum.

Sutcliffe'in bir arkadaşı ilişkideyken öldüğünde organının sertliği *rigor mortis*[2]'te de devam etmişti. Bu görülecek şeydi ve bir süredir malzeme sıkıntısı çeken ve değişik bir şeyler bekleyen hemşireler merakla toplanmışlardı. Bunun gibi morarmış bir organ onların bir ordusunu doyurabilirdi diye düşünüp, seyredip mutlu olmaya geldiler. Ama günbatımında gömmeye geldiklerinde o da sönmüştü.

Blan aksi aksi söylendi: "Biz de en sonunda yaşlı bir köpek gibi ve titrek adımlarla Disneyland'deki Köpek Cennetine veya Styx'i geçtiğinde Küçük Fido'ya telgraflarının ulaştırıldığı Forest Lawn'a gideceğiz. Charon onları sessizce teslim ediyor; bir doları cebine atıp sırıtarak gerisin geriye kürek çekiyor.

Herkes kendi yerine
Ve bir kısmı Miss Muffet'e.
(Bir kısmı çağırıldı ama çoğu soğuktu.
Bir kısmı da ayakta kalabilmek için Tanrı'yla
iletişime muhtaçtı.)

Avrupa derin ölüm düşüncelerine dalmış.
Oğlanlarla kızlar oyun oynamaya kalkmış.

---

[1] Her zaman, her yerde.
[2] Ölüm katılığı.

Fruit de mer[1] benzersiz,
Cesaretin varsa daha lezzetlisini bul.

Külden küle, şehvetten şehvete
Evlilikte mutluluk gerçek gereksinim.

Aristoteles'in büyücü-şamanın (Empedocles) hükümranlığının bittiğine (*malgré lui*)[2] karar verdiği gün, ruhun eylem günüydü. Aklın yolları bitkilerle örtülmüştü. O andan sonra ölçülebilir güvenceler için arayış başladı. Ölüm değişmez bir değer oldu, ego doğdu. Monsieur, kullarına hükmetmek için yerinden indi:

Yemek için öldürmek doğanın önceki yasasıydı.
Öldürmek için öldürmek gazap yarattı.
Böyle soyut bir cinayet gözden kaçamazdı.
Bu yüzden Hıristiyanlar öpüşle onu arındırdılar.
Kanla sarhoş olup bedenin ekmeğini kırdılar,
Ölüler için soğuk meze yaptılar.

Dinle, SUT'un BLAN hakkında söyleyeceği hiçbir şey ciddiye alınmamalıdır, çünkü SUT sadece BLAN'in eseridir; onun *Tu Quoque*'sı, vekil varlığı. BLAN kral mı yani? Evet, bir bakıma, ancak gücü gittikçe azalmış, uzağı pek fazla göremiyor, bir anlamda SUT onun üçüncü gözü gibi. Göbek deliği geleceği deliyor, zamanın her şeyi gören gözü. Blandshire üzerine bitip tükenmeden yağan karı izleyerek tek başına tırnaklarını törpüleyen yazarın hayatını zehirleyen bu mu? Neden kendine bu kâğıt nesneleri üretmeyi meslek seçti? Yarattığı karakterler onun yaşamını öylesine sömürüyor ki genellikle kendini de tek boyutlu hissediyor, kendisi de kendi hayallerinin ürünü. Değil mi? SUT'un otobiyografisinin yayınlanmasından sonra, şöhretin pek de uzak olmadığını düşünürken, her ikisi de tam

---

[1] Deniz ürünleri.
[2] Ona rağmen.

anlamıyla ölmüşler de her şey arkalarından oluşuyormuş gibi hissediyorlardı. Ancak SUT yavaş yavaş öyle tanındı ki, bir retina gibi ayrıldı, ya da bir sabun köpüğü gibi gevşeyip halkın bilincinde yüzen bir tür mit haline geldi. İngiliz diline girdi o yaşlı Kusursuz; Blanford ise zar zor *Kim Kimdir*'e girebildi.

"*O Anax* – türbesi Delphi'de olan Büyük Patron, ne saklar ne de açık eder, sadece işaret ya da ima eder!"

Bütün yazarlar birbirinin aynı; Blake, Nietzsche'nin aynı deneyimlerle ilgili notlarını karalıyor... İnsan mantığının büyük barajından sızarak, derinlikleri ve sığlıkları aşarak. Bazen tamamlanmamış metinler gerçek ışık saçar, Heraclitus'un dağılmış dizeleri gibi; ah Skotinos, Karanlıklarda Olan! Hâlâ zihinlerde davul sesi gibi titreşiyor.

Özgünlüğü gerçekliğinde yatan Rozanov, düşünceyi, insan bilincinin, *anlamın* yüzeyinde bir sabun köpüğü gibi patlamak üzereyken yakalar. Ne iyi ne de kötü, sadece olduğu gibi. Sadece sezgi. Batı terimleriyle bu deneyimden oldukça patolojik ve güvensiz bir sanat ortaya çıktı: Doğu terimleriyle ise sadece *koans*'larla yazıyordu, hicivlerle değil. Dini bir araştırma olarak düşünülmeli – kuşku, kaygı, gerginlik. Ruhun gerilmesi!

SUT, İsveç'te ders vermekte olan Toby'den bir kart alır: "Hemen kuzeye gel! İsveçliler çok olağanüstü. Yumuşak popolar gibi ruhları ve sertleşmiş tabanlar gibi popoları var!"

Nouveau Roman'ı[1] anlatmakla oldukça fazla can sıkıntısına neden oldu; bu konuya mantık dışı bir şaşkınlıkla bakıyorlardı: "*Les abats surgéles des écrivains qui refusent toute jouissance*[2]."

Paris metro'sunda hepimizin merakla tanışmayı beklediği kadını görüvermişti – ABD'den yeni gelmiş olan

[1] Yeni Roman'ı.

[2] Her türlü hazzı yadsıyan yazarların dondurulmuş alt yanları.

Rosetta Stone'u. "Air France'dan çalınmış bir cankurtaran yeleği giyiyordu. Pantolonu gazeteyle astarlanmıştı – *Tribune* gazetesiyle. Üzerinde TESLİM OL yazan, Beşinci Cadde'yle Altıncı Cadde çevresinden koparılmış bir trafik işareti vardı. Bir şey yapmadığı zamanlar başparmağını emiyordu – tırnakları dibine kadar yenmişti. Esrar dumanından gözleri seğiriyordu. Seçkin genç bir klitokrat."

Erkek yaşlansa da spermleri yaşlanmıyor. Yaşlı bir erkek bile bir bebeğe can verebilir.

Yalnızlık ve kibirle zehirlenerek,
Sağlam, ancak yasaklanmış akıllılığı yarattı.

SUT: (Tıraş aynasına bakarak) "Ah! Sevgili eski yüz, yaşam motorunun kemikli yuvası gibi; gözler, burun, ağız, zalim kıvrımlı gülümsemeler, kaşlar sakınımlı aksan işaretleri gibi. Hava koşullarıyla sertleşmiş, düşünceden katılaşmış, büyük bedeller karşılığı edinilmiş iç çekişleriyle yıpranmış. Yeniden boya istiyor. Gözler imdat! diye sesleniyor. Gözler sorumlulukların azalsın diye yalvarıyor.

Umut ederek, dileyerek ve öngörerek doğaya aykırı bir şeyler yapıyoruz. *Cogito*[1] tamam, ama *spero*[2] Aristoteles'in, ilkel beyinde kaybolan şekilsiz hayvanından insan yaratır.

SUT: *"La femme en soi si récherchée par l'âme. La femme en soie, brave dame.*
Boule Quies d'aramanthe et camfre
Une veuve de Cigue
Trinquer avec la mort!
Cliquot Cliquot Cliquot
Trinc trinc

[1] Düşünüyorum.
[2] Umuyorum.

La Veuve Cliquot![1]"

BLAN: "Senin evliliğini anlatmayı düşündüğüm bölümlere, yapıtımı daha da renklendirmek için Constance'dan aldığım bölümleri eklemeyi öneriyorum; çünkü o, bu konudan anlayış ve üzüntüyle söz ediyor. Birçok erkekle açıkça ve birçok kadınla gizlice yatarak kötü alışkanlıklarını ustaca maskeleyen, çok çekici, çok zarif, ama kaprisli küçük bir kraliçeyle olan bu talihsiz evlilikle her şeyin nasıl karmaşıklaştığını ve tahammül edilmez duruma geldiğini elimden geldiğince canlı bir yazı diliyle anlatacağım. Bu çok kolaydı, gerçekten; çünkü sen çok fazla zeki bir adamdın – yani demek istiyorum ki budalaydın!"

SUT: "Sanırım deneyimsizdim ve tabii insan âşık olduğunda arzularının yansımasıyla 'damgalanıyor', yani zavallı bir ördek yavrusunun sahibinin pabuçlarına âşık olması gibi. Ama yine de bilmeliydim. O tatsız, kuru, havasız öpücükler akıl karıştırıyordu, çekirgenin okşayışları gibi. Sonra da dikkatleri o kocaman ve güzel bızıra çeken, keseli hayvanların cebi gibi kuru, pek seyrek kullanılan döl yolu. Oraya girmek biraz acı vericiydi ama diğer yönlerden her şey olağan ve yiğitçeydi. Orgazmlarının yapmacık olduğunu, ya da (bu sırada ağzından kaçan sözcüklere bakarak) o sırada başka birini düşündüğünü anlamak biraz zaman aldı. Bunca yıl evlilikten kaçınmışken neden benim için bu kararından sapmıştı?"

BLAN: "Bilmiyorum. Belki de kabilenin erkeklerinin evli genç kadınlara eğilimi vardı ve yüzük onları heyecanlandırıyordu ve onlar aynı zamanda topluca insanları hem kandırıyor hem de maymun gibi taklit ediyorlardı. Excalibur! Kocalarını ne denli mutlulukla aşağılayıp aldatabiliyorlar. Ansızın bütün olanları açıkça anlayıverdi, bütün o geniş kadın arkadaş çevresi (tabii onlara inanabilirsen),

---

[1] Ölümle kadeh tokuşturmak
Cliquot Cliquot Cliquot
Çin çin
Dul (bayan) Cliquot

hepsi de çok kadınsı ama evliliklerinde doyumsuz. Onun söylediğine göre, kendilerini karşılarına çıkan her erkeğin kucağına atıyorlar. Sonra da doğal olarak gelenekler her şeyi yönlendiriyordu. Hiç kimse kadınların birbirleriyle sarılıp öpüşmelerine aldırmıyordu, bu geleneksel 'annece' davranış olağandı, ya da erkekler pipolarını içip kutsal düzenden konuşurlarken kadınların hep birlikte tuvalete gitmeleri!"

Kadın bir çimdik enfiyeden fazla değildi ama insanı nasıl da hapşırtıyordu! *Une belle descente de lit*[1].

S.: Tanrım, ne kötü bir Fransızca!

B.: Biliyorum. Yine gösteriş yapıyorum. Devam et.

Evet, adam yavaş yavaş kendini travesti bir kadın olmaya yönlendirilmiş buldu. Bulaşıkları yıkıyor; kadın, arkadaşlarıyla burç falı baktırmaya bir başka arkadaşına giderken o evde kalıp akşam yemeğini hazırlıyordu. Telefonda durmaksızın fısıltılarla özel şakalar ve programlar yapılıyordu. Adam bir gün yanlışlıkla özel bir mektubu açtı, el yazısında yanılmıştı (hiçbir zaman casusluk yapmaya cesaret edemezdi, istemezdi de) ve bu kaçamak hareketleri gerektiği biçimde yorumladı. Hemen sözde erkeksi bir protesto yapmayı düşündü: küçücük bıyığın ağdayla acıtarak temizlenmesi ya da peroksitle ağartılması. Yeşil mürekkep, kolyelerle uğur nesnelerinin takılması ve *tek küpe!*

Amo, amas, amat. Je brûle, chérie, comme une chapelle ardente! Baise-moi![2] Kendi haklılığından emin olma, gönül almaya duyulan özlem, kendini beğenmişlik, yalancı dindarlık – Sutcliffe: "Hizmetinizdeyim, efendim, merhametinize sığınırım."

Başkasına ait küçük bir öyküyü, Fatima'nın öyküsünü de ekleyeceğim: "Haydi sevişelim, her ikimizin de Fransızcasına katkısı olur." Pek doyurucu değildi, kadın, çok şişman olduğunu bilen bütün kadınlar gibi umarsızdı.

[1] Güzel bir yatak önü halısı.

[2] *Latince:* "Seviyorum, seviyorsun, seviyor." *Fransızca:* "Yanıyorum, sevgilim, kilisede bir cenaze yeri gibi. Al beni!

Ama yine de hevesliydi ve daha sonra hem sinirden hem de açıkça keyiften ağladı. Onda neyi sevmiştim? Çok fazla gerçekçiydi, şeftali kabası bir yüzü vardı. Ancak kalçaları, içgüdüsel olarak salgılanan terli misk kokuyordu; teninde dilini değdirdiğin her yer gül gibi tazeydi. Dilimle okşadım, okşadım, *drogué en état de manque!*[1] – bu onun deyimi.

Tıraş aynasında kendisini inceleyen Toby, "Seni kötü kalpli cüce! Güzelliğin olmasaydı seni terk ederdim!" diye bağırdı. İlanı hâlâ *Trib*'de devam ediyor. Şöyle: "Avignon yakınlarında eski lanetli bir malikânede yaşayan yaşlı bir vampir (referans verebilir) makul eğlenceler arıyor."

Ayrıca dedi ki: "Başka erkekler unutmak için içerler ama ben hatırlamak için içerim."

Anlatım çizgisinden ayrılmış şiirsel içerik, öykünün ve insanın somurtkan tek yönlülüğü. Kişisel öykünün gelişmemiş tohumlarını aklın içinde erimeye bırakmak yeğlenmelidir. Kaza gibi, Zagreb yakınındaki kar fırtınasında ölüm gibi. Koskocaman araba karlı dağın altına gömüldü. Kadın uzun gece tuvaleti ve kürk etolüyleydi; küçük kedi Smoke da giysinin kolunun içinde uyuyordu. Farlar kristal parıltılar yaratıyordu, sanki kar içinden aydınlanmış gibiydi. Ama kaloriferi kapatmayı unuttular. Gömülü ışıklarıyla beyaz bir Mercedes. Niçin devam etmeli? Yardım beklerken yavaş yavaş havasızlıktan boğuldular oysa yardım onlara gün ışımadan ulaşamazdı. Sadece Smoke kaldı. Yüksek sesli mırıltıları sanki arabayı dolduruyordu.

Uzaklardaki Londra'dan bir mektup. Gri gökler. Twyford'un Boyun Eğmeyeni ile tam anlamıyla alay ediyor. BLAN bir posta kartına şöyle yazmak zorunda kalmıştı: "Haberin olsun ki hayal kurmak düşünceye dalmak değildir. Merak, bilme, öğrenme isteği değildir. Şeytan kül-

---

[1] Her derde deva bir ilaç gibi!

türünün izlerine dikkat et. Birbirinin aynı kocalar ve karılar!"

Söyleşiyi yazan Eclair, eski cömert bir Fransızdı; çoğu gibi cimri, serserice bir ateşle yanıyordu. Şairle ilgili yazısı, sanki İskoçya'nın sisleriyle örtülü eski bir merdiven halısından bahseder gibiydi. Saçlarını yanık kokan kızgın demirle kıvırır, seçme av kuşlarıyla belirgin şekilde fazla sarmısak yerdi. Ama her şeyi anlayıp her şeyi açık ederdi! Bu pek tekin değildi. "İyi bir sanatçı yaklaşmakta olan ölümünün keyfini çıkarmak için her nedene sahiptir, aksi halde yaşamının bir dikkatsizlik skandalı olduğu doğrulanırdı!"

B: İnsanların sonu neresi? Hayal güçleri nerede başlar? Ben edebiyatta bir uyurgezer gibiydim. Kitaplarım *en route*[1] oluştu. Onların sorumluluğunu alma konusunda ne yapacağımı bilemiyorum, onlara özel bir değer de belirleyemiyorum. Belki onlar öteki uyurgezerlere rehberlik ederek onlar için olağanüstü bir şey oluyorlar! Kim bilebilir ki? Sosyal olarak ben bir hazır-yiyiciyim. Her zaman kendime güvendim – *credo quia absurdam!*[2] Süslü püslü konuşmaya alışık olmama karşın, yazıda laf kalabalığı yerine karmaşıklığı yeğlerim.

Git ve düşen bir orospu yakala,
Onun beklediği budur.
Ah! Güzel çaresiz mandalı açıp dua et
Ve içeri düşen zavallı Jenkins'i selamla.
Gülün adı her ne olursa olsun
Geldiği her yerde aynı derecede güzel kokar.
Büyük âşık, gönülsüz soytarının
Pantolonları her zaman aşağı düşer.
Sanattan kaçamak bir yaşam çıkartmaya çalışmak
Ve küçülmekte olan edep yerlerini korumak...

---

[1] Yol boyunca.
[2] Güveniyorum çünkü farklıyım.

Artık âşıklar, soyu tükenmekte olan türler içinde yer alıyor, çünkü bilim onları yok olmakla tehdit etmekte. Belki de en sonunda senin evliliğinle ilgili son sözü Stekel söyleyecektir: "Açıkça görülüyor ki bu evlilikte sadistçe bir hava yaratılmıştır. Her iki tarafın da eşcinsel olması garip bir tersimeye yol açmıştır. Adam karısıyla, bir başka kadınla ilişkide bulunan bir kadın rolünü oynamış, kadın da bir başka erkekle ilişkide bulunan erkeği. Onları birbirine bağlayan budur. Cinsel birleşme sırasında onu heyecanlandıran devinimler, ölümün kasılıp seğirmelerine benzemektedir. Ve ne tuhaftır ki, adamın şiddet fantezilerinin aksine kadın kımıldadığında adamın cinsel gücü kaybolmaktadır. Kadın hareketsiz yatmalı, rengi solmalı, olabildiğince bir cesede benzemeli. Böylelikle sadistçe uyarılan adamın cinsel gücü yerine gelmektedir."

Bazı nedenlerden bu Sutcliffe'i rahatsız etmişti, "Kendimizi sık sık yaşlı orospular gibi görüyorum," dedi, "zil zurna sarhoş, gecenin içinde Marble Arch'a doğru sallanarak yürüyen, kazara idrar torbalarını birbirlerinin çantalarına boşaltan."

Çoğumuz gibi onların da, bir zamanlar doğuştan gelen, bahşedilen ve sonra da anahtarı kaybolan bir doğallığın peşinde oldukları belliydi.

Bahar gelmiş olmasına karşın Avignon istasyonu kimin nerede kalacağı konusunu durup tartışamayacak kadar rüzgârlı bir yerdi. Sonunda çoğunluk, Constance, Tubain'deki evi onları kabul etmeye hazır oluncaya kadar, en rahat yer olan Lord Galen'in malikânesinde kalınmasına karar verdi. Bu onlara, yılların savsaklamasından sonra kuşkusuz çok gerekli olan su tesisatının onarımı, boya, badana işleri için çok gerekli olan birkaç günlük zamanı kazandıracaktı. Şaşırtıcı olan, savaşla geçen onca yıldan sonra görkemli yapının hâlâ su geçirmez oluşu ve çatısının sağlam kalışıydı. Ama yine de bunların hepsi yaza kadar yoluna konabilirdi; bu düşünce eski yıllardaki tatillerin

élan'ını[1] belli belirsiz de olsa yakalamalarını sağlamıştı – şimdi tarihöncesinde kalmış gibiydi o tatiller– hepsinin genç olduğu o zamanlar. Savaştan önce?

Judas'ın öpücüğü – geçmişimizin zehirli oku, gündelik işlerde kullanmayı öğrenebileceğimiz bir nesne haline geldi. Papalar kentinin bakış açısından görüldüğünde maddenin gerçeğini belirtiyordu – yani, bütün uygarlığımız çok büyük bir psişik karmaşa olarak görülebilir. Bariton sesli güvencinler, yaşam biçimi olarak değil ama sadece durumu kurtarmak için öyle görünen inançlıları duaya çağırmak için çanlarını çalan kulelerin arasında mırıldanıyorlardı.

	"Sezgilerin savunmasını yazıyorum."	
gidiyor	"Neyin sezgileri?"	ölüyor
gidiyor	"Mükemmelliğin, budala."	ölüyor
gitti	"Peki, Allah aşkına bu ne olabilir?"	öldü
	"Sezgi."	

SUT dedi ki: "Ben daha değişik ve az bilinen bir yol buldum. Grubumu, Zorda Kalanlar İçin Merhamet Düzüşü'nü kurduğumdan beri hiç müşterisiz kalmadım. Robot bunların hepsini yaptı."

Sessizce odaya, onları malikânede yemeğe davet etmeye gelen Lord Galen konuşulanlara kulak kabarttı: "Robot sözünü mü duydum?" dedi, "tam da lafı ağzımdan aldınız. Bildiğiniz gibi paramı çeşitli yollarla verimli şekilde kullanmak için savaş sonrasına ait büyük planlarım var. Bunlardan bir tanesi de evlilik araçları. Bunlardan bazılarının promosyon kampanyasının bir parçası olarak Papa tarafından kutsanmasını ayarlamaya çalışıyorum. Şu anda olasılıklar ümit verici görünüyor."

İki erkek, eğer onlara erkek denebilirse, kendisini yapmacıksız kutladılar ve onun arkasından aşağıya, geniş mutfağa indiler; fırında kızarmış domuz ve zencefil kokularının ümit güvercinleri gibi uçuştuğu açılır kapanır masalar konuklar için hazırlanmıştı. Tabii ki çekingenlik vardı

[1] Heyecanını.

– sessiz refakatçisiyle Constance vardı! Küçük oğlan, bakıcıların iki kızını bulmuş, onların arasında mutlulukla oturuyordu. Geri kalanlar da yarım kalmış sohbetleriyle çevreye yerleştiler ve çalışmaya başladılar; yaşlı çiftçi kadın ve onun genç yeğeni hizmet ediyordu.

Blanford'un Constance'ı gözlerken duyduğu utangaçlığı ve sıkıntısı kadını nasıl da rahatsız ediyordu; kadın ellerine bakıyor, adamın kaçınılmaz saf havasına içerliyordu – ahlaki saflığının çıplak kayasına zincirlenmiş Prometheus'un çaresizliği. Kadın ondan nefret ediyordu! Ne kadar da kendini beğenmiş, küçük bir züppeydi!

"Yoga öğretmenimin bana anlattığına göre, manastır okullarında Budist rahiplerin robotlaşmasını, dokuma tezgâhlarının başında uyuyakalmasını önlemek çok büyük bir sorunmuş. Bunun, Lord Galen'in evlilik araçları üzerine doğru bir yorum olduğunu düşünmüyor musun? Her şeye karşın, basit bir öpücük insan bilincinin içinden geçen bir yol belirler; çünkü kanın sıcaklığını artırır, şeker ve ensülin gibi salgılarına katkıda bulunur. Judas'ın da bunları bildiğinden emin olabilirsin."

"Bütün o notları vadide atmış olman ne yazık! Onlara çok gereksinim duyacaksın."

"Onlar gece gündüz hep burada." Alnını işaret ediyordu. "Konuşmalarımda onların ortaya çıktığını göreceksin; çünkü onlar benim en özel takıntılarımı temsil ediyorlar, çözemediğim sorunlarımı ve çözüm olmadan yüreğimde ilerleyemem. Örneğin, yeni kitabım için gerekli olan biçim ve üslup sorunları. Rozanov'un gösterdiği cesaretle çok fazla cesaretlendirildim ve aynı zamanda Stendhal'ın *Gizli Anılar*'ında histerik sıçramalarla düştüğü notlarla da – pek çoğu gibi yarı anlaşılabilir. Onun gerçek tuhaflığını, belirgin, kendine özgü konuşma tarzını taşıyorlardı bunlar. Biçim konusundaki arayışlarımda bana yardımcı oldular. Kendi kendime dedim ki, bir pandomimde büyük ger-

çekler aranmaz, ama bu biçimde de bir şeyler bulunursa ne kadar rahatlatıcı olur, değil mi?"

"Ben modern bir erkeğim," dedi SUT, "ve genelde erkeklerin harika olduğunu düşünüyorum; ama bana göre bütün erkeklerin en harikası ben'im. Ben yüceyim. Doğa beni yaratırken kendi kendini tüketmiş. Ve öteki erkekler – evet, doğanın malzemesini tükettiği açıkca görülüyor. Onlar sadece kurbağa yavruları. Yoganın bu inanışımı iyileştirebileceğini mi söylüyorsun?"

"Evet. Benim sırt ağrılarımı iyileştirdiği gibi. Gereğinden fazla şişirilmiş bir egonun basıncının neden olduğu bir gerilimin rahatlatılması. Uzun vadede sorunlara neden olabilir."

"Kendimi sen, ben gerçekmişim gibi konuşuyorsun. Ben burada bu kadar saydam hissederken sen şimdi benim somut olduğumu söylüyorsun."

"İlahi kitabının arasındaki kitap ayracı kadar somutsun; ama ilahilerin hiçbirini söyleyemezsin, oğlum."

Mecazların dokunaklılığı anlatacaktır
Senin dilek kuyunun sırlarını,
Odalıklar akılsız olmalıdır–
Seninle benim aramızdaki fark gibi.
Rüzgârı yakalamak için, yelkenlerini aç.
Aklı yakalamak içinse ruhunu."

Harika Fitou şarabı etkisini göstermeye, konuşmaları canlandırmaya başlamıştı. Birbirlerinin varlığından, düşündüklerinden daha fazla hoşlandıklarının farkındaydılar; sadece Constance ve refakatçisi bir sessizlik kafesinde yaşıyorlar ve başları önlerinde yemeye devam ediyorlardı. Lord Galen budalaca neşeliydi, Cade olanları çatık kaşlarının altından izliyordu, bir farenin sonsuzluktaki deliğinden baktığı gibi.

Ve o güzel hovarda, Constance'ın seçkin refakatçisi, ondan ne haber? Zaman zaman kadın, başı önünde, yazgı-

sının, şansının yarattığı katıksız mutluluktan ağlıyor. Blanford, kadını boş inançlı biri gibi ve isteksizce izliyordu. Kadın gür sarı saçlarına uygun, çok geniş, altın rengi kuşaklar takmıştı ve sabit bakışlarıyla, demirlemiş bir yatın ışıklarına benzeyen mavi gözleri keyif doluydu. Dudakları tatlı bir uyumla dolgunlaşmış. Ama gerçekte hiçbir zaman tam olarak orada değildi; kendi kendisine karşıt, huzursuz bir zihnin iç gözlemlerini dinliyordu. Onu izlerken ve Costance'ın gösterdiği elyazmalarına kadının yazdıklarını hatırlarken, kıskançlıkla onun güzelliğinin ve yeteneğinin gerçekliğini fark etti. İçinden tatlı tatlı kendi kendine yineliyordu: "Dayanılmaz bir mutluluğu yazmayı düşlüyorum. Metnimi teleolojik üzüntüyle alabildiğine doldurmak, ancak basit kutsallığını da değerli bir şeymişçesine korumak istiyorum. Ruhumun uyuşukluğunu, tembelliğini ve sıkıntısını delebilmek için. Ama nesnelere ait gerçeklerle ilgili bilgilerimin yarattığı can sıkıntısı beni öldürüyor – ters çevrilmiş beşik! Görüyorsun, hepimizin inandığı zaman, gerektiği kadar uzun sürdüğünde yoğunlaşıyor. Zaman, matematiksel olarak *kütle* haline geliyor. Her şey, inatla ve bilinçli olarak aslının tersine dönüyor. Kozmik durağanlık kurallarının arkasına geçildiğinde, oluşumun doğası budur. Evren sadece *bundan sonrasını* yapar; bir programı yoktur, öngörüde bulunmaz, nereye gittiğini de bilmez. Sürekli kendiliğinden oluşumdur!" Sylvie'yi kıskanıyordu. Onun bu kadar çok şey bilmeye hakkı yoktu.

Constance'ın böyle bir kalbin çağrılarına kapılmasına şaşmamalıydı. Ve seçtiği sözcükler, içinde bulunduğu duruma çok uygundu – Laforgue'nin ünlemi: "*Je m'ennuie natale!*[1] Ama kendi kendine diyordu ki: "Tümden özgün olmayı beklemiyordum; gizlice kendimin En Üstün Sınıftan olduğumu düşünmüyordum. Ama yükseklere çıkmak için çabalamaya ve en azından kendimi tümüyle çağdaşlaştırmaya karar verdim; çağın bütün heveslerini, zehirlerini

[1] Ben doğuştan yılgınım.

ve gerçeklerini özümsemeye; fazla kaygılanırsam da bütün dengelerimi altüst etme tehlikesinin olduğunu da iyice biliyordum. Ancak kayda değer hiçbir şeyi başaramadan sadece devam etmek; bu düşünce dayanılmazdı. Ve yaşlılıkta, çok yaşlılara özgü korkunç erkeklik organı hastalığıyla harap olmak – bir şey yapamadan, etkisiz, ateşler içinde, yalnız: gündelik arzu sızılarına karşı çaresiz. Hayır bu değil!"

Düzyazıda olduğu gibi tutkuda da yoğunlaşmanın derinliği her şeydir. Lütfen Tanrım, artık o eski zamanların omurgasız, şiş göbekli, gülsuyu dolu romanlarından olmasın. Çiftleşmenin tadını kaçıran, sevgiye karşı tutumudur. Fransızların *genre constation de gendarme* olarak[1] adlandırdıkları yazı stili.

Tümden acımasız görünen gerçeklik, ne yanında ne de karşısında olmadan, tümüyle doğrucudur. Zaman zaman kadının profilden görüntüsünü yakalıyordu, ya da ışığın kaynağına doğru hafifçe dönmüş başının. Derin şehvetli bakışı, görkemli yağızlığı ne kadar cömertçeydi. (Ölüler, başarısızlıklarıyla çevremizde kümelenmişlerdi.) Sanatçının (herkesin) tek yapması gereken *bricoler dans l'immédiat, c'est tout*[2]!.. Kalbin, gezginci kalbin iş yükünü azaltmak. Sutcliffe de onun düşüncelerini izliyor olmalıydı ki şimdi konuşuyordu: "Aşkta bayağılık acı vericidir ve ilgilenenler de Ovid'in ne kadar bayağı olduğunu bilmelidir! Bugün reklamcılık alanında çalışabilirdi, Madison Caddesinin ödüllülerinden biri. Protertius, Catullus, *autre chose*[3]." Sarhoş olabilecek kadar şarabı kafasına dikti ve içti. "Şarap, güvenilmez bir madde!" diye söyleniyordu, bardağını masaya bırakırken. "Ağırlık merkezleri memeleri olan, geniş bedenli kızları yeğlerim." Blanford karşısındakini gözlerken hiç de aynı fikirde değildi. Kadın beyaz uzun boynuyla gözyaşları içinde bir zambağa benziyordu.

---

[1] Jandarma tutanağı türünden.
[2] Hemen o anda bir şeyler uydurmak, o kadar!
[3] Başka şey.

İçlerinden birisi Toby'nin tabağındakilerin çokluğuyla ilgili bir şeyler söyleyince, o da kızgınlıkla yanıtladı: "Büyük Perhizde domuz yemekten sakınacağım diye Kutsal Ruhla anlaşma yapmadım."

Lord Galen'in malikânesi yıkılmış eski bir *mas*[1] arazisi üzerine inşa edilmişti; eski malikâne geleneksel Provence tarzındaydı ve bundan birkaç çiftlik binası ya da ek binalar dışında pek az şey kalmıştı ve bunlar yeniden döşenmiş yeni (ve daha ziyade çirkin banliyö tarzı) evlerin aksine hemen kullanılabilecek yaşam mekânlarına dönüştürülmüştü. Hasat zamanı ve kışın, en uzakta bulunan ikisi, traktör, diskaro ve kombine hasat makineleriyle dolu oluyordu. Ancak içinde yemek yedikleri bina genelde arızalı makineler için tamirhane ve garaj olarak kullanılmaktaydı. Bu rustik yemek odasının duvarında makinelerle ilgili geçmişin bir anısı dekorasyon amacıyla bırakılmıştı. Dayanılmaz bir çekiciliği vardı, çünkü benzinli motorların bulunuşundan en fazla on yıl sonrasına ait, açıklayıcı bir poster olduğu görülebiliyordu. Tanınmış bir otomobil yapımcısı onu müşterilerine, her garajın duvarında bulunmasının iyi olacağını düşündüğü için tamircilerin gerektiğinde danışabileceği bir şey olarak vermişti. Ayrıntılı taslaklar, benzin motorlarının genişletilmiş ve büyütülmüş olarak bütün parçalarının incelenebileceği ve işlemlerinin anlaşılabileceği şekilde yapılmıştı. Sanki bütün parçalar havada ayrı ayrı uçuşuyorlardı. Bu poster sanki önünde oturan Blanford ve Sutcliffe'e fon görevi yapıyor ve Constance da onların omuzları üzerinden bakıp çok dikkat gerektiriyormuş gibi inceliyordu – sanki oyalayıcı bir iş yapıyormuşçasına. Benzin motorunun cenini gibiydi, – insan vücuduna bütün kaba benzerlikleriyle, – kollarla, bacaklar, tekerlekler gibiydi, insan bedeninin omurgası. Karter, debriyaj, büyük dışkılık, ciğerler, bağırsaklar ...

Tabii ki bu düşüncelerin bir kısmı Blanford'un oyuncak atına atlayıp benliğinin Batıya doğru uçup gittiği za-

[1] Çiftlik.

manlara aitti. Constance gerçekten de onun düşüncelerini taklit eden sesini duyabilirdi. "Ansızın insan iradesi bedene yayıldı, benlik başıboş kalıp doğaya baş eğmek yerine *ona hâkim olma arzusuna kanat açtı. Çok önemli* bir an, Aristoteles'in şaman Empedocles'in ayağını kaydırıp eğitmeni olduğu Büyük İskender'in akıl babası olması gibi! Buna karşın, eski simyacılar insan bilincinin bu olağanüstü sapmasının, bu çekim tadının peşinden gitme tutkusunun nelere yol açacağını biliyor olmalıydılar. Bildiğin gibi, Tibet, tekerleği bile reddetti, bu işi olabildiğince engellemek ister gibi. Açıkçası hareketli tekerlek üzerine kurulmuş böyle bir bilinç tarikatı tümden sarhoşluk sözü vermekte – sanki Mephisto'nun yöneteceği bir sinek ulusu! Bu arayış, ne denli şiirsel ve gerilimli, çelikten yapılmış bu yarışan insan taslağı ne kadar güzel; bir kıvılcımla hareket eden, soluk alan, silindir akciğerler, yanan oksijen ve artıkların cüruf veya duman halinde insanınkine benzer bir anüsten dışarı atılması. Zihinsel gerginlik ve narsisist açgözlülükten; kendini sevmek, kendini beğenmişlikten dokunmuş bir ateş arabası. Bize hızın, yolculuğun ve sonunda kaçış orgazmının dayanılmaz yalnızlığını getirdi. Senin dediğin gibi, onları meyvelerinden tanıyacağız. Dinginlik *getirmediği gibi, altına karşı duyulan, yerinden oynamış* simyasal bir susuzluk en güvensizleri, Yahudileri, kendine çekmiştir ve bize Lord Galen'i, Dünya Bankasını ve Marksist değer teorisini getirdi..."

Sonra da bir çaresizlik duygusu kabarmasıyla, kendine özgü bir biçimde ekledi: "Aman canım! Belki de sonunda bir manastırın günahkârlar hücresinde günahlarımın karşılığı olarak Jüpiter'in Ay'larını sayıp sonelerle ünümü düzeltmeye çalışarak geçireceğim..." Ancak şema, Constance'ı o kadar etkileyecekti ki, zaman zaman onu düşleyecek, bazen de bu şemayı ceninin çeşitli evrelerdeki büyüme durumunu gösteren, ayrı parçaları sayfanın üzerinde serbestçe yüzen, embriyolojik bir resim ile karıştıracaktı. Ama Blanford konuştuğunda onu içtenlikle alkışladı: "An-

cak, şimdiki halimiz ne kadar aşağılık olursa olsun, çok geç olmadan yolumuzu değiştirmemiz ne kadar arzulanırsa arzulansın, Vedanta'dan[1] ya korkakların saklanabileceği bir delik ya da bir ağlama duvarı yapmaya çalışanlara acıyorum. Ancak yazgı yazgıdır ve bizimki bizleri de birlikte taşıyarak Batıya uygun bir şekilde kendini çözümlemelidir. Belki de iradeyi yakalamaktan vazgeçmeye ikna edebiliriz, ya da edemeyiz. Kişisel olarak benim umudum yok, buna karşın bir dayanak bulamamaktan kuşkuluyum. Hâlâ birkaç şeye inanıyorum. Biri de sensin."

Constance bunu hiç yanıtlamadı, sadece yürüyüp odadan çıktı; ama gözleri yaşlıydı ve Blanford bunun farkına vardığında yüreği karmaşık duygularla çalkalandı.

Ama Sutcliffe'in sert yanıtı da duruma uygundu. "Kabaca karşıt düşünüş", diyordu, "ikinci sınıf bir kafanın işaretidir. Kefaretini ödememiz gereken bir şey varmış gibi davranmak tehlikeli olabilir – bu sadece bir gösteriş olur. Eğer hiç Kaşmirli bir tüccar veya Bengalli bir *bunia* ya da Hintli bir işadamı gördünüzse, Batının maddecilik ve kendini beğenmişlik üzerinde bir tekel olmadığını fark etmişsinizdir. İşte böyle!"

Tabii ki bu doğruydu ve Blanford bunu zihninin derinliklerinde biliyordu. Onun yorumu fazla sıradandı. Sonuncusunu şimdilik bir kenara bıraktı. Hazırda daha önemli şeyler vardı. Ertesi gün, Sylvie ilacın etkisiyle öğlen uykusuna yattığında Constance'ı bir kenara çekip konuşma fırsatı yakaladı: "Sen Tu Duc'ta bulundun, ama bu konuda hiçbir şey söylemedin. Hâlâ ayakta olup olmadığını bile bilmiyorum. Sormaya cesaret edemiyorum." Constance kızarmıştı, ani yakınlıktan şaşkınlaşmıştı. Sylvie'nin varlığının, bütün herkesin *status quo ante*[2]'ye dönmeleri konusunu unutturmaya başladığını fark etti. Blanford kendisiyle aynı çatı altında yaşamaya dayanabilecek miydi? Constance'ın, Blanford'u zorladığı şey bağışlanamazdı ve

---

[1] Bu da ile Brahma'yı birleştirmeyi öngören bir Hint felsefesi.
[2] Öncekidurum.

o bunu biliyordu. Ansızın pişmanlıkla, Blanford'un kolunu eskiden olduğu gibi sevgiyle yakalayıp yanıtladı: "Sevgili Aubrey, evet, her şey yerli yerinde ve iyi durumda, yeni Blaise çiftinin daha az çalışacakları, daha iyi bir iş bularak kuzeye giderken yaptıkları onarım sayesinde. Her şey eskisi gibi."

Aubrey ona merakla ve neredeyse sevecenlikle bakıyordu. "Ve o da orda mı – neyi kastettiğimi biliyorsun?" Evet, biliyordu; Freud'un eski güve yeniği kanepesi, Sutcliffe'in *bin yıl önce Viyana'dan kurtardığı analiz divanı.* "Evet, kesinlikle öyle! Dolguların dışarı uğradığı küçük bir fare deliği var, ama kolayca onarabilirim." Uzun bir sessizlikten sonra Constance'ın beklediği ama korktuğu soru geldi. "Hepimiz birlikte mi yaşayacağız ve eğer öyleyse, nasıl?" Soruyu; hemen, ansızın, özür belirten bir başlangıç olmadan yanıtlamaktan çekiniyordu – Blanford'un sesi o kadar çok bastırılmış duygu yüklüydü ki. "Şimdilik ona Livia'nın odasını vermeyi düşündüm. Çok sevmiş görünüyor ve kanepeyi orada tutup tutamayacağını sordu, şimdi artık öyküsünü de biliyor. Onu da çok sevmiş görünüyor. Aubrey, bunlar dengeleyici etkenler, anlayacağını ve yardımcı olacağını umuyorum. Lütfen yapacağını söyle."

Uzun uzun ona bakıp yavaşça başını salladı. "Sizinle birlikte yaşamaya dayanıp dayanamayacağıma bakmam gerek, şimdilik geçici görünüyor. Ama, sevgilim, kesin bir tavır alamam; böyle bir şey yapamayacak kadar çok seviyorum seni. *Ama bütün bunlar ne büyük bir şok.* Ve sanırım Cade Sam'in eski odasını alacak." Constance başını salladı: "Eğer istersen."

"Galen gitmemizi istemeyecektir; çevresi insanlarla dolu olmalı, yoksa korkuya kapılıyor ve kendini yalnız hissediyor!"

"Biliyorum. Ama kısa süre sonra Felix ve Prens bizim yerimizi alacak. Aubrey, umarım bunu kabullenebilir ve sabırlı olursun." "Ben de öyle!" diye yanıtladı, ancak sesi pek inandırıcı değildi, ama gerçekten başka seçenek de

yoktu, çünkü başka seçenekler yaratabilecek kadar zengin değildi. İçinden yazgının bu yöne dönüşüne küfredip söyleniyordu: İşin en acıklı yanı da Constance onun bütün bakımını üstlenmişti, masaj ve yoga ve elektroterapi dahil. Çaresizlik ve düş kırıklığı içinde bir süre sessizce, birbirlerine bakarak oturdular. Constance öykünün geri kalanına devam edip etmeyeceğini ve bu olağanüstü, gerçekdışı, başkalarına olduğu kadar kendisine de şaşkınlık veren ilişkiyi anlatıp anlatmayacağını bilemiyordu. Kararsızdı. Sorun yüzeysel görünümünden daha ciddiydi, mesleki kaygılar da kaçınılmaz bir biçimde işe karışmıştı. Belki de en sonunda Montfavet'deki akıl hastanesine, savaş yıllarında pek çok şeyin geçtiği ve arkadaşı doktor Jourdain'in hâlâ yönettiği yere yönelmesi gerekecekti. Geleceğini bildirmek için ona telefonla haber vermişti ve o da ayrıcalıklı bir gülümsemeyle [çünkü adam onu her zaman sevmişti ama söyleyemeyecek kadar utangaçtı (bir Fransız için olmayacak şey)] dünyaya hâlâ bir Edinburg tıp doktoru olduğunu anımsatmak istercesine eski kolej ceketini giymişti. Kadını her zamankinden daha genç ve güzel bulmaktan duyduğu mutluluğu belirten ünlemleri içtenlik doluydu. "İltifatçı!" diye konuşmuştu Constance, ama Jourdain başını sallamış, ağarmakta olan saçlarını göstermişti. Evet, oldukça yaşlanmıştı ve son defa gördüğünden çok daha zayıftı. "Otur, seni son gördüğümden beri olanları anlat," demişti. Sonra da bunun ne derece olanaksız olduğunu fark edip gülümseyerek ekledi: "Tercihan tek bir sözcükle!" Bu çok uygun düşmüştü; Constance da onun gülümsemesini ve rahatlığını yansıtabiliyordu ama aslında anlattıkları acı doluydu. "Bunu yapabilirim," diyordu, "ve sözcük de... Sylvie. Korkunç bir hata yaptım, mesleki bir kusur aynı zamanda. Bir çıkmazın içindeyim. Senin önerini istiyorum, buna gerek duyuyorum!"

"O nerede?" diye sordu Blanford. "Seninle mi?"

"Evet. Ama sevgilim olarak, hastam değil." Sesindeki hıçkırık Blanford'u şaşırttı ve eğilerek Constance'ın elleri-

ni ellerinin içine aldı, şaşkınlık ve üzüntüyle gözlerinin içine bakıyordu. Hafifçe ıslık çaldı. "Ama bütün önlemlerden sonra... Hindistan... Gerçekten, düşündüm ki..." Constance başını sallayarak konuştu: "Her şeyi sırasıyla anlatmalıyım – bu korkunç ve şaşkınlık verici sapkınlığı bağışlatamayacağımı biliyorum. Gene de nereden başlamalı?"

Gerçekten de nereden?

Bunca yıldan sonra buraya tedavi için değil de ahlaki danışma için gelmek ne kadar alçaltıcıydı – Schwartz'ın daima Fransız psikiyatrisinin önemsenmemiş *baisodrome*'[1]u dediği yere! Bütün kötülükleri kabullenmek için yapılan bir konuşma! Constance pişmanlıkla güldü. "Ama yanlış giden ne oldu?" diye soran Aubrey'ın şaşkınlığı hâlâ geçmemişti. "Her şeye rağmen, durum ilk defa ortaya çıktığında hepimiz kusursuz bir mesleki coşkuyla hareket etmiştik. Senin Hindistan'a gittiğin söylenmişti ve yerini *ben almıştım. Sonra da o Cenevre'ye gönderilmişti,* Schwartz'ın bakımına. Sonra ne oldu?"

"Schwartz'ın intiharı seçtiği güne kadar bu uygulama iyi gitti ve daha iyi birisinin olmaması nedeniyle dosyayı ben devraldım. Hindistan'dan geri dönmüştüm ve onunla adeta tekrar yüz yüze geldim. Düşünebileceğin en acıklı ve dayanılmaz dönüştü bu. Temelde eşcinselliğe pek yüzeye çıkmamış, üstünde durulmamış bir yatkınlık olmalı, ama bunu harekete geçiren, yeterince açıklayıcı olmamasına *karşın, sadece çok* eski ve candan bir arkadaşı olan Schwartz'ın ölümüydü. Anlaşılmaz! Anlatılamaz!"

"Aşk böyledir!" demişti Jourdain, pişmanlıkla Constance'ın öne eğik sarışın başına ve düş kırıklığı dolu gözlerine bakarak. "Aşk değil tutkuydu – budalaca nitelemelerimizin ne önemi var? Sadece suçluluk ve utanç duyuyorum – hiçbir zaman kapılmamalıydım, ama yaptım."

"Ve şimdi?"

---

[1](Fransızca) Cinsel buluşmalar yapılan yer.

"Ama daha kötüsü de oldu," diye devam etti, "daha başka, tuhaf bir deneyim beni bekliyordu. Bu deneyime öyle vahşi bir yoğunlukla bağlanmıştım ki, sanıyorum biraz aklımı kaçırmıştım. Onsuz soluk alamıyor, uyuyamıyor, okuyamıyor, çalışamıyordum... Evet, ama bütün bunlar (arkadaşlarımın çaresiz yüzlerini görüyorum) – Fransa sınırını geçtiğimizde bütün bunlar bir buz tabakası gibi eridi. Sanki hâlâ Sam'a ait bir parçamın beni denetlediği bir bölgeye geçmiştim – daha yaşlı, görünürde çok önceden ölmüş ve unutulmuş bir benlik. Ama değil. Ansızın bir sarsıntıyla eşcinsel olmadığımı, kadın olduğumu anladım, erkeklere ait bir kadın. Ve bu sarsıntı bütün sinir sistemime yayıldı, öyle ki bir an için kendimden geçmiş olabilirdim. Aynı derecede güçlü seviyordum ama bir arkadaş olarak; Freud Amcanın büyük bir saflıkla söyleyebileceği gibi, bütün cinsellik öğesi pencereden uçup gitmişti. Ansızın kadınsı okşamalara karşı tamamen uyuşmuştum: Bunlar çok hafif, çok gerçekdışı, tüy gibi geçersizdiler. Ansızın tüylü erkek cinsine ait olduğumu anlamıştım. Ama öte yandan, Aubrey her zaman benim biraz ağırkanlı olduğumu ve *garde feu*[1] olmadan sevişmediğimi söylerdi. Şimdi benim ikilemimi görüyor musun? Aman Tanrım!" Öfkeden rengi sararmıştı.

"Peki ama niçin buraya geri döndün?" diye sordu Blanford.

"Birkaç nedenim var, bunların arasında kendimle ilgili tamamlanmamış bir işim de var – kız kardeşim Livia'yla ilgili daha fazla şey öğrenmek istiyorum, ölümünü ve öbür şeyleri. Sonra, belli etmeden, onu tanıdık bir çevreye taşırsam psikolojik olarak iyi olabileceğini sezdim– ama yine de onu buraya seni görmesi için getirmeye cesaret edemedim. Evet burada olduğumu biliyor ve hatta sana bir mesaj gönderip göndermemeyi bile düşündü, yani seni hâlâ hatırlıyor... Ama şimdi berbat durumda olan benim, çünkü ona düşüncelerimi anlatmaya cesaretim yok. Onun çok

[1] Ocak siperi.

hassas bir dengede duran akli durumunu tekrar altüst etme korkusuyla artık duyumsamadığım bir sevgiyi taklit etmek zorundayım. Eğer bu hem acı verici hem de alçaltıcı olmasaydı gülünç olurdu. Görüyorsun o çok değerli, hepimiz için değerli, yeteneği, hatta dehası. Bunları tehlikeye atmaya hakkımız yok – en azından ben buna cesaret edemem. Diğer yandan kendimi taşralı bir ev kadını gibi görüyorum, sütçüye âşık olan ama bunun için boşanmayı da göze alamayan! Bunu Sutcliffe'e anlattığımda gülmekte haklıydı; acıyacağına şöyle konuşmuştu: 'Sizin polislerinizin harika olduğunu düşünüyorum!' Londra'daki o yaşlı Amerikalı gibi. Sanırım haklıydı."

"Ama bir noktada gerginlik olmadan ailenizin bunu nasıl çözebileceğini de bilemiyorum."

"Ben biliyorum."

"*Ménage* veya *manège*![1] Sorun bu."

"Yardım et!"

"Nasıl yapabilirim? Bunu yaşamalısın."

"Biliyorum." Saatine bakarak ayağa kalktı Constance. "Geri dönmeliyim. Ama görüyor musun? Konuyu ortaya koyduğum için şimdiden kendimi iyi hissediyorum, görünürde bir çözüm olmadığını bildiğim halde – nasıl olsun ki? Bu benim kendi sorunum, bunu kabullenmeliyim. Ayrıca bu durumun sonsuza kadar uzamayacağını da görebiliyorum. Şimdilik sadece bekliyorum."

"Zavallı meslektaşım," diye kuru ama içten bir sesle konuştu. Sesinde herhangi bir alaycılık yoktu – çünkü o da, Blanford'un kadını başı önünde gözlerini kaçırırken her gördüğünde duyumsadığı keskin acıyı yüreğinde duymuştu. Ama o hiç olmazsa Constance'ın, Jourdain'in iyiliği için açıkladığı gelişmelerden haberdar değildi. Bütün bunlar hakkında ne düşünebileceğini bilmek zordu; coşku, acıma, dehşet? İnsan kalbinin dağarı çok geniş, gerçek bir kiler gibi. Kadın arabasını, geçmişin pek çok anısını barındıran küçük, beyaz bir kilisenin ve sessiz ağaçların olduğu

[1] 'Aile, karı koca' ya da 'binicilik alanı (oyun)'.

küçük meydanda bırakmıştı. Jourdain ondan, yakında evinde birlikte yemek yeme sözünü de almıştı.

Bir süre durarak küçük meydanın havasının kendisini, beynini etkilemesini bekledi.

İnsan geçmişi düşündüğünde yaşam ne kadar uzun görünüyor, özellikle savaşla boşa harcanmış onca yılları ve getirdiği acıları anımsadıkça. Arkadaşı Nancy Quiminal de bu kiliseyi ziyaret ederdi. *Fêtes votives*[1] sırasında küçük çiçek buketleri getirirdi kiliseye, Montfavet Köyünde doğmuş ve o kilisede din dersi sınıfına devam etmiş olan yaşlı bir teyzesinin adına ve o zamandan beri de kilise hiç değişmemişti. Constance kapıyı denedi.

Uzunca bir süre bir bankın üzerinde oturdu, neredeyse soluk almadan kalp atışlarını sayıyordu. Savaş yıllarının korkunç yılgınlığı henüz silinmediği gibi, sorunlarıyla birlikte şimdiki zaman da ümitsizce yavan görünüyordu. Geçmişteki *élan*[2] ve iyimserliğin bir kısmını olsun yakalayabilmek için çok erken mi gelmişlerdi, ölümcül bir hesap yanlışı mıydı? Daha önce mutlu olduğu bir yere insanın geri dönüp tekrar aynı şeyleri aramaması gerektiği belki de doğruydu.

Üzerine bir hüzün dalgası yayıldı ve inançsız olmasına karşın, bir an kendi başına gelen sefil olaylar için dua etmeyi düşündü. İçinden gelen bu tepkiye güldü, ama resimdeki seyircilerin önünde dururken haç çıkartarak bunu dengeledi. Kim bilir? Burası Çingene ülkesiydi ve dindarlık bir *grigri* gibi etkili olabilirdi... Sonra da ödünç aldığı arabaya binip Blanford'la birlikte alışveriş yapması için kasabada bıraktığı Sutcliffe'i almak üzere geri döndü.

Ama buluşmak üzere sözleştikleri nehir kıyısındaki küçük tavernaya geri dönüp de her ikisini sarhoş bulduğunda çok sinirlendi – ölümüne sarhoş değillerdi, ama aşırılığın ilerlemiş bir yerlerindeydiler. Blanford az da olsa tutarsız ve anlaşılmaz olduğunda çok rahatsız edici olabi-

[1] (Fransızca) Bir kilise bölgesinin ermişine adanan şenlik.
[2] Atılım.

lirdi, Sutcliffe ise tamamen anlaşılmaz oluyordu. Köylülerin *riquiqui* dediği o berbat içkiden, çeşitli zehirli maddelerin karışımından oluşmuş ateş suyundan içiyorlardı. "Aman Tanrım!" diye kaygıyla söylendi. "İkiniz de sarhoşsunuz!" Buna her ikisi de büyük bir coşkuyla karşı çıktı, ama anlamsız konuşmaları durumlarını ele veriyordu. "*Au contraire*[1], sevgilim," diyordu Blanford, "benim dünyamın sona erişi işte böyle, bir patlamayla değil, ama bir Werther'le. İlk kez bunun tadına baktım. Aşağı tabakadan ama çok avutucu. *Vive, les enfants du godmichet!*[2]" Sutcliffe ansızın söze girdi, "Ben de bu dileğe bütün ciddiyetimle katılıyorum. Biliyor musun, birkaç yüzyıl kent ününü sürdürmüş, çünkü on iki kilise İsa'nın gerçek sünnet derisini kutsal emanet olarak saklamış. On iki değişik sünnet derisi ama her biri de gerçek ve hakiki..." Constance'ı beklerken vakit geçirmek için oynamayı düşündükleri kartlar paketiyle bir kenarda duruyordu. "Bir salgı geleneği,"diye Blanford ciddiyetle, düşünceli söylendi ve arkadaşı devam etti: "Ben bu sözü duyduğumda saç spreyimin emniyet mandalına uzanıyorum. Nüfus arttıkça kişiliksizlik düzeyi de yükseliyor. Bizim yerimize kim ölecek? Bir keresinde yeni açılmış bir mezarın görüntüsüne dayanamadığını fark etmiş bir papaz tanımıştım; ciddi bir bunalım geçirmişti. Doktoru yatıştırmak istercesine demişti ki: 'Doğuştan kaygılı birisi için, kaygılanacak bir şey olmaması kadar kaygı verici bir şey olamaz.' Zavallı papaz ırmağa atladı." Blanford satın aldığı şeylerle oynarken, "Romanda seni öldürdüğüm zaman konuyla ilgili bazı belirsizlikler bırakmak istemiştim," dedi. "Senin cesedin ve atınınki Arles'de kıyıya sürüklenmişti. Ama polis kıyıya sürüklenmiş cesedindeki diş izleriyle Londra'da dişçindeki kayıtların birbirine uymadığını bulmuştu. Hoş bir muamma!"

Ama Blanford'un hakkını vermek gerekirse alkolün kısa süreli avuntu veren çekiciliğinin altında, Constance'ın

[1]Tam tersine.

[2]Yaşasın godmichet çocukları!

kendisini terk (doğru sözcük buysa) etmesinin ve Sylvie'ye bağlanmasının yarattığı derin kimsesizlik ve boşluk duygusu vardı. Gelecekteki *à trois*[1] yaşamları hakkında bir programa gelince... aşırı derecede sorunluydu. "Tu Duc'u ziyaret büyük bir ıstıraptı," dedi Sutcliffe'e. "Çiy altındaki büyük elma bahçesi, elmalar rahibelerin popoları kadar sıkı ve tatlı. Ne tuhaftır ki ilk horozlar öterken oraya vardım – bahar bütün Avignon'a benim boynuzlanmamı haber vermek ister gibi gelmişti!"

Büyük zorlukla erkeklerin ikisini de arabaya geri götürdü. Sutcliffe yeminle koltuk altlarının *riquiqui* koktuğunu söylüyordu. Ama yine de Constance'a boyun eğecek kadar yumuşak başlıydılar.

---

[1]Üçlü.

İKİ

KIPIRDAYAN PARMAK

Günler zoraki bir canlılıkla geçerken, Constance, Blanford'un terk edilmekten ve bunun getireceği sonuçlardan içten içe korktuğunu fark etti. Blanford, bir hayli fazla içmeye başlamıştı ve tabii onu izleyen ikinci benliği ve ikizi, Toby ile çok iyi arkadaşlık ediyorlar, ancak mizah duygusu oldukça kısıtlı olan Lord Galen'e sıkıntı veriyorlardı.

Oldukça şaşırtıcı görünse de, alkol onun yeteneğini canlandırıcı bir etki yapmış ve sıradan görünen kitabı bir kez daha Sutcliffe'in deyimiyle yüksükler ya da dağınık düşünceler, Blanford'un deyimiyleyse ipliklerle dolmaya başlamıştı. Şöyle yazmıştı: "İnciler iplik olmadan da var olabilirler ama roman bir elişidir ve incileri değil, ama okuru bağlayabilmek için ipliğe gereksinim duyar! Henüz işlenmemiş birçok büyük konu vardır. Her yeni çağ, yeni konular yaratır. Bizler için şu gibi düşünceler: Çarmıha gerilişi seyreden kadınlar ne düşünmüşlerdi? Pitagoras'ın kızının olduğu gibi, Buda'nın da karısının onların ilk müritleri olduğu söylenir. Onlar bir zamanlardı! Ya da konuyu değiştirmek için: Bir Ispartalı, Thermopylae'den daha uzun yaşasa ne çıkar? Ölmesi için orada bırakılmış ve düşman gittikten sonra kendine gelmişti. Ama katliamdan kurtulmuş olmasının yarattığı kine, kaçak olduğu kuşkusuna dayanamıyordu. Çaresizlikten kendini öldürdü. Kadınlardan korkan bir Don Juan? Cuma'nın gözüyle Cru-

soe? Freud açısından İsa'nın yaşamı ve bunun tersi?" Sutcliffe söze karıştı: "Ve aşk? Aşktan ne haber?" Yeni ruh hali olan üzüntü ve suçlu uzlaşmazlık içinde Blanford şöyle diyordu: "İnsanların en büyük yanılsaması. Üzerine kondurulan öpücüklere değmez! Domuzun önüne konmuş inciler gibi, öyle!"

"İdeal çiftin aşk öyküsünü hayal ediyorum. Kızın adı Rosealba olacak, eğer gerçekten var ise gerçeği görebilme yetisini havaya uçuracak. Erkek – ona henüz bir ad bulamadım, ama o gerçek bir aşk yumağı, hem çarpıp hem sızlanan ölüm ürünü. Her şeyden öte bu, olağanüstü bir evlilik. Her sabah erkek kadına bilmediği bir şey anlatıyor. Her akşam erkek, kadının avucuna öyle büyük ve sıcak bir şey koyuyor ki kadın düşüncelere dalıyor. Her şeyi sadece onaylamaktan ölmek üzereler. Kadın erkeğin kalbini görkemli bir körlükle dolduruyor." Blanford karşı çıktı: "Bunun modası geçti. Romanın yeni, farklı görüntüsü daha başka. Bütün insanlar bir büyük insanın parçaları ya da daha küçük insanlardan oluşmuşlar, gerektiğinde büyüyüp küçülebiliyorlar. Bütün olaylar aynı olayın değişik açılardan görünümü. Çalışma üst üste konmuş görünümlerin tekrar tekrar kullanılması haline gelmiş. (Aman Tanrım! Ne kadar üstün, ödüle değer bir can sıkıntısı! Bununla birlikte *avec cela j'ai fait mon miel!*[1] "Dördüncü yüzyılda Tebaililer erkek erkeğe cinsel ilişki uygulamalarıyla tanınırlardı – bunun dışında çok yaşamsal bir askeri buluşla. Yüz elli homoseksüel çiftten oluşan Mukaddes Birlik Pelopidas'ın komutasındaydı. Düzenli askeri birliklerin içinde *Corps d'élite*[2] idiler ve tek kalıcı birlik. Belki de senin Thermopylae'den kaçmış olan lejyonerin başka nedenlerden intihar etmiştir: sevgilisini yitirmek gibi."

"Belki de. Shakespeare'in bazı dizelerini anımsadım: 'Sevgilimin poposunun dayanak noktaları/Gelecek bir kâbusun garantisidir."

---

[1] Balımı bununla yaptım.
[2] En seçkin birlik.

"Pelopidas."

"Sabah kalktığımda yaptığım ilk iş üniformalarımı saymak ve bir hafta süreyle konsolos olduğum Yukarı Moğolistan'ın Büyük Kurdelesi başta olmak üzere nişanlarımı gözden geçirmektir. Nişan verilmiş bir sanatçının görünümü müthiştir. Şair de güven verici sesler çıkartmalı mı? Mımm, evet lütfen!"

"Deniz kabuğu gizemli bir telefondur. Sadece deniz kabuğunda *gizemli, toc sonore*[1]*'yi duyabilirsin ve* sanatta düzenli düzensizliğin geçerli olduğunu fark edersin; bu yücelik ne kısıtlayıcıdır ne de savurgan. Sonuç olarak her solukta, her kalp atışında, her düşüncede tüm evren gücünü tekrar tekrar gerçeğe yatırır. Sevgili arkadaşım, bu atak kelimeler bana uyku sırasında dikte edildi."

"Yeni plastik kadın heykeller döneminde bizlere kadınları çığlıklarının ortasında değiştirme izni verilecek. Böylece ölü farelerden eteklikli gizli bir tanrıçayı onurlandıracağız! Ah, en iyisi sen bu mektubu okumadan yırtıp at. Constance, senin bu kadar güvenmediğin peygamberliğin ikinci kademesine zorlanmadan geçildi. Yaşlı bir atardamara giren hava kabarcığı gibi yaşamıma kayıverdim. Bir gün patladım ve onun için öldüm. Bir anevrizma gibi patladım."

"Petrol için Tanrı'ya şükredelim. Duyarlı insanlar olan Araplar, başkalarının tablolarını satın aldıkları gibi, kadınları da satın alıyorlar. Tablolar da bacaklarını açabilselerdi, onları da alırlardı!"

Ancak bu şaka, içindeki denetleyicinin derin mutsuzluğunu gizleyemiyordu. "Kendimi sürekli seks ışınları yayıyormuş gibi hissediyorum– terk edilmiş bir gübre yığını gibi!" diyordu uslanmaz Sutcliffe. "Ayrıca, beni aşırı derecede *rahatsız ettiği zamanlarda Galen'i ağlatmanın* bir yolunu da buldum. Ölmüş kedisi 'wombat'tan söz edilmesi onu hemen ağlatıyor. Bıçağı kanırtıp 'eski güzel günlerden' söz edince de mendilini çıkartıp, 'Devam etme: çok

[1] Çınlılı bir tık.

mutluyduk. Şimdi kendimi kaybolmuş sanıyorum. Hüngür!' Yüce düzenleyicimiz çok fazla etkilenebiliyor."

"*Öteki sorunlar. Kendini kendi özsaygına karşı nasıl* savunacaksın, hı? Kayıtsız olduğun zaman nasıl öyle görüneceksin? Bunun bir yöntemi olmalı. Bir Hıristiyanın amacı iyi olmak, Budistinki ise hür. Değişik frekanslar. Ölüm gitgide yaklaştıkça, varlığını arkadaşların kaybıyla duyuruyor, farklılık daha da belirginleşiyor, insanlar daha fazla yangın sigortası yaptırıyor. Sanata yaşam sürekliliği veren gizemli kökün gücü duyumsanabilir ve mimarlık sanatının terimleriyle anlatılabilir, ancak yaratılışı ve özü gizemli kalır – başı ve sonu belli olmayan karanlık bir nehir. Kâğıda dokunan kalem sadece kesişme noktasını işaretler. Ama dönemin sanatçıları alçakgönüllülük göstermeden mimarlık sanatını kullanmaya başlarlarsa onların dokuduğu iplikleri kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalırız. Wagner, Picasso – duaları kaydedilip neredeyse siyasi düzeyde bütün dünyaya yayınlanan makineleştirilmiş müezzinler gibi. İçtenliği kaybolmuş, bedensel zevk alışverişi hiç yok. Mikrofon araya girdi. Sanatçıya gelince... zavallı adam, doğumundan hemen sonra var olmanın bilinciyle kendinden geçer, korkuya yenik düşer ve benlik, çöküntüyü önlemek için kendini kat kat koruyucu duygularla hemen sarmalamaya başlar: soğan gibi kat kat koruyucu önlemler. Mumya gibi sargılarını açıp zavallı benliği ortaya çıkarmaya çalışmakla da yaşlı Buda'nın yapmak istediği buna karşı koymaktı – sinirli kavgacı tepkilere. Önemli bir şey keşfetmişti, ama insanları doğanın tehdidinin aldatıcı olduğuna inandırmak zordu. Ama bir kez de gerçeği anladılar mı huzur etraflarında halkalar gibi yayılır. Ancak insanın kendisini tamamıyla korunmasız, hatta ölüme karşı bile açıkta bırakması, tümden bir sanattır. Bir kez tam anlamıyla her şeyi öğrendiğinde, artık hiçbir şey pek fazla anlam taşımaz, artık her şey açığa çıkmıştır. Görüyorsun ki zararsızlık en üstün iyiliktir."

"İyi sanat hiçbir zaman yeterince açık değildir."

"Nasıl olabilir ki? Bir töresi yok ki. Bir gülün sergilediği güzelliğin düzenini bozamazsın. Ah! Kutsal Belirsizlik Kuralı zamanın her saniyesini mucizevi kılar; çünkü yaratılış zorunludur, kaprislidir, anlıktır. Ne önceden düşünülmüştür ne de sonradan."

"Her iki saniyede bir, beyin özürlü biri doğuyor. Ama ben bütün evrenin sırtını sıvazlayıp bağırıyorum, 'İyi becerdin, eski dostum, iyi becerdin!'"

"Maymunun bitleri, papazın da tespihi önemlidir. Bunlara karşın bir yerlerde Büyük Planın var olduğuna inanıyorum. Çok büyük bir duvar haritasının üzerinde, girişlerimiz, çıkışlarımız, şekillerimiz, doğamız, geleceğimizle ilgili düşünülebilecek bütün bilgilerle donatılmıştır. Bundan eminim!"

"Bana zavallı Quatrefages'i anımsatıyorsun!"

"Evet. Ve onun büyük Templar[1] haritasını. Montfavet'nin güvenlikli kalelerine çekildi– *la vie en rose*[2] Galen'i bulunabilecek Templar hazineleri olmadığına pek inandıramadı, ama neredeyse başarıyordu bunu. Asıl gizli hazine Kutsal Kâseydi, sezginin çiçeği. Önceleri Ortadoğu'da *outremer*[3] çok yaygın olan Gnostisizm'e bulaştılar; ikinci ve kesin olarak da yoga'nın uygulamalarına – bellerine bağladıkları sazdan örülmüş iplerin açıkça gösterdiği gibi. Katolikler çok haklı – onlar sapıtmışlardı ve onların uygulamaları Katolik dünya için bir tehlike yaratmıştı."

"Bu sonuçsuz araştırmaya onca para yatırdıktan sonra Galen üzüntüden kendini kaybetmiş olmalı. Prens de kendinin bu kumpasa dahil edilmesi için yapılan konuşmalara kandığı için. Gelecek hafta geldiğinde göreceğiz."

"Başka bir şey bulacaklardır – dullar ve yetimler için yeni bir yol. Savaş o kadar çoğunu yarattı ki."

"Erkeksiz bir dünya – bizler ortaya çıkmadan önce nasıldı diye sık sık düşünüyorum? Belki de ağaçlar asıl in-

---

[1] 1118'de Kudüs'te hacıları ve İsa'nın mezarını korumak için kurulmuş dini ve askeri tarikat.

[2] Tozpembe yaşam.

[3] Deniz ötesi.

sanlardı, insanlığa geçiş. İnsan, suyla karıştırıldığında topraktan fışkırdı. Bitkisel yaşamın sorgulanamazlığına geri dönmek için duyulan mistik arzunun nedeni – kaygısızlık meyvesi – çözülmeye doğru düşüşü yeniden yakalamak için, beden ve ruh üzerinde çekim dediğimiz gücü yansıtmak için. Buna ne diyeceksin? Kusursuzluk – kusursuzluk fikrinin asıl oluşumu az bulunurluk, azlık ya da yokluktan gelir. Doğanın güçlü mutasyonları cinslerin evrimini özendirip pek çoğunu ender olana doğru yönlendirir. Ah! Beynin eski dilenci çanağı! Belki de ilk balıklar suda eriyebilen cinstendi ve suyun sürtünmesine karşı koyamadılar ama zamanla irade gücü ve merakla hayatta kalmayı öğrendiler. Ve filler de alçakgönüllü uzay gemileri gibi yere değmeden havada dolaştılar..."

"Daha sonra insanlar geldi. Kadın erkeği üfleme cam gibi rahminden üfürüyor. İkisinden zayıf olanı erkek, erkek gerçekleştiriyor gibi olsa da kitapları asıl yazan kadın. Buna karşın onun spermleri en yüce belge. Kalitesi düştüğünde kadın beslenme bozukluğundan, ruh açlığından hastalanır, bir cins vampirlik onu etkisi altına alır. Anlaşmanın temel taşı olan çift, tehlikededir. Uzlaşılan, sezgiden doğan cinsel bağlanmadır."

"St. Augustine, şamar oğlanı yaptığına mektup yazıp Kutsal Ruha küstahlık etmekte bir bakıma haklıydı. Haklıydı – söyleyenler bilmez, bilenler de söyleyemez... Bundan çıkan sonuç da Allahın belası insanlar hem bilmezler hem söylemezler, ama en çok gürültüyü de onlar yaparlar."

Bu noktada Lord Galen patladı, ellerini çırparak konuştu: "Bugünlük bu kadar yeter Aubrey. Öğlen yemeği masada hazır ve kendi topladığımız mantarları yiyeceğiz."

ÜÇ

PRENS GELİYOR

Galen, insanın kalbini burkan öyle bir duyguyla yalvarıyordu ki Constance ona acıdı ve Prens gelinceye kadar kalmaya karar verdi; sonunda Prens, yanında Felix Chatto'nun yepyeni bir uyarlaması çıkageldi; feleğin çemberinden geçmiş Latin Amerika Cumhuriyetine atanmayı bekleyen, çiçeği burnunda o genç hariciyeciydi. Ancak Prens, İngilizlerin en son karşı saldırılarında, gizli kardeşlik üyesi yirmi beş kişiyi bir kuşkuya dayanarak, etkinliklerinin politik, aynı zamanda, yıkıcı olduğu gerekçesiyle tutuklaması yüzünden berbat bir ruh hali içindeydi. Ama kendi payına Constance'ı tekrar görmekten mutluydu ve onu sevgiyle, gözlerinde yaşlarla kucakladı. Prenses'i geride, Kahire'de bırakmıştı – İngilizlerden korkusu olmadığını, çünkü her zaman tarafsız kaldığını açıkladı; ayrıca karısı şu andaki büyükelçi ile çok yakın dosttu, her zamanki gibi de elçilik, ordu ile uyuşmazlık içindeydi ve sonunda da bu uyuşmazlık o iğrenç güvenlik şefinin yaptığı son uygulamalarla açığa çıkmıştı. "O ve iğrenç küçük adam, barış günlerinde bilardo hakemi olan, şimdi de yanlış bilgiler sağlayarak orduya yaranmaya çalışan Telford. Bir kelimecik olsun Arapça ya da Yunanca konuşamaz. Ve Barnsley'den. Sorarım sana, *Barnsley!*" Şiddetli bir küçümseme duyuyordu. "Asıl sorun, bu iğrenç insanların bizler gibilerini yargılamalarına izin verdikleri sürece, sevgili İngilizlerimi sevmeye *nasıl* devam edebilirim, hı!" Tekrar tekrar Constance'ın

ellerini öpüyordu ve ondan söz etmemesine karşın kadın onun Affad'ı düşündüğünü biliyordu. Adam devam etti: "Ve oğlanı?"

Oğlan çiftlikte kendi yaşında arkadaşlar bulmuş, oraya rahatça yerleşmişti. Hemen çiftçi ve karısı tarafından kabul edilmiş, oraya gelip gitmesine izin verilmişti. Bir çocuğun aklını çalıştırmak için bütün canlı hayvanlarıyla birlikte bir çiftlikten daha büyüleyici bir yer bulunabilir mi? Aynı zamanda tuhaf bir şekilde Blanford'u da kabullenmişti; onun yakınlığını başkalarına yeğlediğini gösteriyordu. Aubrey sırtı yüzünden zorunlu bir dinlenme veya uyku için uzandığında; sık sık oğlan da kendisine bir şeyler okunması için ortaya çıkıyordu. Ya oyun oynamak istiyordu ya da tavla oynamayı öğrenmek. Blanford bunu çok dokunaklı buluyor ve hemen çocuğun isteğini yerine getiriyordu. Sanki Constance'ın kendisi bu basit şeyleri ondan istiyor gibiydi. Çocuğu bu aktarılmış sevgiyle seviyordu, Sylvie'nin rakibiymişçesine. İnsanın kendi çocuğuna sahip olmasının nasıl bir şey olacağını düşünüyordu – dünyada başka bir insan yaratmak gibi tuhaf ve benzersiz başka bir deneyim olamayacağını sanıyordu. Çocuk bir keresinde şöyle demişti: "Bizimle kalacaksınız, öyle değil mi?" Buna şaşırmıştı, çocuğun onların tartışmalarını, kuşkularını ve tereddütlerini duymuş olacağını tahmin etmişti. "Bunu ister miydin?" diye sormuştu, garip bir şekilde duygulanıp gururlanarak. Çocuk ciddi ciddi başını sallamıştı. "O kadar güzel oyun oynuyorsunuz ki," diye açıklamıştı, "ve bana her zaman her şeyi açıklıyorsunuz." Ve gizli bir utangaçlık bunları Constance'a anlatmasını engellemişti. Ama Constance bunu kendi kendine anlamıştı – küçük sevgi ve güven dokunuşları ilişkiyi belirliyordu; örneğin avluda yürürlerken çocuk dalgınlıkla Blanford'un elini tutuyordu ya da adımlarını ona uydurmak için sekiyordu. Diğer yandan Sylvie'nin coşkulu sarılmaları çocuğu biraz rahatsız ediyor – serbest kalmak için sabırsızlanıyordu. İçsel duyguların tuhaf bir kutuplaşmasıydı, ama bir

tür ayrımcılığa ve önseziye dayanıyor olmalıydı, çünkü Felix Chatto da geldiğinde çocuk tarafından hemen aynı şekilde kabullenildi. Felix Blanford'u şaşırtmamıştı – hemencecik sevimli biri oluvermişti. Biraz mesleki başarı ve kadınların ilgisini görebileceği sosyal çevreye girmek, böylece kendine güven kazanmak – ona faydalı olmuştu ve o da hiç zaman kaybetmemişti. Yeni çekiciliğiyle çevresi genişlemiş; hatta görünümü bile değişip gelişmişti. Şimdi daha ince ve esmerdi; insanın daima protokolden ve temkinli davranmaktan bunalma tehlikesi içinde bulunduğu diplomatik çevredeki insanlara daha uygun gelen aşırı bir alaycılığı benimsemişti. Ve çarpık bir mizah duygusu, utangaç ve kendini küçümseyen davranışlarını daha da biliyordu. Her şeyden önemlisi Lord Galen'le eşit düzeye gelmeyi başarmıştı; bu büyük adamın gölgesinde kalıp eziyet çekmekten ve korku duymaktan kurtulmuştu. Artık kendi yerine ve kendi fikirlerine sahipti. Gerçekte sanki yer değiştirmişlerdi, şimdi Lord Galen *ona* karşı çekingen ve ikircikliydi. Son zamanlarda *onun* düşüncelerine değer verir olmuştu. Gerçekten de Kutsal Hazineler için yapılacak yatırımla ilgili bazı kritik yargılar yapması bile istenmişti; araştırmanın sürdürülmesine değer miydi, yoksa yararsız diye vazgeçilmeli miydi? Konuyla ilgili ortaya çıkmakta olan tartışma, girişimin sağlamlığından çok onun kişisel düşüncelerine dayanıyordu. Büyüklerine karşı davranışları değişmişti. Bütün bunlar onun ruh halini düzeltmişti, Prens'in karanlık ruh haline soğukkanlılıkla dayanabilmesini sağlıyordu. Ancak, sözde yatırımları konusunda, umuttan çok kuşkuları vardı, Quatrefage'nin yaptığı Templar duvar haritasında açıkça gösterdiği umut verici belirtilere, Lord Galen'in, hazinenin eski bir kalenin mahzeninde bulunacağı beklentisinden vazgeçmekteki kararsızlığına karşın. "Oyunbozanlık yaptığım için üzgünüm," demişti Blanford'a, "ama akılcılık akıllıcadır, özellikle parasal konularda!"

"Yine parasal konular!" diye sızlanmıştı Sutcliffe o gece. "Felix sana Çin'deki görevini anlattı mı, onlara bütçelerini nasıl denkleştireceklerı konusunda yardımcı olduğunu? Galen onu Cenevre'den gönderdi. Öyle değil mi?" Blanford başını salladı. Kendi heyecanından şaşırmış, sıkılmış yumruğuyla kendi şakaklarına yavaşça vurarak konuşuyordu, "O zaman ben anlatırım. Aman Tanrım, Felix için ne serüven.

"Oraya vardığında, halkı, her şey bir yana, Zen Budizm'ine duydukları hevesle kasılmış buldu. Evet, biliyorum, biliyorum. Marksist Maliye Bakanlığı zamanında böyle bir şeyden haberleri bile yoktu. Söylemek gerekirse, o zamanlar Amerikalı bir danışman olan O'Schwartz'la çalışıyorlar, o da Çin'in tek geleceğinin turizm olduğunu söylüyordu. Onlar olanakları sağlarlarsa, kendisi yani O'Schwartz (kendisinin eski bir İrlanda ailesinden geldiğini söylüyormuş, Madison Caddesi İrlandalısıymış,) da turistleri garanti ediyordu. Bütün Amerika Çin'i görmeye koşacaktı, sadece konaklamak için değil; tenis, golf, su kayağı vb. gibi sporlarla birlikte Zen Budizmi için de. Şaşkın görünüyorlar ve bunun ne tür bir şey olduğunu soruyorlardı. Hiç böyle bir şey duymamışlardı. Evet, O'Schwartz onlara bunun herkesin bildiği bir şey, pek fazla çaba gerektirmeyen bir tür din olduğunu söylemişti. Bu işte para olduğunu biliyordu, çünkü Rothschildler de bu işin içindeydi ve Club Mediterranee'de her paket cipsle birlikte ücretsiz veriliyordu. Artık Amerikalı turistler her şeyin en iyisini istiyor ve mönüde Zen görmezlerse aldatıldıklarına inanıyorlardı. Buna uyarak çalışmaya başladılar ve konuyu bilen bir profesör bulundu. Adam onlara çağ açan Bodhidharma'nın Hindistan'dan gelişini anlattı; Hindistan'da yirmi sekizinci patrikti, ama Çin'de birinci olmak için gelmişti. Afallamışlardı, adamın anlattığı bilge kişinin mağarada geçirdiği uzun, derin düşünme dönemini dinliyorlardı. Kral, bu deneyimden ne kazandığını soruncaya kadar bilge mağarada boş bir duvarın önünde yıllarca oturmuş-

tu; yanıtı sadece, 'Hiçbir şey, Majesteleri!' olmuştu. Bu Çinlilerin aklını gerçekten karıştırmıştı, ancak O'Schwartz düşüncelerinde ısrarlıydı ve onlar da, Amerikalıların gerçek mağarayı ya da gerçek duvarı görmekten mutlu olacaklarının onaylanmasını Felix'ten bekliyorlardı. Zazen uygulamasının ilk kez gerçekleştirildiği gerçek mağarayı arayıp bulmak üzere öncüler gönderildi. Onlardan haber beklenirken, karşılarındaki öteki sorunlarla ilgilendiler; – büyük oteller, plajlar, geziler, alışveriş merkezleri. Sonunda bir mağaranın – belki gerçeği, belki de değil – bulunduğu haberi geldi, mağara incelemeye açıktı. Ancak çok uzaklardaydı; trenle ve jiple ve sonunda da katır sırtında çok uzun bir yolculuğu gerektiriyordu. Yaşlı bilge hiçbir şeyi yarım yapmazdı. Bu mağara her şeyden uzaktaydı. Felix kuşku içindeydi, ancak O'Schwartz çok katı, kesin kararlıydı. Gelecekteki turistik etkinliklerin hatırına orayı görmek için gerçekten sıkıntıya katlanmaları gerekiyordu. Doğrusu, asıl mağaranın bulunması konusunda ısrarcı davranan Bakanlık değil, Amerikalı insafsız danışmandı. Bakanlık herhangi bir duvar, herhangi bir mağara olabilir diye düşünüyordu. O'Schwartz'ın yönlendirmesiyle Profesör *onların yönetimini* ele geçirdi ve yaşlı pirin barınağının temellerini bulmak üzere nehrin kenarından bakir tropik ormanın içine doğru yola koyuldular: Yabanıl bir ülkeydi, güzel fildişi rengindeki kaya panterleriyle doluydu; *zaman zaman onları görebiliyorlardı, ama hayvanlar ür*kekti ve vicdanları da kirli olduğu için bu pek sık olmuyordu. Bu hayvanlar köpek etinden hoşlanıyorlar, insanların kümes hayvanı etinden hoşlandıkları gibi. Başlangıçta görünmez varlıklarını sadece sezebiliyorlardı, *ama ilerle*dikçe köpekler teker teker kaybolmaya başladı; sessizce, ne bir havlama duyuluyordu, ne de bir çığlık; sanki bilinmeyen bir el tarafından çekilip alınmış, bilinmezlik içinde eriyip gitmiş gibiydiler. Sinir bozucuydu, köpekbalığının kaptığı yüzücüler gibi. Bir ya da iki kez bu büyük ve üstün yaratıkları görebildiler, sanki eski bir gravürden ya da

ortaçağdan kalma bir suluboya resimden çıkmış gibiydiler. Geceleri yabanıl doğanın içinde, panterleri uzak tutmak için yakmak zorunda kaldıkları ateşin yakınında toplanıyorlardı. Köpekleriyle bir arada çok rahatsız uyuyabiliyorlardı. Hiçbir yerleşim yerinin ve meyhanenin olmadığı ıssız bir arazideydiler. Böylece sonunda mağaranın olduğu yere vardılar.

Ekibe önderlik eden yaşlı bilgin biraz anlaşılmaz ve usanç verici bir adamdı ve açıklamaları belirsiz, bilgisi boşluklarla doluydu. Neyse ki Felix ve O'Schwartz bir şeyler biliyorlardı. Bodhidharma'ya gelince gördüler ki, eldeki tek resim onun yaşadığı döneınde yapılnuş olamayacak kadar eskiydi. Zorlanmadan dolayı bilgenin gözleri şaşılaşmıştı. Çift görüntü kozalağa benzer bir göz etkisi veriyordu; çiçek açmış Üçüncü Göz gibi. Eldeki tek resimde duyarlı palyaço, boyalı gözyaşlarıyla görüntülenmişti, gökyüzüne doğru şahlanmış oyuncak bir atın açılmış burun delikleri gibi boyanmıştı. Bilgiye susamış zavallı küçük kral, ihtiyar Bod'a kırk yıl konuşmadan duvara bakmanın kendisine ne kazandırdığını sorduğunda, ulu kişi pek de doyurucu olmayan bir yanıt verdi, 'Önemli değil, budala,' ya da buna benzer sözlerle yanıtladı kralı. Gerçekten de yaşadığı bu deneyimin dayandırılabileceği bir şey yoktu. Anlaşılabilir ya da anlaşılamazdı; böylesine özel bir seziş için söylenecek bir şey yoktu. Kral içini çekti. (Bellek bu kadar dirençli miydi? Ortalama insan için temel taşı, her zamanki gibi gerilim, kaygı ve taşkınlıktı. Bakımsız ve tombul kişilik hâlâ ortada duruyordu.)

Onun adlandırdığı gibi, Zazen, bilincin öteki sınırlarına geçmesine olanak veren korku verici ve koşulsuz yöntemdi – tüm bilincin bağımsız ve üstün konumda süzüldüğü açık bir bölge ya da alan. Buldukları mağara geniş ve sessizdi, duvarları kan kırmızı taşlardan yapılmış, olağanüstü doğal freskler gibiydi – insan elinden çıkmışçasına karmaşık, birbirine geçmiştiler. Ulu kişinin oturduğu yer burası olamazdı, çünkü duvardaki şekiller ona bir şeyleri

anımsatabilirdi ve onun ne bir şeylerle ilgisi olmasına hatta ne de anıları olmasına izin verilmişti. Onun yücelik hakkındaki arındırılmış görüşü her türlü nitelendirmeden uzaktı. Her çeşit nesnenin, her şeyin sanki 'ruhunu' görüyor gibiydi. Bilinçsizce önünde duran bu anlaşılmaz duvarı, bir kazın tüylerini yolar gibi, ya da meyve ya da yosun toplar gibi küçük küçük didikliyordu. Böyle bir gerçeklik bir Neden taşımıyordu. Bedensiz, Kemiksiz, Sessiz ve Anlamsız, susuzluktan kurumuş sezgileri için bilgilerle doluydu. Artık gerçek bal gibi tatlıydı, çorak, renksiz bir mağara parçası uğruna vazgeçtiği bu neolitik damarlı mükemmel taşlar arasında bir düğün pastası kadar da romantikti. Hakkında abartılı konuşulamayacak uzak bir köşe, değeri nasıl ölçülebilir... Kişiliksizliğin görkemli tüyleri – ona bakarken kendi içsel varlığının zenginliğini fark ediyordu. Açıl susam açıl! – gerçeğin aynasını örten kapıyı itip kapamak basit bir zihinsel beceriydi. Onun için çok sıradan olan bu yer, sürüler halinde gelecek saygısız insanlar yüzünden boşalmış olacak. İlk turistler gelmiş olmalıydı. Kemikler un ufak olana kadar ziyaret ettiler. Sonra da ıslak parmaklarıyla onun tozlarını ya da toz zannettikleri şeyi yaladılar. Şimdi de birkaç yüzyıldır sadece duvar görülebiliyor – Bakanlığın emri. Ama 'Gerçekten görülecek sadece *bu* kadar mı?' diye rehbere soruyorlar. Belki birisi duvarın röntgenini çekip içerdeki hazineye bir göz atabilir? Hayır, o zamandan beri insan, merkezi görüşteki bu güç yitiminin gittikçe artan utancıyla yaşamıştı. Seyahat acenteleri, inançlarını yinelemekten başka bir şey yapamıyorlar. Özgün duvar bu değildi – onun çok uzaklarda olduğu anlaşılmıştı; bu yüzden turistlerin daha kolaylıkla ulaşabilecekleri bir mağarada karar kılınmıştı. Ama özgün olanı – Felix, O'Schwartz'ın kendisine tattırdığı deneyimin öneminin farkındaydı, bunun için de minnettardı. Mağaranın sessizliğinde durup aksayan kalp atışlarının altın tutanağını saydı. Bu arada bir alıntıyı düşünmeden de edemedi, belleğinde Plato'nun gizemli mağarasının görüntüsü canlandı. Pla-

to'nun mağarası insan bilincinin arındırılmamış mağarasıydı. Yaşlı B.'nin yardım eşyası satışına çevirdiği, ruhun kelepir deposu! Fecit! Gözlerini duvarın görsel güzelliğine dikerek o çıplak yüzeyin içeriğini tüketti. Çıplak bir duvarı – cinsel bir meyve gibi müzikle dolu bir duvarı ilkel bir bakışla didiklemek. Yaşlı adama ölümcül ZA'sını veren buydu – onun *do-re-mi-fa-sol*'unu! Sessizlikte eriyip yok olmayan, rüzgârda buruşup büzüşmeyen, şeytanca davrananlarca oynanılamayan, soytarılarca üzerinde hak iddia edilemeyen bir şeyle ödüllendirilmişti. Onun içinde bütün kutuplaşmalar silinmişti. Yanlış sevgi tarafından hiçbir zaman yadsınamayacaktı.

Bu önemli duvarda, insanın içindeki tekrar ele geçirilebilir karmaşayı yansıtan bir ayna gördü. Onun yansıttığı enerjiyi dizginledi, yerel ününün bir gün bütün dünyaya yayılacağının tamamen farkındaydı; yine de insan mutluluğunu değiştirmek için sadece arzunun anlatımını değiştirmek yetmez. Sevginin asıl günahı, geçici olanı kalıcı hale getirmeye çalışmaktır. Eski çağların saflık sembolü olan su bile durgun, devinimsiz kaldığında kokuşmaya başlar. Bu yaşlı B.'nin basit ZA'sıydı! Bir zamanlar doğuştan, daha önceden hazırlanmamış olanın peşindeydi, doğallıkla içinden taşanı ararken yeniden ve bu kez sonsuza kadar yaradılışın yetkin umursamazlığında yaşamanın özlemini çekiyordu! Bunu insan sondasının çıplak çuvaldızıyla – göz yuvarlarıyla yapmayı başardı. Eski TU QUOQUE[1]'nin yerini dinlence ve sessizlik aldı. Krala söylediği gibi: 'Bitkilerin savunmasızlığına öykün. Eğer sen bir aşk çocuğuysan babanın basit bir seyis olmasının önemi yoktur. Balık tutma sanatı, hiçbir zaman balığa, ona tutkun olduğunu belli etmemektir! Zevki artırmak için acıyı pekiştirmek gerekir. En yüksek tensellik açlığı baskı altında tutmakta yatar.' Yoksunluktan ne sezgi harikaları doğar! Sessizlik ne harika bir konuydu! (Kral birden ağlamaya başladı. Çok fazla *çaba* göstermişti ve işte şimdi de ipin

[1] (Latince) "Sen de mi?"

ucunu kaçırmıştı!) Bütün *bu bilgelikler, sezginin* ürettiği bu şeyler! Ne kadar zevksiz – topluca fazla edebi. Gerçek olanın belli etmeksizin tersine dönüşü, bildiğinden şaşmayanlarda güçlü bir baş dönmesine neden olur. Keskin virajlar, ölümün beklediği yerler. Kayanın gizemli tüyleri ona gereksinim duyduğu bilgiyi vermişti. Muzaffer ZA'sının *bilgeliğine* şaşmıştı! *Tutkularının kuralı, yazılı* bir metni yoktu. Aşkın en ateşli günlerinde kalemin kayıvermesi – şimdi artık sessizlik ve dinginlik içinde üzüntüsüzce nasıl tetikte olacağını biliyordu. Şimdi kültürün kaynağı belirgindi. Bütün olayların kaynağı ensestti! Hekimin görevi çocukluğumuzu bütün arzulardan arındırmaktı.

Yaşlı kristal kesicisi orada oturup, sessizce yumuşak yergisini ovuşturup insanlığı atak olmaya özendiriyor.

Verimsiz kopyacıların insanların özlemleri için buldukları kısacık sözcükler – Şehvet? Yitik? Son? Liste? Canlı? Aşk? Seçenekler geniş, ancak yoğun. Tüm bu deneyim, acayip yolculuk, mağara, Marksistlerin gülünç önerisi, Felix'in üzerinde garip bir etki yarattı; derinlemesine değiştiğini duyumsuyordu, ama nasıl olduğunu tam olarak söyleyemiyordu. Ve ilk kez deneyimini konuşmakta isteksizdi, sadece tuhaf olan yanıyla alay ediyordu – Amerikalıların fotoğraf makineleriyle birlikte bu arazide dolaşmaları düşüncesiyle. Hatta O'Schwartz Dharma'da dini belge alınabilmesi için bir düzen oluşturdu – bu işte kendisine yardımcı olmak üzere California'daki bir keşişi kandırdı. Böylelikle turistler eve döndüklerinde fotoğraflarının dışında da gösterebilecekleri bir şeye sahip olacaklardı. Bir diplomaya!

Gösterebilecekleri bir şey! Yüksek uyuşukluk sertifikası! Felix bütün bu ruhsal serüveni, onu acı bir şaşkınlıkla dinleyen Galen'e anlatmıştı. Açıkça görülüyordu ki spekülatif yatırım şansı zayıftı ve bu Çinlilerle oldukça riskliydi, üstelik daha fazla beyni yıkanmış sol eğilimli Çinlilerle! Buna karşın turizm konusunda haklı oldukları kabul edilebilirdi, karşılıklı görüşmeler tekrar başlatılabilse ve sa-

vaş zararları giderilebilse. Galen, "Prens ne düşünüyor?" diye biraz acıklı bir sesle sorduğunda Felix: "Çok öfkeli ve Çinlilerin bu düzenine bir kuruş bile feda etmeyeceğini söylüyor," dedi, "öte yandan Templar hazineleri tasarısından vazgeçmeye pek istekli değil. Gerçek bir hazinenin keşfedilmesi için hâlâ bir ümit olduğu düşüncesinde. Ben, kendim..." Omuzlarını silkeleyişi gerçekten yeterince açıklayıcıydı. Ancak bu arada Prens sessizce odaya gelmiş ve tam zamanında konuşulanları duymuştu. "Bu tam olarak benim düşüncem değil," dedi kuşkulu bir sesle, "unutma ki ben pazarlarının yalancı falcılarla tıka basa dolu olduğu bir ülkeden geliyorum. Bir gece yarısı Kahire'nin Büyük Çarşısında, insanları ceset beyazlığında, kanı çekilmiş gibi gösteren, tıslayarak yanan, büyük bir asetilen lambasının garip ışığında birine danışmıştım! Ve Aubrey'nin deyişiyle pire gibi zıplayan çocuk sürüleri de vardı. Bu yaşlı adam bütün bu girişim konusunda oldukça açıklayıcı konuştu. Bana, son zamanlarda kuşkuya düştüğüm, devam edip etmeme konusunda ikilemde kaldığım bir hazine avıyla ilgilendiğimi söyledi. Olay yerinden çok uzakta olduğu için, hazinenin hâlâ var olup olmadığını söyleyemedi. Ama orada yaşayan başka birisine danışmamı önerdi. Bu yüzden acele edip dönüşümü mayıs için planladım."

"Niçin özellikle mayıs?" diye soran Galen'i kısaca yanıtlamıştı: "Çingeneler'in festivalinin mayısta bittiğini unuttun mu?" Galen anımsamadı ama anımsamış gibi yaptı. Felix başını sallayarak kesin zamanını ve yerini belirtti: *Les Saintes Maries de la Mer!* "Bir Çingeneye tekrar fallarımıza baktıracağım," diyordu Prens, "böylece bütün yatırıma devam mı etmemiz, yoksa vaz mı geçmemiz gerektiğini öğreneceğiz!"

"Falcılık mı?" diye Galen biraz mutsuzlukla söylendi. "Pek akıllıca değil, değil mi? Söylemek istediğim, avucunun okunması, değil mi?" Prens başını sallayarak öneriye katıldığını belirtti. "Bununla birlikte," diye kararlılıkla de-

vam etti, "bütün girişimle ilgili o kadar çok kuşkulu durum var ki, zavallı bir falcının söyledikleri pek fazla değişiklik yapmaz. *Financial Times*'ı değiştirmeye niyetim yok. Ama Kahire'deki falcı, ortağımın aşırı dikkatli ve ılımlı olduğunu söylemişti. Onu biraz daha tehlikeyi göze almaya inandırmam gerekiyormuş. Buna ne dersin?"

Galen incinmiş görünümünü takınmıştı. "Ne güzel bir şey!" demişti suçlarcasına, "bütün katlandıklarımızdan sonra. Yalancı falcılara gelince, söylence yaratan genç Quatrefage'lardan biz de payımıza düşeni aldık. *Hâlâ da nerede olduğumuzu bilmiyoruz!*"

Ancak Çingeneler konusunda Prens yanılmıyordu, onların bölgeye yavaş ama düzenli girişi başlamıştı – Avignon'a ve böylece de Camargue'e yavaş yavaş girişi. Belki de özellikle, bölge halkını denetlenemez bir Çingene varlığıyla korkutmamak için – ama yine de küçük köylerde kilise çanları çalmaya ve ev kadınları, "Çingeneler geliyor!" diye bağırmaya başlamış olabilirlerdi. Ambar ve depoları kilitleyip sürgülemek için bir işaretti; çamaşırları ipten toplamak, pencere içlerinden fesleğen ya da nane saksıları gibi basit şeyleri bile içeriye almak için; ellerinin hafifliğiyle geliştirdikleri yöntemleri, çekingen ve kanuna saygılı vatandaşlara karşı saygısızca davranışları çok iyi biliniyordu. Midi'nin küçük köylerini korsanlar gibi kurnazca kuşatmışlardı – çünkü öyleydiler. Kadınlar sepet satmak ya da bıçaklarınızı bilemek için kapınıza geldiklerinde, gözleriniz çok keskin olmalıydı, çünkü bir esmer güzeli bıçaklarınızla uğraşırken bir başkası yanınızdan içeriye süzülüp bir şeyler aşırabilirdi. Ancak o kadar alımlı, küstah ve cennet kuşları gibi rengârenk giyimliydiler ki, korku ve hayranlık arasında bocalardınız ve kadınların güzelliği erkek milletinin damarlarındaki sıvıyı yükseltirdi. Ahırda ya da koruluklarda hızlı bir cinsel alışverişe de karşı değillerdi – bu da onların geldiğini belirten uyarı duyulduğunda karınızın kaygılanması için yeterli bir nedendi. *Pek aldırmış gibi görünmezlerdi!* Bitkin ev kadınlarının yüreğine bıçak gi-

bi saplanan da buydu: Esmer tenlerinde ve ışıltılı gözlerinde sanki salt bağımsızlığın tehlikeleri kadar mutluluğunu da yansıtır gibiydiler. Dünyanın dört bir yanına dağılmış olmalarına karşın, onları bir araya getiren tek bir festival vardı. Koruyucu azizeleri, esmer tenli Sara onuruna, altında Sara'nın türbesi olan Saintes Maries de la Mer Kilisesinin bulunduğu deniz kıyısındaki o ünlü köye ulaşmak üzere yola çıkmışlardı. Ama önce Avignon'u doldurdular ve bir süre yerleşik halk ve tüccarların yaşamında heyecanlı titreşimler yarattılar. Ana meydandaki bir Çingene kemancı genç çiftleri, müziğiyle dans etmeye heveslendirdi – kuzey ırkından, Macaristan'dan gibiydi ya da müziği böyle bir etki bırakıyordu. Çeşitli topluluklar halinde bir araya gelip hâlâ yolda olduğunu bildikleri Ana Kraliçelerini bekliyorlardı.

Ana Kraliçeleri olmadan ay insanları için şenlik düşünülemezdi – Çingeneler aylı insanlardı. El okuyarak, çay ve kahve falı bakarak zaman geçiriyorlardı.

Yavaş yavaş da olsa kasaba onların heyecan ve sıkıntı verici, önlenemez şekilde tepki yaratıcı varlıklarının ayrımına vardı. Kamp yerlerinde, kasaba meydanlarında ya da bir araba ve bir çadırın görüldüğü her yerde polis gözetimleri, ufak tefek saldırılar ve eziyetler çoğaldı. Eski zamanlarda – gene de pek fazla eski olmayan – gelenek ve göreneklere uymadıkları, başkasının arazisine izinsiz girdikleri ve hırsızlık yaptıkları için tutuklanabilir, hapsedilebilir ya da yol kavşaklarında kırbaçlanabilirlerdi. Bugün artık onlara eski fanatik cezaların daha hafifi verilmekteydi – amaç yalnızca onları dışarı atmak, yola devam etmelerini sağlamaktı. Daha sert önlemler almaya gerek kalmıyordu, çünkü herkes hedeflerinin Avignon değil Les Saintes olduğunu, az sonra Camargue'nün yakıcı ovalarına doğru çekileceklerini biliyordu. Kasaba, sadece güneye doğru yapılacak büyük yürüyüşün toplantı yeriydi. Ama bu gizemli etnik topluluğun düzenine olağanüstü bir bakış sağlıyordu. "Senin bundan önceki yaşamlarının birinde, Sabine adında bir

kızdan onlar hakkında bilgi edindim," diye anlatıyordu Sutcliffe, zeytinliğin üzerindeki geniş terasta oturmuş, önlerinde şarap kadehleri, konuşurlarken. Blanford başıyla onayladı, "Çok iyi anımsıyorum," dedi, "ve sık sık ona ne olduğunu düşünürüm. Bir Çingeneyle gittiğini söylemişlerdi." Blanford kıkırdadı. "Bunu söylemek, hatta yapmak moda olan romantik bir şeydi: Yani savaştan önce." Ama bundan daha fazlası vardı, Sabine'e, Amerika'ya ilk kez giriş hakkını sağlayanlardan biri olan ünlü Çingene Faa'nın soyundan geldiği söylenmişti. Sutcliffe bardağını tekrar doldurdu ve anıların peşinde devam etti: "Benim şarapla bulanmış beynimde sadece onun şaşırtıcı derecede duyarlı ve korunmasız cinselliğini değil, konuşmalarını da anımsıyorum. Onları biraz da acı çeken insanlar olarak düşündüm, *hareketsiz kalamadıkları ve yerleşik toplumlarla* kaynaşmadıkları için belki de. Eziyet çekmenin uzun destanının onlara tam olarak ne ifade ettiğini fark edemedim. Onları, kişilikleri külçe gibi katılaşıp sertleşinceye kadar şekillendirip bir araya getirmişti. Değişmeleri olanaksızdı."

Prens, bu söylevi büyük bir dikkatle dinliyordu. "Yine de," diye konuştu, "Mısır'da sinsi ve kaypak bir halk onlar; – ve adları da görünüşe göre *gypt* yani 'biz'den türemiş. Eğer senin söylediğin gibi değişmeleri olanaksızsa, bu, onların kendilerinin değişim olmasındandır. Bu arada, bugün Mairie'deki[1] memurlardan biriyle konuşuyordum; bu kadar çok kabilenin her yıl Azize Sara festivali için Saintes'ye gelmesinin şaşkınlık verici olduğunu söylüyordu. Hatta bazı arabalardan da görebileceğiniz gibi Demir Perde gerisinden gelenler bile var. Tuhaf insanlar!"

Ama kuşkusuz *en masse*[2] de kendileri de oldukça garip görünüyorlardı, çünkü bu yolculuk için şoförüyle birlikte kocaman, kırmızı bir otobüs kiralamışlardı. Bu Prens'in fikriydi, kendisine yavaş hareket eden arabalar ve atlar yü-

---

[1] Belediye.

[2] Toplu halde

zünden trafiğin dayanılmaz şekilde tıkandığı söylenmişti – tabii Çingeneler'in geçtiği yerlerde onları arkalarından orman yangını gibi izleyen geniş toz bulutu göz önüne alınırsa böyle bir araç onları yolun sorumluluklarından kurtaracak ve toparlayacaktı. Yolcuları keyiflendirmek için özenle hazırlanmış yiyecek ve şarap sepetlerinden ve Prens'in olağanüstü yaratıcılığıyla ortaya çıkardığı, hac yolcularının –onlar şimdi kendilerini böyle niteliyorlar– damaklarını gıcıklayacak yer mantarlı tadımlıklardan çikolata soslu pastalara kadar her şey düşünülmüştü. Her şeye karşın bir amaçları vardı; Azize Sara'ya dua edip ondan geleceğin okyanusunda onlar için de bir sondaj yapmasını istemek için bu yolculuğu yapıyorlardı. Topluluk halinde yolculuk etmeleri, içlerinden daha geveze (ya da sadece daha sarhoş?) olanların akıllarına gelen her konuda düşüncelerini sesli olarak anlatmalarına olanak veriyordu. Sabine'in ortadan kaybolduğu düşüncesi, onlara diğer Çingene inançlarını ve tarihini anımsattı. Yolculuğun ilk bölümünde, Provence'ın çiçek açmış çayırlarını geçip Camargue'ın daha kederli ve basık düzlüklerine varıncaya kadar, geçmişe bağlı olan Sutcliffe'in de anıları canlandı – Camargue bataklıklar, derecikler ve göller ülkesiydi; sinek ve sivrisineklerin, aynı zamanda Provence'ın arenalarında rozet dövüşlerinde kullanılan güçlü kahverengi boğaların yetiştirildiği yerdi. Burada da bölgenin kendine özgü kovboyları *gardien*'ler geniş kenarlı şapkalarını ve üç dişli mızraklarını güç simgesi gibi taşırlardı. Düzensiz konvoylar tozu dumana katarak onların ülkesinden denize doğru geçerlerken sürekli gözetim altında tutulmalıydılar, çünkü Çingeneler'in eli çabuktu ve yabancıların köpekleri boğaları rahatsız edip atlara – bölge şairlerinin yolculuklarının tacı, Azize Sara Kilisesi gibi uzaklardaki mavi denizin dalgaları gibi toprağın üzerinden akan köpüklere benzettiği tarihöncesi küçük, beyaz binek atlarına – havlarlarken acımasızca çalarlardı.

"Bu şarapla kendimi harika hissediyorum," diye konuşuyordu Blanford'un acımasız ikizi. "Biraz yüksek sesle konuşmaya başlayabilirim. Öyle olursa kaş çatarak beni frenle, olur mu?"

"Yaparım. Her neyse ben Gypt'lerde bir sır göremiyorum, çünkü onların yabanıllaşmış Yahudiler olduğunu düşünüyorum. Hiç para duyguları yok."

"Ah canım!" diye mutsuzca konuştu Lord Galen. "Şimdi de Yahudi karşıtı olmaya başlayacaksın. Bunu seziyorum. Lütfen, konuyu değiştir." Sutcliffe'in doldurduğu bardağı hemen bitirdi.

Hoş bir kayıtsızlıkla yolculuklarına devam ettiler, 'Yunanlı' ve 'Mısırlı' ve 'Romen' ve 'Bulgar' Çingeneler'in esmer konvoyları arasından olabildiğince sıyrılıp geçtiler; her kabilenin özgün müziği ve uğraşı vardı – 'Fransızlar'ın sepet işleri, 'Yunanlı' nalbantlarınsa kap kacakları.

Bazı atlı arabalar parlak renklerde boyanmıştı, Sicilya'yı ya da İngiltere'yi anlatıyordu. Ve yol kenarlarında küçük kamplar halinde çadırlar kurulmuştu; mavimsi tozun içinde çocuklar kedi köpek yavruları gibi oynaşıyorlardı. Her şeye karşın, insan seli durmaksızın denize, Azizeye ait kiliseye doğru akıyordu; kilisenin ucu sahile doğru uzanıyordu ve aslında denizden gelip sahili yağmalayan korsanlara karşı korunma amacıyla inşa edildiğinin unutulmamasını sağlıyordu. Sahillere gelince tek ve büyük bir kamp yeri görünümündeydi, sanki Kahire'nin Büyük Çarşısı buraya taşınmıştı! Durmadan beyaz kumları döven dalgaların gürültüsü eşliğinde çeşitli ırklar burada karışıp ağız dalaşı yapıyorlardı; değişik müzikler birbirleriyle çekişiyordu. "Messina'dan Baltık kıyılarına, Rusya'dan İspanya'ya bu insanlar esir edildiler, işkence gördüler, hatta öldürüldüler: Yaşamları değersizdi. On altıncı yüzyıldan beri kıyımlar hâlâ sona ermemişti. O zamanlarda onlarla birlikte olan ya da onlara yardım edenler adi suçlu olarak damgalanıyor, bir jüri tarafından yargılanma hakkından bile yararlanamadan ölüme gönderilebiliyorlardı." Blan-

ford bu bilgi kırıntılarını daha önceki bir konuşmadan anımsıyordu; belki de Sabine'le yaptığı bir konuşmadan. Onun adı, üzerinde yapışkan bir sinek gibi dolanıyordu: Ona ne olduğunu merak ediyordu. Ve, tabii, her zaman olduğu gibi, yakında kendisiyle karşılaşacak ve yanıtını bulacaktı!–

Böylece küçük otobüs, dalgalanan kıyı şeridiyle çevrelenmiş, geniş kumluklara varıncaya kadar toz bulutları arasında yoluna devam etti; beyaz binek atları üzerinde çadırlar arasında dolaşan, artık tanıdık hale gelmiş yerel binicilerin dikkatli gözetimleri altında, atlar ve arabalar bütün sahili kaplamıştı. Gelişmekte olan büyük panayır, bir dini ayin ve üç Maries'nin çiçeklerle süslenmiş tahta sehpalar üzerinde denize taşınmasıyla sona erecekti; bütün topluluk coşkuyla ve mutluluk gözyaşlarıyla, deniz, göğüs düzeyine gelinceye kadar sulara dalacaklar, olaya uygun şekilde bayraklar ve çiçeklerle süslenmiş küçük balıkçı tekneleriyle çevrilmiş geçit alayı suyun üzerinde yüzüyormuş gibi görünecekti.

Onların amacı ise deniz kenarında geniş, yeşil tentesi olan bir kahvede ayırttıkları gölgeli bir köşeydi; merkezleri orası olacak ve oradan panayırı istedikleri gibi gezebileceklerdi. Orada sepetler açılıp, tahta masalar üzerine getirdikleri tabaklar ve servis takımları yerleştirildi – bir izci pikniğinin bütün çekiciliğiyle. Ve tam aperitiflerini alırlarken bir Çingene kadını yavaşça ve meraklı bir havayla onlara yaklaştı; sanki onların arasında bulunabilecek birini arıyordu. Blanford'un yüzüne onu uzaktan tanıyormuş gibi baktı, ama onu ilk tanıyan, tanıdığını belirten ilk çığlığı atan Sutcliffe'di. "Sabine, sevgilim!" diye bağırdı. "İşte buradasın! Yıllardır birbirimizin kitabında seni arıyorduk! Nerelerdeydin?" Seslendikleri kadın, eski Sabine'e ait sakladıkları anılarıyla karşılaştırıldığında zorlukla tanınabilecek gibiydi:

Tombul, kirli ve kırışmıştı, giysileriyle takıları en ucuz cinstendi. Saçları ağarmaya başlamıştı ve bir zaman-

lar muhteşem olan gözleri miyopa yenik düşmüştü; bu yüzden eski arkadaşlarını tanımakta zorlanıyordu. Ona baktıklarında sanki gerçeğin birkaç kat örtüsü arkasından, birkaç kat boyanın ardından yeniden görüyor gibiydiler. Aslında kendi çağındaki üniversite öğrencilerinin pek çoğu gibi o da her zaman bilinçli olarak serseri ruhluydu. O uzak dönemde entelektüel bağımsızlığınızı yıkanmayı reddetmekle gösterirdiniz. Ancak Sabine daha da ileri giderek Çingeneler'le birlikte ortadan kayboldu, bu da bir bakıma babası Lord Banquo'nun *mutluluğunu* ve *huzurunu* yok etti. Kendisi Lord Galen'in eski bir iş ortağıydı ve hatta Prens'i de tanırdı. Böylece Sabine onlara kendini tekrar gösterdiğinde, Provence'daki şatosu kepenkleri kapatılmış ve terk edilmiş durumda bulunan ve bütün savaş boyunca da böyle kalan babası ve kendisinin geçmişiyle ilgili anımsamalar ve sohbet başladı. "Öldü, evet," diye sert ama sakin bir sesle yanıtladı – onun esmer yüzüne karşın Cambridge aksanıyla konuşmasını duymak çok garipti. "Tabii ki yollara düşmekle onu benim öldürdüğüm söyleniyor – evet, belki de öyledir. Ama benim için başka bir seçenek yoktu. Onu mutlu etmek istedim, ama yaptığım seçim için ona sunacağım hiçbir özrüm yoktu. Kendimi anlatabilmek için birkaç aylık Freud'yen analize bile razı oldum, ama hiçbir şeyi çözümlemedi ve ben buna istemesem de yönlendirildim. Bu romanlarda anlatıldığı gibi, ne bir aşk ne de arzuydu. Sadece insanın Amerika'ya gitmeye ya da manastıra girmeye karar vermesi gibi bir şey. Bir tür çekimsel çözüm. Uykuda gezer gibiydim ve hâlâ da öyleyim. Bunu dünyalara değişmem." Ve ansızın ellerini tombul kalçalarına dayayıp polis sireni gibi bir kahkaha koyverdi. Ne kadar değişmiş diye düşünüyordu Blanford ve ansızın Banquo'nun büyük bir hayranlık, acı ve endişeyle kızını seyreden yüzünü anımsadı.

Sabine oturup başını bir yana eğdi, kendi kendini dinler gibiydi; gerçekten de öyleydi. "Tanrım! Bunca uzun zamandan sonra İngilizce konuşmaya nasıl *susamışım; ama*

buna karşın benim kafamdan bunların çıkması çok garip geliyor. Bunca yıl bozuk Esperanto konuştuktan sonra unuttuğumu sanıyordum. Aubrey, konuş benimle!" diyerek parıldayan altın dişleriyle, yeni çirkin gülüşüyle güldü. Sevgiyle, neredeyse yalvarırcasına kolunu çekiştiriyordu. Aubrey karşılık verdi, "Şimdi *nedenini* bilmek istiyorum! Bunu neden yaptın?"

İnce bir kenevir purosu yakıp kısa, keskin nefeslerle içmeye başladı; onu parmaklarının arasında değil de pipo gibi avucunun içerisinde tutuyordu. "Sana söyledim," diye yanıtladı, "Oidipus kompleksimi ortaya çıkarmaya çalışan sevgili ihtiyar Freud'a da söylediğim gibi. Gittiğim adam, Mario, benden çok büyüktü; gördüğün gibi, babamın yerini aldığını düşündüler. Şu işe bak!" Tekrar o yeni vahşi, şehvetli gülüşüyle gülüyor ve elleriyle kalçalarını dövüyordu. "Cambridge'den döndüğümde bir ekonomi yıldızıydım ve mükemmel ideal ülkeyi kurmaktan bizi alıkoyan, toplum içindeki nedenleri bulmak üzere çalışmalar yapmak istiyordum – öyle adil ve eşitlikçi bir ülke olacaktı ki hepimiz aynı diş fırçasını kullanıyor olacaktık. İnsan gençliğinde nasıldır bilirsiniz? İdealizm. Sonunda, değişik şekillerdeki Dokunulmazlara kadar konuyu daralttım. Kitabım Dokunulmazlığı analiz edecekti. Sonunda bizler Yahudilerdik, bu yüzden iyi bir başlangıç noktasıydı; daha sonra Hindistan'a gittim ve Brahmanizm'in bütün korkunçluğunu yaşadım, sonunda da diğer küçük etnik bilinmezler arasında Çingeneye rastladım, önce Altamira'nın mağaralarında sonra da bir gün Avignon'un ana meydanında kaba görünümlü bir Çingeneden bir sepet aldığımda. Ertesi gün aynı meydandan geçerken adam hâlâ oradaydı ve beni tanıdı. 'Benimle gel,' dedi, 'çok önemli. Annemiz seninle konuşmak istiyor. Seni *tanıdığını* söylüyor.' Bu kabilenin annesi – onların söylediği gibi, *puri dai!* Bizim kabilemiz anaerkildir. Ellerimi eline alıp falıma bakarak yaz sonuna kadar onlara katılacağımı ve Mario'nun beni gebe bırakacağını söyledi – ki o da öyle yaptı. Ama aynı zamanda

onun bana frengi de bulaştıracağını söylemeyi unuttu! Ama öbür deneyimlerle karşılaştırıldığında bu hiçbir şeydi ve ben de tedavi olacak kadar eğitimliydim. Çingene olduğum gerçeği karşısında şaşkına dönmüştüm – aldığım bütün Avrupai eğitim omuzlarımdan sıyrılıp düşen bir pelerin gibi akıp gitmişti. Mario oldukça yaşlıydı ama bir meşe ağacı gibiydi. Çadırındaki ilk geceden sonra eve gidip babama onu terk edeceğimi söyledim." Evet, ancak öykünün burasında sesi acıyla doldu. Blanford o sorunlu yazı anımsıyordu, yaşlı adam kendisini evine kapatmış ve bütün davetleri reddetmişti. Sonuçta, kadınlar ne kadar katıydı!

Gerçekten de Sabine seçtiği yöne olan güveninde ne kadar yıkılmaz görünüyordu. "Hindistan'a birkaç kez gittik. Bütün o korkunç şeyler. Ve İspanya ve Orta Avrupa. Çocuklarım koleradan öldü. Onları yakıp yolumuza devam ettik. Ekonomik kurtuluştan konuşuyoruz ve ben eğitimli bir ekonomistim. Ama bütün bu etnik karmaşa nereden geliyor? Freud'un bile bunu bilmediğini keşfettim. Ama Çingenenin olanakları var, buna zorunlu; çünkü sık sık öyle ülkelerden geçiyoruz ki, düşmanca davranmasalar bile, bizim kap kacağımıza, dokuma kilimlerimize veya örgü sepetlerimize, nalbantlığımıza ya da bıçak bileyiciliğimize gereksinimleri yok. O zaman karnını doyurmak için ne yapacaksın? Mario bana işin ekonomik çözümünü öğretti." Burada gülmekten gözlerinden yaşlar boşandı. "Pek çok yerde bu bizim tek dayanağımızdı. Amerikan sirk dünyasında buna 'köpek ve ördek numarası' derler, hatta bu numarayı yaptığımız çadıra asmak için bir de soluk posterimiz var." Sutcliffe, "Bunu görmeliyim," dediğinde, "Bu gece göreceksin. Yıldızlarımızın, başrol oyuncularımızın adları, Hamlet ve Leda, bazen onları birleşirken seyrettiğimde Avrupa kültürünü simgelediklerini düşünüyorum – uygunsuz çift, herhangi bir kültürün temel taşı; ne biçim bir çocuk yaparlardı? Bizim gibi bir şey olurdu!" diye karşılık verdi. *Prens*, öyle bir arzu ve sevgiyle doluydu ki, Sabine'in ne kadar bulunmaz bir kadın ol-

duğunu fark ettiği anlaşılıyordu. "Söylediklerin ne kadar etkileyici!" diye bağırırken, bir yandan da gözyaşlarını siliyor ve kadının ellerini ellerine alarak onları öpüyordu. "Bana o kadar çok Mısır'ı anımsattı ki!" diyordu. "Her şeyi yeniden yaşıyor gibiyim!" Artık oldukça rahatlamış olan bu garip Çingeneye duyduğu entelektüel hayranlıkla ürperiyordu; kadın içtiği kenevirle sakinleşmişti, bu kadar uzun bir savaş sonunda ölmüş olabilecek arkadaşlarını tekrar bulmuş olmaktan mutluydu... Prens'in hayranlığını, anlaşılmış olmayı, minnettarlık ve mutlulukla kabullendiğini büyük bir gururla göstermişti. Yine de İngiliz dili kafasından aktıkça kulağına ne kadar garip geliyordu.

"Hamlet küçük ve görünürde yaşı belli olmayan ve ölümsüz bir terriye; Leda ise yaşlı, şişman bir kaz ve bütün kazlar gibi tembel ve şehvet düşkünü. Ama köpeğin kendisine binmesinden hoşlanıyor, minnettarlıkla tüylerini kabartıp bağırırken, öteki de köpek ya da bir banker gibi, elinden geleni yapıyor. Kendi çocuklarımın ölümünden sonra fark ettim ki onlar gerçekten bizim çocuklarımızdı, dünyada olanlara bizim küçük bir katkımız. Dünya ne kadar olağanüstü. Tanrı bile can sıkıntısından ölüyor —yayılıp yok olma bu işte!"

"Böyle söyleme!" diye haykırdı Lord Galen; ondan böyle bir şey duymak şaşırtıcıydı. "Lütfen böyle söyleme. Güvenecek hiçbir şey kalmıyor!" Ve artık kale-kilisenin kulesindeki çanlar acı dolu bir gürültüyle çalmaya başlamıştı, sanki Lord Galen'in duasına bir karşılık gibi! Sabine bir kez daha gülerek konuştu: "Şimdi gidip Sara'ya saygılarınızı sunmalısınız, çünkü biraz sonra geçit başlayacak ve kalabalıktan kımıldayamazsınız o zaman. Sonra da tekrar buraya gelin; güvenilir biri, belki de Annemizin kendisi tarafından fallarınızın bakılmasını ayarlayacağım, yoksa çevrede pek çok düzenbaz, dolandırıcı ve palavracı var. Hindistan'da da çok fazla sahtekâr ve dolandırıcı din adamları var, biliyorsunuz pekâlâ!"

Sutcliffe sessizce, doğrusunu hiçbir zaman anımsayamadıkları tekerlemeyi mırıldanıyordu.

Yapışkan dilenci şapkasını çıkardı,
Ama Bayan Gilchrist ona frengi verdi.

"Hayır, hayır," diye atıldı Blanford, "Yemin ederim benimki doğrusu. Keşke kanıtlayabilsek!" Tekerlemeyi bir başka şekilde yineledi.

Perilerin kendisine frengi bulaştırdığına yemin etti,
Ama bedelini Bayan Gilchrist ödedi.

Ve ekledi: "Böylece de İngiliz ordusu Hindistan'a katkısını yapmış oldu. Benares'de ilk şık çay salonlu genelevi açıp oraya Peckham'dan varoş yosmalarını getiren Bayan Gilchrist'in biyografisini yazmak istedim. Ama yeterli malzeme yoktu."

O konuşurken hepsi birden başlarını ansızın müziğin geldiği ve yeleleri uçuşan beyaz aygırları üzerinde, başlarında geniş kenarlı şapkaları, ellerinde üç dişli çatallarıyla Camargue süvarilerinin akın ettiği ana caddeye doğru çevirmişlerdi. Denize indirilirken Azizlere eşlik edeceklerdi süvariler ve mesleklerinin tören giysilerini giymişlerdi – güzel bir yünlü kumaştan, siyah biyeli pantolonları, çiçek desenli gömlekleri üzerinde siyah kadife ceketleri ve kısa konçlu çizmeleri. İki değişik etkiyi mükemmel ve soylu bir biçimde birleştiren bir üniforma – İspanya'yla Amerika'nın uzak batısını. Onların görünmesiyle gitarlar başlangıçta biraz duraksayarak da olsa, tutku dolu bir ezgiye başladılar; hava, kastanyetlerin sıcaklığı ve Andalusia danslarıyla, eteklerin dönüşü ve renkli kâğıt serpantinlerle titreşiyordu. Ancak Sara'yı selamlayacak kadar zamanları vardı ve bunu yaptıktan sonra esmer gövdelerin baskısına, sıkışıklığına karşı koyup sözcüğün tam anlamıyla onların

arasından bir yol açıp geçebilmiş olmalarına kendileri de şaştılar.

Sutcliffe, duvarları düşünülebilecek her çeşit *ex voto*'yla[1] batan gemiler, kazalar, yangınlar, depremler, doğal afetlerle; kopmuş kafalarla, kol ve bacaklarla, ölmekte olan çocuklar ve ana babalarıyla, alabora olmuş tekneler ve kazada parçalanmış atlarıyla; yeni rahibe giysisiyle merdivenin altında onları bekleyen Azizenin derman olduğu ya da önlediği çeşit çeşit felaketleri gösteren resimlerle bezenmiş küçük kilisenin koridorlarını dolduran kalabalığı gördüğünde, bu serüvenden geri döndüklerine sevinmişti. Ama ona nasıl ulaşacaklardı? Alçak bodrum ya da mağaranın uzaktaki ucunda, tahta bir iskelenin üzerinde duruyordu; oksijen eksikliğinden insan hemen soluk alamaz oluyordu; bu arada yüzlerce mumdan dalga dalga yayılan parlak ışık nabız gibi atıyordu – havadaki oksijeni onlar da tüketiyordu. Yine de bir mum yakmak ve onları demir kandillere yerleştirmek, bu arada da heykelin yanındaki bağış kutusuna para atmak zorundaydınız. Tahta kutuya düşen paranın çıkardığı boğuk ses, kalabalığın alçak sesle söylediği ilahilere ve inlemelere eşlik ediyor; kalabalık olağanüstü güzel, siyah heykele doğru sürüklenip geri çekiliyordu. Evet, rengi siyahtı, ancak hatları Avrupalı, batılıydı. Güzellik ve gençlik, aydınlık ve mutlu bakışında birleşmiş görünüyordu. Öyle mükemmel bir mutluluğa doğru bakıyordu ki onunla birlikte o yolculuğa katılmak istiyordunuz. Çingeneler inliyor, terliyor ve haç çıkartarak ümit ve beklenti dolu bir aşkla mırıldanıyorlardı. Diğer iki aziz biraz gölgede kalıyordu – onlar sadece göstermelik dini sembollerdi, ama Azize Sara'nın kutsal mucizeleri biliniyordu. Sırrını birilerine açık etmek için yanıp tutuşan bir sevgiliye benziyordu; daha az gürültü, şarkı ve patırtı olabilseydi; binlerce çocuk, cıvıltıları ve itiş kakışlarıyla karmaşaya katkıda bulunuyorlardı. Ve bütün bu terli insan kalabalığı, soluk almanın eziyet olduğu, mahzenin bu dar

[1] Adak.

koridoruna sıkıştırılmışlardı. İnsan, Sara'nın nasıl erimediğine şaşırıyordu, çünkü siyah balmumundan yontulmuştu.

"Bana göre değil," diyordu Sutcliffe. "Böyle bir şeye dayanamam. Bir elin cüzdanında ve bir elin apış aranda ... bu dayanılmaz." Böylece, geleneksel törenin bir parçası olarak azizler denize doğru taşınırlarken o da çadırlar arasında bir yürüyüşe karar verdi.

Kumsallar üç günlük festival için gelip üzerinde şiş çevrilen kamp ateşlerinin çevresine yerleşmiş ailelerle doluydu. Onunla birlikte yürümekte olan Sabine zaman zaman bir tanıdığını ya da akrabasını selamlamak, ya da arkalarından gelmekte olan çocuklara birkaç kelime söylemek için duralıyordu.

"Yukarı Provence'daki kestane ormanından geçerken işimiz rast gitti," diye anlatıyordu, "büyük bir kirpi topluluğuna rastladık, biliyorsun Çingeneler için bu en lezzetli yiyecektir. Kokusunu aldığın da bu. Mario öğlen için üç dört tane pişiriyor. Bunun için eski terk edilmiş bir kil kuyusunu kazdık. İçlerini temizledikten sonra üzerlerini kalın bir kil tabakasıyla kaplayıp toprağın hemen altında yaktığımız bir ateşin üzerinde kızartırız. Hiç bundan yedin mi?" Yememişti. "Çin köpeğinden biraz daha yağlı ama çok lezzetli. Çamur iyice piştikten sonra soğurken bir çekiç ya da taşla kırılır, bütün dikenleri ve derisi pişmiş kille birlikte ayrılıp etli kısım açıkta kalır. Biliyorum — korkunç görünüyor!" Çünkü Sutcliffe onun anlatımından etkilenip ürpermişti. "Bunun için seni bugün öğlen yemeğine davet etmiyorum!"

"Sabine!" dedi Sutcliffe; ansızın durmuş, üzüntüyle kadına bakıyordu. "Sevgilim, neden beni terk ettin? Beni sevdiğini biliyordun." Kadın gülümseyerek adamın kolunu tuttu. "Tabii biliyordum," diye yanıtladı, "ama bunu Aubrey'e sormalısın; yine de seni birlikte götüremezdim. Yaşamlarımız ortasından ikiye ayrılmıştı ve gördüğüm kadarıyla da onları birleştirmenin olanağı yoktu."

Uzun süre öylece durup birbirlerine baktılar, Aziz'in arkasından denize doğru akan insan kalabalığı çevrelerinden dolanıyordu. Sonra da kalabalığa arkalarını dönüp daha sakin bir ara sokakta yerel şarap fıçılarıyla dolu karanlık bir şarap mahzeni buldular ve orada kirli bir masaya oturup birer bardak içecek ısmarladılar. Kadın tekrar İngilizce konuşuyor olmanın keyfiyle coşkuyla konuşmaya devam ediyordu. Öyle gerçek görünüyordu ki onu sadece hayal gibi görmek zordu. "Her zamanki büyük soru 'Niçin?' diyordu. "Benim şaşkın ve inanır-inanmaz babamla başlarsak – ihtiyar Banquo, şehirde ona böyle derlerdi. Ben de onu böyle çağırıyordum, bu da onu eğlendiriyordu. Ama bu iş onu çok kızdırmıştı, mantığını ve sağduyusunu. Çingeneler ve onların yüzyıllar boyu karşılaştıkları amansız zulüm hakkında çok şey biliyordu. Özellikle öyle vahşi bir öykü vardı ki bunun sorunu halledeceğini ve beni kararımdan geri döndüreceğini düşünüyordu. Bunu ilk kez Sofya'da Avusturya Büyükelçiliği'ndeki bir ataşeden duymuştu – biliyorsun babam bir diplomat olarak başlamıştı ve gelir düzeyinin yetersizliği yüzünden görevden ayrılmıştı. İlk görev yerinde bu hafif sakat Avusturyalı ile karşılaşmıştı; adını bile hatırlıyorum, Egon Von Lupian! Aralarındaki yaş farkına karşın arkadaş oldular, çünkü ikisi de orkide meraklısıydı ve koleksiyon yapıyorlardı. Von Lupian'ın bir bacağı kısaydı ve içinde çıkıntısı olan bir tahta takma bacak kullanıyordu, dediğine göre bu bacak eski Bakanlığın mermer zemininde 'karakteristik bir tıkırtı' yapardı. Ilginç birisiydi; Aubrey bir yerde onun hakkında yazı yazmıştı. Ama babama Avusturya'daki çocukluğunu anlatmıştı. Eski ve aristokrat bir aileden geliyordu ve amcalarından biri kuzeyde geniş arazilere sahipti. İyi bir avcıydı ve çocuğu da sık sık evinde ağırlıyordu. Kendine ait arazinin çıplak sınır bölgelerinde geyik avı için büyük köpek sürüleri besliyordu; bazen bunlar araziye giren zavallı serserilere saldırıyorlardı. Ama en çok seçilen av bir Çingeneydi ve özellikle bebeğini emziren bir kadın!

Düşünebiliyor musun? Von Lupian'ın anımsadığına göre bir keresinde iri, kırmızı yüzlü, kıvrık bıyıklı amca ellerini ovuşturarak kahvaltıya inmiş; 'Bugün mükemmel bir ava çıkacağız! Çok ender, ama *zaman* zaman oluyor!' demişti. Kasabaya Çingeneler gelmiş ve her zamanki gibi tutuklanmışlardı. Amca bölgenin baş savcısıydı ve tek başına kanun demekti. Ertesi gün şafak vakti yola çıkacaklardı. Ancak daha sonraki yıllarda bu avın ayrıntılarını anlayıp değerlendirebilmişti. Bir gece önceden Çingeneler'i almışlar ve içlerinden istedikleri gibi birini bulmuşlardı, memede çocuğu olan bir Çingene! Onu serbest bırakıp bir geyik gibi peşinden kovalayacaklardı!

"Köpek sürüsü sürekli eğitiliyordu, sanki kâfuru ve âdet kanıyla besleniyordu, çünkü yılın belirli zamanlarında ellerinde her zaman av bulunmuyordu. Kadın şafak vakti arabayla alınıp köyün kilometrelerce uzağındaki bir yol kavşağına, av partisinin yapılacağı yere götürüldü. Kadının kendisi ve giysileri kâfuru tozu ve âdet kanamasından yapılmış bir sıvıya bulandı. Kadını seçtikleri noktaya götürüp av köpekleri için bırakmaya bir saatten fazla zamanları vardı. *Bu arada malikânede her şey heyecanlı bir* beklemedeydi. Küçük Von Lupian sakat olduğu için, amcasının güçlü kolları tarafından kaldırılıp olup biten her şeyi en mükemmel şekilde görebileceği, yüksek eyerin üzerine yerleştirildi. Böylece bir saat geçtiğinde işaret verildi ve borazanlar derinden eşek sesine benzeyen bir sesle ötmeye başladı; az sonra buna, neredeyse avlamak üzere yetiştirilen geyikler kadar boylu olan köpeklerin havlamaları eklendi. Karmakarışık, şaşkın gürültüler; av partisinin tamamı, donmuş bataklıklardaki o tek arabanın ve içindeki kurbanın, memedeki çocuğuyla kadının peşine düştü.

"İki sürücülü araba kadını kararlaştırılan yere bıraktı, üç yolun birleştiği bir kavşaktı burası; gaddarlıklarını son bir kez fışkırtarak kadını kamçılayıp arabadan aşağı atıp bir bilinmeyene doğru uzaklaştırdılar. Ancak güçlü bir kızdı ve gık demeden çevresini saran karla aydınlanmış

açıklığa doğru sendeleyerek koşmaya başladı. Yanılmıyordu; bataklıklardan kendisine doğru akın eden köpek sürüsünün havlamaları derinden derine duyuluyordu. Kaybedilecek zaman yoktu. Bir şekilde, bir yerden suyu geçmeye çalışmalıydı. Tam emin olmadığı halde nehir yönünde koşmaya başladı, ama belleği onu yanıltıyordu, görünürde bir nehir yoktu; köpeklerin havlaması ve av borularının tiz sesi kanını hızlandırıyordu. Koşarken kanamadan ölmeye başladığını hissetti; içinde kanayarak ölen zamandı. (Bunun nasıl olduğunu iyi bilirim!) Derken uzak bir tepenin üzerinde avcılar göründü. O buz gibi sabahta cesur bir görünümdü; kırmızı ve siyah ve bronz ve altın rengi. Nihayet suyu gördü – nehir değildi ama birkaç küçük gölcükten oluşan, suyu acı, sığ bir deltaydı. Şansı varsa kendini kurtarabilirdi. Küçük çocuk, önünde İspanyol eyerinin üzerindeki kalın kemikli amcasıyla birlikte heyecan verici görüntüyü paylaşıyordu. Çingenenin özgürlük çabasının başarısız oluşunu gördü. Kadın suya varmayı başardı ve çocuğunu başının üzerinde tutarak su beline çıkıncaya kadar yürüdü. Ama köpekler avlarını görmüşler, koruluğun içinden çıkıp bölgedeki geyiklere yaptıklarını kadına da yapıp onu alaşağı etmek için gölün yüzünü kaplayan ince buz tabakasını parçalayarak saldırmışlardı. Küçük oğlan, kadının ve çocuğunun çığlıklarını duydu; ardından her şey sessizliğe büründü ve köpekler karınlarını doyururken deltanın sığ suları karanfil kırmızısına döndü. Bu, köpeklerin başarılı bir av sonundaki ödülleriydi. Av yöneticisi ve yardımcıları atları durdurdular ve susayan avcılar için içecekler ortaya çıktı. Küçük çocuk bütün ömrü boyunca bu görüntülerin etkisinden kurtulamayacaktı ve olanların avcılar üzerindeki korkunç etkilerinden de. Köpeklerin avlarını öldürüşüne tanık olduktan sonra amcası yaşadığı cinsel orgazmın ardından soluk soluğa kalmış, dili tutulmuştu sanki. Ve mutluydu, olağanüstü gururlu! Gülüşü bir manyağın gülüşüydü. Çocuğa gelince, olanları hiçbir zaman unutmadı ve atandığı her başkentte bir yerli sanatçıya yağ-

lıboya bir tablo ısmarladı, konu olarak da hep bu sahneyi seçti. Viyana'daki evinde bunların bir koleksiyonu var – bir galeri dolusu *Av Köpeklerinin Kovaladığı Çingene*."

Sutcliffe şehvetten bembeyaz kesilmişti. "Beni çok heyecanlandırdın," diye fısıldadı ve kadın yanıtladı: "Evet, bunu istiyordum. Bunca zamandan sonra sevişmeliyiz. Düzüşmeliyiz."

"Evet!" diye neredeyse bağırıyordu. "Evet, Sabine, lütfen!"

Kadın adamı elinden tutarak yol gösterdi; önce karanlık bir geçitten geçtiler ve sonra da sallantılı uzun merdivenlerden çıkarak, kadının hizmetçiden ödünç aldığı tavan arasına ulaştılar. Burada kirli bir yatakta çok önemli bir hayali gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşadılar, şehvet ve mutsuzluk sözlüğündeki bütün sözcükleri seslendirdiler. Gerçek çiftlerin karşılaşmalarında her zaman olduğu gibi, her öpücükte bir hıçkırık vardı. Her boşalmada zamanın ince perdesini deliyorlar, çaresizliği sonuna kadar tadıyorlardı. Aşk eyleminin noksan birleşmesi bir eziyetti – niçin sonsuza kadar olamıyordu? "Bu beni çıldırtıyor! Seni umarsız bir aşkla seviyorum!" diyordu kadın, bir yandan da her bir tuzlu öpücükle adamın yaşlı kalbinin vuruşlarını sayıyordu.

Daha sonra mutluluk gözyaşları içinde yan yana uzandılar, düşünceleriyle birbirleriyle oynuyor ve birbirlerini okşuyorlardı. "Tekrar olacağını hiç düşünmemiştim. İlk seferinde zor tanıdım! Ne şans!" Sevecenlikle zavallı yaratıcılarını düşündüler; elinde şarap kadehi dimdik oturmuş denize doğru akan kalabalığı izliyor, gözlerinden akan yaşları ve coşkularını övünçle gözlüyor ve bütün bunları onlarla paylaşamadığı için üzülüyordu. Aubrey kendi kendini yabancı bir kentte, bir zamanlar bir odasında bir şair açlıktan öldüğü için şimdilerde ünlenmiş bir otelin iç karartıcı bir odasında ölü bir beden olarak görüyordu! Paris, Viyana, Roma... ne fark eder ki? Via Ignoto, Sharia Bint, Avenue Ignoble! Evet, yüklendiği bütün bu

beyin yoran gereksiz şeyler için kendisini azarlayan Sutcliffe haklıydı – bütün bu ruh lapası, Hinduların ruh düzüşmesinin bütün bu beyin ezmesi. Yöntemini değiştirecek, yenilenecekti. Yeni bir neşeye, yeni bir coşkuya kendini kaptıracaktı. Ama Sabine neredeydi?

Gerçekten nerede? Gıcırtılı bir yatakta, kollarıyla eşine sarılmış, adamın omzunun üzerinden tavanın bir köşesine gözlerini dikmiş yatarken bu karşılaşmanın bir daha tekrarlanıp tekrarlanmayacağını düşünüyordu. Kendi kendine, iyi bilinen bir Çingene atasözünü tekrarlıyordu: "Bir Çingene en verimsiz mevsimde bile mezarlıkların altın dişlerle dolu olduğunu hiçbir zaman unutmaz." Neden geleceklerini şekillendirmekte bağımsız değildiler? Sadece güvenilmez bir insan aklının parçacıkları olmak ne lanet olası bir yazgıydı!

"Âşıklar," diye adam kederle söylendi, "'sadece gerçeklik budalasıdır!' Onlar için yapılacak hiçbir şey yoktur!"

"Ama yine de?"

"Evet yine de! Ne kadar güzel, ne kadar gerçek!"

Tekrar şiddetle sarıldılar ve kadın, "Eğer İspanyolca bilseydin sana Cervantes'in Çingeneye söylettiklerini tekrarlardım," dedi. "İngilizcede anlamı daha az zengin. Biliyor musun? Dinle! 'Genç yaşta acı çekmeyi öğrenirsek, artık acı çekmeyiz. En zalim eziyetler bile bizi titretemez; önemsememeyi öğrendiğimiz ölümün hiçbir şeklinden ürkmeyiz... Kolaylıkla kurban olabiliriz ama itirafçı asla. En derin zindanlarda ve zincirlere vurulmuşken bile şarkı söyleyebiliriz. Bizler Çingeneyiz!' Ve görkemli başını arkaya çevirerek sağ omzunun üzerinden iki kez tükürdü. Törensel bir selam. Âşığı derinden etkilenmişti. Derin bir hüzne batmıştı, birkaç gün sonra tekrar, belki de bir daha hiç karşılaşmamak üzere ayrılacaklarının ayırdına varınıştı.

Ama zaman geçiyordu. Bir bölük atlı ana caddeden aşağıya dörtnala geçtiler, tüfek ve tabancalarıyla havaya

ateş ediyorlardı, gitarların derinden duyulan titreşimleri şimdi de mandolinlerin tiz, iniltili notalarıyla destekleniyordu – Batıyı yanıtlayan Doğu, Batıyla kaynaşan Doğu. Kadın bir yandan giyinmeye çalışırken, bir yandan da konuşuyordu: "Gitme zamanı! Ötekilerin fallarının da, mümkün olursa kabile anamız tarafından bakılmasını ayarlamalıyım. Haydi acele et ve giyin şimdi. Bizim için parti sona erdi, kötü kader."

Gece gölgelerini uzatmaya başlamıştı bile; yavaş yavaş tavernanın balkonuna, artan yiyeceklerin sepetlere yerleştirilmek üzere kendilerini beklediği yere doğru yürürlerken ayaklarının yorgunluğunu hissetmeye başladılar. Ama hâlâ içilecek bolca içkileri, çokça yiyecekleri vardı... Bu yüzden Cade toplanma işine başlamakta kararsız kalmıştı, çünkü parti bütün gece sürebilirdi. En azından bir kişi bunu umuyordu ve bu da Affad'ın çocuğuydu; o da şimdiden güzellik ve renklerden, hareketten sarhoş olmuştu. Ayrıca iyi kalpli bir kovboy, beyaz atlı yaşlı bir süvari, Sylvie'nin önerisiyle, bütün öğleden sonra çocuğun sorumluluğunu yüklenmişti ve çocuk bütün olanları, her şeyi görebilmek için yeterince güvenli bir seyir yeri olan, büyük, beyaz bir Camargue atının terkisinden seyretmişti. Parlak renkli giysiler giydirilmiş ve boyanmış azizler, kalabalığın esrikliği, müziğin coşkusu ve görkemli vuruşları, onun delicesine bir sevinçle titremesine neden olmuştu. Hiç böyle bir şeye tanık olmamıştı. Ve uzakta kalabalığın içinden onun yüzünün ifadesinden coşkusunu gören iki kadın da onun kadar mutluydular.

Her şeye karşın sonunda balkona vardıklarında, Sutcliffe'i elinde içkisiyle düşünceli bir şekilde Aubrey'in yanında oturur buldular; gece ağır ağır iniyordu. "Sabine'le birlikteydim!" diye açıkladı Sutcliffe. "Fallarınızın bakılması için düzenleme yapmaya gitti, ama yaşlı kadının sadece içinizden üç kişi kabul edebileceğini düşünüyor, çünkü bu iş onu çok yoruyormuş."

Aslında cadı şimdiden sarhoş olmuştu, ama heybetli yaşsızlığıyla bunu hiç de göstermiyordu, tutarlılığını kaybetmemişti. Kumsaldaki panayır alanında, öbürlerinden biraz uzağa yerleştirilmiş, eski tarz parlak renklerle boyalı ve oymalı bir karavanda yaşıyordu. İçerde mumlar ve tütsü çubukları çekişiyorlardı – rüzgâr dinmiş ve Camargue'ın ilkbahar sivrisinekleri saldırılarına şimdiden başlamışlardı bile. Kadın bu küçük topluluğun etnik anasıydı ve herkes, Sabine bile, ondan korkuyordu; eğer isterse, kabilenin ahlak anlayışına karşı günah işleyen; – ihanet, tecavüz ya da buna benzer günahları işleyen herhangi bir kimsenin ölümünü bile emredebilirdi. Ayrıca Sabine'i sevmiyor ve ona güvenmiyordu, çünkü onun, dış dünyada bir yerlerden olduğunu biliyordu. Biraz da korkuyordu, çünkü onun okumuşluğunun ve kültürünün ağırlığını seziyordu. Ancak Sabine o kadar yararlı oluyordu ki onu yadsımak için bir neden bulamıyordu; özellikle de iyi para verecek müşteriler önermek için geldiğinde. "Selam!" diye karşıladı, başını iki kez eğip üzerinde 'Cin' yazılı bir şişeden bardağına sek bir içki doldurmuştu. "Selam, Sabina! Seni buraya getiren ne?"

"Sana müşteri getirdim. İngilizce konuşuyorlar."

"Öyleyse kalıp çevirmenlik yapmalısın."

"Yaparım, anne." Böylece kısa bir süre konuştular; bu arada Sabine yaşlı kadına birkaç küçük hizmette bulundu; rüzgâr yüzünden düzgün yanmayan mumların fitillerini düzeltti ve cadının tam anlamıyla kendisini müşterisinin ruh haline uygun duruma getirmek, onların kaygılarını 'okuyabilmek' ve başlarına gelecekleri ve onların nasıl olduğunu görebilmek; onların kafasındaki şeylerin nasıl olgunlaşabileceğini ya da başarısız olacaklarını görebilmek için hazırlanmakta kullandığı zarlarını hazırladı... Ancak Sabine haklıydı, bu akşamlık üç kişiden fazlasını alamayacaktı. Geriye kalanlar eğer isterlerse ertesi gün gelebilirlerdi. Ve kendisi de zihnini hazırlayabilmek, yeteneklerini keskinleştirmek için yarım saatliğine yalnız kalmalıydı.

Bir saat çaldı ve kadın onun kurulması gerektiğini söyledi, genç kadın da bunu yerine getirdi. Mesajını ileteceğini ve yarım saat sonra ilk müşteriyle geri geleceğini söyledi. Bir homurtu, kadının razı olduğunu gösteren tek yanıttı; böylelikle genç kadın sessizce karavandan çıkıp kapıyı arkasından yavaşça kapattı, merdivenden indi.

Günbatımıyla aydınlanmış kumsalı geçerek, sayı üzerinde kısıtlama olduğunu bildirmek üzere randevusunun olduğu balkona doğru yürüyüp gitti. "Pekâlâ," diye Lord Galen biraz kaygılı konuştu, "sanırım ya kura çekeceğiz ya da Anya Manya Kumpanya oynayacağız." Herhangi bir yöntem kadar akılcıydı, ama bunu tartışmak için yarım saatleri vardı ve tartışmalarının sonucu seçilenler Sylvie, Galen ve Prens oldu. Diğerleri ya ruhlarına sabırla sahip çıkacaklar ya da daha az yetenekli falcıların hizmetlerine razı olacaklardı. Bunlar hiç de azımsanacak sayıda değildi, çünkü oturup şaraplarını içtikleri sürece kalabalığın içinden kadınlı erkekli en az yarım düzine kadar aldatıcı yüz ve el uzanmıştı; geleceklerine rehberlik etmek üzere el fallarını okumayı öneriyorlardı. Genç kadınlardan biri öyle ısrarcı ve güzeldi ki onu kabullendiler ve kadın Aubrey'nin ellerinin üzerine alıcı bir kuş gibi yerleşti. Ancak konuştuğu dil neredeyse anlaşılmazdı ve çözümlemek için Sabine'in yardımı gerekiyordu. "Bir bina, yapı, güzelleştirmek istediğin ev gibi bir şey için kaygılandığını söylüyor. Ama pek çok yazışma gerekiyor. Çekler ve sözleşmeler gibi şeyler olduğunu düşünüyor." Aubrey, "Roman diye bir şey duymuş mu?" diye sordu. Ancak belirgin olmayan başka şeyler de vardı. "Şimdi kısa bir süre sonra düşlerinin kadını senin olacak, seni sevmek için hür olacak: Çok büyük bir mutluluğu tanıyacaksın, ama çok uzun sürmeyecek. Sahip olduğun sürece iyi koru." Eğer gerçekse öneri çok akılcıydı. Ama fal bakmanın rutin sıkıcılığı içersinde genç kadın aynı şeyleri ne sıklıkta tekrarlıyordu! Cade'nin eline gelince, kadın sapsarı kesildi ve ateş tutmuş gibi eli atıverdi. Haç çıkarıp tükürdü ve korkuyla adamdan uzaklaştı. "Sanki

haşlanmış gibi" dedi Sutcliffe keyifle." "Zavallı adamcağız kadını korkutmak için ne yaptı ki?" Yanıtını bulmak olanaksızdı, çünkü kadın kalabalığa karışıp gitmişti ve onun yerini de tek gözlü ve tam anlamıyla sahtekâr olduğu görülebilen bir adam almıştı, onu yüreklendirmeyi de Sabine reddetti. Adamı birkaç sert sözcükle kovaladı, adam da öfkeyle ve isteksizce uzaklaştı.

Karanlığın inmesiyle yeni eğlence biçimleri ortaya çıktı; kumda doğaçlama at yarışları, *boules* gibi oyunların şampiyonaları, Provençal bowling ve okçuluk. Azizler öteki dinsel andaçlar arasındaki yerlerine yeniden güven içinde yerleştirildikten sonra artık daha fazla dini olmayan eğlencelerin zamanı gelmişti; insanların çoğunluğu yemeklerini yerlerken köyün küçük meydanları ansızın projektörlerle aydınlatıldı ve siyah Camargue boğalarını kabul etmek üzere kapıları ardına kadar açıldı. Gecenin geri kalanı boğa güreşleriyle geçecekti – İspanya'daki gibi ölümüne dövüş değil, bölgenin karakterine daha uygun olan kokart çalma olacaktı. Bu yöntemde tek tehlike beyazlar giyinmiş yarışçının, kokardı kapıp cezadan kurtulmak için bariyerlerin arkasına kaçarken karşılaştığıydı; çünkü küçük siyah boğalar kızgındı ve kokartlarını korumak için uzun boynuzlarla taçlandırılmışlardı.

Yorgunluk yavaş yavaş çöküyordu ve artık dönüş yolculuğunu düşünmenin zamanı açıkça gelmekteydi; ancak fal baktırma işi henüz sona ermemişti. Masayı yeniden bir yemeğe hazırlamaktan ve bardakları tekrar doldurmaktan başka yapılacak şey yoktu. Bu bazıları için zamansız mıydı, özellikle öğleden sonra yaşadığı hazırlıksız balayından sonra oldukça yorgun görünen Sutcliffe için? Yaşlı kadın ötekilerin falına bakarken çevirmenlik yapmak üzere Sabine onlarla gitmişti. Küçük çocuk balkonun gölgeli bir köşesindeki sedirde uyuyakalmıştı ve her şeye rağmen onun için eğlence sona ermişti.

Ancak öteki üç mürit Sabine'le geri döndüklerinde sonuçların pek de doyurucu olmadığını açıkça gördü; bel-

ki de neden, yaşlı kadının büyük ölçüdeki içki tüketimiydi. Öte yandan Galen ve Prens mutlu görünüyorlardı, çünkü uzun zamandır ve büyük hevesle aradıkları hazinenin gerçek ve sağlam olduğu, sadece tarihsel bir uydurma olmadığı güvencesini almışlardı. Ancak kadının oldukça akıl karıştırıcı yaklaşımı birkaç soruya neden olmuştu, çünkü biri hakkında konuşurken ötekilere de atıfta bulunuyordu – örneğin Constance'a – ancak bunları çözmek kolaydı. Ama falcılığın olağan gösterişleri de tabii ki mevcuttu, örneğin renkli bir dil ve imajlar. Sabine'in açıklamaları şöyleydi: "Hazine gerçek ve çok büyük bir şey, ama bir dağda kilitli ve gerçekte insan olan ejderler tarafından korunuyor. Araştırmayı büyük tehlikeler bekliyor. Buna karşın, tüm çalışmalar bir felakete dönüşse bile vazgeçilmeyecek. Eğer devam edecekseniz çok büyük önlemler almalısınız."

Ancak belirsizliklere karşın Lord Galen'i iyimser bir coşku dalgası kaplamıştı; kafasında gelişen bütün kuşkular ve korkular sanki yatışmıştı. Prens de, falcılara daha az inanmaya eğilimli olsa da, kendini coşkulu hissediyordu. Zaman zaman olsa bile... Ne olursa olsun, dağdan söz etmesi umut vericiydi. Kuşkuyla başını salladı. Ancak bu seanstan en fazla etkilenen kişi Sylvie'ydi, duyduklarının ağırlığıyla çarpılmış gibi ağır adımlarla onlara dönmüştü. Bembeyaz yüzü yaşlarla ıslanmıştı ve elleri kucağında, tuhaf bir biçimde yalvarır gibi bükülmüştü; sanki açığa çıkarılan onların rezaletleriydi. Eşi, arkadaşı, sevgilisi olan kişinin yakında onu terk edeceği, aslında artık sevilmediği söylenmişti. Bununla da ansızın Constance'a bağımlılığının derecesini anlamıştı. Aynı zamanda pek çok küçük olay ve olguyu netleştirmişti –sevgilisinin aralarındaki ilişkiyi koparmanın yollarını aradığının, bu yüzden de suçluluk duyduğunun farkına vardı. Constance'ın olmadığı bir dünyayı hayal etmeye çalışırken yıldırımla vurulmuşa dönmüştü. Gerçeğe ne kadar da kırılgan bir bağla bağlandığı açığa çıkmıştı – küçüldüğünü, sevgi ve tinsel verimli-

likten yoksun, kişiliğinin kötü bir kopyası haline dönüştüğünü görüyordu. İçi bu önsezilerle kabarmışken, sevgilisinin yüzüne bakamayacağını hissediyordu. Yas tutan bir Çingene gibi başını bir şalla örtüp otobüse bindi ve kendisini arka tarafta bir yerlere gizledi; küçük çocuk da kısa bir süre sonra onu gizlendiği yerde bulup başını dizlerine koydu, yanında uykuya daldı. Şaşkınlaşmış bir durumda öylece oturmuş, gecenin, karanlık bir gölün suları gibi, çevresinde dalgalanmasını hissediyordu. Sesler, mandolinlerin hırıltıları ve ana meydandaki kilisenin giriş kapısı altında dans edenlerin topuklarının takırtıları; şimdi hepsi tüm önemini yitirmişti. Hiçbir şeyi anlatmıyor, hiçbir şeyi belirlemiyorlardı. Nesnelerde hiçbir akıcılık yoktu, gelecek için beklenti ya da arzuları zenginleştiren zaman öğesinden yoksundular. Gerçekliğin tüm tazeliğini yitirdiği, kendini yenileyemez gibi göründüğü, küçük, hınzır intihar cininin ortaya çıktığı an bu andır. Sadece bu düşünce yüzünden bile, Constance bu falı bilseydi dehşete kapılabilirdi. Günün psikolojisi neye mal olmuştu! Bu çalıntı sevda, ne kadar gerçekdışı görünüyordu! Ancak olayın tek temel gerçeği, kısa süre içerisinde ayrılmaları, birbirlerinden uzaklaşmaları, yürüyen ölüler, aşkın dışına itilmişlerin saflarına katılmalarının gerekli olduğuydu! Ötekiler de yavaş yavaş üslerine dönüp, sessizce küçük otobüsteki yerlerini almaya başlayınca, Sylvie şalına daha sıkı sarınıp uyumaya çalıştı, ne gülünç şey! Sabine onun için endişeli görünüyordu ve son bir kez Sutcliffe'le sohbet etmek için kahveye dönmeden önce, korumak ister gibi kollarını onun omuzlarına dolayıp bir süre yanında oturmuştu.

Yaklaşmakta olan ayrılığın, Sylvie'nin gerçekle olan kırılgan bağını yine koparmasından korkuyordu. "Sadece Constance'ın olasılıkların farkında olmasını umuyorum, ama bunun mesleki eğitiminden dolayı olması gerekir." Gerçekten de Constance kehaneti duyduğunda bu olasılığı düşündü ve hemen şefkatli merhameti onu kızın yanına, yarasının acısını hafifletmeye yönlendirdi. Boşunaydı bu,

çünkü Sylvie çaresizlikle elini indirmiş, sadece, "Son günlerde beni şaşırtan bazı küçük şeyleri anladım. Bana artık aramızdaki her şeyin bittiğini anlatmaya çalışıyordun," demişti. Ve sevgilisi, öfkeli bir çaresizlikle oturmuş, uyumakta olan küçük oğlanın başını okşuyordu ve hiçbir şey söylemiyordu, çünkü söylenecek bir şey yoktu. Bu yeni bilgiye dayanarak çok önemli yeni uzlaşmaların yapılması gereği açıkça görülüyordu. Söylemek gerekirse, eğer Sylvie ayrılmaya karar verirse gidecek bir yeri olmaması tehlikesi de vardı – Montfavet'ye geri dönmenin dışında, ki daha sonra ortaya çıkan da buydu. Constance zayıflığından dolayı kendi kendini acımasızca suçluyordu, ama sonuçsuzdu: çünkü olan olmuştu. Yapılacak tek şey, bugünün perdesi arkasından belli belirsiz kendisini çağıran gelecekteki yeni hayatı denemek ve sonucu görmekti. "Hayır," diye konuştu, "biz sonsuza kadar arkadaşız, Sylvie!" Ve, bu da garip bir şekilde gerçekti. "Başını sallama, canım, bu doğru."

Kahvenin tentesinin bir ucu kaldırılmış, bir köşesinden Blanford acı ve çaresizlikle onların duygularını belirten yüzlerini seyrediyordu. Ne konuştuklarını duyamıyordu ancak yüz ifadelerinden onları meşgul edenin mutluluk olmadığı açıkça belliydi. Bazı anlarda Constance'la birlikte olmayı nasıl arzuluyordu! Ama ona bilmediği ne söyleyebilirdi ki?

Onu avutmak ve Sabine'i eğlendirmek isteyen Sutcliffe, "Bir yerde, Çinlilerin pazara götürdüklerinde tartıda ağır çekmeleri için domuzlarının kıçını kille tıkadıklarını okuduğum zaman," diye anlatıyordu, "bir anda Amerikalı yazarların neden bu kadar uzun yazdıklarını fark ettim – acımasız yayıncıları tarafından bir tarafları tıkanıyordu. Bir doktora tezi konusu: 'Çok görkemli bir domuz olarak romancı.'" Ancak yanındaki dostu hâlâ uzaklarda ilgisini daha fazla çeken bir yüzü seyretmeye devam ettiğinden onun anlattıklarıyla pek ilgilenmiyordu. Kendi cinsel sezgilerinin pintiliğine hapsolmuş otururken, kendi kendine

yineliyordu: "Boşluğun dolaylı olarak fark edilmesinde, boşluk ya kavramsal olarak algılanır ya da bir görüntü aracılığıyla. Böyle dolaylı bir önsezinin güçlü doğasına rağmen *doğrudan doğruya kavranabilmesi* de zorunludur!" İnsan ne yapabilir ki? Şimdi artık Cade gerçekten ortalığı toplamaya başlamıştı, otobüs şoförü de harekete hazır olduğunu farlarını yakıp söndürerek işaret ediyordu. Kuzeye doğru yola çıkmalı ve panayır alanını karanlıkta, puslu ay ışığında yavaş yavaş boşaltmalıydılar.

Yavaş yavaş kumsaldan ayrılıp ana yola doğru giderlerken, karanlığın içinde hâlâ kaç ateşin yanmakta olduğunu ve kaç ailenin, deyim yerindeyse, on üç derecelik siyah şaraba yenik düştüklerini görebiliyorlardı! Farların ışığında, hâlâ etrafta koşuşturan çocuklar olduğu görülüyordu, gece yarısı hınzırlık peşindeydiler. Dumanı tüten ateşler, iç taraflardaki gölcüklerin yüzeyinde yayılan ve kaybolan ay ışığını bastırıp azaltıyordu. Ama daha güvenlikli asfalt ana yola çıktıklarında, şoförleri Avignon'a doğru yelken açarken otobüsün lambalarını kapatıp yolcularının yavaşça uyuşturucu bir uykuya geçmelerini sağladı. Blanford uyuklarken, terk ettiği notlarının konfetiler gibi dönerek uçuşması onu sessizce derin bir uyuşukluğa sürüklüyordu. Saatin kaç olduğunu düşündü, güneşin nehir üzerinde, kulelerin üzerinde doğuşunu kaçırmak istemiyordu.

Ancak kendisi uyuklasa bile arkadaşı uyumuyordu; günün olayları onu çok büyük bir mutluluğa sürüklemişti, ama içilen kırmızı şaraplar da unutulmamalıydı. "Ha ha, tropiklerde bağırmaya alışık olduğumuz gibi!" diye bağırıp sözlerini vurgulamak için bir yandan da dizini dövüyordu. İşte bu anlaşılmazdı – örneğin, neden *tropikler*? Ama bu çıkışının açıklamasının istenmesinden hoşlanmayabilirdi – onun için katışıksız bağıntısızlık ve kasıtsızlık neredeyse yüceliğe, çılgın kahkahaların krallığına yakındı.

"Kes artık," dedi Aubrey, "bırak da birazcık uyuyayım." Ama uçuşan konfetiler gizli amaçlı iletileriyle, bozguncu sezgileriyle onu rahatsız etmeye devam ediyordu.

"Söyleyin bakalım, Bay B., kendinizi nasıl tanımlarsınız?" Yanıt: "Büyüklük saplantıları olan, ölümüne mahcup bir adam. Olumsuzluk yeteneğinin yolunu denemeye zorlanmışım – üzerinde köprü olmayan bir nehri nasıl geçerim. Bir toplum çatırdamaya başladığında falcılar ve yalancı tanıklar çoğalır!" Zaman saatiyle yapılan bu gece yarısı sohbetleri! (Eğer cinsiyetler arasındaki iletişim bozulursa, hayali olan bütün evren tehlikeye girer! Böyle düşünmek gerçekten büyük saygısızlık.) Ah! Daha üst düzeye sığınan küstah, seven bir aklın pençeleri. Bir mağarada oturup maddeyi diyalektik olarak tartışmak beyninin derisinden kurtulmana yardımcı olur – ama ne kadar yorucu bir yöntem. Başka bir yöntemi yok mu? Evet, her zaman bir Sıçrayış vardır! Avignon Köprüsü de bunu simgeler.

Gerçek trajedi, o gülümsediğinde tüm Vedanta'nın bir dedikoduya dönüşmesidir ve hiç kimse suçlanamaz, çünkü bütün evren bizim kahramanlığımıza kayıtsızdır!

Böylece yollarına devam ettiler, bir gece treni gibi karanlığın içinde sallanarak, ama çok daha yavaş, ormanların ve Langue d'Oc'un şahane malikâneleri arasından yollarını bularak; bu arada da Sutcliffe tüm dünyaya insanların sık sık hava değişimi yaptıklarını – çoğunlukla sıcak havaları tercih ettiklerini açıklıyordu, "Sanatçının kendi benliği için çok gerekli olan namus yemini etmesi aynı zamanda tecavüze davetiye çıkarmaktır," diyordu. Geçtikleri köylerin ışıkları kısacık bir süre için bedenlerini aydınlatıyor, kimin kolu otobüsün camına dayalı uyuduğunu (Cade), kimin kendini kederli bir uykunun derinliklerine bırakmış olduğunu (Constance) gösteriyordu. Sutcliffe zengin yeteneğiyle dolu doğaçlama şarkılar mırıldanıyordu.

Bulutlarda şekillenmiş ve suyla dindirilmiş
Cennetin bulutlarından seçilmiş
Benim güneşten toplanmış balım gel
Altın sarısı poponun definelerini sakla
En olgun meyveyi hak edene

Gel canım gel!

Blanford uyudu ve tek aşkının taparcasına sevdiği görüntüsünün bilincini kaplamasına izin verdi – bal peteği gibi gülümsemeler, iğneli yastık gibi öpücükler! Bu korkusuz sınırsızlığı, şiirselliğin anlaşılabilmesinin bir yolu olarak kabul etti! Onun dinsel içeriği çözümsüzdü; dini mesajı pişmanlık değil coşkuydu. Kendi kuralları vardı, doğru öpüşler daima bir kuralı bozar; doğru yaklaşım, modası geçmiş kendini tanıma yarışında puan toplar. Dalgaların çöllerdeki göllerde patlaması gibi, bulut gibi dağılan notları hem verilen sözler hem de suçlamalarla üzerine gelmekteydi. "Korkusuzca doğaya tam anlamıyla yakın yaşamak – maddenin dokunulmazlığını anlamayı geliştirmek. Ayrıcalıklı deneyimlerin öteki yüzünden yazılmış kitaplarda şiirsellik yaratmak; uyanışın davranışları. Cümle kurmak değil, ama denenmiş, basılmış ve yayılmış deneyimler. *Dharmic*[1] beyin parıltılarının ana gerçeği sözel olarak açıklanamaz, dili aşar, hatta en kavramsal olanı bile. Çok ayrıcalıklı bir deneyimdir. Ama bir bakışla bu ceset hırsızının aşkını bir başkasıyla paylaşıp paylaşmadığınızı hemen anlayabilirsiniz ve arkasından kahkahalar patlar. Bu bakış, açgözlü bir arzunun boşuna patlaması değil, ama en üstün sır tutma sanatında uygun adım gidiştir: Sarılacak bir benlik olmadığını fark ettiğinde, kendi kendine sarılmaktan kendini alamazsın! Dünyanın bütün zamanları senindir; tüm doğada sabırsızlık kavramı hiç yoktur!"

İnsan beyninin uyuklayan not defterinden kaçış yok. Kendi kendine diyor ki: Bilgelerin kocaman Düğün Pastasında mumlar yakmaya devam edebilirsin, ama bir gün kendin için de bir dilim kesmek zorunda kalacaksın!

Bazen nesnelerin anlamsızlığının yarattığı korku onu yakalıyordu – çünkü nesnelerin göründükleri gibi olmaları için bir neden yoktu. Aristoteles'in yanıldığını, sadece varsayımlar içinde debelendiğini, gözlemcinin onun göz-

[1] Hinduizm ve Budizm'de dini davranış kuralları.

lem alanını etkilediğini düşünürsek, peki ondan sonra ne? Yine de içinde, boşluk kavramının kendisini koruyacağı gibi bir duygu vardı. Evet, nesnelerin özünün sonuna kadar tadını çıkarmak o kadar saf ve nazik ki; eğer yeterince sakin olabilirsen çimenlerin büyüdüğünü duyabilirsin. Çevreni bir hattatın elinden çıkmış gibi görebilirsin! Ah, insan beynini uyuşturan beceriksizliğiyle, mantıklı adamın anlatım biçimleri! Gerçeğin uçuşan çeşitliliği tarafından hep yenilgiye uğratılmıştır! Sıradan yaşam – böyle bir şey var mı?

Evet, gözlemci, kendi anlayışının kısıtlamalarını, kişisel görüşünün sınırlarını yeniden yaratabilen doğanın üzerine bir plan, bir amaç yüklemeye çalışarak onu altüst eder. Kesin bir planı olmayan, ama sadece gevşekçe yayılan ve suyun yaptığı gibi, nesneler hangi yöne eğilirse o yöne giden evrenin rahatını kaçırmaktadır. O zaman ne yapmalı? Doğanın yaptığı gibi zaman kazanmalı! Şimdi olduğun gibi ol! *Fark et!* Tedirgin ve tedbirli kimse çok beğenilir, ama çok iyi bilirsin ki ölüm ve yaşam bir aradadır.

Ancak Blanford sevgili uyuşukluğuna gittikçe daha fazla dalarken, panayırda duydukları kehanetleri kafasında tekrardan işlemek için arzuladığı huzuru sağlamak isteyen Prens'in havada eliyle çizdiği uyarı işaretlerine karşın engel tanımayan candaşı, öyküsüne kaldığı yerden devam etti. İyi bir Mısırlı olarak simya ve kehanet dünyasına inanıyordu. "Demek istiyorum ki," dedi Sutcliffe, "yardımlarla, hayırlarla, ya da bir arkadaşının hayalleriyle var olan bir karşı-romancı olmaktan hoşlanır mısın? Bazen yüzüm ter içinde uyanıyorum. Ontoloji düşkünü Yahudi-Hıristiyanlar mirasımı çaldılar. Öte yandan Paracelsus'un bütün abuk sabuk konuşmaları, Tibetli bir basım ruhsatı altında bize geri dönüyor!"

"Şışş!" diye fısıldadı Lord Galen, anlamadığı bu boğuk konuşmalarla huzursuz uykusundan uyandırılmıştı. "Allah aşkına, bırakın da birazcık uyuyalım!"

"Bir Scythian atasözü der ki: 'Yabani sarmısak yiyen osurukla fal bakar!'" dedi Sutcliffe ciddi ciddi, ama kendisi de yavaş yavaş uykuya teslim oluyordu. Kendi kendisine, yaratıcısının dağınık notlarına dayanan kesik kesik monoloğuna devam ediyordu. "Bir zıpkınım olsaydı onu fırlatırdım; ne kadar da güzeldi! Güneşin ilk ışıklarıyla yataktan kalktığında demişti ki: 'Kaşlarımı yıkamalıyım, yoksa kimse bana inanmaz.'" Evren kesin hiçbir şey söylemez, sadece sezdirir. Cade uykusunda gülümsüyordu; salamura edilmiş bir cücenin gülümseyişi. Galen şimdi, gururlu popoları ve kürk gibi apış araları olan, kozmik cömertlik dolu gruplar halinde yoga yapan, senfonik kadınlar görüyordu rüyasında! Az ilerde Cenevre'li banker toplulukları topluca İlkel Çığlığı çalışıyorlardı, aynı zamanda dört ayak üzerinde İçten Gelen Kahkahayı. Bunu yaparken, onlara, kasabanın başpastacısının atölyesinden *prêtres caramélisés*[1] tarafından yönetilen gizlilik dolu budala genç kızlar eşlik ediyordu. Bununla birlikte kadın uykusuna devam etti, *jolie tête de migraine*[2] ile!

Hepsi için yeni ayrılıklara gebe bir akşam olacaktı – eylemde beklenilmeyen bir yön değişikliği. Bunların içinde Felix'inki de vardı, şimdi nesnelere ve insanlara karşı yeni anlayışında oldukça cömertti o. Sylvie! Felix hızla giden otobüste oturmuş kadının öteye dönük yüzünü sarhoş bir öfkeyle seyrediyordu; apansız bir korkuyla kadına âşık olduğunu fark etti – kendini güçsüz ve kuşatılmış duyumsamak hiç de hoş değildi. Kovanın kürek için yaratılması gibi, kendininin onun anlık arzuları için yaratılmış olduğunu hissetti ansızın! Evet, ama o ne hissediyordu? Dalgın yüz ifadesinde anlaşılabilecek hiçbir belirti yoktu, gerginliği gösteriyordu; harap olmuş tutkularının ve bunun kaçınılmaz sonucu olan ayrılığın çevresinde yoğunlaşmıştı bu ifade. Sylvie'ye ne olacaktı? Bir süredir bunu anlaması onu rahatsız ediyor, huzursuzlukla dolduruyor, o da bunu bedensel eyleme dönüştürüyordu. Bir zamanlar ken-

[1] Ağdalaşmış (karamelaya dönüşmüş) rahipler.
[2] Güzel bir ağrılı baş (sözcüğü sözcüğüne: güzel bir ağrı başı).

disi için çok şey ifade eden bu kentle ilişkisini yeniden pekiştiriyordu, kiraladığı bisikletle her akşam karanlıktan sonra yola *çıkıp sevecen* bir özlemle bütün meydanlarını ve köşelerini dolaşıyor, konsolosluk görevinin bütün acı yokluklarını anımsıyordu; böyle bir yalnızlıkla ve onca aşağılanmayla nasıl baş edebildiğine şaşırıyordu. Bazen de kendini gece yarısından sonra küçük Montfavet Meydanı'nda buluyor ve akıl hastanesinin gece *zilini* çalıyordu. Küçük doktor da uykusuz biriydi –bunu eskiden beri biliyordu– şafağın ilk ışıklarından önce pek yatağa girmiyordu. Gecenin geç vaktinde birinin arkadaşlığından her zaman hoşlanıyordu ve hemen eski moda zeytin ağacı ateşini körüklüyordu. Sylvie'nin kendisine bir gün bir not göndererek eğer kendisi de onu tekrar geri almaya razı olursa Montfavet'deki eski evine geri dönmeye karar verdiğini Felix'e de o anlatmıştı. Kederli bir boyun eğişle konuşuyordu, bu uğursuz işte Constance'ın rolünden hoşlanmadığını belirten bir haşinlik de vardı sesinde. İki doktor arasındakine benzer mesleki bir eleştiriydi; ne de olsa Constance bütün verilere sahipti ve bütün olasılıkları önceden görebilecek durumdaydı. "Bu, umulmayan, bir o kadar da adil olmayan bir davranış," diye anlatıyordu, "ve bu yüzden kendisinden utanmalı."

Gerçekten de, utanç içindeydi o, ama başka türlü hareket etmeye gücü yoktu, âşığının ilk aylardaki çekim gücü o kadar güçlüydü ki. Ve şimdi?

Felix'e gelince, her şey ansızın olmuştu, Constance'ın onun odasında bıraktığı bir düz yazı şiir bulduğunda; onun delilikten uzak olduğunu, sadece, birisi onları hazırlamak zahmetine katlanırsa bütün bakir gönüller gibi gerekli ve temel aydınlanmayla bezendiğini fark edip şaşırmıştı. Şiirsel yaşam kendini öyle bir güçle duyurur ki çoğunlukla basit mantığı tahtından indiren bir yabancılaştırma gücü gibi görünür. Ancak davranış bilimcileri dışında bunu delilik olarak değerlendiren olmaz. – Gerçek, pek çok şiveye, ifadeye sahiptir ve bunların en güçlü olanı da cinselliktir. Cinsellik eğer onun ne kadar anlık bir hareket

olduğunu anlayan iki kişi arasında ateşlenmişse, otomatik olarak çekingenlikle ve çok büyük utangaçlıkla yürütülür: "Tabii ki," diye onayladı Sutcliffe, "çünkü meditasyonun bütün kökü orgazmın kendi içindedir!"

Ancak böyle bir algılayıştan sonra eskisi gibi devam edip yaşama karşı ilgisizliğini sürdüremezsin. Kadının sözlerindeki o büyük acı onu derinden etkilemişti ve o da kadını kalbinde billurlaştırmıştı; – o olağanüstü övünçlü yürüyüşü, güzelliğinin bütün büyüleyiciliği. Böyle sarsıcı bir güzellik, zevkten sonra neredeyse pişmanlığa yol açıyordu. O güzelliği her yeni anlayışında tutkusu yeni yelkenlere doluşuyordu, tabii kaygıları da – eğer kadın ona yanıt vermez, onu görmezse, o zaman ne yapacaktı? Bazen kadın öyle aklı başından gitmiş görünüyordu ki, atlamayı reddedecek, ya da şaha kalkıp üzerindeki binicisini fırlatacak gibiydi. Dipsiz bir bilgisizlik Felix'i içine çekiyordu, aşkın gerçeğinin bir düzene bağlanamayacağının farkına varmıştı, çünkü o aklın ve gözün izleyemeyeceği kadar hızlı hareket ediyordu. Aşk konulu tatlı söyleşi, büyük olayın sadece basit bir bölümüdür. Ah, kadının hatırı için bir aziz olmak, her ikisi adına dinginlik ve Tanrı'nın müdahalesini dilemek! Sutcliffe onaylamazcasına dilini damağında şaklattı ve Blanford'un *petites annonces*'larından[1] birini tekrarladı: *Druide très performant cherche belle trépannée*[2]. Aşk denen büyük klavyede doğaçlamalar yapmak! Ama Sutcliffe bir kez daha onaylamadı ve: "Boşuna!" diye bağırdı. "Ölü bir kirpinin karnına besleyici krem sürmek gibi bir şey." Ölüm bizi tümden susmamız için dürtükleyinceye kadar, insanın yeryüzündeki görevi, ölümün kendini içimizde hissetmesine izin vermektir. Ih! Ama bir kez yanlış yaklaşımlarınızdan (sakarlık vb.) vazgeçerseniz, her şey işbirliği yapmaya başlar, mutluluk ortaya çıkar ve sevgililer her şeyi anlamaya başlarlar. Felix, Sylvie'nin odasına girdi, ellerini avuçlarına alarak, çılgınca ve içten gele-

[1] Küçük ilanlar.
[2] Çok etkin bir Druid güzel bir delinmiş arıyor.

rek, "Sylvie, seni delirtmelerine izin verme – bırak seni seveyim!" dedi. "Senin hastalığın yalnız bir öğrencinin büyüme ağrılarıdır. Senin deneyimlerini kutlamak için Japonya'da parti verirler. Bu bir yogi'nin en son bilgeliğe kabulünün ilk adımıdır! Seninle evlenmek ve sana bakmak istiyorum, yoksa sen de Rimbaud gibi korkudan yazmaktan vazgeçeceksin! Gel ve benimle birlikte yaşa."

Buna karşın kadın şaşkınlıkla titreyip bir anlık duraksamadan sonra yavaşça adamın kollarına atıldı; Constance ise aynada kendi görüntüsüyle konuşuyordu: "Sen aynı zamanda hem doktor hem de insan olamazsın!"

Yer yer beyaz lekeli karanlığın içinde yolculuklarına devam ediyorlardı, yayların gıcırtısı uyuklayan bedenlerin çevresinde gizli bir dil yaratıyordu – saplantılı deyişleri üst üste yineleyen sesler vardı: 'minyatür güvercinler', 'minyatür güvercinler' ya da 'özenli alçıtaşı'; peş peşe. Blanford uykusunda dinliyordu, eski sanrılarını hatırlamıştı. O da ikizine şunu anımsattı: "Profesör Dobson dağıtmaya başladığında Fransız entelektüellerin konuşmalarına öfkeyle karşılık vermeye başlamıştı, özellikle de çalı gibi sakallı olanlarına. Eğer böyle biri boğazını temizleyip cümlesine '*C'est évident que la seule chose...*' ya da '*Je sui tout â fait convaincu que*[1]...' diye başlarsa rengi soluyor ve üzüntüden bayılıyordu; bir şey yapılmazsa yavaşça yere düşüp orada topuklarını yere vurarak çaresizlikle yatıyordu."

"Bu sözcük ızgarasını yüklendikten sonra nasıl böyle konuşabildiğini bilmiyorum, Rozanov'a, Hegel'in Estetik'ine ve Mallarme'nin *Igitur*'una dayanan can sıkıcı bir yazım tarzı geliştirerek."

Bu her nedense Blanford'u rahatsız etti ve kendi yöntemlerini savunmaya zorladı. "Saçmalık. Düşüncelerimi en net biçimde ortaya koymak konusunda yeterince açık davrandım. Belki de benim tarzım sinema filmlerinde kullanılan atlayarak anlatma gibi betimlenebilir. Temel örnek de tabii ki ruhun yeniden doğuşunun bir gerçeklik olarak ka-

[1] 'Kesindir ki tek şey. .' 'Kesinlikle inanıyorum ki...'

bul edilmesidir. Eski, sevgili, dengeli romanın değişmez anahatları bir yana bırakılmış, yerine, yazıları silinip yeniden kullanılabilen yumuşak parşömen konulmuştur; böylece oyuncular birbirine dönüşebilmekte, dilerlerse birbirlerinin içsel yaşama alanlarına girebilmektedirler. Her şey ve herkes birbirine yaklaşıp bir araya gelmekte, bir noktaya doğru hareket etmektedir. Büyük insanlık modelleri –İmparatorlar ve İmparatoriçeler– kan bağlarıyla bağlıydılar, kız kardeşleriyle evli erkek kardeşlerdi. Her solukta, her ilmekte öpücükler ve dualardan oluşan kendi kefenlerini dokudular. Daha çocukken yatağıma girdi o, orada, küçük kutsal fare. Konuşmaları bir gökkuşağına dönüştü. Onların arkasından, kadınların aptala döndürdüğü şairler geldi. Ama bu kitap, benim kitabım, insan kalbinin yol göstericisi olduğunu kanıtladı, ki bunun ana yöntemi, Scotland Yard'ın büyülü sözüyle, aydınlanmanın şafağına kadar bir amaçla dolaşmaktır. Görünürdeki dağınıklık aldatıcıdır ve nedeni de trenin penceresinden saçtığım notların bir bölümünün Affad'ın izniyle aldığım notlar olmasıdır; çölde Macabru'da verdiği küçük vaazların notları. Büyük paketler halinde Verfeuille'deki arşiv odasında saklanıyorlardı. Çarpıcı *gnostic* özdeyişlerle dolular ve ben onların pek çoğunu kendi not defterime geçirdim. Örtüşmeleri bu yüzden.

"Aynı şekilde insanlar da, hatta onların parçaları da, yeniden doğmamış yedek parçalardır. İnsan, geçici olanın ucuna, uçurumun tam kenarına kadar gitmelidir. Benim imgelemimin bir ürünü olduğun düşünüldüğünde pek de fena olmadığın söylenebilir; neredeyse yazdığım ama bütün bu düşüncelerden dolayı vazgeçtiğim romana gelince, Toby sen yarıdan fazla olarak düşünülebilirsin. Her durumda sen farklılığını, kendi kimliğini korudun... bunu mu demek istiyorum? Evet, herhangi bir kitap gibi bir kitap, ama içeriği farklı, hepsi bu. Dinle, iddia edilen şey sadece fenomenoloji. Bütün bu aydınlanma süzgecinden geçirdiğim anaöykü eski bir dedektif hikâyesinden daha gi-

zemli değil. Çarpıtmalar ve anımsatmaları bazı temel soruları sorabilmek için kullandım – gerçek nasıl gerçektir ve eğer öyleyse neden öyle? O zaman, şiirin var olma hakkı yok mu?"

Gölün ve ormanın üzerindeki bakir gümüşsü noktalarıyla şafak sökmekteydi ve uykuları daha derin ve daha tatlı bir düzeye geçmişti; gerçek kırılgan, geçici görünüyordu – hafif bir soluk onu bir mum gibi söndürebilirdi, öyle duyumsuyordunuz. Gerçekten de, uyuklamakta olan Blanford, gerçeğin uygun biçimde kısaltılmışı gibi görünen düşleri arasında dolaşıyor, kendi kendisine insanın varlığının iki soluk arasındaki halka gibi tanımlanabileceğini söylüyordu. Quine ve Frege gibi filozofların tekrar aklını başına getirecek köşeli düşünceler! Aşkı dışarı çıkarmak, arzuyu bağımsızlaştırmak, Sutcliffe'in yeteneksiz bir perinin kalitesiz acıma düzüşmesi – büyük bakımsız ayak tırnakları ve gösterişli yumurtaları olan birisi diye nitelediği bir sürüngen bozması tarafından!

Belleğin ilmekleri kaçıyor; gece boyunca şuuraltında parlak ve uğursuz bir caz çalıyordu – *esprit de vieux piano-bar! Le baisodrome vétuste de l'âme française!*[1] Cioran da olduğu gibi "*de bricoler dans l'incurable*[2]" değil, ama bir kez görüntü kendini hissettirdiğinde daha çok "*bricoler dans l'incroyable*[3]." Gerçek simyanın kuralları; ona göre hem dünyevilik hem de kibir farkına varılır ve karşı önlemlerle yenilgiye uğratılabilir şeylerdir. Medya soytarılarına ya da sessizlik yanlılarına boyun eğmemek gerekir. (Keşke çeneni kapatıp, uyumama izin versen.) Ben altı ayak boyunda inançlı pembe bir İngiliz bebeğim ve güvenmeden yazı yazarım. Cade, git, benim aşk etimi, seks içkimi getir!

Ama Cade'nin karanlık karabasanlarının düzeni de içeriği de hiç değişmiyordu – dünya olarak kocaman bir

---

[1] Eski piano-bar anlayışı! Fransız ruhunun eskimiş *baisodrome*'u.

[2] Düzeltilmez içinde bir şeyler yapmak.

[3] İnanılmazın içinde bir şeyler yapmak.

böceğin resmi, işlevini yerine getiren, ama etkinlikten, duygudan yoksun basit zekâ öğelerini kullanan bir böcek. Zavallı adam, bu endişe vericiydi; ama o gene de kendisini bu yeteneğin hizmetkârı olarak hissediyordu. Daha çok, başkalarının aklından geçenleri yanılgısız okuyabildiğini anlamış biri olarak. Bu her zaman kendini özür dilemek zorunda hissetmesine neden oluyordu. Bu kadar uzağı görebilmek...

Dünya, böcek akıllı ve cılız tüylü, kabuklu bir kertenkele gibi; gnostik'lerce kınanan, ama dünyaya hükmeden düşüncesizlik. Canavar! Böyle bir canavarın yerine daha insanca bir şey koyabilmek için ne yapılabilir? Göründüğü kadarıyla hiçbir şey.

Constance'a gelince, Sylvie'yle olan ilişkileri, on yıldan fazla bir süredir onu seven küçük doktorla bir anlaşmazlığa yol açmıştı. Doktor ansızın patlayıvermişti: "Ne korkunç bir sapkınlık bu! Böyle bir budalalığa nasıl yenilirsin – bu çılgın kızı da bir kez daha şizofreniye ve belki de intihara nasıl sürüklersin? Constance! Sana kızgınım çünkü senin elinden daha iyisi gelir. Sen *partie à trois*[1] yapan Livia gibi değilsin! O, hayret verici bir çılgınlıktı." Constance neredeyse ağlamak üzereydi ama buna karşı koyuyor ve konuşuyordu: "Bu tutku maskaralığına, kendimi Affad'ın acıklı ölümünün gerçekliğinden korumak için *sığındım* – bunun beni delirteceğini sanıyordum. Böylece saklanıp onun beni içinde bıraktığı, doğadaki boşluğu göğüsleyecek cesareti kendimde buluncaya kadar zaman kazanacaktım!" Doktor duygularını saklayabilmek için arkasını döndü ve kadın, adam için ne anlam taşıdığını anladı. "Aşk konusunda pek fazla şansımız yok!" dedi acı dolu bir sesle, "ve ben senin anlayışına güveniyordum. Azarlanmak acı veriyor."

Her şeye karşın adam haklıydı ve kadın bunu biliyordu. Ama kadını daha fazla onmaz şekilde yaralamamak için konuyu Livia'ya getirdi. "Bana hâlâ Livia'yla ilgili so-

---
[1] Üçlü parti.

rular sorduğunu söylüyorsun. Ama biliyor musun ki onunla ilgili bir şeyler bilebilecek bazı Almanlar hâlâ aramızda? Hayır mı? Peki, iki taraflı casus Smirgel hâlâ Avignon'da. Büyük bir zaferle, kendi alıcısıyla her zaman İngilizler için çalıştığını göstermeyi başardı. Ama daha şaşırtıcı olanı burada görev yapmış olan Alman general Von Esslin'in varlığı. Bir kaza yüzünden hemen hemen kör ve bazı suçlamalarla Savaş Suçları Mahkemesinde yargılanmayı beklerken Nimes'deki Göz Kliniğinde tutuluyor. Başkaları da olmalı ama bu ikisinin yardımı olabilir, yaşlı Smirgel'e gelince, onlar gerçekten ortaktılar, öyle değil mi? Demek istediğim, kalede ikisi birlikte çalıştılar. Günlük defterimde adresi var, çünkü sık sık sıkıntılı hastalara kitap okumaya geliyor, bunu yapmaktan zevk alıyor. Onun için eğer Livia ile ilgili sorular sormak istiyorsan telefon edip randevu alabilirsin..."

Savaşın bu kalıntılarının hâlâ var olmaları ve Provence'da bulunmaları ne kadar şaşkınlık vericiydi! Bütün çılgınlıklarıyla savaş o kadar uzaktaydı ki, neredeyse olanaksız görünüyordu. 'General!' diye düşündü Constance. Belki de buna değer!

Evet, generali görmeye gidecekti.

DÖRT

GENERALİ ZİYARET

Kısa bir süre için bu düşüncelerden bir şey çıkmadı, ama daha sonra baharın ilk sıcak günleriyle yavaş yavaş biçimlenmeye başladı ve doğasından gelen sabırsızlığının beslediği zorlamalara, yaşamlarında olması yakın değişikliklere dönüştü – çünkü Blanford karar vermişti, eğer Sylvie Montfavet'deki eski yerine dönerse, o da en sonunda Tu Duc'a dönebilirdi. Constance da bu düşünceye taraftar görünüyordu. Böylece düşüncelerinin, günlerini Nimes'deki küçük Göz Kliniğinde belirsiz bir yarı tutsaklık durumunda geçirmekte ve Savaş Suçları Mahkemesini beklemekte olan yaşlı Von Esslin'e yönelmekte olduğunu fark etti. Adam hemen hemen kördü ve doktorların gelecek için tahminleri de o kadar zayıftı ki, şimdiden geleneksel beyaz baston için hazırlık yapmıştı bile, hâlâ nesneleri ve insanları hayal meyal, çoğunlukla da silüet olarak görebiliyor, gerisini belleğinden doldurabiliyordu. Küçük bir sırada dimdik oturup yalnızlığını ve soyutlanmışlığını biraz olsun hafifletebilmek için basit Fransızca öğreniyordu. Resmi otoriteler kendisine yüksek rütbesine uygun biçimde davranıyorlardı ve bu da onu şaşırtıyordu. Constance'a da söylediği gibi, "Üniformanın mantığını anlıyorlar – sonuçta suç nedir? Bir askerin görevi en önde gelir ve bunu onlar da biliyor." Bu da o saçma entelektüel saptırmalardan biriydi ve ağızda kötü bir tat bırakıyordu; tıpkı bir

bilgenin açıklaması gibi: "Templarlar Tanrı'nın bankerleriydi ama İsa'nın değil!"

İşler pek de hızlı ilerlemiyordu, Fransızlar da hızlandırmaya hevesli değillerdi, çünkü her yeni hareketle onların Almanlarla yaptıkları utanç verici işbirlikleri gittikçe daha açıkça ortaya çıkıyordu. Von Esslin'e gelince, o da kendini bir yetim gibi hissediyordu çünkü ailesiyle ilişkisini kaybetmişti ve evi de Rus birlikleri tarafından işgal edilmişti. Az da olsa sızan haberler hiç de güven verici değildi. Daha sonraları da, daha Doğuda Nazilerin yaptığı vahşetten haberdar olan Rus ordusunun şatoyu yaktığını öğrendi. Hizmetkârlarla birlikte bir ambara kapatılan annesiyle kız kardeşi kaybolmuştu. Sessizlik soyutlanmışlığını belirginleştiriyordu. Dünya içine kapanmıştı, Protestanlığın ağırbaşlı merkezi olan Nimes kentinin romantik parklarında birkaç yüz metrelik yürüyüşlerle sınırlanmıştı hareketleri. Oturacak güneşli bir yer buluncaya kadar, parklardan bastonunu tıklatarak geçiyordu, güneş varsa yaşlı bir kertenkele gibi güneşte keyiflenip gevşeyerek oturuyordu. Kışın soğuklardan çok çekmişti, çünkü küçük klinik yeterince ısınmıyordu.

Constance'ın hayatına ansızın, habersizce girişi büyük bir şaşkınlık yaratmıştı; ama kadın, gelişini hoş karşılamasını mükemmel Almancasının yarattığı şaşkınlığa bağlamıştı. Ama bu aslında onun sandığından daha derinlere, çok daha derinlere gidiyordu, çünkü gittikçe azalmakta olan görüşünün olanaklarıyla, bu sarışın ve güzel kadın anılarının perdesine sarışın kız kardeşi Constanza'nın yeniden doğmuş bir görüntüsü olarak yansımıştı – adı bile! "Benim adım Constance," demişti Constanza ve adamın ilk tepkisi acıklı bir mutlulukla anımsamaydı. Tabii arkasından şaşkınlık ve düş kırıklığı gelmişti – bir dakikalık bir çılgınlıkla, mucizevi bir askeri afla Constanza'nın Kızılhaç tarafından sınırı geçip kendisini ziyaretine izin verilmiş olabileceğini düşünmüştü... Çok zalimceydi ve kendisini

gerçeğe alıştırması biraz zaman almıştı. Bir bakıma da öfkelendiriciydi, çünkü ona yaşama gücü veren görüntülerin, şimdinin gereksinimlerine yanıt verecek biçimde tekrar tekrar gözden geçirilmesi gerekiyordu. Ayrıca sesinin hoş benzerliğiyle birlikte konuşmasının zarif Prusyalı tarzı da ilk bakışta onun gerçekten de kız kardeşi olduğunu, olabileceğini, olması gerektiğini kanıtlıyordu! Yazık! Ama ilk görüşmelerinde daha kız kendisini tanıtırken ve konuyu açtığında, bu susamış yanılsama kalbine ve aklına cennetten gönderilmiş bir armağan gibi geldi ve bir saat içerisinde sadıkane bir şekilde kadının hizmetindeydi; Livia hakkında daha fazla bilgi toplama arayışlarında onunla işbirliği yapmaya hazırdı. Adamın yaşı ve sağlıksız görünümü çok dokunaklıydı. Dost oldular.

Garip olan, aynı olağanüstü dönemde, aynı kentte bu kadar zaman geçirmiş olmalarına karşın birbirleri hakkında hiçbir şey hatırlamamalarıydı. Belki kadın onun iki kez bir dizi askerle birlikte, başı öteye dönük, solgun ve önemsiz biri gibi – ki gerçekten öyleydi – uzaktan, şehrin içinden geçtiğini görmüştü. Adam kadını görmüş olduğunu hiç hatırlamıyordu, görseydi kız kardeşine olan benzerliğiyle çarpılırdı. Livia hakkında, çok az şey biliyordu, bunları da rastlantıyla öğrenmişti; çünkü apseli bir diş yüzünden kaledeki dispanserde bir hafta sonu geçirmişti ve bu oldukça suskun sahra hemşiresi o hafta görevliydi. Ama adamın rütbesinin yüksekliği sıradan bir konuşmayı olanaksızlaştırıyordu. Yine de Nazilere katılmak için ihanet eden ve sahra hemşiresi olarak çalışan İngiliz kızı ile ilgili bazı dedikodular duymuştu. Kendisi böyle bir bağımsızlığın hayranlık uyandırması gerektiğini hissetmişti ve kendisine kızın özgeçmişini özetleyen güvenlik görevlisinin konuşmasındaki acıma ve aşağılamaya çok şaşırmıştı. Göründüğü kadarıyla Livia'dan kuşkulanıyorlardı ve bu da bir bakıma onun Smirgel'le olan ilişkisi yüzündendi. Adam Avignon'a kıdemli haber alma subayı olarak atanmıştı ama tanışıklıkları savaş öncesine, adamın sanat öğrencisi

olduğu ve burslu olarak kentte bulunduğu zamana dayanıyordu. Livia'ya bir gün bir resmin restorasyon çalışmaları sırasında rastlamış ve biraz kararsız kaldıktan sonra sevgili olmuşlardı.

"Bu öğrendiklerim de kazara duyduklarımdı denebilir. Ama konuya fazla önem de vermemiştim, çünkü yapacak çok şey vardı. Bununla birlikte Smirgel'in güvenilirliği ile ilgili pek çok kuşku vardı, özellikle İngilizlerle çalışmaları hakkında bir toplantı yapmayı kabul ettikten sonra; ama bu sadece onları yanlış yönlendirmek ya da ele vermek içindi – en azından onun söylediği buydu. Doğru da olabilir – neden olmasın? Ama savaş zamanı alabildiğine dedikodu yapılır ve kimse kimseye inanmaz. Kesinlikle eski sahra raporlarının bir yerlerde olması gerekir, tabii Fransızlar daha önce hareket edip geçmişleri yüzünden, yok yere vicdan hesaplaşması yapmayı önlemek için bunları yok etmedilerse. İnsan bunu da anlayabilir. Karşıt olanları yakalamakta hepimizden daha istekliydiler. Benim düşünceme göre, ilk birkaç aydan sonra tutsak çalıştırma politikamıza devam etmeseydik gerçek bir direnişle karşılaşmayacaktık. Tepkiyi başlatan ve insanların zorunlu askerlikten kaçıp dağlara çıkmasına neden olan da buydu. Bu başlayınca da İngilizler paraşütle saklandıkları yerlere inerek, bu kaçak esirlerle silahlı direnişi oluşturmaya başladılar ve tabii ki LaSalle civarındaki arazinin yapısı ve Longue d'Oc'daki güvenlikli yerler böyle bir gelişmeye olanak sağladı."

Adam pişmanlık dolu bir ifadeyle başını sallayıp sözlerine devam etti: "Ve durumu daha da karışık hale getiren birbiri üzerine binmiş üç haber alma örgütüydü ve sık sık aynı olayla ilgili birbirinin aksi öyküler anlatılıyordu. Bunların her birine ulaşabilme olanağım olsa da, benim görevim sadece askeriydi. Arazi kumandanlığına bağımlıydım ve sadece bu işle uğraşan kendi haber alma grubum vardı. Daha sonra Fransız Milislerle paylaştığı kendi güvenlik servisi olan askeri vali geldi – ki hem milislerden

nefret ediyordu, hem de bütün kirli işleri onların üzerine yıkmayı beceriyordu. Onların da pek aldırdığı yoktu. Kendi insanlarını hırpalamaktan keyif alır gibiydiler. Onun için şimdi bu durumdalar, çünkü çok fazla düşmanlık yaratıldı ve Fransızlar hâlâ kin duyuyorlar, bağışlamıyor ve unutmuyorlar."

Bastonuyla çakıllarda bir şeyler çiziyordu – birbirine geçmiş biçimler; bir iki kere yere vurup devam etti: "Görüyor musun? Görünüşte birlikte çalışıyorduk ama içerden çok fazla bölünmüştük. Hiç kimse Milislere katlanamıyordu ve bu hoşlanmazlık karşılıklı oluyordu, çünkü Milislerin vicdanı rahat değildi. Bu yüzden hemen olayın belgelerinin üstüne atladılar. Bana kalırsa oradan bir parçacık kâğıt bile çıkmayacağına eminim. Onlar için dosyalar çok fazla suçlayıcı. Sözüme güven, hepsi yok edilecek ve küllerinden yeni bir savaş kahramanları kuşağı doğacak. Fransızların propagandası çok kurnazca ve barış masasındaki görüşmelere gelindiğinde, pazarlık edebilmek için bir şeyler yaptıklarını kanıtlamaları gerekiyor. Her şeye karşın ben böyle düşünüyorum! Ama o zaman da benim kendilerine karşı önyargılı olduğumu söyleyeceklerdir."

İçini çekti, üzgün ve kınayan bir biçimde başını salladı. Böylece konuşmaları dağınık bir tarzda devam etti: Tekrar kendi dilini konuşmak öyle sarhoş ediciydi ki içindeki askerin erkekliğine yakışmıyordu – minnettarlıktan ağlamak üzereydi. Üstelik kendi sevgili Constanza'sının benzeri, gölgesiyle konuşmak... çoktan soğuduğunu sandığı korlar üzerinden geçen esintiler gibi yaşlı kalbinden duygu dalgaları geçiyordu. Hatta uzanıp kadının eline dokunma cesaretini de göstermişti, üstelik o da bu dokunuştan rahatsız olmadan bir süre sakince elini adamın elinde kımıldamadan bırakmıştı. Bu sıcak dokunuş adamın düşüncelerini harekete geçirmişti, ama Livia hakkında söyleyebileceği çok az şey vardı. Hayır, açıkça görülüyordu ki kadın Smirgel'in izini bulmaya çalışacaktı. Kadının ona anlattığına göre, savaşın sonlarına doğru – aslında, toplu

çekilmeden hemen önce – Smirgel kendisini ziyaret etmiş ve ele geçirdiği, Churchill tarafından imzalanmış olan ve o günkü emirleri içerdiğini sandığı bir belge hakkında fikrini sormuştu. Savaş halinin iyimser bir değerlendirmesiydi, Almanların geri hatlarda yığınaklar yapmaya başladığını ve bunun da savunmaya geçecekleri biçiminde yorumlanması gerektiğini belirtiyordu. Smirgel bunun sahte olup olmadığı konusundaki düşüncesini soruyordu. Daha sonraları bu olayı tekrar düşündüğünde, adamın onun güvenini kazanmak için başvurduğu acemice bir yol olarak düşünmüştü. Ama *niçin*?

General buna destekleyici, heyecan verici bir yorum getirmişti: "Aman Tanrım! Evet! O İngiliz belgesini ve verdiği mesajı çok iyi anımsıyorum. Çok şaşırtıcıydı, çünkü doğruydu. O sırada gerçekten Fransa'nın güneyinde birkaç savunma çarpışması bekliyorduk – Akdeniz hattını pekiştirmek için, çünkü İtalya aksamaya ve dağılmaya başlamıştı. Ama bundan da önemlisi, Müttefik radyosu gayet saf bir biçimde tarihi ve arkeolojik değerlerin bombalanmayacağını duyurduğunda, demiryolu, karayolu ve suyoluyla Fransa'ya akmakta olan onca değerli savaş malzemesini ne yapacağımız hakkında bize fikir vermişti! Onları, hava hücumlarından korunacak yerlere yerleştirerek gizleyebilirdik. Daha iyisi, örneğin, Pont du Gard'ın sınırındaki taş ocaklarını ve mağaraları boşaltabilirdik. Allahın lütfu bir yerdi orası. Yeraltındaki kilometrelerce geçitler ve mağaralar amacımız için ideal bir yerdi. İstihkâm birliklerine görev verildi ve bu görev yerine getirildi. Miktar gittikçe artıyordu."

General gözle görülür derecede yorulmuştu ve anlatımı da güçten düşüyordu. Ama bu güzel sohbetin bitmesini istemiyor ve kafasında kadını tekrar geri getirmek için bir neden yaratmaya çalışıyordu. "Birazdan benim ilaç zamanım," diye üzüntüyle konuştu sonunda. "Belki daha sonra sizi ilgilendirecek başka şeyler hatırlarım; gelecek hafta konuşmak için tekrar buluşmamızı ister misiniz?" Kadının

evet demesini şaşkınlık ve rahatlamayla karşıladı. Constance, ayrılıklarından dolayı adamın hissettiği görünür üzüntüyü dokunaklı buldu. "Evet, tekrar buluşmalıyız," diye devam etti, "belki bana yardımcı olabilecek bir iki noktayı atlamış olabiliriz. Gelecek hafta içinde gününü siz seçebilirsiniz, çünkü ben birkaç gün izinliyim." General mutlu olmuştu, içtenlikle el sıkışıp ayrıldılar.

Böylece bu ilk görüşme yaşlı adama yapılan bir dizi kısa, hoş ziyarete yol açtı ve bu ziyaretlerle Constance yankılarla dolu Avignon'da o kederli ve boşa geçen savaş yıllarını yeniden yaşadı, yeniden duyumsadı. Bilgi edinme bakımından da ziyaretler boşuna değildi, çünkü kadının varlığı o bulanık dönemdeki yaşamla ilgili ufak ayrıntıların hatırlanmasında uyarıcı etki yapıyordu. Bütün bunlar bir yana, kadın onun klinikte belli ufak ayrıcalıklara sahip olmasını ve kendisine özen gösterilmesini sağlayabiliyordu; sigara ve içki istihkakı gibi – ne de olsa o bir savaş tutsağıydı ve rütbesine uygun bazı hakları olmalıydı. Ve mevsim yavaş yavaş baharın daha yumuşak sonlarına yaklaştığında Constance topladığı tarihi bilgi kırıntılarını kendi isteğine göre birleştirip düzene koymaya çalışıyordu. Başlangıçta Jourdain, onun Sylvie'nin gidişini kabullenişine karşı biraz soğuk ve düşmancaydı; ama daha sonra onun pişmanlıklarının boyutunu tam olarak anladığında daha önceki cömert tavrına geri döndü; ancak Blanford'un Tu Duc'a geri dönme kararını duyduğunda hissettiği kıskançlık acısını da önleyemedi. Her şeye karşın daha önce de tedavisiyle epeyce düzelen, Blanford'un yaralı sırtının iyileştirilmesi için gerekli fizyoterapiyi tekrar Constance'ın yüklendiğini biliyordu. Ancak Generalin anılarından ortaya çıkan en şaşırtıcı bölüm Vers civarındaki ve öbür yerlerdeki mağaralarda ve Romalılardan kalma taş ocaklarının dehlizlerinde saklanmış büyük silah yığınaklarıydı. Bu silahları saklamakla görevli istihkâm birlikleri Avusturyalıydı ve sonunda isyan ederek Nazilerin kente hâkim durumdaki köprüye yerleştirdikleri patlayıcı yüklü treni in-

filak ettirmeyı reddettiler. (Eğer emre uysalardı çevreye onmaz şekilde zarar verebilir, ya da Avignon'u gerçekten tamamen yok edebilirlerdi.) Avusturyalıların bunu reddetmesi kenti kurtardı, ama istihkâmcıların hepsi, toplam yirmi kişi, tutuklandı ve tören yapılmadan vuruldular. Kentin kadirbilir halkı, sonunda ordu kenti terk edip kuzeye doğru geri çekilmeye başladığında, ölenlerin mezarlarını güllerle örttü... Bu kadarı sadece tarih. Ama istihkâm birliklerinin Pond du Gard'ın altında eski kazıların yıkıntılarını temizleyip kendi yığınaklarına yer açmaya çalışırken yaptıkları keşifler, garip söylentilere yol açtı.

İddialarına göre – en azından birliğe kumanda eden iki subayın – adamları çalışmaları sırasında labirentin ortasındaki bir kayada meşe bir kapıya rastlamışlardı – çelik çivilerle bezenmiş kapı zorlanıp açıldığında arı kovanı gibi küçük mağaracıklardan oluşan bir yuva ile karşılaşmışlardı. Bunlar çok ince bir işçiliğin ürünleriydi, duvarları neme karşı güçlendirilmişti. Bu odacıklar gerçekten hazinelerle doluydu, bütün sandıklar dikkatle bir araya getirilmiş ve düzgünce istiflenmişti. Şaşkın gözleri sadece altın külçeleriyle paraları değil küçük bir yığın halindeki değerli taşları ve öteki şeyleri de görmüştü, bu arada duvardaki Latince bir yazı bunların Templar kökenli olduğunu anlamalarını sağlamıştı. Başlangıçta biraz şaşkınlık ve kuşku vardı, çünkü Avusturyalıların başındaki teğmen yalancılığı ve sarhoşluğuyla tanınıyordu. Ayrıca bulduklarını korumak *için kaya içerisine yerleştirilmiş kapısıyla ana mağaranın* çevresindeki geçitleri dikkatle mayınladıklarını, bubi tuzakları yerleştirdiklerini ve bu bubi tuzaklarını gösteren ayrıntılı bir harita olmadan bu bölgeye girmenin çok tehlikeli olduğunu, bunların çevredeki mağara ve geçitlerdeki esas silah yığınakları için de geçerli olduğunu söylemişti! İlk başlarda Avusturyalı teğmen ve arkadaşlarının öyküsüne inanılmadıysa da hem teğmen hem de arkadaşları, hazinenin bulunduğu yeri ve çevresindeki mağarayı kapatıp savunma için yerleştirdikleri patlayıcıları birbirlerine bağla-

madan önce oradaki meşe sandıkların birinden aldıklarını söyledikleri bazı değerli taşları göstermişlerdi.

Ne şans! Gelişmeleri öğrendiğinde Constance da böyle düşünmüştü. "Templarlar'ın hazinesi sonunda bulundu, ama yeni bir savaşın garip gelişmeleri yüzünden yine de inatla ulaşılmazlığını koruyor." Pişmanlıkla gülümsüyordu, çünkü aklından Lord Galen'in yüzünde yarasalar gibi uçuşacak olan ifadeleri canlandırıyordu –açlık, coşku, korku, küskünlük, tabii eğer bir gün, tahmin ettiği gibi bu şaşkınlık verici öyküyü ona anlatması gerekirse– yine engellendi! Ve yine de ... orayı bulan Avusturyalıların tekrar oraya ulaşabilmelerini sağlamak için bir zamanlar mutlaka bir harita vardı. Bir yerde, birileri bubi tuzaklarının kayıtlarını tutmuş olmalı. Ama kenti yakıp yıkmayı reddettikleri için bütün istihkâmcılar Naziler tarafından katledilmişti. Ve bu uçsuz bucaksız savaş malzemesi yığınağında kim hazine aramak tehlikesini göze alabilir? Bütün bu olumsuzluklar ne kadar çıldırtıcı! Yaşlı asker, Constance'ın kızgınlığını anlayışla karşılıyordu; ama yine de Saintes Maries'ye yaptığı yolculuğu ve Çingenenin hazineyle ilgili açıklamalarını anlattığında –yani, gerçek olduğunu ama ejderler tarafından korunduğunu– Von Esslin kıkırdayarak elini dizine vurup konuştu: "Tuhaf bir şey – Avusturyalı istihkâmcılar, dağıtılmış olan Kraliyet süvari birliklerinden oluşturulmuştu ve apoletlerine, kökenlerinin anısına, birer ejder takmalarına izin verilmişti. İşte senin 'ejderlerin' eğer kehaneti öyle yorumlamak istiyorsan!" Kör inançları olan birisi için oldukça akla yatkın; Prens'in bunu nasıl mutlulukla kabulleneceğini görebiliyordu. Ama tabii ki asıl açmaz hâlâ ortadaydı – yani, bu saklı hazine ile ilgili bir şeyler yapılabilir miydi? Daha fazla bilgi toplanmasının dışında. "Görüyorum ki canınız sıkıldı ve hayal kırıklığına uğradınız," diye sevecenlikle konuştu yaşlı Von Esslin, yakınlaşma, Constance'a karşı duyduğu hayranlığın gücünü azaltmamıştı, "ve ben sizi anlıyorum. Konuyu biraz daha düşüneceğim ve çözüm için bir şeyler ortaya çı-

kacak mı göreceğiz. Ancak ne yaptığını bilmeden cache'da[1] gelişigüzel dolaşmak çılgınlık olur. Bu isyancılar şaka yapmıyorlardı. Çok ciddiydiler ve ne yaptıklarını biliyorlardı."

Bir süre için konu tümüyle çıkmaza girmiş gibi görünüyordu; daha fazla bir gelişme beklenmiyordu. Sonra bir sabah Doktor Jourdain'in bisikletiyle Tu Duc'ta görünmesiyle bir değişiklik oldu ve pek çok kez düşüncelerini etkileyen Smirgel'in, savaş zamanının çift yanlı casusunun, tekrar sahneye çıktığı haberini getirdi. "Işgalin son günlerindeki işlenen suçlarla ilgili savaş suçları mahkemesine ifade vermek üzere saklandığı yerden tekrar ortaya çıkmış. Tahmin edeceğiniz gibi kötü bir durumda ve eski iş arkadaşlarından birkaçını ele vererek kendini kurtarmaya çalışıyor! En azından bana öyle görünüyor. Uslanmaz bir adam ve birinci sınıf bir yalancı. İstemeyerek de olsa. Onu, türünün bir örneği olarak gördüğüm için istemeyerek de olsa saygıyla karşılıyorum. Tıbbi açıdan bakınca da, beynini paramparça edebilecek paranoyanın öte yanında kalarak da beni şaşırtıyor. Bunu nasıl beceriyor, merak ediyorum." Bir yandan tek başına iskambil oynarken, aynı zamanda da *onları dinleyen Aubrey Blanford* söze karıştı: "Belki de roman yazmalı?" Jourdain gülümsedi. Devam etti: "Her neyse, kendine yakışan bir yüzsüzlükle içki içmek için bana uğradı ve kendi lehine tanıklık yapabilir miyim diye beni yokladı, bu görevden dikkatlice sıyrıldım, kuşatma sırasında neler yaptığını bilmediğime göre, nasıl yapabilirim? Ama ona, Constance, senin onu bulmaya çalıştığını ve özel olarak *Livia* ve *onun gizemli etkinlikleriyle ilgili* olarak sorular sormak istediğini söyledim. Bu onu şaşırttı ve biraz güvensizlik duymasına neden oldu. Yeniden karşılaşmaktan hoşlanmayacak gibi görünüyordu – kaybolacağından korktum, ama kendisiyle biraz konuşunca sakinleşti ve dikkatle dinlemeye başladı. Ona senin, soruşturma kuruluyla bir sorun çıktığında değerli bir müttefik olabile-

[1] Yığınak.

ceğini belirttim ve senin isteğini yerine getirmesinin sıkıntıya değeceğini söyledim. Böylece birdenbire razı oldu ve buluşma yerini sadece senin bilmen koşuluyla, seninle buluşabileceğini söyledi. Bugün saat dördü önerdi – ansızın buraya gelmemin nedeni bu. Ayrıntılı bir mektup getirdim."

Cebinden mühürlü bir mektup çıkararak Constance'ın eline verirken söyleniyordu: "Off! Bu kadar hareketten neredeyse soluksuz kaldım, ama görevimi yerine getirdim. Yola çıkmadan bana bir bardak şarap ikram etmeye ne dersiniz? Çok makbule geçer..." Hemen isteğini yerine getirmek için harekete geçtiler ve üçü bir süre terasta, elma ağacının gölgesinde oturdular; bu arada Constance merak ve heyecanla zarfı açıp Smirgel'in karınca duası gibi yazısıyla yazılmış mesajı okudu. Almanca yazılmıştı – demek ki unutmamıştı! "Sevgili Bayan, ortak dostunuz, sevgili Doktor Jourdain'den beni görmek istediğinizi öğrendim. Bu isteğinizi yerine getirmekten mutlu olacağım ve şu andaki işlerim ve uğraşlarım yüzünden ve tam anlamıyla bağımsız olmadığım ve çok yoğun olduğum için, uygun görülen bu buluşmayı kabul etmenizi diliyorum. Bu yüzden yarın saat dörtle beş arasında sizi, çok iyi bildiğiniz Monfavet Kilisesi'nde bekleyeceğim. Sağ yanda beşinci bölmede oturuyor olacağım. Umarım sizin için uygundur. Saygılarımla." İmza bir karalamaydı. Mektubu zarfına yerleştirdi ve yardımları için Jourdain'e teşekkür etti. Bunlar olurken onu yemeğe alıkoymaya karar vermişlerdi; mutfaktan da hoş tencere ve kap kacak tıkırtıları geliyordu.

Böylece Constance batmakta olan günle birlikte, küçük arabasıyla bildik yollardan kente doğru gitti; Jourdain de yanında oturuyordu, çünkü onu da bisikletini küçük arabasının arkasına yerleştirmeye ikna etmişti, deyim yerindeyse, olabildiğince katlayarak. Önce onu bıraktı, daha sonra zeytin ve servi ağaçlarının yer aldığı gölgeli, küçük, sakin meydana doğru gitti. Duvarın yanında gölge bir yere arabasını park edip motoru kapattı ve birkaç dakika otu-

rup bu hoş yerde Livia'yla son tuhaf buluşmaları geldi aklına. "Bir gözümü kaybettim!" derkenki kesin ses tonunu anımsıyordu ve bütün bu süre içinde kız kardeşine sanki bu çirkinlikten utanıyormuş gibi nasıl sırt çevirdiğini. Gözünü nasıl kaybetmişti? Unutulmuş bu olayları yeniden düşünürken yavaşça ışıklı avluyu geçip sakin, terk edilmiş ve gölgeli kiliseye girmişti; kendini, acemi ve beceriksizce yapılmış yağlıboya resimlerin tanıklığındaki kilisenin içinde buldu. Arkasındaki duvarda çoktan unutulmuş bir rahibin ölümünün anısına yazılmış bir levha vardı.

PLACIDE BRUNO VALAYER
BURADA YATIYOR
Verdun Piskoposu
1850 Yılında
Avignon'da Öldü

Zayıf bir biçemle yapılmış resim, zayıf bir döneme aitti. Ve bu sessiz mekâna hükmeden üçlünün yüzleri ne kadar bitkin, dalgın ve hülyalı. Ama tümüyle de sessiz değil, çünkü dışarıda yeşil yaprakların ve çardağın gölgeleri arasında bir bülbül kısa bir ezgi mırıldandı ve ansızın sustu, sanki birden utangaçlaşmıştı. Evet, birkaç dakika erken varmıştı, onun için Smirgel'in gelişi konusunda henüz kaygılanmasına gerek yoktu. Bir an için gözlerini kapadı, yarı saydam öğle sonrası aydınlığında, sessizliğin hüküm sürdüğü bu köşede geçmişi düşlemek daha iyiydi – canlı sessizliklerin ve kasıtlı mantıksızlıkların tek uçlu düzlüklerinden geçip hayal göreni ışığa doğru yeni bir yörüngeye sokabilecek mistik bir dürtüye götürecek bir yerdi burası. Yeni bir amaca doğru – ve ölümün deneyip kendi varlığının farkına varmasını sağlamaya! Bütün bu düşünsel çalışmalar arasında oturduğu sırada uyuklamakta olduğunu fark etti ve sonunda ansızın uyandığında Smirgel'in sessizce küçük kiliseye gelip yanındaki sıraya oturduğunu, gülümseyerek onun uyuyan yüzünü izlediğini gördü. Sorula-

rını düzenlemeye çalışırken biraz sinirliydi. "Tabii ki sizsiniz," diye konuştuğunda adamın karşılığı, "O kadar çok mu değişmişim?" oldu. Gerçekten de öyleydi. Çok fazla zayıflamıştı ve artık çok özensiz giyiniyordu, bu arada saçları da oldukça kısa kesilmişti – epeyce de ağarmıştı. Ama kurnazlıkla kısılmış gözleri eskisi gibi hinlik ve yenilmezlikle parlıyordu: "Size bilmediğiniz neyi anlatabileceğim konusunda bir fikrim yok, ama isteklerinizi karşılamak için elimden geleni yapacağım," dedi. "Ancak, buna karşılık olarak gerektiğinde bana yardımcı olacak mısınız? Jourdain'ın size anlattığını sanıyorum, çöküşten, bizim çöküşümüzden önce meydana gelen suçlarla ilgili sorgulanmak üzere savaş mahkemesine çağrılıyorum. Aslında, savaştan sonra gerçekleri dikkate alacakları sözünü verdiklerinden, İngilizler için çalışıyordum. Ama şimdi, ülkem için çalışan iki yanlı bir casus olduğum öne sürülerek, böyle bir iş için bana herhangi bir şey borçlu olmadıklarını iddia ediyorlar! Anlayabiliyor musunuz?" Oturduğu sıranın arkalığına dayanmış, kendi kendisinin acısını paylaşırcasına başını sallıyordu. Constance bu buluşmanın kendisine hiçbir yükümlülük getirmemesinin daha akıllıca olacağını düşünerek karşılık verdi, "Korkarım hiçbir söz veremeyeceğim – aksi halde daha ileriye gidemeyiz. Ben de koşullar öneremem. Sadece kız kardeşim Livia ile ilgili daha fazla bilgi almak, onun gizemli ve acıklı sonunu öğrenmek istiyorum. O zamanlar onun hakkında epeyce şey biliyor görünüyordunuz, ama herhangi bir şey sormaktan çekinmiştim. O günkü savaş ortamında uygun görülmeyebilirdi. Ama şimdi barış ortamına doğru her şey değişirken, bir kez daha deneyebilirim sanırım. Anlıyor musunuz?"

"Ah! Livia!" dedi Smirgel, derinden iç çekerek. "Livia ile ilgili gerçeği kim bulabilir ki?" Bu bir yanılsama mıydı yoksa konuşurken gerçekten boğazına takılan bir düş kırıklığı yumrusunu yutkunmak zorunda mı kalmıştı? Sanki Livia düşüncesi ansızın Smirgel'in üzerine çökmüştü, bir uyarıda bulunmadan, adamı karşılıksız bir arzunun ve anı-

nın çırpınışlarında boğmak ister gibi. Constance kendini, adamın aldatıcı görünümünü, düşüncelerinin çizdiği üzgün çizgileri merakla izlerken yakaladı. Smirgel derin derin, acıyla düşünüyordu – belki de kızın yaralı gözüyle görünümünü yeniden belleğinde yaratıyordu. Boğuk bir sesle konuştu: "Böyle bir kızı insanların ne kadar sevebileceklerini size anlatmak gereksiz –siz bunu çok iyi biliyorsunuz! Ama benim açımdan, anılar savaştan öncesine, ona ilk rastladığım zamanlara gidiyor. İkimiz de çok çok gençtik ve ben ne sizi, ne ailenizi, ne de evinizi biliyordum. Tablolar, çanak çömlek, cam eşya ve bunun gibi tarihi nesnelerin restorasyonunda uzmanlaşmış bir Alman arkeoloji *öğrencisiydim. Cemiyet beni Avignon'a, tanınmış bir* tablonun restorasyonuna yardımcı olmak üzere göndermişti. Genç ve coşkuluydum, o zamanlar herkes gibi ateşli bir Nasyonal Sosyalisttim. Onun da bir sosyalist oluşu beni şaşırtmıştı. Bir İngilizin sizin siyasal yönünüzü onaylamasının ne *demek olduğunu bilemezsiniz –içinizi rahatlama* ve mutlulukla doldurur. Dahası da bunun bir kız, hem de güzel bir kız olması. Böyle birisini sevmekten kendimi alıkoyamadım. Livia'nın tutsağı oldum. Her gün büyük tablonun önünde buluşuyorduk. Fırçalarımı ve boyalarımı tutuyordu benim için. Örnek alınacak bir sabrı vardı. Bazen birkaç gün ortalıktan kayboluyordu, ancak nerede olduğunu hiçbir zaman söylemezdi. Sevgili olduktan sonra bir süre çılgınlar gibi mutluydum ve bir süre sonra bir çeşit kuşku yavaş yavaş içime sızmaya başladı. Sanki içinde, derinlerde bir yerlerde, onu kendini aşka tam anlamıyla vermekten alıkoyan, anlaşılması zor bir çekingenlik vardı. Sanki kalbinin derinliklerinde uzak bir müziği ya da sesi dinler gibiydi; bu da ona düşsel bir uzaklık, dalgınlık verirdi, ama bu arada yaşanan tutkulu ilişkiye karşın sevgilisini biraz şaşkın ve doyumsuz bırakırdı. Kendimi aldatılmış hisseder ve bazen ilişkimizi bitirmeyi önerirdim, ama o bunu yapmamam için yalvarırdı – öyle yoğun ve güçlü yalvarıyordu ki, beni onun alçakgönüllü bir hizmetkârı

olarak kalmaya ikna ediyordu. O kızı sevdiğimi ama onun beni aynı biçimde ve derecede sevmediğini fark etmiştim. Nedenini merak ediyordum. Daha sonraları, bu kayboluşlarından biri sırasında onun kişiliğinin yeni bir yönünü görme olanağını buldum, çünkü Çingenelerden biri gelip bana, ona gitmem gerektiğini, hasta olduğunu söyledi; çok fazla *quat* içmekten hastalandığını söylüyordu. Adam beni kentte, *les Balances* yakınlarında bir yere götürdü ve orada, sanırım genelev olan harap bir binanın üçüncü katında Livia'yı buldum; Çingenenin de işaret ettiği gibi, ölümcül derecede hastaydı, bir yatakta yatıyordu. Nedeni de ortadaydı. Korkuya kapılmıştım, doktor çağırıp çağırmama konusunda kararsızdım. Ama sonunda doktoru çağırmadan önce, öncelikle onu eve götürmeye karar verdim, daha saygın görünümlü olan benim kaldığım yere."

Bir sigara yakmak için duraklamıştı ve bunu yaparken ellerinin bu derece titremesi Constance'ı meraklandırmıştı; ancak konuşurken sesi kupkuru, tekdüze ve vurgulamasızdı. Ama yüzünün ifadesi uzak, kasıtlı ifadesizliği neredeyse yapmacıktı. Kısa bir kararsızlıktan sonra –olayları hangi sırayla açıklaması gerektiğine karar verememiş gibi– biraz daha canlı devam etti: "Çingenenin, çoğunlukla eski giysiler olan satılık mallarını sergilediği, iki tekerlekli bir arabası vardı. Uyumakta olan Livia'yı bu arabaya yerleştirip üzerini giysiler ve battaniyelerle örtmek için bana yardım etmeye adamı ikna ettim. Gün ağarırken hiç kimse bizim onu sessiz caddelerden geçirip, benim odama çıkarıp, rahat bir yatağa yatırdığımızı fark etmedi; bu arada da ev sahibi Constance'ı, yeni konuğa izin vermesi için kandırdım; ona her zaman olabileceği gibi, çok baharatlı yemekler yüzünden midesinden hasta olduğunu söyledim. Ciddiyetim ve çalışkanlığımla tanındığımdan, her şey yolundaydı. Ev sahibinin çağırdığı genç doktor da sağduyulu ve hoş biri olduğu için ona tüm olanları anlatabildim, bu da büyük rahatlıktı. Böylece Livia, biz onu besleyip korurken, bir hafta kadar uykuyla uyanıklık arasında gidip geldi.

Ama bu zaman zarfında uzun sürelerle sanrılar, düşler görüyordu; onun geçmişiyle ilgili yeni ama hoş olmayan şeyleri böylelikle öğrenmiş oldum. Zihinsel durumu yüzünden dirençsiz olduğu için normal olduğu zamanlarda hiçbir zaman bilinmesini istemeyeceği şeyleri bana itiraf ediyordu. Erkek kardeşi Hilary hakkındaki bilgileri de böylece ortaya çıkarttım..."

Birden ayağa fırladı, huzursuzdu, çünkü kilise içinde sigara içmenin pek de uygun bir davranış olmadığını anlamıştı; sigarasının izmaritini atmak için kapıya yürüdü. "Hilary!" dedi şaşkınlıkla Constance, ayağa kalkıp geçmesi için adama yol verirken. "Hilary'nin bütün bunlarla ne ilgisi var?" Smirgel, düşük kaşlarının altından Constance'ı merakla süzüyordu; sanki kadının şaşkınlığını beklemiyormuş gibi; sanki kadının onun açıklamak üzere oldukları konusunda daha önceden *au courant*[1] olması gerekirmiş gibi. Sigara izmaritinden kurtulduktan sonra geri döndü, Constance'ın yanına gelerek tekrar oturması için işaret etti. 'Lütfen oturun, çünkü size anlatacak çok şeyim var,' der gibiydi. Ve o da söz dinleyerek yağlıboya resmin altındaki yerine yeniden oturdu, ama yavaş yavaş ürkmeye başlıyordu. Hilary öyle uzun zamandır düşüncelerinden uzaktı ki; şimdi ansızın önemli ve renkli bir kişi olarak beliriyordu. Haberalma Örgütünde aktif görevdeyken öldürülmüştü; kesin olmamakla birlikte, Direnişçilere yardım için paraşütle Fransa'ya indirildiğini ve Almanlar tarafından ele geçirildiğini duymuştu. Hepsi bu kadardı.

"Erkek kardeşim Hilary," diye dingince konuştu Constance, "savaş başladığında Kutsal Yemini etmek üzereydi. Barış yanlısı olarak çok güçlü duyguları vardı, bu yüzden de İskoçya'daki manastıra kapanarak hepimizle ilişkisini kesmişti; bağlandığı bir sessizlik tarikatıydı, onun için de bunu anlayışla karşılamıştık. Bunu birkaç yıl sürdürdü, ama yavaş yavaş entelektüel tutumu değişti. Haber Alma Örgütüne katıldı ve denizaşırı hizmetlerde Direniş-

[1] Bilgi sahibi.

çilerle çalışmayı önerdi; gerçekten de Fransa'ya gönderildi, ama düşmanın eline düştü ve idam edildi. Voilà! Bütün bildiğim bu kadar. Aslında çok fazla ayrıntıyı da araştırmadım; o öldükten sonra, daha fazla ayrıntı neye yarar ki?"

"Size anlatmak üzere olduğum şeyler umarım fazla hoşnutsuzluk ve şaşkınlık yaratmaz, ama Hilary'den neden o kadar çok nefret ettiğimi açıklamak istiyorum. Liv yüzünden. Bir erkek kardeşin kız kardeşini baştan çıkarması sanırım tarihte ilk kez değildi, ama ne yazık ki beni etkiledi. Onun bana açıkladıklarından anladım ki, aslında ikisinin de yadsımadığı bu ilişkiyle Livia'nın akli dengesinin sarsılmasından Hilary sorumluydu. Adil davranmak gerekirse, sık sık yazgılarını lanetliyor, sık sık kendini kız kardeşinden kurtarmaya çalışıyordu; bağımsızlığa ya da başka kadınlara doğru birkaç gelişigüzel çabada da bulunmuştu. Ama sonuçsuzdu. Şimdi anlıyorum ki benim şanssızlığımın nedeni de oymuş, Liv hiçbir zaman düzelmeyecek, iyileşemeyecekti; Hilary'nin varlığı dünyanın herhangi bir yerinde devam ettiği sürece bu olanaksızdı. Erkek kardeşi yaşadığı ve soluk aldığı sürece öteki yakınları onun için hiçbir değer taşımıyordu. Bu korkunçtu, ama bu gerçeği fark etmiş olmam bütün yaşamımı zehirledi. İntikamcı duygularla doluydum ve gerçekten de sonunda ve tümüyle rastlantısal olarak, yazgı bu düşüncelerimin gerçekleşmesine olanak tanıdı."

Constance şaşkınlıkla hatta korku ve umutsuzlukla bakmış olmalıydı ki, Smirgel ansızın konuşmasını kesip kaygıyla kadını süzdü ve konuşmasını sürdürdü: "Devam edebilir miyim, lütfen? Sizi üzmek ya da şaşırtmak istemem, ama pek çok davranışımı Liv'in bu her şeye üstün gelen tutkusunun ışığı altında açıklamak gereğini duyuyorum; hatta olabilirse kendi davranışlarımı bağışlatmak."

"Tabii," diye konuştu Constance, zihninden taşmaya başlayan eski anılara tutsaktı şimdi. Bu gerçekler karşısında yeni bir aydınlığa kavuşmuşlardı – yeni ışık huzmeleri üzerlerine düşüyor ve onları yeniden değerlendirmeye

zorluyordu! "Tabii," diye devam etti, "her şeye karşın gerçekleri bulmalıyız, hepimiz bu yüzden çok fazla acı çektik."

Smirgel gırtlağını temizledikten sonra acı dolu anlatısını sürdürdü; bütün bunları açığa çıkarmanın ona çok şeye mal olduğu açıkça görülüyordu.

"Bana gelince, ben de düşüncelerimde hemen hemen buna benzer bir yön izledim; birkaç yılımı aldı ama sonunda Nazilerden yana düş kırıklığına uğradım ve Nazi doktrinleri ve Nazi hareketleri karşısındaki eylemsizliğimden utanç duymaya başladım. Gelişini gördüğüm çöküşten kurtulabilmek için yollar ve yöntemler aramaya başladım. Belki de hizmetlerimi İngilizlere sunabilirim diye düşündüm. Ama onlarla nasıl bağlantı kurabilirdim? İnsan, tehlikeyi göze alabilmeli. BBC'ye çok içten bir mektup yazdım –çok çılgınca ve tehlikeli olsa da– ve onu tarafsız pasaportla Afrika'ya gitmekte olan birine verdim. Sonra da mektup bulunmuş, el konmuş olabilir diye büyük bir korkuyla beklemeye başladım... Ama bir gün Avignon'daki bir posta kutusundan bir ileti aldım, bu ileti gittikçe somutlaştı, genç bir Fransız kadın biçimini aldı; bir grup gönüllü yurtseveri yönetiyordu; onların aracılığıyla istediğime kavuştum; bir aktarıcı ve şifre ile dalga boyu çağrı numarası elde edip Londra'yla doğrudan iletişime geçtim. Tabii ki *bona fides*'imi[1] kanıtlamak zaman aldı ama sonunda başardım; size komik görünebilir ama her iki taraf da tam olarak benim dürüstlüğüme güvenmese de yine de düşman haber alma örgütüne sızmış olmaktan mutluydular. Bunu da bir o tarafa bir öteki tarafa seçerek verdiğim bilgi kırıntılarına borçluydular. Olanaksız gibi görünse de her iki taraf da kısa zamanda benim iki taraflı çalışmamı kabullenmişti, benim düşmanı yanıltmak için düzmece bilgiler iletebileceğimi biliyorlardı! Belki hatırlıyor, belki de hatırlanuyorsunuz; o şaşkınlık verici metinle birlikte sizi görmeye geldiğimde, gerçekte o iki yanlı hizmetimi başarıyla

[1] Dürüstlük.

sürdürüyordum. Sonradan ortaya çıkardığıma göre, metin gerçekti. Gizli gizli aramızda bir duygusal anlayış oluşabileceğini ve konuşabilmemize olanak sağlayacak içten bir iletişim kurabileceğimizi umuyordum, ama bana hiç cesaret vermeyecek kadar kuşkucuydunuz; o zaman için size açılabilme gücünü bulamamıştım kendimde. Tahmin edebileceğiniz gibi, bütün olanlarla birlikte *tragique dénouement*[1] üzerimde çok büyük bir ağırlık olarak kaldı."

Bir süre sessiz kaldı; kendisiyle çatışır gibiydi, devam edip etmemeye karar veremiyormuş gibi çenesini kaşıyordu. Aynı zamanda yüzü de çok solgunlaşmıştı. İnatla kafasını sallıyordu; birdenbire anlatmaya başladı: "Söylemesi hiç de kolay değil, ama artık erkek kardeşiniz Hilary'nin ölümünden sorumlu olduğum gerçeğini sizden saklamamalıyım; ve ikincil derecede de Livia'nınkinden." İnce uzun başını önüne eğmişti – sanki anlattıklarının tüm ağırlığı şimdi, ansızın kendini duyuruyordu: Sanki önemini özümsemekte zorlanıyordu. Kadına bakan yüzü, hasta bir akbabanınkine benziyordu; sessizliğe gömüldü, çok büyük bir çöküntü ve acıyla ezilmiş gibiydi.

Constance şaşkınlıktan konuşamaz haldeydi, bu şaşırtıcı ve sarsıcı bilgi onun uygun bir davranışta bulunmasını engelliyordu; şaşkınlıkla birlikte, bir an da olsa doğruluğundan kuşku da duydu. Konu Smirgel olduğunda insan her zaman kuşku meleğinin gölgesini duyumsardı. Ağzından çıkan sözcüklerin gerisinde ne gibi gizli nedenler bulunduğunu merak etmeye mahkûmdunuz. Örneğin, bütün bunlar bir yalanlar örgüsüyse neden ona, Constance'a anlatsındı; kendisi için olduğu kadar onun için de acı verici olan bu konuyu tekrar açsındı? Her şeye karşın Constance, "Devam edin!" dedi, sanki adamı devam etme konusundaki cesaretsizliğinden dolayı azarlar gibiydi. Çok geçmeden Smirgel ayağa kalkıp sıraların arasındaki dar geçitte, elleri arkasında, aşağı yukarı dolaşmaya başlamıştı, sanki anlatacaklarını ağır ağır bir araya toplamaya çalışıyordu.

[1] Trajik sonuç.

"Tahmin edebileceğiniz gibi, işimin büyük bölümü, Reich'ın tutsak çalıştırma konusundaki çılgınca politikası yüzünden, tutsak taburlarına zorunlu katılmaktan kurtulmak için dağlara çıkan genç insanlarla, gittikçe gerçeklik, olabilirlik kazanan dayanışmayla ilgiliydi. Kısa sürede Cévennes'teki saklanılabilecek her yer kaçaklarla dolmuştu. Yiyecek hiçbir şeyleri yoktu; tabii, askeri oluşum geliştikçe havadan silah indirimlerine dönüşümlü olarak yiyecek de eklendi. Birkaç tanesini, adımı korumak için kendi tarafıma ihbar ettim ama çoğunluğunu değil. LaSalle ve Durfort civarındaki sık ormanlık alan bu tip işler için en çok kullanılan yerlerdi --gerçek dağlar oralarda başlıyor-- bizim tarafın birliklerinin ve Vichy polisinin sık sık yaptığı baskınlara karşın gerillalar pek de habersiz yakalanmıyorlardı. Ama tabii ki tüm sorun, Londra ve Marsilya arasında *titizlikle tartışılıyordu* ve *harekâtın önemini değerlendirmek* için devamlı olarak birileri geliyordu. Gittikçe artan sayılarda ajanlar Cévennes'e paraşütle indiriliyordu. Bu tip gelişmeleri dikkatle gözlemem olağandı ve belli etmeseler de Londra artık pek çok gizli bilgi için güven duymaya başlamıştı, ki bunların bir kısmını bilinen nedenlerden dolayı kendi tarafıma aktarıyordum. Bir gün Londra'dan dikkatimi çeken bazı istekler aldım. Avignon'da garnizon görevi yapan askeri birlikte Livia'nın görev yaptığı konusunda duyum almışlardı. Nasıl olduğunu bana sorma. Ama birisi bağlantı kurmak istiyordu. Londra bunun 'ona yakın birisi' olduğunu bildirmişti. Başlangıçta bunun erkek kardeşi olabileceğini düşünmemiştim, ortalıktan kesinlikle kaybolmuştu; onun LaSalle bölgesinde paraşütle indirilecek ve müttefik kuvvetlerin çıkartmasına olanak sağlayacak, direniş gruplarının düzenlenmesine yardımcı olacak bir komando olarak tekrar ortaya çıkmasına hazırlıklı değildim. Bu kişinin gerçekten o olduğunu öğrendiğimde bütün nefretim tekrar taştı. Nefret! Katıksız nefret!

"Duyguların en arzu edileni ve uygun olanı değil o. Kendim de onun gücüne şaşırmıştım, çünkü beni doğru-

dan ahlaki sorumluluklardan soyutlayan bir düşün içinde, gözüm hiçbir şey görmeden hareket ediyordum. Olanların hiçbiri gerçekten olaylara göre ayrıntılı olarak planlanmamıştı, en azından benim tarafımdan. Koşullar oldukları gibi ortaya çıktılar, sanki alınyazısı ya da yazgı ya da her neyse onun tarafından istenmiş gibiydi. Örneğin, gerçekten Hilary'nin kız kardeşini bulma umuduyla indirileceğini öğrendikten sonra bile Liv'e bir şey söylemedim, tepkisinin ne olacağını görmenin akıllıca olacağını düşünmüştüm. Örneğin, erkek kardeşi –aslında sevgilisi– adına yapılan hazırlıkları reddedebilir miydi? Ve sonra, Hilary gerçekte bağlantı kurmaktan ne bekliyordu? Londra'nın bu harekâttan ne beklediğini anlamak da zordu. Ama ben, bütün şanssızlıklarımın nedeni olan adamı ele geçirebilme olasılığıyla sevinç içindeydim; büyük bir kolaylıkla onu ortadan kaldırma gücü ellerimdeydi, sadece milislere ihbar etmem ya da tutuklanması ve infaz edilmesi için Ordu'ya haber vermem yeterliydi. Ama önce onu ele geçirmeliydik. İniş yerini büyük bir özenle seçtim, Cévennes ormanlarının yüksekliklerinde bir yer olacaktı ve bir kez daha bütün operasyon rüya gibi kolaylıkla başarıldı. Kendisi ters giden hiçbir şeyden kuşkulanmamıştı, benim tarafımdan kendisine, kız kardeşinin bir görüşme için hazır olacağı mesajı iletilmişti. Tabii ki aradan geçen onca zamandan sonra birbirimizi tanımamıştık, aslında tanımamamız için bir neden de yoktu. Belki bir ya da iki kez karşılaşmış olabilirdik, ama bilinen anlamıyla gerçek bir tanışma olmamıştı. Londra'dan gelen bilgiler olmasa, gerçekten de kimliğinden emin olamazdım. Yakalanması ve bir ciple Avignon'a götürülmesi acınacak kadar kolay olmuştu; tabii artık bir savaş esiri olduğunu, planın başarısızlıkla sonuçlandığını anlamıştı. Hem Ordu'yu hem de Fransız Milislerini operasyona kattığım için bir anlamda herkesin tutsağı sayılırdı ve bu da benim sorunlarımın başlangıcı oldu, çünkü gittikçe kendi üzerimdeki kontrolümü kaybettim; onu sorgulama için Avignon kalesine hapsetmişlerdi ve değişik

ajanlar onun kimliği ve başına gelenlerle ilgilenmeye başlamıştı. Onun savaştan önce Provence'da yaşamış olması, çevreyi ve dili bilmesi milisler için çok ilginçti ve gittikçe onu normal bir savaş esiri olarak kabul etmeye başlamışlardı; yakalandığında üzerinde üniforma yoktu. Ne olursa olsun her iki şekilde de sonu ölüm demekti; her iki taraf da sorgulamalarını bitirdiğinde bir idam mangasını harekete geçirebilirdi... Benim de ilgilendiğim sadece buydu. Ne yazık ki olayların bu yöne dönmesiyle Liv ortaya çıktı.

"Siz de biliyorsunuz ki Livia'nın yaşamı ve seçtiği yaşam biçimi hep biraz esrarengizdi ve politik ve felsefi görüşleri de dahil onunla ilgili her şeyi biraz kuşkuyla karşılayan *birileri vardı. Savaş zamanında da*, herkesten olası bir ihanet beklemek haber alma elemanlarının alışkanlığıdır. Böylece herkes Liv'le dost değildi. İnsanlar onun geçmişiyle ve savaş öncesi Provence'daki aile ilişkileriyle ilgili bilgiler edindikçe, onu daha da ilginç buluyorlardı. Ve şimdi de erkek kardeşi doğruca İngiltere'den onu bulmak için geldiğini açıkça söylemişti. Evet, bağırsak parazitleri gibi haber alma örgütlerinin çevresini sarınış bütün bu beyinsiz ama kuşkucu yaratıklar –gerçekte ben de dahil– hepsi sorular sormaya başlamışlardı. Asıl sorun da şuydu: Ortaya çıkardıkları her şey Livia'yı suçlu gösteriyordu ve ben bu gelişmeye hiç de hazırlıklı değildim. Erkek kardeşinin geldiğini ve yakalandığını ona söylediğimde kâğıt gibi bembeyaz oldu, düşercesine bir sandalyeye oturdu, büyük bir şaşkınlık içersindeydi. Ve tabii arkasından onun ölüm cezasına çarptırılmasının neredeyse kesin olduğu gerçeğinin farkına vardı. Ne tuhaftır ki bana, onu kurtarmak için hiçbir şey yapamaz mıyız, diye sorduğunda ne yanıt vereceğimi bilemedim, çünkü onu kurtarmak filan istemiyordum. Ama Livia'nın duyguları o kadar yoğundu ki çekindim; bu arada o da erkek kardeşini görmesi, onunla konuşması gerektiğini anlatıyordu. Oysa kardeşi bu arada düş gücü kıt milisler tarafından işkence edilmiş ve beşinci sınıf ortaçağ sorgucularına yakışır sıradan sorularla büyük ölçü-

de sorgulanmış, ama bütün sorulara kaçamak yanıtlar vermişti. Haber alma bakımından hiç de doyurucu bir dosya değildi. Ama sorgulayıcıları, iki kardeş arasında bir görüşme sağlanıp bu arada da buluşma yerine gizli mikrofonlar yerleştirilirse daha zengin bilgiler edinilebileceği konusunda ikna etmiştim. Bu öneriyi yeterince akla yatkın buldular ve gerçeği söylemek gerekirse, bu karşılaşma için seçtiğim yer tam burası, oturduğumuz bu sıraydı! Evet, biliyorum, tekrar aynı yeri seçmem biraz garip, ama öykümüze uygun olacağını hissettim ya da en azından benimkine; çünkü sık sık buraya gelip tek başıma oturup onu düşünüyorum. O kadar çok pişmanlık duyuyorum ki; ama yine de başımıza gelenler bizim davranışlarımızın sonucu değil de sadece yazgımızın sonucu gibi geliyor! Karşılaşmalar tam burada oturduğumuz yerde, planlandığı gibi gerçekleşti ve tümü, yerleştirdiğim güçlü mikrofonlarla daha sonra çözümlenmek üzere mum silindirlere kaydedildi, arzu ettiğinizde onları dinleyebilirsiniz! Casuslukla ilgili hiçbir şey yok; hepsi onların olağandışı, lanetli aşklarına dair. Bu benim de kanımı donduruyor, çünkü bizim aşkımızın da neden sonuçsuz kaldığını anlatıyordu..."

Smirgel'in rengi gittikçe sararmış ve yorgun düşmüştü; öyküsü sonuna yaklaştıkça canlılığını yitiriyordu. Gelip Constance'ın oturduğu sıraya, onun yanına çöktü, başı ellerinin arasına düştü. Gözlerini yummuştu, daha alçak bir sesle anlatmaya devam etti: "Belki de artık dinlemek istemezsin, çok acı veriyor. Ama bu metni sana sunarken anlayışını ve güvenini kazanacağımı umuyordum; bu arada senden de bahseden bir bölüm var. Livia ona diyor ki: 'Constance'ı elde edemeyeceğin için bana razı oldun; o Aubrey'e âşıktı; ama asıl sevdiğin, asıl istediğin oydu!' Bir tek insan kalbinin dağarcığını oluşturan, içinden çıkılmaz güdülerinin örgüsü." (Bu Constance'ın düşüncesiydi ve de insan habersiz olduğu şeyler, durumlar, arzulardan da vicdanen sorumlu hale gelebiliyor.)

"Devam edin," diye tam bir şaşkınlıkla, kupkuru bir sesle konuştu, çünkü anlatılanlar onu derinden sarsmıştı. Eğer sorgulamalarına bir yanıt bulması kendinden istenseydi, gerçekten daha karmaşık bir şey yaratamazdı. Hilary ve Livia! Ve sonra da, üstüne üstlük, farkında bile olmadığı durumlar yüzünden üzerine vicdani sorumluluk yüklenen, bu öyküdeki kendi varlığı... Smirgel tekrar kesik kesik konuşmaya başlamıştı: "Daha fazlasını da duymak istiyor musunuz? Mutlu bir öykü değil. Hilary artık Gestapo'nun değil ama Fransız Milislerinin tutsağı olmuştu ve bunların yeni atanan başı da, yükselmeye hevesli, ateşli bir İngiliz karşıtı, eski polis memuruydu. Onun kana susamışlığı için ölüm cezası bile yeterince doyurucu değildi. Gizli utanç ve korkaklık duygularının beslediği nefretini doyurmaya yeterli değildi. Kadınların saçını kesebilecek kadar korkak olan insanlar donuk ruhlardır ve her şeyi kesebilirler. Biz Almanlar bu yüzden Fransızlardan bu kadar nefret ederiz. Bu soğuk ve iğrenç küçük adam, Vichy'nin kendisine gönderdiği yepyeni giyotini, örnek olması için Hilary'de kullanmayı önerdi! Ben de bunu istiyordum aslında, ama bunun nasıl olmasını istediğimi ayrıntılarıyla planlamamıştım; bu arada Livia'yı da göz önüne almamıştım! Yargılamayı geciktirmeye çalıştım ama yapabileceklerimin de bir sınırı vardı ve tutsağımın kontrolünü de kaybetmiştim artık; Fransızlar onu yargıladı ve ölüme mahkûm ettiler. Bu arada Livia'nın kendisi de tutuklanıp daha fazla sorgulanmak üzere hapsedildi. Görüşmelerinin bazı bölümleri Fransızların merakını uyandırmıştı ve daha fazla bilgi içerdiğini düşünüyorlardı; tabii ki saçmaydı bu! Ama bu arada da Livia kendisini kalede, kardeşinin yanındaki hücrede bulmuştu. Onları dinsel açıdan rahatlatmak için gönderilen papazdan Hilary'nin bir sonraki günün sabahında giyotinle idam edileceğini öğrenmişti. Gizli bir mahkeme tarafından yargılandığından onun için hiçbir umut yoktu; o sıralar polis kendi başına kanun demekti, pek çok kişisel öç de bu yolla ödettirilmişti. Da-

ha da beteri geliyordu, çünkü Livia'nın da sorgulamas rasındaki öfkeli ve işbirliği yapmaz tutumundan dolayı c. zalandırılması için, sonunda cezaevi avlusuna kurulan korkunç oyuncakta yapılacak olan Hilary'nin infazını seyretmesine karar verilmişti. Geçen gün milislerin günlüğünü buldum, içinde bu aletin kullanımıyla ilgili en ince ayrıntılar da vardı. Vichy'nin 14 Ağustos 1941'deki özel mahkemelerinde başkan olarak askeri kişiler ve özel yasalar vardı; suçu kanıtlanmış bütün komünistler ve anarşistler için ölüm cezaları da. İlk ölen de kasabanın sürtüğü, Guitte adındaki Çingeneydi. Bu kayıtlardan birkaç kısa ifade anımsıyorum:

"*M. Défaut, l'exécuteur des hautes oeuvres, a commencé son travail, à l'aube, à echancrer la chemise autour du cou, entraver les pieds avec une ficelle et d'attacher les mains derrière le dos*[1] ... hepsi de çok ayrıntılı. Hilary orada sadece *espion anglais*[2] olarak kaydedilmiş. Giyotinden *les bois de Justice*[3] ya da geyiğin boynuzları olarak söz edilmiş. Onun yanına cellat tarafından *deux grands corbeilles en osier*[4] yerleştirilmişti, yardımcısı da Livia'yı kollarını arkaya büküp avluya sürüklemişti. Adamın adı Voreppe'ydi ve daha sonra intihar etmişti; çünkü karısının dediğine göre, kafasının içinde devamlı olarak düşen bıçağın ağır sesini duyduğunu ve buna dayanamadığını söylüyordu. Hilary direndi, soluk alamadı; Livia da. Hilary, kafası yarım ay şeklindeki açıklığa yerleştirilip bıçak indirilinceye kadar epeyce direndi. İşte o anda Livia muhafızlardan birinin belindeki kamayı kapıp gözüne mal olan o yaraya neden oldu. Kendi kendini ortadan kaldırmaya çalışmıştı ama güç kullanılarak engellendi ve garnizonun revirine taşınarak ilaç verildi, yatağa yatırıldı. Her şey bitmişti!"

---

[1] İdam görevlisi M. Défaut şafakta işini yapmaya, gömleğin boyun çevresini kesmeye, ayakları bir iple bitiştirip elleri arkadan bağlamaya başladı.
[2] İngiliz casus.
[3] Adalet tahtaları (ağaçları).
[4] İki büyük sorgun sepet.

Garip bir şekilde hıçkırdı ve sustu; Constance da sonsuz kadar uzun görünen bir süre boyunca sustu, kafasında bu korkunç sahneyi tekrar yaşıyordu, bir sinema filmi gibi tekrar tekrar, ta ki kendini hasta ve korku içinde duyumsayıncaya kadar... Ama ne diyebilirdi ki? Kendisi bazı sorulara yanıt aramıştı; ve işte buradaydılar, tümüyle beklemediği yanıtlar! Ayrıca Smirgel için de, göründüğü kadarıyla biçimlendirmesi ve anlatması büyük acılara neden olan yanıtlar. Merakla adama bakıyordu, böyle bir gösterinin amacı ne olabilirdi? Daha sonra, "Benden ne bekliyorsunuz? Öğrenmek istiyorum," diye sordu.

Smirgel derin derin iç geçirdi; sanki bir an kelimeleri bulamıyor gibiydi. Birbirlerine bakıyorlardı; Constance'ın olduğu gibi adamın da gözlerinde hâlâ yaşlar vardı. "Mümkün olursa Lord Galen'le tanışmak istiyorum," dedi. "Ona söyleyecek önemli şeylerim var; beni yararlı kılacak şeyler, hatta vazgeçilmez. Onu tanıdığınızı biliyorum ve şu anda da bölgede bir yerlerde olduğunu. Öyle değil mi?" Constance merakla Smirgel'i inceliyordu, adam durmaksızın parmaklarını birbirine geçirip çözüyordu, yüzündeki solgunluk gittikçe kayboluyordu, yavaş yavaş yanakları kızarmaya başlamıştı. "Evet, ama tam olarak ne için?" diye sırf huysuzluk olsun diye sordu Constance. "Sizin adınıza yaşlı Galen'i rahatsız edeceksem bana daha fazlasını anlatmanız gerektiğini hissediyorum!" Adam kafasıyla sabırsız bir hareket yaparak yanıtladı: "Bu durumda size tüm öyküyü anlatmam gerektiğini görüyorum. Sizi sıkmaktan korkuyordum, çünkü sizi ilgilendirecek bir konu değildi. Ama onu ilgilendirebilir ve ben de savaş sırasındaki düşman çalışmaları nedeniyle yargılanırken onun yardımlarından yararlanabilirim. Duruşma, birkaç ay içerisinde Avignon'da başlayacak ve benim onun çapında destekçilere gereksinmem var. Onun işe karışması ve bana yardım etmesi tam da bir uzlaşma sayılmayabilir, çünkü benim kendi yararıma güçlü bir savunmam var. Sonuç olarak, onların da tanıklık edecekleri gibi ben İngilizler için iş

yaptım. Ama her şeyi yüzde yüz güvenceye almak için Lord Galen'e ender bir şey önermek istiyorum, yıllardır aradığı bir şey: Templar hazinesi! Biraz geçmişe gidersek, en iyi işbirlikçilerimden biri Dr. Jourdain'di; hepinizin hakkında bildiklerimin tümünü ondan öğrendim. Savaş sırasında bir dönem Quatrefages adında genç bir Fransız muhasebeciyi hastaneye yatırıp sakinleştirmesi gerekmişti, bu adam Galen konsorsiyumunda Templar sorunuyla ilgili bir memurdu. Üzerine bütün bir –hatta sanırım ikinciyi ve üçüncüyü de– serveti kurmak istediği bu projeye ne kadar çok emek ve düşünce harcandığını ondan öğrendim. Çoğunlukla da sık sık kendinde olmadığı için sayıklamalarından öğrendim. Tabii ki bu beni çok ilgilendirdi. Quatrefages taburcu olduğunda onunla ilişkimi kesmedim ve onu hafifçe Gestapo korkusuyla da tehdit ederek ondan, Lord Galen ve bu konuda ortaklığı olan Mısırlı Prens adına yaptığı araştırmalarda elde ettiği bütün tarihi ve topografik malzemeyi ele geçirdim. Bu arada yeni ve değişik bir araştırma konusu ortaya çıkmıştı, Pond du Gard yakınlarındaki terk edilmiş Roma madenlerinin, Rhône vadisine doğru ilerlemekte olan birliğe karşı kullanılmak üzere gizli cephaneliğe aktarılabileceği düşünülüyordu. Alman Komutanı Fransa'nın güneyinde büyük çatışmalar çıkacağına inanıyordu. Ama bu çalışmada görevli Avusturyalı istihkâmcıların isyan ve firar gibi kötü sicilleri vardı ve işlerini yaparken bir yandan da sabotaj planları hazırlıyorlardı. Böylece koridorları temizleyip gelen mühimmatı depoladıktan sonra her yeri öyle bir düzenle mayınlıyorlardı ki oldukça küçük bir patlamadan bir dizi ikincil patlamalar oluşarak her şeyi, hatta Pont du Gard'ın kendisini bile havaya uçuracaktı! Her yeri öyle incelikle birbirine bağlamışlardı ki, beş ana kumanda ya da patlatıcı birkaç dakika içinde yerlerine yerleştirilebilirdi. İşte bu sırada kayanın içindeki kapının açıldığı birbirine bağlı beş mağaraya ulaşmışlardı; bunların içleri çok ince bir taş işçiliği ve betonla işlenmişti. İşte buradan değerli taşlarla çıkmaya başladılar,

ama bunları Çingenelerden başkasına satmaları olanaksızdı ve ben de bana başka işlerde yardımcı olan bir Çingene aracılığıyla bundan haberdar oldum. Böylece takımın çavuşu olan sarhoş Schultz'la tanıştım; rütbeli başka birisiyle birlikte hazineyi bulduklarını ve mağarayı kapattıklarını, ganimeti kendilerine saklamaya niyetli olduklarını iddia ediyordu. Ama bu arada genel durum büyük ölçüde bozulmuştu ve büyük bir geri çekilme için hazırlanıyorduk. Bu noktada cephane treninin öyküsü ortaya çıktı. Kinci bir öç alma duygusunun veda hareketi olarak, birlikleri yöneten General, geri çekilirken kente ölümcül bir darbe vurmaya karar vermişti. Cephane yüklü bir treni demiryolu köprüsünün üzerine yerleştirip istihkâmcılara da her tarafının mümkün olduğu kadar bubi tuzaklarıyla donatılması emrini verdi; öyle ki birlikler belirli bir uzaklığa çekildiklerinde geride bırakılan küçük bir artçı birlik ateşlemeyi başlatıp görülmemiş şiddette patlamalara neden olacaktı. Evet, hiç kuşkusuz, Avignon yeryüzünde bir delik haline gelecekti! Ve işte bu noktada, bütün yaşamı boyunca anlaşılabilir insanca bir iş yapmamış olan sarhoş Schultz, adamlarına ayaklanmayı ve emre uymamayı emretti! Kendilerini tünellere barikatlarla kapatmayı denemeye başladılar, ama birliğe dışarı çıkması emredildi; birkaç tankla hepsi yerlerinden sökülüp tutuklandı. Sonucun ne olacağını görmek çok zor değildi. Halk mezarlığının duvarı boyunca dizildiler ve ihanetleri yüzünden kurşuna dizildiler. Daha sonraları halk, şükran duygularını göstermek için, toplu mezarlarını güllerle örttü. Ama mezar kazacak adam bulununcaya kadar cesetler bir hafta kadar duvarın dibinde kaldı ve ben de bu süre içinde hoş olmayan bir çaba yüklendim ve fenerlerin aydınlığında, varlığından emin olduğum, mahzenlerdeki gizli mühimmatın yerlerini gösteren haritaları bulmak için cesetleri aradım. Başka türlü oralara girip hazineyi bulmaya nasıl cesaret edilebilir? En son ölen Schultz'du; adamlarının infazlarını seyretmeye zorlanmıştı. Harita onun üzerindeydi!

"Kullandığı şifreyi çözmek biraz zamanımı aldı; sözcüklerin bir kısmı bir tür elektriksel kısaltmalardı. Ama tümünü anlamayı başardım ve ayrıca tüm alanı ve tabii giriş ve çıkış sistemleri ve anahtarları barındıran mağarayı aydınlatan karmaşık aydınlatma sistemini de. Bazı belirsizlikler vardı ama çok şükür Quatrefages'la olan görüşmelerimden öğrendiklerimden mağaraların beşli şekilleriyle ilgili bazı şeyler biliyordum. Mimarlıkta beşli şeklin bazı tanrısal güçler barındırdığına inanılır; isterseniz bunu, yeryüzüne doğru, toprağın kendisine doğru akmaya çalışırken Tanrısallığı da kendinde toplayan bir dizin olarak görebilirsiniz – elektrik akımında olduğu gibi. Bu sihirli akımın hazinenin çevresinde bir elektrik 'alan'ı oluşturduğu ve bunun da hazineyi keşfedilmekten koruduğu sanılır, ta ki ışınımlar tamamen özümsenip simyasal anlamda bir çeşit dünya bankasını besleyip insanın madde ile, bir anlamda, dünyevi mirasıyla uyumunu sağlamada kullanılabilir hale gelinceye kadar. Saçma görünebilir, biliyorum ve ben kişisel olarak işin o yönüyle pek fazla ilgilenmiyorum. Ben Lord Galen'in basit ve gerçekçi düşüncelerini paylaşıyorum. Bu tür zenginliklerin, kendi hemcinslerinin ne derece tehlikeli ve korkunç olabildiklerini görmüş birisi için tek gerçek güvence olduğunu düşünüyorum. Olabildiğince çok para yığarak çevresinde koruyucu bir para gücü alanı yaratmanın dışında kendini korumanın başka bir yolu olmadığını düşünüyorum; benim görüşüm bu. Evet, onun temsil ettiği konsorsiyumun benim planımla ilgilenmesini sağlamaya çalışmak istiyorum. Bubi tuzakları yüzünden hiç kimsenin ulaşmayı başaramayacağı hazineye güvenlikle ulaşmanın yöntemlerine sahip tek yaşayan kişi benim. Şu anda söz konusu miktarın ne kadar olduğunu hesaplamanın bir yöntemi yok, ama açıkçası çok büyük olmalı ve olabildiğince de konuyu gizli tutmalıyız. Ben biraz daha ileri giderek bu terk edilmiş Roma madenlerini tekrar işletmeye açmak için resmi izin belgesi aldım (şans eseri bütün alan hâlâ bir tek aileye ait ve onlar da belge için hatırı

sayılır bir meblağ almaktan çok mutlu oldular) böylece bütün bölgeyi, beşli küçük hücrelerde çalışmalarımız sırasında halka kapatabiliriz... Neden Lord Galen'le buluşup konuyu onun önüne koymam gerektiğini anlıyor musunuz? Tabii ki konsorsiyumda eşit üyelik istiyorum, ganimette de eşit pay. *Aman Tanrım, böyle bir şeyin yaratacağı* olanakları görmüyor musunuz?"

Çok uzun bir süre sessizce birbirlerini süzdüler. "Evet, anlıyorum," diye sonunda yanıtladı Constance. "Ona anlatacağım."

Smirgel keyifle gülmeye başladı. Ve böylece ayrıntıları görüşmeye başladılar.

BEŞ

DÖKÜLEN YAPRAKLAR, SEZGİLER

Çingeneler Templar hazinesini biliyorlardı, hatta yerini bile! Bilgi Mısır'dan gelmişti; sarı karıncalar tarafından tahrip edilmiş mantar meşelerinin olduğu kırsal. Hanımellerinin kokularını gökyüzüne göndermeyi çılgınca arzular gibi ağaçların tepelerine tırmandıkları yer. Çöl kobralarının krallık bahşettiği, korlar üzerindeki bir nefes esinti gibi gülümsediği. Esmer kum tepecikleri, kaya kumruları, ibibikler... Bedeviler de onların altın takı merakını paylaşıyorlar, Templar'lara satılmış soyulan mezarların ganimetleri. Lapis lazuli, mor yakut, kaymaktaşı, kaplan gözü, turkuvaz, Sina'dan çıkarılan hazineler, mumyalar!

Yaşlı Provence'ın rüzgârlarına saçılan notlar. Gerçeklik tümden kendinle çağdaş olandır: Hâlâ soluk alırken bizler tam olarak gerçekliğin içinde değiliz, ama öyle olmayı özlüyoruz – şiir bundandır!

Sutcliffe *loquitur*.[1] Biraz sarhoş mu? Evet.

İyi bir yazın çok anlamlılıkla türemelidir.

Kimin ölü bedeni sineklerle dolmuş?
Boyutları dört ancak beş parça;
Sonsuz gerçeklik canlanıyor!

[1] (Latince) Söylüyor.

Kişilerin gömülü hazinelerdeki haklarıyla ilgili sorular Lord Galen'in haftalardır, aylardır, şimdi, bütün uyanık zamanlarındaki düşüncelerini kaplıyor! Bu hassas konuyla başa çıkabilecek en uygun adamı bulmuştu –esmer, gaga burunlu bir adam– burun delikleri geniş, dava kokusunu hemen alabilen bir avukat. Felaketler görmüş Avignon'da, her nasılsa aramalardan kurtulabilmiş bir Yahudi. Bir Yahudi sadece sünnet derisi olan bir Brahma rahibidir. Kırt. Kırt. Kırt.

Kopyalar ve parçacıklar döneminde
Yaşasın bizim radyoaktif tarla kuşlarımız
Dini araştırma seferinde Quinx
Bir gün hepsinin üzerinde yükselecek
Ucu yıldız bir piramit
Kutsal Kâsenin gizlendiği yeri işaret edecek
Ozanın sadaka kâsesinin içinde
İnsan ruhunun son söylemleri!

Bir zamanlar şiirler gizli zamanlarımızın ahın külçeleriydi, ama zamanla dinlememekte ustalaştık – büyümemekte ustalaştık.

Camargue'daki balkonunda otururken Blanford düşünüyordu: 'Geçmiş şimdiki zaman olmayı henüz bitirdi ve işte ben buradayım. Hâlâ ölmemişim. Ama çöl, soluk alanları ve gece de en iyileri örttü. Her şey (çevrene bak) olabildiğince doğal. Bütün doğa beşin kurallarını kabulleniyor. (Gampopa'nın beş karısı, Deer Park'taki beş perhizkâr, beş *skanda*.)'

Proust, tarihi zaman olarak, zaman dizimi olarak, anı olarak, çok dikkatli incelediği halde, hiçbir zaman su saatinin berrak sesinin, ya da güneş saatinin uzun burnunun ciddiyetinin yerini ne zaman mekanik saatlerin aldığını sorgulamaz görünüyor; kuşkusuz bu, yeni tip bilincin do-

ğuşunu gösteriyor olmalıdır. Proust'un ölümsüz tik'leri bizim tak'larımız olmuştur.

Blanford şiirin içine bir bakirenin rahmi gibi gizlenmişti.

"Doruktan aşağıya kumdan bir kale gibi dökülüyor
Denizin yalayışları beni taşıyıp götürüyor, balkondan balkona
Burçlardan ve köprülerden, kulelerden, hisarlardan, rampalardan
zerrelerden; ve sonunda kumluklara döndüm
Ve sonunda sonsuza dek kumlukların güzelliği ve sonra kumlar, kumlar
Sonsuz ve sayısız kumlar."

"Ee, Sutcliffe?
"Anlayamıyor musun?

"Ben bazen körüm, yaşlı Tiresias gibi,
Gözlerim göğüslerimde yerleşik,
Dışa dönük tek varlığım bu istenmeyen sezgilerim
Ama içimde tümden yeni krallıklar var,
Henüz doğmamış tümden yeni krallar ve kraliçeler,
Ama ne yazık ki gözlerimi deniz ve kum dağladı.
Tuzdan yandı, içimdeki gölgelere döndü,
İsimlendiremediğim ya da sevmediğim birisi
Köpek gibi bana yol gösterirken."

Onun ve benim kalplerimiz tümden bir duygu alışverişine başladı; bunca uzun zamandan sonra razı olup beni sevmesi olanaklı mı? Kalplerimiz, ipleri birbirine dolanmış uçurtmalar gibi. (Blanford, Constance hakkında.)

Uzun zaman önce ona piyanoyu öğreten Bayan Bliss çok kaliteli bir Kensington aksanıyla konuşurdu, ama nezle olduğu zaman bazı şeyler değişirdi; örneğin 'Neşeli Ne-

şeli Mayıs Ayı' şarkısını söylerken, ya da *Grimm'in Tüylü Kuyrukları* ya da *Arabistan Geceleri*'nden öyküler okurken. Prens onun anısına saygılıydı. Sık sık onu düşünür ve muzipçe gülümserdi. Lord Galen ona iş ortaklarından birini anlatmıştı. "Birisi ona uyurken Yahudiye benzediğini söylemiş, bu yüzden o da açıkgözlülük yapıp bütün işgal süresince uyanık kaldı!"

Göğün alınlık taşı, karanlığın mavi Vega'sı
Dizginlenmemiş kedi gibi – mavi yıldız,
Gemicilerin uskur ve Kutupyıldızı bir kez belirlendiğinde,
Polaris'e yönelmiş, direkleri
Dimdik uzanmış, sakin denizlerde geziyor.

"Aubrey, yakında yeni romanına başlıyor olacaksın. En sonunda! Ve beden ve ruha ek olarak, ruh ve beden olarak beraberce geçirdiğimiz bunca zamandan sonra seni bırakıyor olacağım. Seni tanımak harikaydı ve bu biraz iddialı görünse de, kitabının insanlığın durumunu anlatmaya yarayacağını umuyorum. Unutma ki insanları baştan çıkaran iki şey, çarpıcı benzetme ile uygun sıfat kontrol altında tutulmazlarsa bir şair için en kötü düşmana dönüşebilirler."

Tiresias, göz yerine memeler taşıyan yaşlı adam,
Derin bitkisel uykusunda yatıyor.

Sesi anılarda yaşarken
İncinmiş bir gong Livia adına ses veriyor,
Lessivé par son sperme.[1]

Otel Roncery'den kaçış kapısı
İçinde balmumu modelleriyle Grevin'e açılır,
Ki zekâdan çok sezgiyi gösterir.

[1] Spermasıyla yıkanmış.

Sutcliffe, Prens'i cümbüşe götürdü
Ya da eğlenceye – yonca tarlasındaki domuz gibi
Yuvarlandı dağınık orospular bahçesinde.

Onun cinsel organındaki cinsellik mermer bir lokma gibi!
Donu pamuk barutu kokar,
Güve torbası bir kadın etrafa ince konfetiler,
Pudra, sigara külü ve kâğıt mendiller saçar
Bir kez olsun dudaklarına değdirdikten sonra.
Adam parasını öderken, özellikle inler.

Genç Catullus'un Julius Caesar'la;
Aldığı tavrı gördüğünde şaşardın,
Bir Tory'nin bir sonradan görmeyi dağıtışını,
Politik bir cibilliyetsizi, beş para etmezin birini benzetişini.
Ve sonra da bir kalbin, Latin şiiri gibi, taçyapraklarını döküşünü.

Sutcliffe'in şiirleri pek değişmiyordu:

"Gel güzel havai fişek dağıl
Ve bırak fazlalıklarını ben yakalayayım,
Seçeneklerin boynuzları arasında,
Benim ikilemim ol, mor fahişe,
Bahar geçtiğinde, mevsimler gelir geçer,
Haydi birbirimize yumuşamayı öğretelim."

Ego (bunu Affad söylerdi) en yetkin gizemli hallerin bir çeşit olumsuzudur yalnızca; bütünlüğün ufak görünümleri; sanki içlerinden ışık geçercesine, başka bir gerçekliğin görüntüleri. Ayrıca derdi ki: "Aşk sadakayla yaşamaz, onun istekleri kesindir. Eğer o seni sevmiyorsa gemin tümden batmış demektir. Aubrey, S'in, "Senin daha

gerçek görünmeni sağlamak için ne yapabilirim," diye sorduğunu duydu.

Kuşlar onu genç lezbiyenlerin yaptığı gibi yapar,
Dudak dudağayken kuyruklarını sürterler.
Birleştirici hızlı okşayışlarla,
Yumurtlayanların cinselliğindeki farklılık,
Bir parçalarının yokluğu itiraf etmeliyim ki
Birbirlerinde tatlı bir çaresizlik yaratır.
Ama kollar dirseklere kadar itilmiş
Modern kaşarlılar bu işi böyle yaparlar!

Çamur... Lanet olsun... Ahmak... eski Bombay'da aşktan büyülenmiş; düşüncem düşünüldüğünde çok cesur... düşünülen düşünce parçacıkları cesaret saçar. Blanford'dan Sutcliffe'e: "Senin şiirini okumak, gölü tarayıp da cesedi hiçbir zaman bulamamak gibi."

Buz pateni gibi klitorisli haşarı kız uygun bir iş arıyor. Sutcliffe: "Onu zorlamak için, çoktan ölmüş, ezilmiş, bahçenin alt tarafına gömülmüş Pekinua'sı gibi havlamam gerekiyordu. Sesim kısılıncaya kadar, sevgili arkadaşım! Pekinua'nın adı Gustav'dı."

Yarı felçliler oynayıp zıplamakta, yaşlılar eğlencede! Bir zamanlar Kesin Gerçek, Yücelikle birlikte yaşardı ve şairler yerlerini bilirler ya da öyle zannederlerdi. Ya şimdi?! Ve astım yüzünden soluklanamıyorsan küçük sevgilinin lapasını nasıl soğutacaksın? Erkek o kadar zayıf ki kadının arzularının korumasına muhtaç.

Sarışın bir bakireyle evlendim,
Ve onun aklı başındaydı.
Üçüncü bir dönüş bileti aldık
Atlantis yolculuğunda.

"Mutlu yeni yıllar!" diye bağırdı horozlar,
Aseksüellere öykünürken kucaklaşıp durdular.

Tozlu arpler gibi sıska Lezbiyenler
Atkılarını asmış ve çözgülerini çile yapmışlar.
Atkı çözgüye ve çözgü atkıya
Viskilerini sert severler.

Ve böylece bir gün biz
Atlantis'e vardık,
Dışarıda bütün tavus kuşları
Ama içerde peygamber develeri
(İşte Puella corybantis)
Yırtık donlarda ilkbahar!

Yeni gün başlıyor – kadınlar cinsel servis istasyonlarına dönüşmüş: Bağlılık yok, sadece dostça, kişiliksiz şehvet dağıtıcıları. Çağdaş kızların beden görüntüleri ihmalden çökmüş. Ne yeterince okşanmış, ne tiksinmeden beslenmiş, ne de hakettikleri gibi saygı duyulup hayranlıkla bakılmışlar. Dindar, sevgisiz yaşamlar... Gelecekteki rahibenin adı Anorexia nervosa[1] uzun süre yetersizlik duygusuyla olgunlaşmış kin. Biraz sarhoş ve yüzü kızarmışken küstah, kayan bakışlar. Erkek soyludur, erkek olağanüstüdür: Birkaç dakikalığına tek eşli olabilir.

Durmaksızın dikkat edip not alan zavallı Blanford, "Avrupa tarihinin en son ve en büyük sanat tanımını yapan Proust, yaşamla ilgili görüşlerinde, göreceli ve destekleyici; benlik, duygular, tarih... İşaretlerin elkitabı bellek, anafikir ise varlığın bellek yoluyla gelişmesi – yapay olarak canlı tutulma yoluyla. Tarih! Ancak tarih, Doğu düşüncesine göre sadece dedikodudur, beş duyu, beş sanat onun süsleridir. Çünkü görecelilikten ve uygulama kuramından sonra sıkıntı çevreyi sarmış ve evren kozmik olarak amaçsız hale gelmiştir. Görecelilik bağımlılık getirmemiştir! *Monsieur est ravagé par le bonheur!*[2] Flaubert'in bir

[1] İştahsızlık ve zayıflık hastalığı.
[2] Beyefendiyi mutluluk yiyip bitirmiş.

yerde söylediği gibi: "*Moi, je m'emmerde dans la perfection!*"[1]

Aptal iyi havayı bekler, ama akıllı olan her esintiden, her durgunluktan yararlanır. Gençliğinde yönünü Paris'e çevirmişti, yapay aşkların başkentine. İyi eğitilmiş, sallanan atlar gibi uzun boylu güzeller. Aşk, plasenta ritminde coşkulu bir ilişkidir; dölütün dönüşleriyle, rahmin hüznüyle dans ederdik. İyiliğe duyulan susuzluk sağlıksızdır. Kendini müziğin büyük beyaz kanatlarına yerleştirip zamana yönel.

Dünyevi yaşanı şiirsel ilmin düşmanıdır! Simya yok olacak! Ama kutsal yapılar çıldırdığında rezilliğe batarlar!

Peygamberin katırı, bizim Alman şairimiz, cinayet salgınında nerelerdeydi? Dil öylesine yapışkan ki enginarın sinir sistemini inceler gibi oluyorsunuz.

Savaş sonrası dünya kendini Provence'da oluşturmaya başladı. Tubain Köyünde, eski şişinmiş havalarıyla *pastis* içmeye ve *boules* oynamaya başladılar. Güven vericiydi. Hatta insanca tipler bile geri dönmüştü – gerçek Akdenizli gezgin – bir asit gidericinin ayrılıkçı bir *Anabaptist*'i[2] kemirmesi gibi, uyku da onu kemiriyordu! Gözlerinin altında birer kese ve yeleğinin altında da soluk alıp verdiğinde sanki bir köstebek yüzeye çıkmaya çalışıyormuş gibi hareket eden bir tane daha. Cromwell'inki gibi kocaman, kahverengi, içi sümük dolu bir burun. Protestan kafası, Luther'in kalınbağırsağının altın bokla dolu olduğu gibi, sımsıkı dolmuş – simyasal meyve. Azınlığın istediği, kendi dar görüşlerini evrensel yapmaktır – tüm evren Faubourg aksanıyla konuşan bir banliyödür. Kırmızı şarap ve iç çamaşırı kokuları – yataklık dilberlerin ağız dolusu aşk çağrıları. Hayali şeylerin çözümlenmesi! İşte, tatlım, bu kabuğu, çiğne ölümü!

---

[1] Benim canımı kusursuzluk sıkıyor.

[2] 16. yüzyılda Reform hareketi içinde gelişen ve Yeniden Vaftizciler diye de bilinen köktenci bir akım.

Kadının sorunu — yıldırım asla aynı yere ikinci kez düşmez. O ilahi, şeytani zevkli yürüyüş, Achilles'in kızgın korların üzerindeki yürüyüşü kadar baştan çıkarıcı!

Bugün Sutcliffe saçlarını yıkıyor ve ahenksiz bir sesle şarkı söylüyordu; şarkısı da 'Sarhoş denizcileri ne yapmalı?'ydı, ama o melodiye kendi uydurduğu sözleri yüklüyordu, "Dostlarımızı ne yapmalı?" Sanırım zamanı geldiğinde beni *suttee*[1] yapmaya zorlayacaksın; yanmakta olan odun yığınının üzerine çıkıp dumanların ve kızaran pastırmanın lezzetli kokusu arasında yok olmaya. Benim yücelmem başlamış olacak; onun üç başıboş geyşasıyla birlikte Swami'lerin[2] kesin bilmecesine dönüşüp iç huzura giden yolu öğreteceğini, Swami öyle derin bir çekicilikle dolu ki yeni gerçeği açıklarken parıldıyor: "Onu yeterince yalnız bırakırsan gerçeğin mutluluktan başka bir şey olmadığını keşfedeceksin! Her zaman amaçlandığı gibi matematiksel ve şiirsel olan birlikte var olduğunda; dünyalar birbirleriyle çarpışacak ve sen ilerlemeye övgü yazacaksın. Bizi çağıran aşktır, ondalıkların üç yerinde öptüğümüz o koskocaman göze görünen bebek. Onun kollarında mutluluğun, içi dışına çevrilmiş bir yen gibi; sadece umutsuzluk olduğunu anlayacaksın. Kendi kendine sorarsın: 'Bir sanatçı olarak, aygırların yumurtalarını çalan tuhaf birinden başka neyim?'

Uygarlığın akıl yetisinde neyin ters gittiğini araştırmak için öncelikle insanın seziş gücünden başlamak gerekir... örneğin cinsellik, dilden önce, bilmenin özgün biçimi oydu; örneğin anlatım, biçimlendirme, gerçekleştirme!

tatlı parmaklar yukarı
kara parmaklar aşağı
yaşamak içindir yaşam der soytarı
hiçbir şey serüven olmadı

[1] Dul Hindli kadınların diri diri kocalarıyla birlikte yakılması.
[2] Hindistan'da din eğitimcisi.

hiçbir şey söylenmedi
kaçıver katılmak için
gülen ölülere!

Smirgel nerede ve nasıl yaşadığını açıklamamak için her türlü önlemi almıştı ve bir süre için tüm izleri kaybolmuştu, öyleki Prens adamın saçma sapan öyküsünün tamamının, belki de bilinen nedenlerden dolayı, uydurulmuş olup olmadığını merak etmeye başlamıştı. Daha sonra hava açtı ve adam Constance'a telefon edip yakın zamanda el değiştirip yeniden açılan, Vers yolundaki küçük bistroda randevu verdi. Zeytin ağaçlarının altında onları güneş karşıladı. Prens'in bir zamanlar Kraliçe Mary'ye ait olan kocaman Daimler'iyle oraya vardıklarında, adam onlardan önce gelmişti bile! Yeşil masalarıyla, açıklıktaki parıltılı gölge ve ışıkların içinde bekleyen Smirgel, belki de gerçekten gönülden duyduğu gibi, tatildeki gezginci bir Alman tarih profesörüne benziyordu. Ama onları karşılamak üzere ayağa kalktığında ayakları belli belirsiz de olsa Prusya usulü hafifçe birbirine değdi; kendisine doğru gelmekte olan, hoş ve yasal bir açgözlülük duygusuyla dolu, iş güç sahibi iki saygın kişiye duyduğu saygıdan dolayı; zenginlerin görenekleri! Prens'in doğal rahatlığı çok çekiciydi, sıcaklık yayıyordu. Garson bardan çıkıp seçtikleri içeceklerini getirinceye kadar uzunca bir süre sessizce oturup birbirlerini süzdüler. Smirgel huzursuzdu ve su ısmarladı.

Prens'in, nezaketle, konukları onuruna sıradan bir şampanyayla kadeh kaldırdığı kısa bir sessizlikten sonra Smirgel konuştu: "Lord Galen, birbirimize karşı açık yürekli olabileceğimizi sanıyorum. Eminim neden sizinle tanışmak istediğimi açıkça anlamışsınızdır. Hazineyle ilgili her şeyi Constance'a açıkladım ve ilginizi çekmek için onları size aktarmasını istedim, çünkü sizin ve ilgili destekleyicilerin oluşturduğu konsorsiyumun Cenevre'de üslendiğini ve ciddi olduğunu biliyorum – *des gens serieux, quoi!*[1] Şu an için gerçek büyüklüğünü tam olarak hesaplayamı-

[1] Ciddi insanlar işte!

yor olsam da, onlara yaptığım öneriyle ilgilendiklerinde eminim. Asıl olan, yaşamakta olan hiç kimsenin, durumun taşıdığı tehlike nedeniyle, oraya girme olanağına sahip olmaması; patlayıcılar ve mayınlar! Ama ben içeriye güvenle girilip değerlendirme yapılmasına olanak tanıyacak, bubi tuzaklarının ayrıntılı bir haritasını öneriyorum. Değerli taşların bir kısmını ben de gördüm ve onları bulan adamla konuştum; bu yüzden bunun bir fantezi değil gerçek olduğunu biliyorum. Buna karşılık da, tabii ki diğer yatırımcılar arasında temsil edilmeyi ve vurgundan yasal payımı istiyorum."

"İtiraf etmeliyim ki böyle büyük bir servet düşüncesi beni duygusal yapıyor," diye kendinden geçmişçesine konuştu Lord Galen, ama Prens konuştuğunda biraz azarlar gibiydi. "Evet, ama olayın saf tarihsel güzelliğini düşünün; bu uzun zamandır kaybolmuş ve çok tanınmış hazinenin tekrar bulunması! İşin kültürel yönünü göz ardı etmemeliyiz, çünkü bulunacak parçaların pek çoğu fevkalade güzelliklere sahip olacaktır ve buluntuların geleceği dikkate alınarak bunların kayıtları özenle tutulmalıdır." Alman sakince oturmuş sigarasını içiyor ve dikkatle onları gözlüyordu. Prens aklından enine boyuna kendi ülkesinin, Mısır'ın destanlarını ve söylencelerini geçiriyordu; orada mağaralarda gömülmüş ve kötü cinler tarafından korunan gizli hazineler çok olağandır. "Çok eğlenceli olur," diye söze girişti, "eğer hazine daha önceden araklanmış ve yerine kuş tüyü ya da kum doldurulmuşsa!" Kıkırdıyordu, ama ne Galen ne de Alman bu düşünceyi komik bulmamıştı. "Ne kadar zamanda emin olabiliriz?"

Alman gülümseyerek yanıtladı: "Çalışma alanının haritasını size devretmeye hazır olur olmaz. Sonra da mağaraya girip kapıyı bulur ve zorlarız. İşte bu kadar! Ama ortaklık anlaşmasının maddeleri hazırlanıp imzalanıncaya ve benim buradaki payımı konusunda içim rahat oluncaya kadar bunu yapamam."

"Treasure Trove Incorporated adında, Cenevre'de kurulmuş bir limited şirket," diye Galen dalgın dalgın yanıtladı. "Ama bölgeyi nasıl tanımlayacağız? Belgeyi hazırlamak için olanaklarım var."

Alman, içinde önemli iki evrak bulunan yıpranmış bir çantayı altından çekip çıkardı; üzerinde oturuyordu, üzerinde ölçekler, numaralar ve sahiplerinin adları da bulunan kazı alanının kadastro haritası.

Alman, telaşsızca ve ders anlatan bir profesör tavrıyla tanıtımına devam etti, ama konu kusursuz hazırlanmış ve İngilizce yeğlenmişti. "Bizim ilgilendiğimiz bölümün hemen tamamının tek bir aileye ait olduğunu öğrendim ve onlarla ilişkiye geçtim bile. Kendileri köylü ve oldukça zor durumdalar, bu yüzden bütün o bölümü bana yüz yıllık bir anlaşmayla kiralamaktan mutlu oldular; ben de işlerin yasal yönüyle ilgilendim; devlet kontratını sağladım; araziyi ve oradaki zenginlikleri işletmek için ruhsat aldım. Fransız yasaları geri geliyor ve kamu yararları öne çıkıyor. Onlara, Romalılardan kalan eski taş ocaklarını işletmeyi düşündüğümü, işlenmemiş damarların hâlâ var olduğunu ve bunun da çevre için mutluluk yaratacak iş kaynağı demek olduğunu ima ettim. Aslında da bunun bizim görünen öykümüz olması gerekiyor; söylemek gerekirse, Fransız hükümetini, üzerinde vergi talebinde bulunabileceği gizli hazine öyküleriyle heyecanlandırmak istemeyiz. Buna karşın, şimdiki durumda, eğer gerekirse hazineyi parça parça çıkartmamamız için önemli bir neden görmüyorum, bu arada da güvenli madencileri görüntüyü korumak için çalıştırabiliriz. İtirazınız var mı?"

Lord Galen'in bir itirazı yoktu. "Ama ocağın o ünlü haritası – o nerede?"

"Benim güvencemde, gizli bir yerde ve birtakım koşullar yerine getirildiğinde size verilecek. Bunların en başında da beni yanlışlıkla kara listelerine dahil eden Savaş Suçları Mahkemesince beraat ettirilmem var tabii ki. İki aya kadar benim davam önlerine gelecek, ki bu zamana ka-

dar Lord Galen'in savunma için harekete geçeceğini ve terazinin kefesini benim yararıma ağırlaştıracağını umuyorum. Bütün bu iş milislerin kendini beğenmişliğinden ve kıskançlığından kaynaklanıyor. Geçirdiğimiz kötü yıllar sırasında onların yaptıklarıyla ilgili bildiklerim yüzünden benim damgalanmamı, kafamın koparılmasını ya da hapsedilmemi istiyorlar. Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi saklayacak çok şeyleri var. Ama özellikle idari komitedeki İngiliz üyeler nedeniyle benim için dürüstçe bir karar çıkartılmasının olanaklı olduğunu düşünüyorum. Eminim ki Lord Galen onların hepsini tanıyordur ve benim için iyi bir şeyler söyleyebilir. Bu kâğıtta adları yazılı." Söz konusu belgeleri aktardı; Lord Galen listede bazı arkadaşlarının adının olduğunu dehşetle gördü, mahkeme başkanı da ortaklarından biriydi! Yutkunup gözlerini kırpıştırdı. "Ben aklanır aklanmaz haritaya sahip olacaksınız. Ama bu arada ortaklık maddeleri üzerinde çalışalım ve harekete geçmek için her şeyi hazırlayalım."

Onları taş ocaklarından geçirip derin bir sessizliğin hissedildiği, mağaraların yüksek girişleriyle belirlenmiş, ana girişin bulunduğu yere götürdü. "Burada, sol tarafta başlayan mağaralar dizisi bizi ilgilendiriyor," diye anlatıyordu. "Herhangi izinsiz bir kişinin girişini önlemek için, buranın sahibi olan ailenin, girişi olabildiğince kapatmasını sağladım. Burayla ilgili birtakım korkularım oldu. Bir keresinde bir çoban fırtına sırasında sürüsünü saklamak için kullanmış: Yüz koyunluk bir sürüyü içeri sokmuştu. Kanım dondu; ben de yarı yolda, mağaranın girişinde barınıyordum. Çobanı durdurmakta geç kalmıştım, çünkü sürüsünün arkasından birinci koridora kadar girmişti. İçinde bulunduğu tehlikeyi anlattığımda suratı çarşaf gibi bembeyaz oldu ve ıslıkla köpeklerini uyarıp bu arada çeşitli koridorlara yayılmış olan koyunlarını toplamaya başladı. Son koyun da bulunup ıssız araziye çıkarılıncaya dek, sonsuzluk kadar uzun bir süre her ikimiz de psikolojik olarak kulaklarımızı tıkayıp soluk almaya bile korkarak bekle-

dik. Ama ne kurtuluştu! Tek bir koyun takılıp bütün alanı havaya uçuracak toplu bir patlamaya neden olabilirdi. Ama tabii ki orada çalışmaya başladığımız zaman, her şeyi tamamen boşaltıncaya kadar çok sıkı güvenlik önlemleri almamız gerekecek ya da yapmayı düşündüğümüz işin gerektirdiği kadar."

(Blanford kendi Ulysses arşivine şu notu düşmüştü: Cyclop'lar "Orda kim var?" diye bağırdığında ve Ulysses de "Hiç kimse," diye huzursuzca yanıtladığında, Avrupa'nın edebiyat kurallarında ilk Zen bildirisini oluşmuştur!)

Zeytinliğin içinden yürüyerek geri dönerlerken, hepsinin çıkarlarını birleştirmek üzere izlenecek yöntemlerle ilgili bir iş anlaşmasına vardılar. Gerektiğinde kendisine ulaşabilmeleri için Smirgel onlara bir telefon numarası verdi ve sonra da eski bir bisiklete bindi, pedalları ağır ağır çevirerek arazinin içinde gözden kayboldu. "İşte böyle," diye söze başlayan Prens, konunun tümünü tekrardan arkadaşlarıyla konuşmadan önce yeni bir içki istedi. "Eğer bu iş başarılı sonuçlanırsa çok özel bir şey olacak, değil mi?"

"Gerçekten de!" diye yanıtladı Galen, pek de emin olamadığı bir coşkuyla. Prens, "Nüfuzunuzu kullanıp onu kurtarmaya çalışacak mısınız?" diye ekledi. Lord Galen hararetle başını salladı. "Eğer ömür boyu mahkûmiyet alır ve haritanın yerini de söylemezse bize hiçbir yararı olmaz, öyle değil mi? İşbirliği içinde olmanız gerekir, öyle düşünmüyor musunuz? Her şeyin yoluna girdiğini sanmıyorum. Ama umut verici, kabul ediyorum, oldukça umut var ve bizim de bunu sabırla izlememiz gerekiyor." Kendisi de sabırlı görünümünü takınıp kör bir akbaba gibi çevresini süzdü. Bu görünüme evdeki masasının üzerinde duran, Napolyon'u St. Helen'de gösteren bir büstten öykünmüştü.

ALTI

DÖNÜŞ

Constance onu Tu Duc'un girişinde, valizlerinin yanında bastonuna dayanmış, pek çok onarım görmüş eski İskoç atkısına sarınmış dururken gördüğünde, içinde yükselen sevecenlik dalgasını engelleyemedi; onun oradaki duruşu ikisinin ortak gençliğini anımsattı. Tufandan önceki o durgunlukta, bu güzelim koruluk ve çayırlıklarda tüm bir yaz geçirmişlerdi. Blanford da elinde olmadan bir utangaçlık ve kararsızlığa kapılmıştı. "Beni burada istediğinden emin misin, yorgun soluklarımın hayatını berbat ederken." Gene de şefkatle sarıldılar ve Constance duygularını saklayabilmek için en sert doktor tavrını takındı. "Seni gerçekten de gözümün önünde, ellerimin içinde istiyorum, çünkü yoga çalışmalarını gevşetip sırtın için gerekli masajları da yaptırmıyorsun. En azından bu kadarını ben güvence altına alabilirim, bu arada tedavinin radikal bir parçası olarak sen de tabii her gün değirmendeki derede yüzersin. Seni elime almayı öneriyorum."

Blanford bundan daha hoş bir beklenti düşünemiyordu ve pek fazla patırtı çıkartmadan Livia'nın odasındaki eski Freud kanepesine yerleşti; birkaç parça giysisi, kitapları ve not defterleri kısa sürede kendilerine uygun yerler buldular; eşyaları düzene girdikten sonra oldukça garip, sallantılı yürüyüşüyle aşağıya, mutfağa inip öğlen yemeğinin hazırlanmasına yardımcı olmayı önerdi; Smirgel'le randevularından sonra Prens ve Lord Galen'in ziyaretini

bekliyordu Constance. Artık ikisi de iyi birer aşçı olmuşlardı ve bu da aralarında olgunlaşmakta olan başka bir bağdı. Ama yine de anlamsız bir çekingenlik hüküm sürüyordu, çünkü zamanı ve yeri henüz belli olmasa da Constance'a sormak için sabırsızlandığı yüzlerce soru vardı; ama şimdi sırası değildi. Ve tabii ki konukları geldiğinde artan hareketlilik onları tamamen içine çekmiş ve o tarafsız ortamda bütün konuşmalar özelden çıkıp genelleşmişti. Örneğin, *Prens Almanla olan karşılaşmasından çok heyecanlanmıştı*, ama onun *bona fide*'sinden[1] pek emin olamamıştı. Onunla ilgili olarak Constance'ı soru yağmuruna tutmuştu. Öte yandan Galen bütün öneriyi olduğu gibi kabullenmişti. "Başka ne gibi şeyler düşünüyor olabilir ki?" diye yakınarak soruyordu ve "İnsan birisine güven duymayı öğrenmeli yoksa hiçbir zaman sonuç alamaz. Öykünün doğru olduğunu düşünüyorum ve kartlarımızı iyi oynarsak kazanırız!"

Bu candan hava içerisinde öğlen yemeği grubu, Constance'ın hazırladığı yiyeceklere giriştiler. "Senin adının da ortaklar listesinde yer almasını sağlayacağım," diyordu Prens ona, "sadece bu *boeuf gardien*'in güzelliği için olsa bile."

Prens bir gün önce öğleden sonrasını kentin altı ayda bir yapılan panayırını ziyaret ederek geçirmişti, gördüğü bazı şeyler onu endişelendirmişti; kilisenin bahçe duvarlarına yabancılarla ilgili yazılan kalın kırmızı yazılar gibi. İlk Amerikalı turistler Avignon'a gelmişlerdi!

Dazlaklar yönetiyor!
Evet! Evet!
Delilik hükmediyor!
Evet!
Öldürün herkesi!
Evet! Evet!

---

[1] Dürüstlük, güvenilirlik.

Yarattıkları yeni dünya, gelecek üzerinde hak iddia etmeye başlıyordu. Prens bu boş kırlık bölgenin, Amerikan sanayi inancının temsilcilerince işgalini düşündüğünde ister istemez ürperdi, sırtından aşağı soğuk bir ter boşandı. Eve daha yakın ve de bundan daha az rahatsız edici olmayan bir de Tyneside'ın İngiliz temsilcisi vardı; adamın yaptıklarını bağışlatan, birazcık da olsa mizah duygusuna sahip oluşuydu. Bu, adı Suckathumbo Smith olan genç bir adamdı, sirk hayatından sahneler gösteren bir perdenin önünde otururdu, resimde fraklı bir dişçi kabarık eteklikli genç bir kadının isteği dışında dişini çekiyordu. Smith tıknazca genç bir adamdı ve gözlerinin çevresi, gözlük takmış bir kobra gibi rimellenmişti. Sanki bütün gece ağlamış da rimelleri bulaşmış gibi görünüyordu ve sesini kullanmadığı zamanlar, sanki kendisini engellemek ister gibi, başparmağını ağzında tutuyordu. Ansızın parmağını ağzından çekip bir çığlık atıyor ve yine aynı şekilde ansızın parmağını ağzına geri sokarken çaresiz ve karamsar bir havaya bürünüyordu. Blanford, ilginç bir şey gibi görüp ondan hoşlanıyordu ve tüm gösteri bitinceye kadar locasını terk etmiyordu. Son gösteri eski bir Cockney klasiğinin neşeli bir uygulamasıydı:

Fred Amca ve Mabel Yenge
Bayıldılar kahvaltı masasında
Unuttular Çingenenin uyarısını
O işi sabah yapmamak konusunda!

En azından bu, bir müzikholün izlerini taşıyordu ve Shakespeare kadar geleneklere uygundu. Ama bunun gibi gösteriler, gelen yabancı konukların kendilerini evlerinde hissetmeleri için turizm örgütlerinin destekledikleri geleneklere pek uymuyordu. Ve aslında ilk yabancı ziyaretçiler de pek görünmemişlerdi. Şu an için kent savaş sonrası belirsizliğini yaşıyordu, olanaklarından pek emin olmayarak, sadece geçmişindeki saygınlığından cesaret alıyordu.

Ancak bahar yakındı, güneşli günler pek de uzak sayılmazdı; bu da onlara masaj ve yogadan oluşan sabah terapilerini daha uygun bir yere taşıma olanağı veriyordu; yani mezar dikitleri ve terk edilmiş harman yerinin yer aldığı su bendinin çevresindeki düz kayalıklar. Nehir burada keyifli keskin dönüşlerle nilüferler arasında akıyordu. Burada insan, Romalılardan kalma su bendinin dinlendirici müziği eşliğinde uzanıp kestirebilir ya da okuyabilirdi. Constance işinde çok becerikliydi; Blanford da huysuzlanmasına karşın yine de ona boyun eğiyor, doktorun hastası üzerindeki tüm haklarını kullanmasına izin veriyordu; yetenekli esmer ellerin sırtına yerleşerek kas dizilerini hareketlendirmesi onu cinsel olarak uyarıyordu, ancak tedavinin neden olduğu yarı ereksiyon durumu başladığında bundan utanıyor ve doktorun bunun farkında olup olmadığını merak ediyordu. Farkındaydı ve bu düşünce Constance'ın kendi kendisini huzursuzlukla suçlamasına neden oluyordu. Ama geçecekti; öyle düşünüyordu; yakınlık saygısızlık doğururdu! Sadece direnmeliydi. Ve başka şeylerden konuşmalıydı: "İtiraf etmeliyim ki, Aubrey, seni yenilemek konusunda çok iyi bir iş becermişler." Aubrey homurdanarak onayladığını belirtti ve ekledi: "Hepsi de pahalı bir tenis raketi gibi en iyi misinalar ve çelik tellerle yapıldı. İnanılmaz derecede şanslıyım. Ve şimdi de masajları seninle sürdürmek..." Masajın bir bölümü de yüzmeydi. İkisi yan yana başlıyorlar ve nilüferler arasından nehir yukarı yavaş yavaş yüzüyorlardı; konuşarak, ya da bazen dostça bir suskunluk içinde. Şu an için aralarında ikisinin de tanımlayamadığı ya da sınıflandıramadığı yeni bir çeşit yakınlık gelişmekteydi. Sırtında çalışmasını sürdürürken Constance onunla sanki kelimelerle sınırlanmayan bir konuşmayı da devam ettiriyordu. "Senin, benim ilk aşkım ve en kötü aşkım olman ne garip," diyordu. "Hiçbir gelişme kaydedemediğim tek kişi. Ve tabii ben de senin için öyleyim; gerçeği görememek için çok budala olmalıyım. Yanlış olan neydi? Ben seni soğuk, iletişimsiz ve tamamen içi-

ne dönük bulmuştum; ama şimdi, geriye baktığımda, bunun sadece çekingenlik olup olmadığını merak ediyorum? O İngiliz okulları insanı kendi içine döndürüyor ve kızlar konu olduğunda bütün girişimcilik ruhunu yok ediyor." Blanford masajın etkisiyle bir kedi gibi uyuyakalmıştı. Constance kaşlarını çattı, sanki adamın benliği masaja, okşamalara yanıt verirmiş gibiydi ve bu içindeki doktorun onayladığı ya da aklından geçirdiği bir şey değildi. "Aubrey! Uyan!" dedi, "Ve haydi o noktaya kadar yüzelim. Güneş çekiliyor." Adam homurdanarak söylenenlere uydu. "Rüyamda sevişiyorduk," diye keyifsizce konuştu, "ve sonunda aramız iyiydi. Ne de olsa sen benim ilk aşkımdın." Kısa bir suskunluktan sonra, "Evet. Gerçekten de öyle!"

Uzun bir sessizlik oldu.

Daha sonra Aubrey konuşmaya başladı, "Tanrım! Yanlışlığın ne olduğunu düşünüyorsun? Ve bağışlanabilir mi?" Constance gülerek ama pişmanlık dolu bir hareketle kollarını açtı. "Tabii ki değil!" dedi, ama neşeliydi, "ikimize de bir bak, savaşlar ve geçen zaman bizi öylesine yıprattı ve hırpaladı ki... Ölçüyü kaçırdık!" Onun haklı olabileceğine inanmak can sıkıcı, hatta dayanılmaz bir şeydi. Bu, Constance'ın görüntüsünün ne kadar kalıcı olduğunu ansızın fark etmesine neden oldu – onun olmadığı zamanlarda bile vardı; kendisi bu gerçeğin bilincinde olmadığında bile Constance inanılmaz bir şekilde belleğinde, kalbinde vardı. "Sen her zaman dekorun o kadar ayrılmaz bir parçasıydın ki; sana göndermede bulunmadan herhangi bir karar aldığımı ya da herhangi bir şey düşündüğümü anımsamıyorum; demek istiyorum ki, Affad'la olduğun zaman bile benim için bir yol göstericiydin! Garip! Bir başkası için bu ancak 'aşk' kelimesiyle tanımlanabilir. Ama ben buna cesaret edemem! Senin karşı koyacağından korkuyorum!

"Artık flört edemem. Ama hâlâ cesaret edebilirim, yani bir anlamda hâlâ serüvene açığım. Ama görüşlerim çok değişti. Onun ölümünden sonra, ama oldukça yavaş bir şekilde farkına vardım ki eskisi gibi sevemem, yani kelime

anlamıyla, sanki diyalektik çılgınlık yüzündenmiş gibi sevemem. Ama ne tuhaftır ki onun ölümüyle gelen yeni bağımsızlığım, beni daha doğru, daha gerçek şekilde sevmek için özgür kılarken, aynı zamanda kendi kendimin efendisi olarak kalmamı da sağladı. Bağımsızlığıma karşın bu sevgi daha derin ve saftı. Evet, artık daha büyük bağlantılara giremem ve kendimi tümüyle teslim edemem. Orta yaşın eşiğindeyim, sanırım nedeni bu."

Aubrey, güvensiz bir sessizlikle onu dinliyordu, çünkü bir kadının, aşkın doğasını ve onun binlerce biçimini ve özelliğini açıklamaya çalışmasından daha umarsız ne olabilirdi ki? "Onun harika küçük oğlunu seyrediyordum," dedi Aubrey, "ve senin onun yaşamına neler getirdiğini, ona gerçek bir anne olmayı nasıl başardığını. Onun harika bir biçimde kendi kendine yettiğini, biçimsel mutluluklara yabancılaştığını duyumsadım. Onun bir sanatçı olacağından eminim. Çevresine, doğru yolunu bulmuş birinin gözleriyle bakıyor; nesnelerin içini görüp kaba ilkel köklerini, niteliğini hissedebiliyor ve böylece Tanrı'dan sıkılmalarını da! Yani sözün gelişi, ama onun olağanüstü bağımsızlığı başka nasıl anlatılabilir? Ben de onun gibiydim, içine kapanık, tümüyle el değmemiş, ne yazık ki sen sahiplenemedin beni; benim sonsuz kaybımdı bu. Beni ölümcül uykumdan uyandırmayı başarabilmiş olsaydın seni ömrümün sonuna dek kutsardım! Ama hayır, öyle olmadı; uzun ve çileli bir savaştan sonra, bu kayanın üzerinde sana yetişebilmek için bütün o yılları uykuda geçirmek zorundaydım. Yaşam ne garip düzenlemeler yapıyor!"

Yazgının bir diğer gülünç çelişkisi de Blanford'un özenle dört bir yana saçtığı notlarıydı; büyük bir bölümü kente dağılmıştı, ta ki meraklı Çingene çocukları onları toparlamaya başlayıp ana-babalarına gösterinceye kadar. Notların, buradan bir kitapçının eline geçmesi uzun sürmedi; çok geçmeden Toby'e satılık bir tomar taslak önerildi, el yazısından bunların Blanford'a ait olduklarını tanımıştı. Blanford onları geri almaya hazırdı; onların hâlâ

yok edilmemiş olmalarının, giderek hayatını tuhaf bir şekilde etkisi altına almaya başlayan yeni kitabı için ne kadar değerli olduklarını gösteren bir mucize olduğunu düşünmüştü. Şimdi artık bedensel olarak günlük yaşama uyum sağladığına göre, bir iş bulma sorunu onu huzursuz etmeye başlamıştı. Küçük gelirinin kendisine, edebiyatı para kazanma yolu olarak seçmesine olanak sağladığı için mutluydu. Eğer özel gelirleri, soğukkanlı ve profesyonel bir şekilde romanını geçimini sağlama yolu olarak düşünme yükümlülüğünden onu kurtarsaydı, kendisi için kötü olacağını düşünüyordu. Ve başka bir şey daha vardı; Constance'la bir erkek kardeş/kız kardeş ilişkisini daha ne kadar sürdürebilecekti? İlişkileri sonsuza dek böyle kalamazdı; adeta herhangi bir fiziksel gelişme olmaksızın, yoksa kalabilir miydi? Constance'ı düşündükçe göğüsleri sızlıyordu! İnsanlar ne kadar budalaydı! Sırtında ve omuzlarında dolaşan kararlı ve düşünceli parmakların altında sakince soluk alıp yatarken, bir taraftan da Çingenelerin toplayıp getirdiği yeni bir tomar taslağı karıştırıyordu. Kendi notlarını satın almak zorunda kalan bir romancı; ne gülünçtü!

Meditasyon bir sanat mı yoksa ilim mi? Tartış!
Çilekler ne klasik ne de romantik. Tartış!
Sadece oksijen ve sessizlikle
Daha Yüksek Zararsızlığa geçiver!

Buna Sutcliffe de bir ekleme yaptı: "Ama Hintli, yüce gönüllü olduğu kadar uzun solukludur. Böyle bir merhemden Tanrı bizi korusun, dinsel bakımdan ne kadar haklı olursa olsun."

Ve ekledi: "Kendini beğenmişlik ne büyük bir lanet! Sadece sesimizi kesip doğanın konuşmasına fırsat versek, Mutluluğun, ya da Esenliğin doğuştan olduğunu mutlaka öğrenirdik!"

Ancak koşullar her zaman insanların tasarılarıyla işbirliği içinde olmuyorlar; kısa bir süre sonra, gece yüzme alışkanlıklarının neden olduğu basit bir olayla ikisi kaçınılmaz olarak bir araya geldiler. Mevsimin oldukça erken olmasına karşın iki haftadır hava sıcaktı; gerçek bir yaz havası; bu da onları bir zamanlar çok güncel olan, gece kayaların orada yüzme alışkanlıklarına geri döndürdü, ışık olarak da evdeki tıslamalı gaz lambasını kullanıyorlardı. Bunu kayanın üzerine yerleştiriyorlardı. Lambanın çırpıntılı, oldukça zayıf ışığı nilüferler arasında yeterli genişlikte bir yeri daire biçiminde aydınlatıyordu, böylece yuvarlak, pırıltılı bir havuz oluyordu orası. Kurallara uymuş olmak ve işin doğrusu güvenlik için de bu sınırlar içinde kalmaya çalışıyorlardı, ama bu her zaman mümkün değildi, çünkü kayaların çevresinde suyun akıntısı çok güçlüydü. Yine de genel düzenleri buydu ve yalnızken bile burada yüzmek için her ikisi de yeterince deneyimli ve özgüvenliydiler. O gece olanlar şöyleydi: Constance önden gitmişti; kendisi de yavaş, sallantılı yürüyüşüyle karanlık bahçeyi geçerken suya doğru uzanmış kaya çıkıntısının üzerindeki lambanın çırpınan ışığını görebiliyordu. Constance'ın suya dalarken çıkardığı sesi ve arkasından da kulaçlarını ve suyun çırpıntılarını duydu. Aksayan hiçbir şey yoktu. Onu her şeyin yolunda olmadığı konusunda uyaranın ne olduğunu söylemek çok zordu; belki de Constance'ın sırtüstü dönerken korkudan soluğu kesildiğinde çıkardığı sesi duymuştu, suyun soğuğuna tepki olarak bacaklarında ve baldırlarında ansızın oluşan kramplardan dolayı duyduğu korku. Ama akıntı o kadar güçlüydü ki durumun düzeltilmesi gerekiyorsa, kaybedilecek hiç zaman yoktu; kıyıdan söz edilemezdi, çünkü nilüferler üç metre derinliğindeki mil tabakasına tutunuyorlardı. Kaygılanarak, "İyi misin?" diye seslendi, çünkü bir şeylerin yanlış gittiğini seziyordu. "Evet! Hayır!" diye şaşkınlıkla bağırdı Constance. Çift yönlü bir kandırmacaydı, çünkü Aubrey şu andaki haliyle yüzücü olarak hiç de gücünün doruğunda değildi ve onu da suya

çağırmak haksızlık olurdu... Yine de sesindeki çaresizlik kendini yeterince çabuk iletmiş olmalıydı ki adam yapılacak tek şeyin onun arkasından kendisini de suya atarak onu nehir aşağıya çekmeye çalışan akıntıya karşı durmasına yardım etmek olduğunu görmüştü. Durgun suda herhangi bir sorun olmazdı; sonsuza kadar suyun üstünde kalabilirdi; ama akıntı tehlike yaratıyordu. Constance, adamın da arkasından suya atladığını duydu; yüreğinde kuşku duydu; bu düşüncesizlik yüzünden her ikisi de tehlike içinde olabilirlerdi. Ama adam düşünebildiğinden daha güçlüydü ve kadını kollarının altından kavrayıp geri döndü, akıntıya karşı yüzdü; suya girdikleri noktadaki kaya çıkıntısına tutunabilecekleri mesafeye ulaşmaya kararlıydı. Başlangıçta, upuzun bir an boyu, ağır ağır kulaç atarken elinden geleni yapmasına karşın, başarılı olup olmayacağı belli olmadı. Ama sonra inanılmaz bir yavaşlıkla da olsa suya karşı kazanmaya başlamıştı. Sadece iki ya da üç metrelik bir şeydi ama tehlikeli bir durumdu, çünkü nehir onları aşağılara, Romalılardan kalma geçidin küçük ama baş döndürücü bir çağlayan oluşturduğu yere doğru sürüklemeye çalışıyordu. Burada akıntı her türlü kazaya neden olabilecek kadar güçlü olabilirdi; kafasını çarpabilir, bileğini kırabilir, ya da buna benzer bir şeyler. Ama yavaş ve yoğun kulaçları akıntıya karşı koymasına yetecek kadar ustalıklıydı; sonunda yüzücü, arkadaşını keskin kenarlı kayayı yakalayıp akıntıdan yukarı çekebileceği, aynı zamanda öteki eliyle de onu sımsıkı tutabileceği bir mesafeye kadar itebilmenin hoşnutluğunu ve rahatlığını yaşadı. Böylece sonsuz bir yavaşlık ve çabayla sonunda sudan kurtulmayı ve kıyıya, kayalıkların güvencesine tırmanmayı başardılar; orada bitkin yığılıp kaldılar. "Daha önce hiç kramp girmemişti," diye açıklamaya çalışıyordu Constance, bir yandan da adamı da arkasından suya girmek zorunda bıraktığı için özür diliyordu, "insanın öylece donup kalabileceğini hiç bilmiyordum." Birden adamın sırtı için endişelenmeye başlamıştı; çabaları sırasında bir kası zedelemiş ya

da zorlamış olabilirdi; gözüyle görmeden içi rahatlamayacaktı. Ama o arada kökten bir değişiklik olmuştu; Aubrey'i, Constance'la ilgili davranışlarında felce uğratan bütün o çekingenlik bulutları ansızın dağılmış ve kaybolmuş görünüyordu. Bir an için duyumsadığı, kadını sonsuza dek nehirde kaybedeceği korkusu onu diğer bütün korkulardan arındırmış olabilir miydi? Şimdi üzerine doğal bir gözü peklik gelmişti; yanılmaz bir kararlılıkla, sanki vereceği yanıttan kuşkusu yokmuş gibi kadını kolları arasına aldı. Sonsuzmuşçasına uzayan bir süre öylece birbirlerine sarılmış, sessizce durdular. Dışarıda yüksek ağaçların arasında baykuşlar ötüyor ve avlanıyorlardı; genellikle mutfak masasının üzerinde yanlarında duran lamba vızıldayarak fikrini açıklar gibiydi; deniz kabuğunun içindeki ses gibiydi. "Ne olağanüstü," diye fısıldadı, "artık seni rahatsız etmeyeceğimden emin olmak! Bu krampla bana verdiğin korku tekrar aklımı başıma getirdi. Seni sonsuza kadar kaybetmenin korkusu! Şimdi her şeyi anlıyorum: Bir kadının bir erkekten öğrenebileceği en önemli şeyi öğrendin; benden değil ama Affad'dan: her şeyi güvenceye alan boyun eğiş sanatını. Ona da ne kadar minnettarım!" Gecenin ilerleyen saatlerinde bu sözcükler kendilerini cömert oldukları kadar doymaz okşayışlarla anlatıyorlardı. Hâlâ sevişebiliyordu, tam bir cinsel karşılaşmanın gücünü ve görkemini yaratabiliyordu. Bütün bunların kaynağı nereden geliyordu? Anlatabilecek gibi değildi.

Ve her zaman her yerde olduğu gibi sevgililer ansızın önüne geçilmez bir gizlilik gereksinimi duydular; o kadar ki, aşkları bu kadar önemli bir biçimde yeniden değerlendirildikten sonra haftalarca, arkadaşlarından uzak durdular; akşamları erken saatte yemek yemeyi ve ay ışığı olduğu zamanlarda bile, sakin Provence gecelerinin eskiden beri özelliği olan akşam sofrasında vakit geçirmek yerine, erkenden yatmaya gitmeyi yeğliyorlardı. Constance'ın kendisini değil çevresindekileri kıskanıyordu. Bu değişiklikler, Prens'in Mısırlılara özgü dikkatinden de kaçmamıştı. "En

sonunda oldu," diye hoşnut ve şaşkın ses tonuyla kıkırdıyordu. "Prensese yazacağım ve en büyük korkularının gerçekleştiğini anlatacağım! Aşkın gölgesi bu yaşlı, dindar bekârın da başının üzerinde dolanmaya başladı. Ee, Constance?" Ama o, bu olağanüstü temiz ilişkinin lüksüne öylesine derinlemesine dalmıştı ki, onun şakaları bile keyfini kaçıramıyordu. "Prenses mutlu olur," diye yanıtladı, "Onun her zaman Aubrey'e yakınlığı vardı ve yalnızlığına acırdı." Prens gerçekten de çok hoşnuttu ve kafasında mektubunu yazmaya başlamıştı bile. Lord Galen'e gelince, o bir şey fark etmemişti ve Prens göz önünde olanları işaret ettiğinde sızlanmaya başlamıştı. "Kimse bana bir şey söylemiyor," diye içini çekti, "ama sanırım İyi Bir Şeydir, eğer öyle diyorsanız."

"Evet kesinlikle öyle," diye majesteleri kendine özgü güçlü ve kendinden emin ses tonuyla yanıt verdi. Ama âşıklar birkaç hafta ortalıktan kaybolunca bu pek de hoş olmadı; söylentilere göre İtalya'da bilinmeyen bir yerlerdeydiler. Çevresinde dostlarını arayan ve onların ince dedikoduları olmadan yaşayamayan Prens, âşıkları çok arıyordu. Daha sonra, beklenmeyen olaylar dizisini tamamlar gibi, Constance hamile olduğuna inanmaya başladı ve bu da seçeneklerin yeniden gözden geçirilmesine ve gelecekle ilgili yeni kaygılara yol açtı. Bunu düşünmek olağanüstüydü. Hiçbir önlem almamış olmalarına karşın böyle bir sonuç beklemiyorlardı. Bu da durumu daha olağanüstü kılıyordu. Blanford garip bir biçimde kaygılı ama çok hoşnuttu; ancak bir baba ve aile erkeği olarak eksiklikleri konusunda kaygıları vardı. "Esneyerek vakit öldürmekten ve Hıristiyan adları sözlüğünü karıştırmaktan başka yapacak iş yok mu? Bana yapacak daha faydalı işler bulacağına inanıyorum." Ama Constance, şimdilik onun tembelliğini ve tutkusunun tutarsızlığını yüreklendirmekten hoşlanıyordu. Yüreğinin derinliklerinde bir yerlerde bu tür bir krizin onu ya kurtaracağını ya da kaybettireceğini anlıyordu.

Uyanıp kadının kollarını kendine dolanmış bulmak, daha önceki yalnızlığının farkına varmak onu şaşırtıyordu: Nasıl olmuş da aşkın mutluluğunun, paylaşmanın heyecan verici güzelliğinin daha çok farkına varamamıştı? Kendisinin, ince duygulara, sevecenliğe, tutkuya yaptığı yolculuklara yeniyetmeler gibi şaşması cesaret kırıcıydı. Ve sonra da kadının aşkı üzerinden akıp geçtikten sonra kendini hâlâ istekli ve hevesli, adeta, yağmurdan sonra yeniden kurumuş topraklar gibi duyumsamak. Sutcliffe bugünlerde biraz suçlayıcı bir havada görünüyordu, ama belki de, erişilemeyen üzümün koruk olması gibi, Constance'a olan aşkını ilan edemediği için bu tavrı takınmış olabilirdi. Atılan notların parçacıkları hâlâ gelmeye devam ediyordu; bir gün cilalanıp tasarlanan romanda yer almak üzere, bir yerlerde birikmekte olan *obiter dicta*'ya[1] renk katıyorlardı. Kırıntısız ekmeği bulduğu gibi 'evlilik dışı bisküviyi' de kendisinin bulduğunu iddia ediyordu, Ödül adını verdiği yapay penisi saymazsak; rahimde eşanlı emme ve minik ısırıklar duygusu yaratan kanatlı ve hortumlu bir sistemi vardı. Küçük parlak miller. Kürelerin müziğine kulak ver – Herkül'ün testislerinin çarpması. "Yeter!" diye bağırdı Blanford, "Tanrı aşkına, yeter!"

Yaz mevsiminin ilk günleriyle birlikte yeniden kurulan mahkemeler savaş suçlularını yargılamak üzere şehirdeki oturumlarına başladılar; Smirgel'in suçlu mu masum mu olduğu sorusu da yakında tartışılmaya başlayacaktı. Konunun tamamı hâlâ varsayımlar ve sahte ifadelerle karmaşık ve anlaşılmaz haldeydi. Kahramanlar için olduğu kadar günah keçileri için de özgün bir araştırma sürüyordu. Savaş Mahkemesi elemanlarından iki tanesi Smirgel'den yana olan tanıklıklarla dolduruldu; bu arada Prens onlar için hazine şirketinin yönetim kurulunda yer buldu ve ganimetten de pay sözü verdi. Gayretlerinden, Almanın, Fransız Askeri Haçına olduğu kadar İngiliz Üstün Hizmet Madalyasına da aday gösterildiğini sanırdınız.

[1] (Latince) Sözarasında (öylesine) söylenmiş sözler.

Aleyhindeki davanın 'belirleyici delil yokluğundan' bozulması kimseyi şaşırtmamıştı. Bu arada da mahkemeler kayıpların sayısını yayınlama lütfunda bulundular; bu da Provence'ın Nazilerce çok kötü vurulduğunu gösteriyordu. Almanya'ya çalışma kamplarına gönderilen altı yüz bin kişiden altmış bini dönmemişti, on beş bin kişi kurşuna dizilmiş ya da kafası kesilmiş, altmış bin kişi de tüberküloza yakalanmıştı... Ama kurulun Smirgel hakkındaki kararı sevinç vericiydi, gerçekten de Lord Galen'in kulaklarına müzik gibi geliyordu, çünkü artık hazine avlarının önünde hiçbir engel kalmamıştı. Zamanı gelince elde ettiklerini işletecek şirket bile kurulmuştu.

Ama burada da beklenmeyen etkenler oyuna dahil olmuştu, bunların arasında bulduklarıyla ilgili dedikoduların dışarı sızması da vardı; belki de Smirgel bilhassa boşboğazlık etmişti? Herhalde Avignon belediye meclisi ve resmi makamlar, çalışmalar konusunda bilgilendirilmeyi ve çalışmalardan elde edilecek ganimetlerin müze yetkililerinin ve resmi makamların bilgisine sunulmasını beklediklerini duyurmuşlardı. "Bunu gizli tutma ümidimiz havaya uçtu, ama belki durumu rüşvetle birkaç yetkiliyle sınırlayabiliriz," diyordu Prens, elinden geldiğince düş kırıklığını bastırmaya çalışarak. "Hemen heyecanlanmayalım, belki de hazine diye bir şey yoktur, ya da ilgiye değmeyecek kadar küçüktür." Lord Galen hüzünlü, şaşkın ifadesini takınmıştı. Her şeye karşın Smirgel suçsuzlar dünyasına geri dönebilmek ve haritasını ortaya çıkartıp mağaralara yapılacak keşif gezisine önderlik edebilmek için, hâlâ resmi yargılanmanın sonuçlanmasını beklemek zorundaydı. "Resmi yetkililerin de hazır bulunması konusunda çok hırslı davranmayalım, hiç olmazsa başlangıçta. Tabii ki bu çok büyük bir tarihi önem taşıyor ve Fransız yasalarına göre Louvre adına her şeye el koymayı da düşünebilirler. Yine de şimdilik bu kadar ileri gitmediler ve bazı akıllıca rüşvetlerle bu konuyu önemsememelerini ve buluntuları dikkate almamalarını, ya da bunun gibi bir şeyi sağlayabiliriz."

Bilinçli bir bencillik süreci başlamıştı, bu açıktı ve herkes bir gecede milyoner olacaktı! Ama yine de çevrede korku ve güvensizlik kol geziyordu. "Haritanın *gerçekliğinden* emin misin? Bunu sana daha önce sormak isterdim," diyordu Lord Galen ve Smirgel gırtlağını temizleyip şiddetle başını sallıyordu. "Her şeye karşın, Schultz'un kendisinin barış zamanında geri gelip hazineyi ele geçirmesini sağlayacak bir kopyayı saklaması yapılacak en akıllıca şeydi. Bunda bir yanlışlık görebiliyor musun? Ben göremiyorum. Sahte bir haritaya bağlanmazdı, öyle değil mi?"

Hayır, üzerinde sakladığı haritanın geçerliliğinin olması akla yakındı. Aksi olamazdı! Bütün belgelerin geçici bir düzenleme için elden geçirilmesine olanak sağlamak üzere, birkaç günlüğüne iyimserlikle birbirlerinden ayrıldılar. Hazine avının ayrıntıları kısa bir süre sonra hazırlanacaktı. Quatrefages'ın bulunması da büyük bir şanstı; hepsi de onun bu konudaki düşüncelerinin çok değerli olacağını hissediyorlardı. Doktor onunla ilişkisini devam ettirmişti ve geri dönüp tekrar Prens için çalışmayı öneriyordu; ama Quatrefages çok yaşlı görünüyordu ve saçları oldukça beyazlaşmıştı. Ama Templarlar'la ilgili evrakın pek çoğunu kurtarabilmişti ve bunlarla ilgili çalışmalarını bir yazıda toparlamak istiyordu. Bir ya da iki kez, sanki diğerlerinin iştahlarını kabartmak istermiş gibi, Smirgel onları ana mağaranın girişine kadar götürdü; burası tahtadan bir barikatla kapatılmıştı ve üzerinde '*Danger*'[1] ve '*Defense d'entrer*'[2] yazıyordu. Amaçsız bir şekilde orada durup Alman'ın ünlü haritasından ayrılmaya karar vereceğini umarak izlenecek yol ve yöntemleri tartışıyorlardı, ama adam sabırlı ve inatçıydı; Savaş Suçları Mahkemesinin bölgelerine gelmesini bekliyordu. Bu arada bir heyecan daha yaşandı, çünkü Quatrefages Avignon'da, yanlışlıkla mağaralara girdiğini ve hazineyi gerçekten gördüğünü iddia eden bir Çingene bulmuştu. Adama göre Smirgel'in sağ-

[1]Tehlike.
[2]Girmek yasaktır.

lamca kapattığı kapı tekrar açılmıştı ve mağaralara girilebiliyordu; ya da o bunu yapabilmişti ve masif meşe sandıklardaki değerli taş yığınlarını ve çeşitli süs eşyalarını görmüştü. Bunların içinden bir tek yakut almış ve burnuna hızına yaptırmıştı. Daha sonra geçirdiği tehlikeyi öğrendiğinde korkuya kapılmıştı – ama diğerleri gibi o da bir rehber ya da gerekli yönlendirici bilgileri olan bir haritanın olmaması yüzünden konuyu daha ileriye götürememişti. Şimdi, tabii ki... Adamın ifadesi yeterince doğru görünüyorsa da yine de güven vermeyen bir yanı vardı; aşırı heyecanlı hali insanı meraklandırıyordu, acaba kendi yararına bir şeyler bulabilmek için uyduruyor muydu?

Daha önemli bir sorun da atanan yeni komiserin kente gelip bölgenin yasa ve düzeniyle ilgili olarak kendisini çok kaygılandıran bir konuya ilişkin olarak onlarla konuşmak istediğini bildirmesiyle ortaya çıkmıştı. Reddetmek olanaksızdı ve kibar, yaşlıca zat, Pont du Gard'da ilk yönetim toplantısını yapacak olan kurula kendisini tanıttı. Prens, Lord Galen, Smirgel ve Quatrefages en önemli üyelerdi; ikinci derecedeki üyeler ise, örneğin doktor Jourdain, bahçede Blanford ve Sutcliffe'le tavla oynuyordu. Bütün Fransızlar gibi durumun gereğinin yapılması gerektiğine inanan komiser herkes için şampanya istedikten sonra, ayağa kalkıp Prens'in şerefine kadeh kaldırdı ve parlak küçük bir konuşmayla toplantıyı açtı. "Görüşmelerinize neden karıştığımı merak ettiğinizi biliyorum. Beyler, benim sorunum konusunda da anlayışlı olmanızı istiyorum. Avignon sorunlu bir yer, diğer sorunlar arasında Çingenelerimizi de daima akılda tutmam gerekiyor. Oldukça geniş bir topluluk ve bize oldukça fazla baş ağrısı yaratıyorlar; Marsilya'dan daha beter. Ama bir yönetici için onları hoş tutmamak düşüncesizce bir davranış olur, çünkü onlar baş belası olmalarına karşın yararlıdırlar da. Hemen hemen tüm polis istihbaratı ve bunların doğruluğu, yönetim kademesine ulaşmadan Çingeneler tarafından incelenip değerlendirilir. Doğal olarak ilk yaptığım işlerden biri onlar-

la tanışmak ve Azize Sara kabilesine iyiliksever ve dostça bir patron olmaya hazır olduğumu gösterebileceğim bir olanak olup olmadığını araştırmak oldu; tahmin edebileceğiniz gibi küçük jestler hoş karşılanır! Bu harekât sırasında Çingenelere katılmış olağanüstü bir İngiliz kadınla karşılaştım; sizin de tanıyor olabileceğiniz Lord Banquo'nun kızı. Çok değerli, bilgi ve derin bir sağduyu sahibi ve daha çok onun önerisiyle örgütünüzü ziyaret etme düşüncesine vardım.

"Ondan öğrendiğime göre Avusturyalı istihkâmcıların savaş malzemelerini buradaki mağaralara yığınak yapmasından çok daha önceleri buradaki mağaralardan biri Azize Sara'ya adanmış bir ibadet yeri olarak kullanılıyor ve yılın belirli zamanlarında burada vaftiz ve dini kabul törenleri yapılıyormuş. Bu kasvetli yer, görkemli bir tapınak haline geliyormuş; bazen falcılığı ve şairliği de yüreklendiriyormuş. Tabii mağaralarda yığınak yapmaya başladıklarında Almanlar Çingeneleri dışarı atmışlar. Mağaralardaki mühimmat, fünyelerden arındırılıp temizlik başladığında onların bu durumunu da göz önünde bulundurmamı istediler. Görülüyor ki değişik nedenlerle de olsa sizin ilginiz de orada odaklanıyor. Yakın gelecekte bu konular ele alınmaya başlandığında kurulunuzun anlayışını ve yardımlarını rica ediyorum. Şimdiki görevim nedeniyle, belki de hâlâ içeride eski çamurdan heykeli ve ikonları duran Azize Sara'ya ibadet yerleri olan mağaraları geri vermemezlik edemem. Şimdiye kadar sadece bir yaklaşımda bulundum; Bay Smirgel'in düşüncesini yokladım ve ilk keşifte bir Çingene temsilcisinin bulunmasını, Savaş Suçları Mahkemesinden temiz kâğıdını aldıktan sonra mağaralara girilirken kendisini izlemesini oldukça kabullenmiş görünüyor. Of!"

Bu kadar uzun bir konuşmadan sonra soluksuz kalmış gibi sustu, özgüvenli bir çekingenlikle tek tek karşısındakilerin yüzlerine bakıyordu; sevimliliği ne zaman inandırıcı olmamıştı ki? Ama Prens'in içine düştüğü ümitsizce

çaresizlik açığa çıkmıştı. Gereğinden fazla insanın özellikle de sınırları belirsiz sorumluluklarıyla Güzel Sanatlar'ın yarı resmi temsilcilerinin bilgisi olacağı biçiminde fikrini açıkladı. Hazinenin sadece var olduğunu değil çok büyük olduğunu da varsayın... Her şeyin bu kadar genişlemesinden hoşlanmıyordu, denetimden kaçıyordu; şimdi bir de bulunacak her şeyin fotoğraflarla kaydedilmesi konuşulmaya başlanmıştı; çıkarılan her bir parçanın filmi alınacaktı!

Lord Galen yüzünde pişmanlık ifadesiyle dinliyordu, "Aman Tanrım!" diye söylendi, çünkü aklından teker teker olabilecek ya da olası ve onların hazine üzerindeki haklarını sınırlayabilecek aksilikleri geçiriyordu. (Ve bir de Allahın belası hazinenin var olmadığını düşün, diye düşünmeye devam ediyordu!)

Smirgel'e gelince, Quatrefages'la yaptığı gerekli ve önemli görüşmelerden sonra gününü seçmişti, bazı mistik gerekliliklerı de yerine getirme zorunluluğunun farkındaydı. Örneğin ayın on üçüne rastlayan cuma günü olmalıydı, hem kehanetlerine uygun olarak Sara'nın İsim Gününü duyurmak için, hem de Templar Mezhebinin sona erdirildiği o uğursuz günü. Neden insan, bazı derin evrensel gereksinimleri eşzamanlı olarak tatmin etmek istermişçesine nesnelerde içgüdüsel olarak süreklilik arar? (Bunu Blanford da kendine soruyor ve şöyle yanıtlıyordu: "Budala, bilinç dünyası tatmin edilmek için haykıran tarihsel yansımaların dünyasıdır. İnsan her bağlantıyı yakalamaya çalışır. Örneğin Templarlar iç karartıcı bir kent olan Viyana'da sona erdirilmişti; kışın, bir adamdan duyduğum basit bir tarihi olayın etkisinde kalarak, orada on gün geçirmiştim. Adam– Pontius Pilate [Papa] kamu görevinden ayrıldıktan sonra yaşamak için Viyana'yı seçmişti, çünkü Roma çok gürültülü ve çok karmaşıktı, yoksul bir devlet emeklisi için fazla pahalıydı." Bu ziyaretin sonucu da oradaki anıları olduğu savlanan küçük bir kitapçıktı. 'PP'nin

Anıları' adını verdiği bu kitap, Pursewarden'den biraz küçümseyici ama dostça bir eleştiri almıştı.)

"Çünkü aylar sonra bile," diye ekledi Sutcliffe, "bütün bir gece, pis, insanlık dışı yaratıkların çığlıkları arasında, ellerimi gümüş bir ibrikle yıkadığımı hayal ettim!"

Çay saati geldiğinde, Prens'in eski Daimler'i direksiyonunda Cade olduğu halde göründü; Avignon'da genel sınıflandırma temsilcisi olan, ama henüz kamu görevlerinin tümünü yerine getirebilir hale gelememiş bulunan Tubian postanesinden aldığı posta ile gelmişti. Değişik görünümlerdeki zarfların içinde tanıdık gelen bir sarı zarf Majestelerinin Emrine diye işaretlenmişti ve Smirgel'in adresine gönderilmişti. Askeri Mahkeme Başkanına gerçek adresini değil de, dost oldukları gerekçesiyle Lord Galen'inkini vermişti. Sabırsızlıkla beklediği, o sihirli belgeydi. Savaş suçlarından arındığını belirtiyordu. Belgeyi açarken hıçkırıyordu. Daha sonra Cade'i sevgiyle kucaklayıp yanaklarından öptü. Sonra da kâğıdı havada sallayarak seslendi, "Herkes baksın, işte bu temiz kâğıdı; suçsuz ilan edildim ve normal bir dünya vatandaşı olarak sivil hayatıma tekrar devam edebilirim! Ah! Bunun ne demek olduğunu bilemezsiniz! Ama hazineye gelince, artık işimize devam edip olayı ciddiyetle planlayabiliriz." Çevredekilerin şaşkın bakışları altında yere diz çöküp dua etmeye başladı.

YEDİ

ÖYLE YA DA DEĞİL

BLAN: "KISKANDIĞINI İTİRAF ET: Avuçlarının içinden kayıp gitmemi istemiyorsun, öyle değil mi?"

SUT: "Kabul ediyorum. Bana gerçeği söylemediğin için kendimi aşağılanmış hissettim. Siena, Venedik ya da Atina'da olmadığınızı çok iyi biliyordum."

BLAN: "Hayır. Camargue'da Sabine'in bize ödünç verdiği küçük bir köy evindeydik. Bu garip olaydan sonra, öpücükler ve uyanıştan sonra, uzun zamandır beklenen kitabın neredeyse oluştuğunu fark ettim. Kısa zamanda bu işi bitireceğimi. Constance'ın ısrar edeceğini. Bütün sevgililer gibi yaptık, saklandık. Omzumun üzerinden izlemenizi istemiyordum. Bu yüzden bulunduğumuz yer konusunda yanlış işaretler verdim. Sessizlik ve sıcak, aşkımız için olağanüstü bir zemin oluşturdu, akşamları da Çingeneler geliyordu, ya da yalnızca Sabine. Bize bir öbek beyaz yeleli getirdiler, cennetin binek atlarını, Schubert'in doğaçlamaları gibi kaçmaya meyilli, öpüşlerimiz kadar saf. At üstünde bentler, kanallar ve göller arasından yola koyulduk; çöldeki morumsu günbatımında, doğru soruyu sorabilene anlatacak çok şeyi olan, ama suskun Sabine ikimizin arasında. (Erkek toprak niceliğinde, kadın gökyüzü: erkek akıl, kadın sezgi.) Birkaç kez gece aşktan neredeyse ölebileceğimi fark ettim, çünkü kalbim fark edilebilecek bir süre duruyor ve sürekliliğin alacakaranlığına girdiğimi seziyorum, uzun bir süre sınırları belirsiz mistik bir olası-

lıkta dolaşıyorum! Deha sessizliktir, bunu herkes bilir. Ama buna kim ulaşabilir? Her orgazmda gelecekte biraz boğulur, kendine rağmen ölümsüzlüğü biraz tadarsın. Ve ben burada yalnız gerçeği anlatmayı ummuyordum; aynı zamanda romanı, görünürde bağıntısız ve parçalanmış, buna karşın karşılıklı çelişkili sezgilerle bilgilendirilmiş bir anlatımla, sıradanlığın kösteklerinden kurtarmak istedim– Constance'la benim aramızdaki, deyim yerindeyse, ilk görüşte aşktı. Bana her zaman söylediğin gibi olanaksız bir çaba, ama tehlikesi ne kadar büyükse sonucu da o kadar büyük olacaktır! İnsana özgü ikilemin özü bu. Başlangıçta onu düzmek istemiyordum, buna cesaret edemiyordum, çünkü henüz aramızda denenmemiş ve gerçekleştirilmemiş o kadar çok şey vardı ki. Ve, belki de hiçbir zaman kitaba girmeyecekti, eğer o dokunuş olmasaydı; yaralı sırtıma derinlemesine masaj yapmasaydı, elleri bedenimi iyileştirirken sık sık geçmişten söz etmeseydik; bir gün bana daima âşık olduğunu itiraf ediverdi! 'Rhône'dan aşağı hareket etmeden önce Lyon'daki o kızakta ilk bakışmamızdan beri. Ama yazık!' Gerçekten de yazık, çünkü ben henüz tam yetişkin değildim, tam anlamıyla korkaktım; o bakışın önemini fark edebilseydim bile, bunun onun için anlamı olabileceğine inanamazdım. Onu tapınırcasına sevmem içine işlemişti. Gelecekteki hayatımız, katettiğimiz bu zorlu yol, o tek bakışın gücünde gizliydi. Yaşlı Shakes haklıydı – ya da Chris Marlowe. Aşkı ilk bakışta hissetmemiş bir âşık var mıdır? Geriye dönüp baktığımda, korku ve deneyimsizlikle durup beklediğim için seviniyorum. Bir *gaffe*'la[1] her şeyi berbat edebilirdim. Çünkü o da fiziksel açıdan olgun olmasına karşın deneyimsizdi. Bilgisizlik ne büyük bir felaket. Bir de savaş ve getirdiği ayrılıklar akbaba gibi üzerimizde geziniyordu. Gençlikte yazgı üzerinde hiçbir egemenliğin olmuyor. Beklemek çok daha iyi. Bilinmeyeni çözmek bir bulmaca kadar basit değildir ve zamansız bir evlilik entelektüel bebek bakıcılığına dönüşebilir."

[1] Ufak hata.

Sutcliffe'in not defterinden:

Femme à déguster	CAUCHEMAR
Mais pas à boire	COUCHEMAR
Homme à délester	CACHEMERE
Mais pas à croire[1]	COCHEMUR[2]

BLAN: "Burada bu sakin gölcüklerde ya da günbatımında Saintes Maries'nin morumsu kumsallarında ata binerken, aşkın anlam ve öneminin, yapısının gerçeğini öğrendim. 'Çünkü moda değişti ve kadınların özgürlüğü onaylandı. Oltadan kurtuldu.' Çırpıntılı deniz kıyısında ikimizin arasında sakin ve düşünceli ata binerken Sabine böyle diyordu: 'Ve şimdi yeni âşıklar en sonunda düşünürler haline *gelecekler. Çiftleşir ve orgazmı paylaşırken ken*di kendilerini de fark edecekler. Hiç kimse yalnızlıktan ölmekte olduğunu fark etmeyecek.'"

SUT: "Don Juan, ha? Hayır, yeni kahraman Bon Juan. Sanki prostatın cinler tarafından ovalanmış gibi, derin düşüncelere dalmış dolaşacaksın. Ve öldüğünde doğruca Katedralin Ozanlar Köşesine gideceksin. Plaketinin üzerine şöyle yazacaklar: 'Aubrey her zaman kendisinin en iyi arkadaşı değildi ve zaman zaman düşmanlarının bile daha fazlasını istemeyeceği zihinsel açmazlara düşerdi. Sonunda, bu kadar çok gerçekleştirmekten bitkin, cennete doğru cızlamı çekti.'" Kitaba gelince bu umarsız bir çabaydı, durmaksızın kişiliklerini değiştirip birbirlerinin kimliklerine bürünmeye çalışan *karakterlerle ne yapılabilirdi? Ve sonra* önemsiz şeylere anlamlar yüklemek! Hiçbir anlamı yok ve biz de eklemelerle gerçekleri saptırıyoruz. *Evren oyun oynuyor, evren sadece uyduruveriyor!*

---

[1] İçilecek değil
Tadılacak kadın
İnanılacak değil
Hafifletilecek adam.

[2] (Fransızca) Cauchemar (karabasan) sözcüğünden yola çıkılarak uydurulmuş sözcükler.

"Bütün bunları kim biliyor? Açık sözlülük adına senin söylemen gerek," diyordu Sutcliffe.

"Sen tahmin et."

"Sabine mi?"

"Evet, gölcüğün kenarında yürürken ya da kilisenin altındaki boğucu mahzende, Azize Sara'nın zift karası balmumu heykelinin, yanan mumların dumanları arasından kehanet dalgaları yaydığı yerde. Gördün mü? Ne sihirli kelimeler, ne dualar, ne de üzerinde kılı kırk yaracak edebiyat; hiçbir şey yok. Sadece kızgın demire düşen tükürük gibi, dilek dileğe, gereksinim gereksinime. Kara kuklayı tutuşturursun ve geçmişle ya da gelecekle ilgisiz her soruyu yanıtlar! Bana gelince, ben biraz aldatıcı ve davetsiz konuğunı. Niye mi? Çünkü meraktan onlara katıldım, sen gerçekten yapamazsın. Doğuştan böyle olmak gerek. Böylece ben dışarıda kaldım, ateşli bir gözlemci olarak. Tarih akıp gidiyor, ama Çingene halkı bilinçsiz bir yıldız ritmi izliyor, katılmıyor, gözlemliyorlar sanki. Yahudiler gibi onlar da vurgun dürtülerini yasalara uydurmayı reddediyorlar. Şimdi, deterministik Hıristiyanlığın yavaş yavaş dağılmasıyla, Yahudilerin tarihsel görevi kapıları içerden açmaktır, diyen Nietzsche haklı değil miydi diye merak ediyor insan; gelenekselliğin ve tutarlılığın çatısını kemiren mesihsi bağnazlığıyla sürekli işleyen radikalizmin eski entelektüel beşinci kolu. Böylece Gotlara yaptıklarını şimdi de bize yapıyorlar. Böl ve yerin! Sadece felsefi olan bu düşüncelerin hiçbir hoşgörüsüzlük ve tarafgirlik yanı yok. Biz Çingeneler için Hitler de, Stalin de, Moloch'un esinlendirdiği kan dökücü programı yerine getiren Tevratın çocuklarıdır. Onun önlenemez kayboluşunu ve yeni bir şekle dönüşümünü çabuklaştırmak için yapılacak hiçbir şey yok, şükürler olsun! İnsanlar bu düşünce kalıplarına birbirlerini taklit ederek düşüyorlar. Ama biz haklı olarak Hıristiyanlığı, entelektüel dağınıklığımızı tasarlamakla suçlayabiliriz. Çingenelere gelince, onlar kamplarda yok edilişlerinin felaketini Yahudiler gibi maddeselleştirmek

için çaba göstermediler. Ortaya çıkan kesin bir sessizlikti. ne bir şiir, ne bir şarkı, ne bir halk protestosu! Tekin olmayan bir şey. Ama eski beceriler devam ediyor; sepetçilik, hırsızlık, kehanette bulunmak ve falcılık hâlâ sürüyor. Kaderin oyunu."

"Ah! Benim tartışmak istediğim de bu!" dedi Constance, "çünkü hepsi bir dolu yalan gibi görünüyor. Buraya son geldiğimizde hepimize ayrı ayrı falcılar tarafından ayrı ayrı fallar bakıldı. Elbette bu işin tümünde ortak bir şey olmalı, Sabine?"

Esmer kadın başını sallayıp gülümsedi.

"Her birimizin içinde bir kavunun içindeki çekirdekler kadar çok yazgı saklıdır. Adeta *in potentia*[1] yaşarlar. Hangisinin olgunlaşacağını bilemeyiz. Ama olaydan sonra bunun bütün bu süre içinde belirgin olduğunu iddia ederiz. Ve bazen falcı doğrudur, doğru seçim yapmıştır, kendini açıkça gösteren yazgıyı önceden görmüştür! Pek çok seçilebilir yazgımız vardır; birisinde doğumda ölebilirsin; Aubrey falcı olmamasına karşın bunu sezinledi ve romanın ilk taslağında bu yer almış. Bir başkasında birlikte ölebilirsiniz; bunu Kabile Anamız gördü. Büyük bir kazanın bir parçası, deprem gibi bir şey. Hepinizin, hepimizin, sahildeki kumlar kadar çok yazgısı var.

"Ama sana gelince, Aubrey, senin için başka bir şey, daha yakın bir olay gördüm. Ansızın sende, hiçbir zaman var olmadığından korktuğu aşkı keşfetti Constance, çünkü içinde bulunduğun komadan bir gün çıkabileceğin umudu hiç yoktu. Birdenbire, eğer hak iddia eder ve her şeyi göze alırsa, senin yeniden doğabileceğini, yeniden yaratılabileceğini fark etti. Tüm kadınsı acımasızlığıyla orgazmın anlamını keşfetmek, senin metafizik acılarını tahmin edip onlara karşılık vermek ona bağlıydı; teslim olmak ve gebe kalmak, yapmaya çalıştığı bu. Her ikiniz de aşkı, içinde çocuk olasılığını da taşıyan, gelecek üreten yoga olarak kavradınız; çocuk sahibi olma bilinci, kendine özgü bir

[1] Orada güçlenip.

anlam taşır! Eski bir Provence deyimini bilirsin, herhangi bir insan çocuk yapabilir, ama onun *görüşünü de tamamlamalı ya da mükemmelleştirmeli (faut parfaire le regard)*. Bu da insanın derin düşüncelerini gösterir, çifte orgazma aynı zamanda ulaşırlarsa çocuğun zeki ve güçlü bir kalp ve akla sahip olmasına yarar. O seni kurtaracak!"

Böyle olmalıydı, ama zavallı Constance, içindeki analiste uyarak, daha değişik şekilde açıklıyordu, hatta biraz da özür dilercesine. "Şu an için ben erkek rolünü üstleniyorum, seni etkiliyorum, neredeyse seni hadım ediyorum, ama amaç senin bana yanıt vermeni sağlamak. Görüyorsun hâlâ patlamanın etkisiyle sarsılmış durumdasın ve bedeninin görüntüsü de zihinsel olarak sinmene neden oluyor, sanki acıdan korkar gibisin; buna karşın ben artık yaralarının iyileştiğini ve yapamayacağın bazı kas hareketleri olsa da acı ve gerginlik olmayacağını biliyorum. Sonuna kadar gidebilir ve düşünmeden ya da duraksamadan hareket edebilirsin. Dün akşam ilk kez senin denetimi ele aldığını duyumsadım. Sabine haklı, yavaş yavaş olayı incelikle çift yönlü kontrol edebileceğimiz duruma geliyoruz." Yine de bu aşk öğretileri için Affad'a teşekkür borçlu olduklarını biliyordu.

SAB: "Evet, alınması gereken önlemler var, ekmeğin yapılmasında olduğu gibi! Orgazmın sevgili unutkanlığını zamanla yenerek ve bilinç alanını genişleterek – çocuğun gelecekteki gözlerine gittikçe daha fazla anlam kazandırarak. Bu gönüllü bilinç genişlemesiyle ölümünü, senden miras olarak ona kalacak ölümü de gittikçe saflaştırırsın. Bu işleme bir kez başladıktan ve yaptığının tümden bilincine vardıktan sonra bütün gerilimler yok olacaktır ve tüm inançsızlıklar da. Ansızın kimsen o olursun, ona şükürler olsun; o da kimse o olur, sana şükürler olsun! Bir *Constatation de gendarme*[1] gibi göstermemelisin, yoksa Sutcliffe, günün birinde Trash'a miras kalacak defterlerinde düzeltmeler yapmak zorunda kalacak! Arzunun bütün bu acına-

[1] Jandarma tutanağı.

sı sloganları! (Cinsel ilişkiden sonra ona hayranlık göster – genç gelinlere öneri.)"

Ama Constance'ın şimdi boğa güreşi alanlarının tozuna bulanmış ve *altın çillerle beneklenmiş altın bedeni nasıl* aşırı övülebilir?

Bir günlük kaya panteri kadar sevimli
Henüz kızışmış ve eşsiz
Kösnül ama doymamış kedi gibi eriyen
Bastırılmamış büyük arzular içinde
Altınsı nazlı çiller...

BLAN: "Niçin ölümün tekelde olsun, hı? *Il faut paufiner la réalité, faut bricoler dans l'immédiat!*[1] Neden kaba isteklerin kurbanı olarak kalalım? Savaş sanatlarından aşka gelince, aşkın sırlarını ondan öğrenmek için Kleopatra hakkında hazırladığım yeni çalışmamı okumalısın. Cinsel ilişki öncesi Antony supaplarına bal sürerken, o da göğüslerini tereyağıyla yağlıyordu! İnsan dilinin yumuşak dokunuşları – histeri, erkek ve kadın hasımlar arasında alınıp verilen suçsuz öpücüklerden kaynaklanmayan bir sıkıntıdır. Yeni âşıklar birer filozof oldular ve yalnızlıkları kadar da esinlendiriyorlar. Aşk her ne kadar yararsız görünse de o büyük yalnızlık anlam kazanıyor. *Yepyeni bir şeyler oluyor!*"

Bu filozofik düşünceler oldukça öğüt verici görünüyor ve gereğinden fazla olunca, bu tembel gecenin müziği ve lambalarla aydınlatılmış ağaçlardan süzülen canlılıkla uyum içindeki sevişmeni kolaylıkla bozabilir. Sadece tenin yumuşak dürtüleriyle yetinemez misin? Blanford'un, yarattığı o olağanüstü kız için kitabında yazdıkları: "Kocaları ona vahşi bir kuğuymuş gibi halka takmak istiyorlardı, ama o sadece mevsimlerin gelgitlerine duyarlıydı, kanının çağrısına uyarak kuzey ya da güneye doğru uçar, yerleşik

[1] (Fransızca) Gerçeği inceden inceye süslemek gerek, hemen o anda bir şeyler uydurmak.

düzenlerden ve yerleşik adamlardan kaçınırdı. Onu her zaman ıssız yerlerde bulurdum, gelgitlerle taşınmış, tek başına, mükemmel, sevgilim ve en yakın dostum. Akşamları tek bir mumun aydınlığında zeytin ve soğuk şaraptan oluşan akşam yemeğimizi yerdik."

BLAN: "Sutcliffe doğduğunda büyük kehanetlerde bulunulmuştu. Doktor, 'Hiç mizah duygusu olmaması yüzünden, genç yaşta öleceği açık,' demişti. Ama onun Fransız hemşiresi beşiğine eğilip: 'Hepsi de beşiğe yüreklendirici armağanlar getirdiler,' dedi, 'Zeus bir sarmısak sıkacağı, Venüs ise engelsiz aşklar öngörerek saf altından yapılmış bir sünnet derisi kıskacı.' Ve şimdi düşün: esmer mantarlarla kokulandırılmış, alabalığın karnı gibi beneklendirilmiş beyaz tavuk göğsü: kendi esmer yağı güzelce içine işlemiş bir çanak hoş kokulu siyah zeytin, *paté de foie gras.*[1] Organının kalktığını itiraf et, canım!"

Kan içen gelişmemiş Hıristiyanlar
Tufandan önce başlamış susuzlukları
Bir şeyler olabilmenin susuzluğundan hastayım
İç çeken ve kusan ve şarkı mırıldanan,
Var olmanın özlemine döneceğim
Ve kaçırdığım her şeyi yakalayacağım!

Özel düşünceler hiçbir zaman durmaz ve her zaman aşkın sihirli titreşimlerindedir.

SUT: "Galiba kural, *petit talent et gros cul:*[2] Sağrıları seyislerin sırıtmalarını yansıtacak kadar parlatılmış bir ahır dolusu at kadar sevecen. Yanıyorlar. Yanıyorlar. Ama bugünlerde kendi kamçını getirmelisin. Kibar takımı böyle yapıyor. Ancak biz ve bizim tarih öncesinden kalma bineklerimiz çok farklı; onlar evcil hayvanlar gibi davranırlar ve eyersiz oldukları zamanlarda kamp yerinde serbest dolaşırlar, cömertçe gülümseyip beyaz yelelerini savurur-

[1] Kaz ciğeri ezmesi.
[2] Küçük yetenek ve kocaman popo.

lar; sanki yaradılışlarının dışına çıkmışlar da artık doğanın düzenli olarak yükümlü kıldığı emirlere uymayı reddediyorlar gibi. Düşünsene: Yaşlı adamların spermlerinden yaşlı adamlar değil, ama büyüdüklerinde cezalandırıcı bir Tanrı'nın şiddetli korkusuyla dolup taşacak kilise ileri gelenleri olmaya aday kucak bebeleri oluşur. Şizofrenik durumlar belirginleşmemiş mistisizmdir. Bilinçsizliğin düzeneğine kazara dokunulmuş ve harekete geçirilmiştir; bir motorun ön ateşlemesi gibi; tedbirsiz düşünceden, tedbirsiz dilekten kaynaklanmaktadır."

BLAN: "Prens için sanat, gerçeğin düz bir yüzeyde betimlenmesidir – hacimsiz ve derinliksiz bir el ürünü. Sorgulanmaya karşı duramaz. Sorularla dürtüklemeyi göze aldığında tuvalin ötesindeki hiçliğe geçersin ya da her şeye! Her şeyin bile bir sınırı var. *Bien sûr que non*,[1] Budizmdeki gizemli çifte olumsuzu kullanıp Fransızca söylediğin gibi. Kadın ise, bedende iz süren aşırı duyarlı bir izci, bir teğmen, kaptanla sorumluluklarını paylaşan geminin ikinci kaptanıdır."

Prens, Constance'ın, "Kendileri için bilgeliğin sadece bilgilenme haline geldiği düşük kaliteli insanlar elde etmeye başladık!" diye konuştuğunu duyduğunda hayran kaldı ve kendisine etnoloji öğretmesini istedi. Birlikte sık sık uluslararası toplantılara katıldılar ve büyük bir arzuyla kültürleri karşılaştırıp önemli bir tarihi bağ aradılar. Bazı simgeler daha belirgindi ve bir şeyleri işaret eder gibiydi. Örneğin, acı çeken Prometheus, yüzü kayaya dönük dururken akbabalar uçuşup onu gagalıyorlardı; buna karşın acı çeken İsa çarmıha arkası dönük, kolları radyo anteni gibi iki yana açık dururken, başının üzerinde yabani akasyadan bir taç vardı... İnsanın acı çekmesine iki değişik yaklaşım! Bir profesör şöyle demişti: "Kendi kendini yok etme isteği, daha yetenekli uluslarda ya da kişilerde daha fazla gelişmiştir." Prens sabırsızlıkla haykırdı, bu yöntemle artık aradıkları şeyi hiçbir zaman bulamayacaklarını his-

[1] Elbette hayır.

setmeye başlamıştı. Ayrıca falcılar Prensesin ölümü kehanetinde bulundular ve o da cenaze kortejinin hayalini kurmaya başladı – Kahire'den İskenderiye'ye on sekiz kilometre kadar, ateş gibi yanan çöl yolunda uzun Rolls-Royce dizisi uç uca sıralanmış. Mısır'ın gıcırdayan su çarkları sanki ülkenin ağustosböcekleri. Onsuz yaşama devam edebileceğini düşünemediğinden bir an önce karısının yanına dönmek istiyordu. "*C'est une affaire de tangences,*"[1] demişti Mareotis Gölündeki bir kokteyl parti sırasında birisi kendisine. Ve şimdi Prensesin ölümü düşüncesi kafasında yankılandıkça öteki kadınlar ne kadar can sıkıcı görünüyordu, kendi kaçamakları da ne kadar aşağılık! Arkalarını dönüp ona bembeyaz haşmetmeaplarını gösteriyorlardı, hepsi bu! (Pisagor'un üçgeninin hipotenüsü beşlide değerlendiriliyordu!) Ama yine de haksızlık etmemeliydi. Bazılarından öğrendikleri kendi karısına olan aşkında da yararlı olmuştu ve birisinde – bacaklarını açmış ve piramitlerin bütün sırlarını ortaya koymuştu ve evet, sıcaklığın dağılımının da. Ama kısa bir süre için işlemin tersine çevrilmezliğini tartışan onarım ilkesi de vardı, tüm ölümlerin tüm gerçekleri, insanlığın yok oluşunun her yerde var oluşu. "Senin vazgeçmemeni ve bu çocuğu yaşatmanı istiyorum, kendi çocuğunu; bu büyük bir meydan okumadır," demişti Constance'a, o da oldukça anlamlı bir yanıt vermişti: "Âşıkların oklar kadar bencil olduğunu çok iyi bilmene rağmen mi?"

"Evet! Evet!"

Blanford onu kollarına almıştı; tam olgunlaşmamış iki kalbin, sakin olmayan iki varlığın hâlâ alışkın olmadığı alışverişti bu. Alaycı bir ifadeyle, "Bu gelecekle seninle evleniyorum," demişti. Ama biliyorlardı ki hüner çoktan gösterilmişti ve sadece bunu yaşamak, ortaya koymak kalmıştı. Gerçeklik kendisine inanacak birisini bekliyordu sabırsızlıkla; tarihin bayram giysileri olan kanıtlar da bu yüzdendi!

---

[1] Bu bir temas işidir.

Can sıkıcı etobur erkekler aşkta
Kötü bir oyunu oynuyorlar;
Kendini beğenmişliğin belirtileri
Aşkın genç hülyalarında yansımakta.
Erbezleri İlkel Çığlığı prova etmekte
Erkek, düşündüğü her şeyin yüce çamuru
Uğursuzluğuyla birlikte karanlıkta geziyor,
Kentli kıvrımlarıyla sıska organ emici,
Her biri hak ettiği eşi buluyor.

SUT: "Kasabanın caddesinden geçerken, ata binmiş üç kişinin yansısı dükkânların vitrinlerine vuruyordu; onun güneş yanığının altın varaklı görüntüsüyle sarı saçları kasıtlı olarak bir araya getirilmiş gibi ışıldıyordu. Korkusuz yaşamak, gerçeğin tam bilincinde olmadan yaşamaktır; değerini bilmeden. Korkusuz adam hiçbir zaman akıllı olamaz. Ah! Bu gerçekliğin bilincine varan adam, devamlı olarak entelektüel oluşumları aşar. Bazen dünyayı bir tür çiftlik gibi görmekten kendimizi alamayız; insanlar, konuşacakları yerde kazlar gibi gaklamakta ya da domuzlar gibi homurdanmaktadır. Ontoloji, varlıkların bilimi! Belki de bizimkisi yanıtın sanatta mı yoksa bilimde mi olduğuna karar veremeyen ilk uygarlık. Farklı merkezlerden yola çıkarak, aynı hayvanın, insanın içinde buluşuyorlar. Ve erkek dinsel bir deneyimden geçerek kendini gerçekleştirmeli, ama yine de erkek kalmalı. Ama kadın dinsel bir deneyim geçirirse kadınlığını terk etmeli ve rahibe olmalıdır. Dikensiz gül olabilir mi? Emin değilim. Geçenlerde intihar eden biri şöyle yazmıştı: 'Seni terk etmekle bütün dünyayı kazanıyorum!' Akşam yemeğinde Hıristiyan çocukları kadar yumuşak ıstakozlar yemişti ve fazla yüklenmiş bir bilinç, fazla doldurulmuş bağırsaklar kadar kötüdür, bir yerden patlak verir! Sonra bum!"

Sarılmaları düşüncelerinin uzantısıymış gibi sevişmeye başladılar ve Blanford, Constance'ın kendi üzerindeki gücünün ölçüsünün tam olarak farkına vardı; bu biraz

korkutucuydu, çünkü daha sonra kendisinin bu gücü, bu üstünlüğü devralmasının isteneceğini anlamıştı, üstünlük, erkeğin egemenlik alanına giriyordu. Kadın sadece erkeği sorumlulukları konusunda uyandırmaya çalışıyordu. Artık pek konuşmuyorlardı. Dalgalarla kabarmış deniz kenarındaki uzun sessiz at gezileri olağanüstü güçlendiriciydi. Ve küçük tavernaları da eskisi kadar berbattı; kötü pişmiş, kart eşek dilimlerini acımış bir yağla kaplı, soğumuş durumda sunuyorlardı. Tavernanın adı Minstral değil de Kanlı Kürdan olmalıydı. Sahibinin, karasineğin gözlerinde görülen ölü bakışları vardı. İnsan onunla tartışmanın olanaksız olduğunu biliyordu, çünkü adam anlamıyordu ki. Buna karşın şarap harikaydı. St. Saturnin'den geliyordu. İnsan ansızın özünü düşünüyordu. "*Oui, en toi j'ai bien vendangé ma mère!*"[1] demişti adam kadına. Bu, mutlak bir aşk ilanıydı ve kadın da iyi bir Freud yanlısı olduğu, ya da öyle göründüğü için, öyle algılamıştı! Böylece hoş bir birliktelik içinde atla geziyorlarken, açgözlü mavi deniz toprağa saldırıyor, kumlu ufukları belirginleştiriyor, yürekten duyumsanan mavi kavis, yani gökyüzü tarafından kucaklanan keskin hatlarını genişletiyordu. Sonunda filozoflar gibi âşıkların da varlığına adamı inandırmıştı ve aşklarının özüne inerek, gelen zamanı birlikte karşılamak için birleşmeleri gerektiğine. Ve bu, zaman zaman her ikisini de can sıkıcı yapıyordu. "Benim için *Histerinin Nedenleri* yirminci yüzyılın en büyük belgesi, adeta büyük Sutra; Freud yanlılarının onun gerçekliğini yadsımaları kesinlikle anlaşılamayacak bir şey; çarmıha gerilme sahnesiyle sona eren ('Beni üç kez yadsıyacaksın!') öteki büyük filozofik yadsıma kadar da önemli." Anlatmak istediği bebeğin parlak gözlü, güçlü ve sarsıntısız bir biçimde yaşama başlayacağıydı; öyle olması gerektiğini biliyordu. Diğer yandan... "Her şeyin sona ereceğini ima eden bir *rüya* gördüm. Sen toparlanmaya Tu Duc'a gitmiştin, ben de İngiltere'ye, en uygun biçimde eserime başlamaya. Ve oradayken telefon

[1] Evet, sende annemi iyice tükettim.

çaldı. Seninle ilgili bir haber gelmişti. Senin... O tek kelimeyi hiçbir zaman kabullenmedim." "Söyle!" "Hayır! Kabullenebilmesi için yaşanması gerek!"

Ölüm!

BLAN: "Bilincin, senin yaşadığın tarihsel *şimdiye* tanıklık ediyor, belleğinse adına *geçmiş* dediğin tarihöncesine girerken silinip görünmez olan başka şimdileri hatırlıyor. Bu belirsiz ve örtüşen, geçici dizileri 'ben' dediğin bir bireye bağlıyorsun. Ama... birkaç *yıl* içerisinde, sanırım yedi yıl sonra, bu 'ben'in, bu bireyin, bedeninin bütün hücreleri değişti, hatta yenilendi. Düşünceleri, yargıları, duyguları, arzuları da benzer bir değişim geçirdi. Öyleyse 'ben' diye belirlediğin süreklilik ne oluyor? Kuşkusuz ki sadece onun hemcinsiyle arasındaki farklılığın adı değil... Bebeklikte başlayıp *şu anda, içinde bulunulan zamanda* bir sarsıntıyla biten, birbirleriyle bağlantısız anımsamaların gizli bir dizimi – bilincin verileri olarak zaman budur. (Bu taş duvara karşın, seni kendimden daha çok seviyorum!) Bu ham malzeme, bedensel içgüdü olarak bildiğimiz tuhaf bir arındırıcı işlemden geçtikten sonra derin düşünsel duruma benzeyen bir biçim alır; Tibetlilerin ifade edebileceği gibi bir cins 'sürekli dinginlik'; bu, aşk çocuğunun içinde yaşayacağı bir tekne ya da ev olur; sonsuz karanlığın sularında yüzer, yapılan her şeyin her öpüşmemizin artalanını oluşturur. Eğer bir kimse anlamlı bir bilince varma şansına sahip olabilmişse, bundan önce *yapılması gereken mantık* işlemlerine artık gerek kalmamıştır; onlardan vazgeçilebilir! Bir bakıma merdivene tekmeyi atabilirsin."

Sutcliffe bizim için kitabeler yazacak
Acımasız ve akıllı dizeler olarak
Sarkaçların özendiği ahenkte
Ve insan metronomların hor gördüğü.

Constance gülümseyerek başını çevirdi ve içini çekti: "Benim görevim sırasında gördüğüm kadar ölüm görmedin sen. Sonunda, o çirkin arkadaşla aramız düzeldi! Her şeyin orta yerinde, ansızın kaçınılmaz sona boyun eğiş duygusu içlerini kaplar. Gittikçe derinleşen bu unutma duygusu bitkisel yaşamın ritmine aittir. İnsan aşkı yaşarken, kendisini terk ettiği gerçeğinin bilincine varır – bizim işe yaramaz narsisizmimizle süslediğimiz hiçliği anlatır. Can çekişmeden, yavaşça solarak ölüme teslim olunur. Yalnız başına yatarken, solan düşüncelerin sevecen hareketsizliğine sarınıp götürülürken ve sonra ve sonra... çat! Öp beni. Sarıl bana. Ve sonra boşluğun yankısı seni evin içinde bir süre izleyecek, yerçekimi gibi görünmez olsa da, kaybolan bir varlığın vurgulanması her zaman ve her yerde karşına çıkacak."

Evet, Rob'un şiiri, gerçek mükemmel hastalıkla birlikte gerilim yüklü olarak gelecek ve bizim düğümlerimizi çözecek, engellenmemiş aşkların görüntüleriyle beslenmemizi sağlayacak... Tenin de, yeni fırınlanmış kil çömlek gibi sessizlikte soğuyacağını biliyor, meyve gibi güzel ve yararsız, ama tarihsel suskunlukları içindeki mezar kadar tatlı kadınlar gibi bahçelerde gezinen sessizlikte.

Doğayı tümden küçümseyen Faust,
Ölememekle cezalandırıldı.
Bunun yerine,
Ölümden bağışıkların belirsizliğine gönderildi,
Hayal edebildiği her şey olarak.

Ona ünlü üç başlı penis bağışlanmıştı, simyacıların Alçakgönüllü Oyuncağı. O andan sonra eski tenis raketleri gibi gıcırdayarak seviştiler ve erkek günlüğüne not düştü: "*le temps du monde fini a commencé.*"[1]

Bir keşifte bulundum ama ne olduğunu sana söyleyemem, çünkü bunun anlatılabileceği dil henüz icat edilme-

[1] Bitmiş dünya dönemi başladı.

di. Bir yer biliyorum ama yolu yok – yüzmeli ya da uçmalısın – işte sihirbaz Faust. Ne yapılmalı? Gerçekle yüreklenerek, beklentilerin kıyısında yaşamak zorundayız.

binlerce döl yolunun büzüşmesi
alttakilerin iniltileri ve ciyaklamaları
denizaşırı gemilerin gümbürtüsü
hava taşıtı tasarımcılarının iç çekişleri
su bulucuların yoğun dikkatleri
ölümcül kurnazlıkla beni tümden devirir!
kıçımı gıdıkla ve bana Chomsky de!

İyi bir düz yazının dayanağı olan sıfat, şiiri doğru yoldan saptırır, ona uygun vitrin olan mizah dizeleri dışında. İnsan, anıların yavaş yavaş içeri sızmasını önlemek için, bu uygun ve özlü biçemde tüm bir kitabı yazabilir, metronomun güçlü vuruşları tekdüzeliğe yol açmış olsa bile. Daha yavaş yazılarda sessizlik bölümlerinin sis gibi dolanmasına izin verilebilir. Gerçeklik yalnızca daha garip değil daha eskidir de... Tüm gerçeklik, uykusunda söylenen saçı başı dağınık küçük bir Tanrı tarafından uyduruldu. *Eppur si muove!*[1] Öyle konuşuyordu ki sanki yazısını kenetlemek için kızgın perçinlere gereksinimi vardı, evet, perçin gibi özdeyişlere!

Kadife uçla yazana izin ver,
Kadın Hakları için bir soluk sakla,
Kargaşa Cini, Aşk Tanrısı
Neyi hayal ettiklerini onlara sormalı.

SUT: "Sevgilim, yakında erkeği yürürlükten kaldıracaklar ve sen de Sperm Bankasına katılmayı düşünmek zorunda kalacaksın; kamu görevlilerinin en seçkin şekli burada, garantili sperm sayısıyla ve hazine görevlisi üniformalarıyla. Onlar, altın görev kösteklerini gururla, sadelik-

[1] Yine de dönüyor.

le taşırlar. Ve kızlar arkalarından iç çekerler; sadece çelik dağıtıcıdan alınan basit plastik şırıngayla yapılan, dozu beden ısısında tutulmuş, ama çoğunlukla pek de taze olmayan, hatta günü geçmiş işlemi bilen kızlar. Bayan Yumurtalığın yönettiği Atıklar Topluluğunu canlandırmak için gerçek bir erkek, erkeğin etinden küçük bir parça. Düzüşmenin... evcilleştirilmesi."

"Tanrının fırçası!" diye bağırdı, "bütün hanımefendileri öpmüş. Gelecek var olmaya heveslendirilmiş."

"Constance, beni gereğinden fazla inandırdın; belki de biz yok olmuş bir tarikatın son örnekleriyiz. (Anıların kıvılcımlarını kucakla ve o senin olsun – kendime böyle diyorum.) Her şey kaybedilmiş değil. Edebiyatın bebek odasında etrafımda güçlü bir kitabın dağılmış parçaları, yerde oturuyorum; bu parçaları yeniden bir araya getirmenin ne derece iyi olabileceğini düşünüyorum. Anlaşılmazlığına karşın bu yıkıntı ışık saçıyor. Senin gibi akıllı ve disiplinli bir kız, o kaçınılmaz gölgeli gözleriyle, zamanın önemsiz işlemlerinden tiksinmişken ansızın saf aşkı ve onun seçkin keyiflerini buluyor; böylece tüm yelkenlerini açarak, büyük ilişkilerin saklandığı karanlık sahillere yol alıyor. Özgür bir karmaşanın kalbinde anlam duygusu. Ünlü kızlarda sadece gagalar ve bakire pençeleri. Ya da tüm yaşamsal vanaları kapanmış yaşlı adamlarda; dünyevi güneşleri dışında her şeyleri yok olmuş, ama yine de umutsuz bir sessizlik onları ayakta tutuyor... Ve aşkın göbekbağı kesilmiş. Sinir bozukluğu benliğe yönelik toplumların yaşam ölçüsüdür; dişçinin matkabının dişi besleyen kanalı ortaya çıkarması gibi, Freud da kökleri açığa çıkardı; ağrıyan kök işlenmemiş günahların suçluluğuydu! Uygarlık yan etkileri olan yalancı ilaç gibidir."

Kucaklamalarının örneklediği gerçeğin umarsız bilinci içinde yeniden, tekrar seviştiler!

SEKİZ

KÜÇÜK KIR TANRISI

"BANA SORARSANIZ, BU SADECE ROMALI GÖSTERİŞÇİLİĞİ." Rahatlıkla böyle diyordu Lord Galen. "Bütün bu olağanüstü görkemli yapının yalnızca, on birinci bölüğün yerleşimci olarak gönderildiği susuz Nimes'e yirmi beş kilometre öteden taze su akıtmak için yapıldığı düşünülürse... sadece gösteriş, hepsi bu kadar." Hava kararırken, köprünün üzerinde bir dönemeçte gösterilerin başlamasını bekliyorlardı, çünkü mağaralardaki Templar hazinelerinin gün yüzüne çıkartılması için beklenen büyük gün sonunda gelmişti. Günbatımında gezinenlere katılmış olan Felix Chatto, "Belki de," diyordu, gösterişsiz bir açıklıkla, bal sarısı uyumlu kemerlerin yükseldiği akşam göğünü seyrederken, "mimarlar için pek de önemli bir şey değildi bu, bir hidrolik düzen, salt işlevsel. Su tanrıçasına kurban olarak tuğlaların içine canlı bir bakire bile gömülmemiş!" Prens başını sallayarak, "Bildiğimiz kadarıyla," dedi. "Ama sadece iş olanağı yaratmak, toplumsal hoşnutsuzluğu önlemek ve böylece Romalı yerleşimcileri ev sahiplerine hoş göstermek için olmasın? Kesinlikle sadece gösteriş olsun diye değil, hı? Bilmemek insanı öfkelendiriyor. Ayrıca bir kale, demiryolu, baraj gibi sadece işlevsel olan elemanların ansızın hangi noktada (sanki bir şifre değişikliğiyle) sanatsal açıdan değerli hale geldiğini bilmiyoruz." Belki de böyle sanatsal düşüncelerin yeri ve zamanı değildi, çünkü yönetimin, festivali ve Azize Sara türbe-

sinin yenilenmesi onuruna şarap dağıtılacağını duyan Çingeneler, yüksek yarları ve yeşil nehirleri kucaklayan sık ormanları ve taşlı kıyıları yalayan oynak akıntıların geçtiği vadiye dolmaya başladılar.

"Hiçbir zaman bulamayacağız," diye iç çekti Felix. "Yıllar önce içinde müzik kutusu olan bir Yunan manastırı keşfetmiştik ve bu kadar ıssız bir yerde olağandışı bir şey bulmanın çekiciliğine kapılmıştık. Keşişlerden biri Amerika'ya yaptığı gezi dönüşü bu kültürel nesneyi *ex voto* olarak getirmişti. Çok hoştu ve çok aykırı. Birkaç yıl sonra tekrar gittiğimizde bölgedeki manastırların hepsinde en az bir tane müzik kutusu vardı ve gün boyu alabildiğine yüksek sesle banttan müzik çalıyordu. Tek olunca hoş olan korkunç hale gelmişti. Bu nasıldı? İyilik, arzulanırlık, beğenilirlik ender bulunur olmaya mı bağlıydı ve çoğalınca bu özellik bozuluyor muydu? Çok kez merak etmişimdir." Lord Galen kendini mutsuz ve keyifsiz hissediyordu. Aristovari safsatacılık konusunda pek fazla yeteneği olmadığını biliyordu. "Herhalde," diye söze karıştı, "çok olması az olmasından iyidir değil mi, parada olduğu gibi?"

Felix başını salladı.

"Ya da bakterilerde?"

"Aman Tanrım!" dedi Lord Galen. "Bu biçim mantık yürütmekten nefret ederim, insanı hiçbir yere götürmez. Eğer Yunan manastırları sağlık malzemelerine daha fazla yatırım yapsalardı fena mı olurdu? Bana kalırsa, bunu daha övgüyle karşılardım."

Ama bu gereksiz çekişme iyi niyetli bir şekilde sürerken Sutcliffe de yer ve zamanla ilgili çarpıcı özellikleri sıradan bir deftere not ediyordu – Aubrey herhangi bir nedenle gelmez ya da geç kalır ya da öyle bir şey olursa ona yardımcı olabilirdi. Asıl olan gelenlerin, hangi nedenle olursa olsun, bu serüvenden değişik bir şeyler beklediklerıydi. Prens ve yandaşları maddi kazanım, Güzel Sanatlar Kurulu güzellik, Çingeneler kehanetlerde bulunabilecekleri bir yer filan. Hatta ufak tefek doktor ve berbat, ceset

görünümlü Quatrefages bile Templar gizemi, Templar sırları konusunda *birtakım şaşırtıcı açıklamalar* bekliyorlardı. Bütün bunlar sonuçlanacak – şansımız varsa – gece yarısından sonra eğlenceye katılanlar, festival alanından birbirine bağlantılı odacıklardan karanlık dehlizlere doğru yol alacaklar. Çingenelere gelince, onlar her şeyi kurnazlıkla nasıl yapacaklarını biliyorlar; araba araba, kabile kabile, belli etmeden bir yere sızmayı. Büyülü sözcük söylenmiş, kan bağıyla bağlı ırkın kollarıyla uzaklara ulaşmıştı; böylece ta kuzey Balkanlar, Yugoslavya, İtalya ve Cezayir'deki kabileler, Çingene dilinde 'uyanış' olarak tanımlanan bu önemli olaya, yani kabilenin azizesi, falcısı ve yönlendiricisinin göreve başlama *törenine ancak yetişebilecek* zamanları olduğunu gördüler. Kent ve çevresindeki Çingeneler sayıca en fazla oldukları ve yöneticilerle yakın temasta bulundukları için, doğal olarak daha üstün konumdaydılar. Polisle ve diğer vatandaşlık işleriyle ilgili bölümlerle olan sorunları giderdiler. O âna kadarki düzenlemeler özenle ve dostlukla çözümlenmesine karşın, Valinin kendisi uykusuz bir gece geçirdi, çünkü gecenin yarısında ansızın korkudan titreyerek uyandı – birdenbire Pont du Gard etrafındaki ormanın yarattığı korkunç yangın tehlikesinin farkına varmıştı. Ve kendisi burada Azize Sara'nın yükselişini selamlamak üzere *havai fişek gösterilerine izin* vermişti! Olabilecek aksilikleri düşündüğünde kanı dondu. *Sigara içen birinin dikkatsizliği*, devrilen bir lamba.... Az da olsa korku duyarak, sakinleşme amacıyla o sabah erkenden kalkıp ayine gitti, ama tüm ayin boyunca alevler içinde bir Pont du Gard görüntüsüyle meşguldü. Değişiklik yapmak için artık çok geçti, ama itfaiyeyi çağırıp acil durum için bir kuvvet gönderilmesini istedi...

Her şeye karşın bütün olay (Çingenelerin gururunu okşamak adına) Avignon kasabası yönetiminin önemli bir çalışması olarak kabul edildi ve bayram süresince tüm beldenin ve vadinin ziyaretçiler ve *katılımcılar tarafından* işgal edileceği düşünüldü. Kasabanın *pompiers*'i konuyu ive-

dilikle ele alarak, aydınlatma sorunuyla işe başladı. Vadinin iki yakası arasında gerilen tellere renkli ampuller asılmıştı, bunlar bir kamyonun üzerindeki taşınabilir jeneratörle çalıştırılıyordu; böylelikle ilk kez tüm vadi gecenin karanlığını aydınlatıyordu. Bu düzen, ulusal günler ve turistik olaylarda kullanılabilen kentin aydınlatma sistemine ek olarak düşünülmüştü. Akşam göğünün mavimsi karanlığında dalgalanan ışıklar, şaşkınlık verici tiyatrovari bir görüntü yaratıyordu. Vadinin iki yanındaki yamaçlar, sık çalılıklar ve bodur meşe ormanlarıyla kaplıydı ve Çingene toplulukları buralara yerleşmişlerdi. (İnsanın kanı donuyordu, çünkü üzerinde akşam yemeklerini pişirdikleri ateşlerin korlarından tekrar ateş yakmalarını önlemek olanaksızdı!) Tüm malzemelerini yanlarında getirmişlerdi, meslek meslek, dil dil; kucak dolusu, keskin gözlü, haşarı çocuklarıyla birlikte eski kamyonlara ya da ağır arabalara doluşarak geldiler. Yerel polise göre, pirelerini bile yanlarında getirdiler! Ve sonra müzikleri vardı; bölgenin işgali sürerken, değişik biçim ve tarzlarda, çeşitli enstrüman topluluklarıyla ve değişik tınılardaki şarkılar ve ezgilerde çoğalan bir müzik; kedi gibi mırıltılarla inleyen mandolinler, ürkek acılı kemanlar, köyün aptalı gibi kendi ezgisini tekrarlayan trombonlar. Ve bunları çocukların dansları izledi. Ve işgal ilerledikçe ortalık küçük tezgâhlarla doldu; hamur işleri ya da kızarmış et yemekleri ya da meyve ve çörekler, hatta ufak tefek eşyalar ve sepetler, Çingenelerin günlük çalışmalarının ürünleri; çünkü işlerini geliştirmek için hiçbir fırsatı kaçırmıyorlardı. Ve burada, diğer tezgâhları işletenler, atınızı nallayabilecek nalbantlar ya da bir büronun kasasını açabilecek maymuncuğu yapabilen anahtarcılar, ya da çabucak mutfak bıçaklarınızı bileyebilecek bileyciler. Ve Türkiye ya da Yugoslavya'dan gelme örtüler, danteller ve parlak renkli peçeteler satan satıcılar. Ve en son olarak da papağanlar gibi rengârenk, el falına da baktıklarını iddia eden falcılar ordusu...

Bu arada boyutları oldukça büyük olan ana çadır kuruldu, çünkü hem önemli kişileri barındıracak ve hem de Valinin Azize Sara şerefine vereceği söylev için merkez işlevi görecekti. Vali, halk önünde konuşma olanağını hiçbir zaman kaçırmazdı. Bu onun görevi olduğu kadar sanatıydı da.

Çingenelerin örgüt merkezi olarak yarım düzine kadar eski tip, küçük pencerelerine canlı renklerde perdeler asılı, yanları rengârenk boyalı tahta araba da bir araya gelmişti. Hepsi de kabilenin Anası'na ait en görkemli ve gösterişli olanın çevresinde toplanmışlardı. İçeride yanan tütsü çubuklarının kokusuna karışan viski kokusu, yaşlı kadına gelecekte kendilerini nelerin beklediğini danışmaya gelen müşterilerin burunlarını gıdıklıyordu. Bütün bu yanan ateşlerin, tütün ve pişen yemeklerin, Hint tütsü çubuklarının dumanı ırmaktaki akşam esintileriyle kabarıyor, vadinin kayalık kıyılarında dolanıp aşağılara akıyordu.

"Şu Sabine denen bayanı arıyorum," diyordu Lord Galen, "gerçekten ayrıntılı ve güvenilir bir fal baktırmak için. Geçen defa Saintes Maries'ye gittiğimizde pek de hoşnut kalmamıştım; ama yine de söylediklerinde çarpıcı olacak kadar gerçeklik vardı ve daha fazlasını öğrenmek için beni kışkırtmıştı."

"Hazineyi elde edip edemeyeceğini söyledi mi sana?" diye Prens merakla sordu. "Hayır! Sanırım söylemedi. Bana da söylemedi. İnsan gözünün belli bir uzaklığı görebilmesi gibi, kendisinin de salt kişisel yeteneklerinin erişebildiği şeyleri görebildiğini söyleyerek kendi eksikliğini beceriyle savundu. Ama sizler gibi ben de onun anlattıklarından etkilendim."

Her şeyi oluruna bırakmaya karar veren ve falcılıkla ilgili pek de iyi şeyler düşünmeyen Felix Chatto bile Sabine'i görmek için sabırsızlanıyordu, ona hem derin hayranlık duyuyor hem de sohbetini gerçekten beğeniyordu. Kendisi o kadar değişik ve beklenmedik biçimde gelişmişti ki, yeni kazandığı olgunluğunu, duyarlılığı kendininkine

paralel, düşünceleri kendininkileri yansıtan birisi üzerinde sınamak istiyordu. Ve kadının, kendisini rahatlatan desteği sağlayacak mizah duygusu ve hafiflik taşıyan, kendi dilinde doyurucu sohbetlere açlığını görebiliyordu. Ama neredeydi Sabine? Ulaşımdaki bir sorundan dolayı, büyük kemere hava kararmadan önce varamamıştı. Son bir ya da iki yıl içerisinde çok kilo kaybetmişti – aslında, kanser başlangıcında olduğunu şimdiden biliyordu; ama o an için sade bir güzellik kazanmıştı ve bunu Çingene kavminin dramatik giyiminin tüm parlak vurdumduymazlığıyla yansıtıyordu. Bedeni de bu değişikliğe yanıt veriyordu, eski salıntılı yürüyüşü geri dönmüştü, başı hafifçe bir yana eğik, sanki içindeki bir gözlem noktasından, kendi güzelliğini izler gibiydi. Kalabalığın içinden onun boğuk sesini duyduklarında: "İşte burada! Fransız Vali onu kendinden geçirmeden haydi yolunu keselim!" diye bağırdılar (ya da Galen bağırdı).

Karşılaştılar, ama Sabine Felix'i arıyor gibiydi, çünkü kendisiyle tokalaşmaya istekli Galen'in uzanan kollarına aldırmayarak, ani bir hızla onun ellerine sarılmıştı. "Seninle yalnız konuşmalıyım, arkadaşların izin verirlerse. Sana anlatacak şeylerim var," diye soluk almadan sıraladı. Bunları söylerken Felix'i ormana doğru çekip götürdü ve köprüden kopup düşmüş altın renkli bir taşın üzerine oturttu. "Sylvie hakkında konuştuğumuzda sana gördüklerimin hepsini anlatmamıştım, çünkü senin henüz anlamadığın esaslı bir şeylerin olduğunu fark etmiştim ve bu da kehanetin geçiciliğindendir. Benim bir şeyi görmüş olmam onun kendiliğinden gerçekleşeceği anlamını taşımaz, çünkü bazen olmayabilir; yine de ortalama olarak on kerede yedi kez gördüğüm gibidir. Beni onun hastalığı ve intihar ederek olası ölümü konusunda sorgulamıştın ve bu soruyu o zaman yanıtlamayı reddetmiştim. Neleri açıklayıp açıklamamaya hakkım olduğu konusunda Annemize danışmak için zaman istemiştim; çünkü senin geleceğinde ya da bana görünen biçiminde çok ileriyi görebiliyordum. Sylvie öyle

ölmüyordu; ancak *birkaç yıl sonra, şimdiki zamandan birkaç* yıl önce Zagreb'in kuzeyinde bir yerlerde dağlarda diri diri çığ altında gömülüyordu. Aradaki zamanda da sen onunla kesin mutluluğu yaşıyordun, çünkü onun sözde hastalığının nedenlerini tanımlayarak, onu tekrar aklını toparlamaya yüreklendiriyordun. Genç bir büyükelçi olarak sağlık, zenginlik ve mesleki başarıya kavuşuyordun. Ama bu felaket beklenmedik bir biçimde geliyor. Onlar orada sessizce duruyorlar; üniformalı şoför uyukluyor. Yardım gelip onları oradan çıkarsın diye bekliyorlar. Taşınabilir bir satranç takımıyla Sylvie satranç oynuyor. Kedisi Smoke'un mutlu mırıltılarını duyuyorum ve aynı zamanda büyük Limuzinin kontrol tablasındaki saatin tik taklarını da. Yardım gelecek, ama çok geç; kurtarma ekibi çığın altında zorlukla bir tünel kazıp cesetleri çıkarıyor, ama kayalar arasında sıkışmış olan otomobili çıkartmayı başaramıyorlar. Bütün kış orada kalması ve baharda karın erimesini beklemesi gerekiyor. O zamana kadar da son iki not defterine yazılanlar nemden siliniyor; edebiyat için büyük kayıp, öyle olduğuna inanılıyor." Bütün bu süre içinde adamın bileğini yakalamış, kendinden geçmişçesine avucuna bakıyordu. Sonra içini çekti. "Hepsi bu kadar. Ve şimdi lütfen bana birkaç dakika izin vermelisin, çünkü *Fransızlar geldi sanırım.*"

Gerçekten de Fransızlar gelmişti; yani basın temsilcileri fotoğraf makineleriyle birlikte şimdiden ortalıkta görünmeye başlamışlardı; gereğinden de zengin hazırlanmış büfenin görünüşü onlar için yeterli bir vaattı. İkramı işi Nimes'in büyük aşçısı Tortoni'ye emanet edilmişti, o da çeşitli kekler ve pateler gibi pek çok yiyecek maddesi arasında en önemli eserinin kaidesini de yerleştirmişti; çeşitli bölgelerin havyarları ve *saumon fumé* ile süslenmiş, tereyağından yaptığı, sırtüstü uzanmış bir kadın figürü ve bunu tamamlayan buzlu patates salatasından takımadalar. Baltık Denizi havyarından yapılmış, Recamier'den güzel yüzünde bağışlayıcı bir gülümsemeyle yükselen Venüs, sanki

herkese Tortoni'nin kendisine ün ve servet getiren gastronomi şefliği mesleğinden önce Güzel Sanatlara devam ettiğini anımsatmak istiyor. Ama bu olağanüstü yaratının soğuk tutulması gerekiyor ve burada da büyük yaratıcılık ortaya çıkıyordu, çünkü tüm yapıt, sevimli ereksiyonları ve tatlı gülümsemeleriyle aşk meleklerinin tuttuğu, ısı geçirmeyen bir vitrinde gösterime sunulmuştu. "Zaman zaman çok iyi fikirlerinin olduğunu söylemeliyim," dedi Galen gururla. Çünkü bu küçük, gastronomik gösteriyi planlayan Prens'ti; Valiliğin bütçesi böyle bir şölen için biraz dardı. "Sadece umarım ki fazla pahalı değildir," diye ekledi, çünkü Prens her zamanki kibirli havasıyla faturayı şirkete göndermişti. Başını pişmanlıkla sallayarak konuşuyordu, "Ah! Sen ve senin paran! Dün akşam rüyamda senin öldüğünü, yakıldığını ve küllerinin bir helikopterden Cenevre'deki bankanın üzerine serpildiğini gördüm." Galen keyifle gülüyordu: "Ve sen de bankanın mahzeninde bir anıt mezar yaptırdın."

Ama Galen'in neşesinin yerini düşünceli bir görünüş aldı, sanki tekrar düşünüldüğünde bu fikir pek de mantıksız gibi görünmüyordu! Prens hınzır ve alaycı konuşmasına devam ediyordu: "Voltaire'in Cenevre'yi ziyaret edenlere verdiği öğüdü hatırladım, senin bunu bilip bilmediğini merak ettim." Galen bilmiyordu, böylece Prens zorunlu olarak yineledi: "Voltaire diyor ki, 'Cenevre'yi ziyaret ettiğinizde, eğer bir bankerin üçüncü kat penceresinden atladığını görürseniz arkasından siz de atlayın. Bunun içinde mutlaka bir yüzde üç vardır!'" Bu Galen'i tümden keyiflendirdi. "Yaşlı Banquo'nun dediğine göre eğer kulağını bir Cenevre bankasına dayarsan onun bir Acem kedisi gibi mırıldandığını duyarmışsın. Bu ses, anaparanın yarattığı nemanın gizli sesiymiş!" Felix bu kadar hafifliği onaylamazcasına dilini şaklattı, ama yalnızca doğru bulmuyormuş gibi yapıyordu. "İtiraf et Felix," diyordu Prens, "Mouton-Rotschild'in dünyası pek de eğlenceli değil. Ben kendi adıma, Tortoni'nin Venüsünün tereyağlı poposuna kaşı-

ğımı daldırmak için ölüyorum; ama galiba Valinin gelişini beklemek zorundayız, değil mi?"

Öyle olması gerektiği açıkça görülüyordu, hem durum hem de protokol gereği böyleydi; ama tabii ki yüksek tabakanın bu şenliğinde Çingenelere sınırlı yer verilecekti. Kendi onurlarına düzenlenmiş de olsa bu gerçeği sükûnetle kabulleniyor görünüyorlardı. Valinin kutlama konuşması çoğaltılıp basına dağıtılmıştı; konuşmanın yapısı öyle bilmece gibi kurgulanmıştı ki, heykelin bulunduğu ima ediliyordu; konuşmanın dili yardımsever ve iyi niyetli bir ifade taşıyordu; resmi konuşmalardaki kurak dile sahipti. Ama resmi çadırdaki toplantıya pek az Çingene katılabiliyordu, buna karşın etrafta oluşan müzikli eğlencelerde çoğunluk onlardaydı; fişeklerin dumanı, ışıklar ve müziğin iniltisi, vahşi romantiklik, mutluluk ve alabildiğine yaygınlık sağlıyordu olanlara; bundan önceki daha önemli Çingene buluşmalarını anımsatıyordu – her yıl mayıs sonunda Saintes Maries de la Mer'de gerçek Azize Sara adına yapılan *kutlamalar gibi. Gözlere mutluluk* veren öyle çok renk vardı ki Sutcliffe her zaman hazır bulunan şarabın yardımı olmadan vaktinden önce sarhoş oluvermişti. Sabine'e kendisiyle yatmayı düşünüp düşünmediğini sorduğunda kadın onu garip bakışlarla uzun uzun inceledi. "Ama hanginizin daha gerçek olduğunu bilmiyorum – Aubrey daha önce bana bunu sordu bile." Rob da bunu biraz sınarmış gibi yanıtladı: "Modern dünyada insanların bir *alter ego* edinmelerine izin verilmiyor mu? Ben bu geleneğin taklitçi takipçisiyim, çünkü malikânelerde efendinin taklitçisi çoğunlukla budalalardır! Bütün bu gizem neden? Ayrıcalıklı bir deneyimin bu yanından yazıyorken, mutluluğunu belirtmek için biraz şamata hoş görülebilir. Seni bunun için seviyorum, çünkü kişisel kimlik söz konusu olduğunda yalnızca tutarlılık görüntüsü verdiğimizin farkındasın. Senin, 'ben, bana, benim'lerin su buharı kadar kalıcıdır. Sabine, ben gökkuşağına dönüşüyorum! Bunu duyumsayabiliyorum. Yavaşça ama incelikle. Aşk ve kuş-

ku doluyum, çünkü nasıl şiir yazılacağını öğrendim. Bir çabalama, boğulma duygusu, bir acı, bir kasılma geliyor, bilinmeze doğru o yaşamsal adımı atabilmenin öncesinde! Orgazmın o kusursuz bellek kaybıyla zamandan kurtulmak istiyorum. Zaman! Bir saniyenin ötekiyle ne kadar benzeşir olduğunun farkına varmadın mı? Zaman, yalnızca doğal sürecin tekdüze akıp gitmesidir. Yaşlanıp yok olan *bizleriz*!"

"Karavanıma gel," dedi Sabine. Bu bir emirdi.

Yemeğe henüz geçmemişlerdi ama, şampanyaları açmaya girişmişlerdi, bunun getirdiği coşku kıvılcımlarının keyfine varmaya başlıyorlardı. Flaşlar patlamaya ve herkes kendisinin ölümsüzleştiğini duyumsamaya başlamıştı. Müzik de konuşmalara uygun olarak gittikçe yükselmiş, kokteyl partilerdeki gibi konuşmaları anlaşılmaz kılacak düzeye gelmişti; bütün o bilinçsizlik sanki ters dönmüş bir şarap çanağıydı. Galen şöyle diyordu: "Bu gömülü hazine ve yılan öykülerinle – Mısır halk masalları – beni öylesine korkuttun ki kendime ucu çelik olan sağlam bir sopa aldım, her olasılığa karşı onu da yanımda bulunduracağım." Prens kıkırdadı: "Asıl tehlikenin bir mayına basmak olduğu yerde, ne özgün bir hareket!" Gelenler arasında yeni yüzler görülüyordu, doktor Jourdain ve somurtkan Quatrefages ve hatta (hayrettir ki) her zamankinden daha fazla Tanrı Babaya benzeyen Max; sanki yaşlılığın gerçek ruhu içine yerleşmiş, onun beyaz saçlı ciddiyetinde ve güzelliğinde kutsallaşmış gibiydi. Galen gelmesi için, şirkette aktif olmayan bir ortaklık yaratarak ona ödemede bulunmuştu çünkü. "Constance'a ne oldu?" diye sordu ve Felix'in yanıtını duyunca da mutlu oldu: "En iyisi ve en kötüsü! Aubrey'e âşık oldu ve ortalıktan kayboldu. Ama tören için bu gece burada olmaya söz verdiler, bu yüzden çok geçmeden onları burada görebiliriz." Yaşlı adam başını öne eğdi. Kendi kendine düşünüyordu: 'Bedensellikten kurtulmamış aşk, sonunda çaresizlik ve bağışlamayla son bulmak zorundadır. İnsan kendine yaşamın bütün sundu-

ğu bu mu, diye sormalı. Ama yaşamın kendi zorunlulukları var ve her şey sırayla gerçekleşmeli. Bu yüzden Constance'ın da böyle davranmaya gerçekten hakkı var. Öğrenilmesi gereken tek sanat, gerçekle ve kaçınılmazla nasıl bağdaşılacağıdır!' Ve sonra da bu kadar kapsamlı bir genelleştirme yaptığı için kendi kendini payladı, ama aynı zamanda bunun kendi yoga eğitiminden kaynaklandığını fark etti – içgüdü ve oksijene sadakat! Her neyse, Constance'ı tekrar görmek için can atıyor ve onunla konuşabilmek için uyanık kalabilmeyi umuyordu; son zamanlarda (ne yazık ki) akşamı yemeklerinden sonra isteği dışında uyuyuverme alışkanlığına düşmüştü; yaşlılığın istenmeyen belirtilerinden biri ve insan buna karşı tümüyle çaresiz!

Vali, resmi konumu gereği halk karşısında göründüğü önemli toplantılarda üç büyük davulla karşılanma hakkına sahipti, ama alçakgönüllülük gösterip bu kültürel gösteri için sadece iki tane istemişti. Sanki şamatacı Akdenizli kalabalığı susturmanın, varlığını duyurmanın, ya da resmi olduğu için çok önemli sayılacak şeyler söylemek üzere olduğunu haber vermenin tek yolu buydu. Halk önünde konuşmaya başlamadan önce gerekli sessizliği davullar sağlıyordu!

Bu gece, her nedense, hoş bir hayalin etkisindeydi – resmi arabasından inip köprüye kadar birkaç yüz metreyi, önünde davullarıyla yürüyerek geçmek. Ve bunu da yapmayı başardı, üzerinde madalyalarıyla donanmış frağı, sakin, telaşsız adımlarla yürüdü. Davulcular, gittikçe ağırlaşan tempolarıyla onun adımlarına yön vererek önünden yürüdüler; o ilerlerken Çingeneler kendisini fark ettiler ve geçmesi için yol açıp hoş geldin dercesine müziklerini değiştirdiler. Bu arada Valinin deneyimli gözleri her şeyi not ederek çevrede gezindi – her şeyden fazla da Çingene kavminin önderlerinin doğru biçimde, o görülmez ve anlaşılmaz şeye, protokole uygun olarak yerleşip yerleşmediklerine baktı. Yaşlı kadın, kabilenin en yıpranmış görüneninin 'Annesi'nin, önünde vazgeçilmez cin şişesi ve saygınlı-

ğını korumak üzere yakılmış tütsü çubuklarıyla, ana masaya bitişik ikinci masaya güvenle oturtulduğunu görünce içi rahat etti. Kocası ve bir sürü oğlu da ona eşlik ediyorlardı, aydınlık ve 'resmiyet' yüzünden kendilerini biraz rahatsız hissetseler de açıkça gururları okşanmıştı. Vali şimdi de davetlilerin ellerini sıkmak için küçük bir tur yapmış, bazılarının başka zamanlardan ve başka gerçekliklerden gelmiş olmaları ilgisini çekmişti. Örneğin Toby ve Drexel gibi, yanlarındaki sanki geçmişin Piers ve Sylvie'sini canlandıran iki çekici ve delişmen ogres ile geçmişe geri dönüşlerini onca sene önce Lyon'da nehir kıyısındaki ilk bakışmanın yaşamöyküsünü, hâlâ yaşayan iki âşık dışında gerçekte eksik olan pek kimse yoktu.

Resmi kişilerin olması, mabedin resmi spotlarını gerekli kılıyordu ve ansızın tüm anıtın görkemli varlığı gökyüzüne karşı, beyaz kemerlerin kusursuz oranlanmış inceliğiyle birlikte gözler önüne serildi. Hayır, bunu sadece Romalıların uygun bir su yolu olarak geçiştirmek olanaksızdı; Felix yeni uyanan duygularıyla böyle düşünüyordu. Eziyet veren eski sorun yeniden canlanmıştı. ('Güzel olan paha biçilmezdir'e karşılık 'Güzel olan değerlidir' – hangisi?) Pazardaki değere karşılık estetik ya da manevi değer. Max sanki düşüncelerini anlamış gibi yanı başından konuşuyordu: "Hayır. Ruhani şeylerle dolu burası, burada çok rahat yoga yapabilirsin, pek de uygun olur!"

Şarap görevini yapmıştı, müzik büyüsünü denemiş, yeşillikli gölgeler ve beyaz ışık da bahar sonlarının bereketli güzelliğini sergilemişti; hepsinden öte, bu gece servet kazanacaklar ve yıllardır unutulmuş olan unutulmaz azizenin anısını yeniden canlandıracaklardı. Valinin meraklı ve uyanık bakışları çevreyi araştırır gibiydi, birisini arıyordu. O anda kadın göründü ve onun yanına doğru kalabalığın arasından kendine yol buldu; bu Sabine'di ve belli ki adam onu bekliyordu. Derinden gelen sesiyle: "*Monsieur le Préfet*, benden istediğiniz soruşturmayı yaptım," dedi. "Kız hazır ve istediğiniz zaman konutunuza gelebilir. Kocası,

onun hasta olmadığı konusunda bana güvence verdi; bu insanların çoğunun cinsel hastalığı olduğundan, kaygınızı anlıyorum. Tek sorun, adam *en contre partie*[1] olarak sizden bir şey istiyor ve siz de sizden istediği şeyi vermek istemeyebilirsiniz..." "Akla yakın her şeyi veririm," diye yanıtladı Vali, zevkten yanakları kızarmıştı, çünkü söz konusu kız olağanüstü genç bir *cennet kuşuydu – ya da daha* doğrusu, bir altın sülün. Sabine devam etti: "Avignon panayırında ortadaki tezgâhı istiyor, eski kalenin altında soldaki tezgâhı – G tezgâhını." Vali homurdandı: "Ama herkes o tezgâhı istiyor, kasabada en iyi konumdaki o. Pekâlâ. *Placier*'le bu konuda konuşurum ve yarından başlayarak orayı alabilir. Ve umarım yarın akşam saat sekizde kız hazır olur. Bu konuda benim adıma kişisel olarak arabuluculuk yapmanıza müteşekkirim. Resmi görevli birisi için böyle şeyleri ayarlamak bazen çok zor, binlerce teşekkür." Sabine gülümsüyordu. Hiçbir şeye gereksinimi olmadığında insan ne kadar güçlü durumda oluyordu. Ama biliyordu ki bir gün herhangi bir şeye gereksinimi olduğunda Valinin pistonuna güvenebilirdi ve bu çok önemliydi.

Ama henüz her ikisi de akıllarındaki en önemli konuyu konuşmamışlardı: Julio'nun mumyalanmış bacakları. Bu konu, aralarındaki sessizliğe, çok şeye gebe bir önemlilik yüklüyordu; her iki taraf da konuşmayı kesmemiş, yalnızca yavaş yavaş sessizleşmiş, duraklamıştı. Kadın konuyu anımsatma görevini Valiye bırakmıştı. "Tabii, " dedi Vali, sonunda, "türbeyi dokunulmamış ve iş görür durumda bulmalarının kabile için taşıdığı siyasal önemin farkındayım. Bir bakıma ben de sizin kadar ilgiliyim, benim görevim vatandaşların huzurunun bozulmamasını gözetmektir."

"Elbette," diye yanıtladı kadın, sanki gizli bir yanıt ellerinde saklıymış gibi onlara bakıyordu. "Elbette!"

Vali derin bir soluk alarak atıldı, "Bacaklarla ilgili önerimi düşündünüz mü?"

---

[1] Karşılık.

"Tabii ki düşündüm."

"Musée de l'Homme'dan öneriler alıyorum, bildiğiniz gibi gerçek parçaları koleksiyonlarına katmak isterler. Göründüğü kadarıyla onlar için çok önemli ve konu kimsenin bilmesine gerek kalmadan çözümlenebilir. Bir çift plastik kopyanın kime zararı olur ki?"

"Sorun bu değil. Tüm işlem için onlara bir fiyat önerdim. Bunu karşılayacaklar mı, karşılamayacaklar mı? Ödeyebileceklerse ben kabul ederim. Ama olmazsa, olmaz!" Vali elini ağzına kapatarak öksürdü. "Sizin fiyatınızı kabul ettiler," deyip gülümsedi. Ama kadın gülümsemiyordu, yüzünde hiçbir gülümseme yoktu. Demek ki kartlarda okunmuş olan onur kırıcı davranış buydu – tabii ki plastik kopyalar, dua eden insanlara aynı iyileştirici oklarını gönderemezlerdi. Uzatılan çeki aldı; şaşkınlıkla baktı ona, kendi davranışından sersemlemişti. Bunun bir dinsel kurban töreni olduğunu hissediyor, ama ne olduğu bilemiyordu. *Kartların uyardığı gibi, kendisinin* kabile *tarafından* öldürülmesine yol açacaktı – taşlanarak, dinsel bir törenle öldürülmek. İnanmazlıkla, bir çoban köpeği gibi silkelendi. "Hepsi de ne saçmalık!" diye bağırdı Sabine. "Saçmalık mı?" diye karşılık verdi Vali. "Böyle bir şey için çok uygun bir fiyat gibi görünüyor bana. Sonunda hepsi de hurafe, onun için ne fark eder?"

Yavaş yavaş yoluna devam etti, elindeki çeke şaşkınlıkla bakan kadını orada bırakmıştı, çeki yırtıp yırtmayacağını *merak ediyor, ama yırtmayacağını* biliyordu.

Her şey en tatmin edici biçimde oluşuyordu; pürüzsüz bir iyimserlik hüküm sürüyordu. Artık yiyeceklerle ilgilenmenin zamanı gelmişti; Vali, yiyecek güzel şeylerle karşılaşmış bir Fransızın istek ve coşkusuyla görkemli sofraya yaklaştı. Bu görkeme gerektiği biçimde yaklaşmak dini bir görevdi sanki. Ve herkes o saate kadar havaya girmişti, Valiyi izlediler. Düşünce kırıntıları ve kopuk sözcükler Roma hazinelerinin esintili karanlıklarında uçuşuyordu. Yıllardır karşılaşmayan eski tanışlar arasındaki

dostluklar yenileniyordu. Azize Sara şerefine kadehler kaldırılıyordu; '*trinc*' yeniden parola sözcük oluverdi!

"Azize Sara'ya gelince, kesinlikle kim olduğunu öğrenebileceğimizi sanmıyorum: Pilate'nin reddedilmiş karısı, Meryem'in hizmetçisi, ya da bir zamanlar Camargue'a hükmetmiş olan, unutulmuş Mısırlı kraliçe, Isis'in yeniden doğmuş olanı. Belki de bu şölen boyunca büyük bir saygıyla onun göbek çukurunu öpen bu esmer çocuklar dışında, kimse için sorun da değil." Yiyecek ve içeceklerin kusursuzluğundan ve olayların bu biçimde gelişmesinden mutlu olan Prens böyle diyordu.

Aşk ısırıklarıyla pırıldayarak geldi Kleopatra,
Azize Sara onun bütün utançlarını çözümledi,
Göbek çukurundaki bakire öpücüğü
Onun soluğunu mutluluğa çevirdi.

Mumun kıpırtısız altın ışığında küçük karavandaki bakır eşyalar pırıldıyor ve ışık saçıyordu. Sabine, bakışlarını batırmak istercesine gözlerini Rob Sutcliffe'in iki avucuna dikmişti, sonunda o avuçiçleri gözüne cam gibi saydam göründüler. "Eğer kurtarılacaksak bu, yeni mirası edinecek olan Yahudiler tarafından olacak; eziyet edilenler hata yapar, bir keresinde anaparanın faizi yanlış hesaplamışlardı; bu da simyasal bir yatırım gibi kana dönüştü. Devletin bütçesini dengelemek için başka yollar da olacak ve bize yeni bir yol gösterecekler." Sutcliffe'in üzerinde yalnızca gömleği vardı. Not defterine şunları yazmıştı: "Yasal okşamaların dokunulmaz rüyaları." Ondan kendisiyle evlenmesini istemişti, daha pek çoğundan istediği gibi ve daha pek çoğu gibi o da reddetmişti. (Yaşamları değiştirebilir [değiş tokuş edebilir] misin? Ölümleri değiştirebilir [değiş tokuş edebilir] misin?)

Lord Galen düşler üzerine konuşuyordu. "Bazen," diyordu, "kehanet gibi rüyalar isterim, yararlı rüyalar, habersizce geliveren. Geçen yıl, örneğin, şaşkınlıkla bağıra-

rak uyandığımda bir ses duymuştum: 'Bu sonuncusu kadar savurgan bir savaş sonunda yapılacak en akıllıca şey, hurda metal için sözleşme yapmaktır.' Bu bir vahiydi – belirgin olan hep öyledir zaten. On gün içerisinde, on ayrı hükümetle, terk edilmiş savaş meydanlarını devralmak için müzakereler yapıyordum!"

"Evet, ben de yılanlardan korkardım," diyordu Max, "Hindistan'a okumaya gidinceye kadar. *Ashram*'da[1] bir kral kobrayla dişisi vardı ve oldukça evcildiler; akşam karanlığında gelip kıpır kıpır dilleriyle bir tabaktan süt içerlerdi. Tehlikede ve saldırgan olmadıklarında onları iyi huylu olarak niteleyebilirsiniz. Ama Hindistan'ın bir başka yerinde yılanları öldürüyorlardı ve orada dişinin ne kadar vefalı ve ne kadar ölümcül olduğunu gördüm. Eşinin öcünü almak için mutlaka dönüyor; eşi öldürüldükten sonra insanlar günlerce büyük bir endişe içinde onun mutlak dönüşünü bekliyorlar. Çoğunlukla eşinin öldürülmesinden üç ya da dört gün sonra geliyor. Bunun tuzak kurulabilmesi için çok daha iyi olduğunu söylüyorlar, çünkü kendisine yapılan kötülüğe karşılık vermek için planını uygularken çok dikkatli davranıyor. İnsanların mutlaka geçecekleri bir yerde yatıp bekliyor; işlek bir yerde ya da bir patikada, bir mutfakta ya da tapınakta. İhtiyatsız biri yaklaştığında da bütün gücüyle vuruyor. Ama tüm ev halkının nasıl bir kaygıyla onun gelmesini beklediğini gördüğümde çok etkilenmiştim. Öğretmenlerim bunu bir mecaz olarak kullanırlardı. Sanki bu ikinci gelişi beklermişçesine dikkatli olma hali!"

Müziğin gürültüsü sözlerinin üzerinden geçiyordu ve uykunun yavaş yavaş küçük keyif kıpırtılarıyla bilincini kapladığını hissediyordu. Değişik dillerin rastlaşması birbiri üstüne yığılıp karışarak panayıra olağanüstü ilkel bir hava veriyordu. İnsan ne söylendiğini anlamadan tüm konuşmaları tahmin edebiliyordu.

---

[1] İnziva.

Oradaki arkadaşın kim? O yamyam olan?
Ölüm!
Oldukça hoş görünüyor.
Tanışıklıklarını geliştiriyor. Cepleri ölüm dolu adam.
Bana tanıdık gelmişti.

Prens'in arabası küçük Çingenelerle doluydu; küçük bir gezinti istemişlerdi ve köprünün üzerinde, çılgınca ışık oyunlarıyla süslü, gölgeli yollarda dolaştırılıyorlardı. Kocaman motor, bir filin derisi kadar yumuşak seslerle mırıldanıyordu, Pelf ve Vox Pop ve değişimden geçmiş vatandaşların dünyasından gelen bir gizli ajan. "Sevgililer ve Smirgel dışında herkes burada," dedi Vali derin bir kaygıyla, çünkü mağaralara doğru yürüyüş başlamadan imbikten süzülmüş konuşmasına başlamak istiyordu.

Felix, yatıştırmak istercesine, "Gelecekler," dedi. Ve gerçekten de pek uzakta değillerdi. Âşıklar deniz tarafından gelmeyi seçmişlerdi; dolambaçlı yollar onları durmadan köprüye doğru götürüyordu, akşam karanlığı inerken Remoulins'e varmışlardı; zaman zaman ormanın içerisinden uzak gökyüzünde belli belirsiz ışıklar görünüyordu. Az sonra uzaktan mandolinlerin gürültüsü onları karşılayacaktı. Düşlerdeki biniciler gibi kol kola ilerliyorlardı. Bir süre ayrı kalmaya karar vermişlerdi, belki de birkaç ay, erkeğin sonunda yazmaya karar verdiği kitap üzerinde güçlerini yoğunlaştırmak için kendilerine olanak tanıyacaklardı. Ama Sutcliffe'le son bir toplantı yapmadan bu olanaksızdı, çünkü çok büyük bir umutsuzluk duygusu onun kafasında bir kez daha öncelik kazanmıştı; Sabine'e ulaşılamamasının yarattığı çaresizlik. Karanlık çayırlıklardan dolanarak giderlerken bir yandan da yanındaki kadına planını anlatıp bunu yaşama geçirmek için onun onayını istiyordu.

Kadın onu şiddetle destekliyordu; gerçekten de adamın denemeyi düşündüğü *oeuvre*, [1] adanın olduğu kadar

[1] İş, görev.

onun da sorumluluğuydu; durum buydu. Adeta, dört boyutun beş ölçekle gizemli evliliğinin kutlanmasıydı. Ruhlar dünyasının kral ve kraliçesi; soylu kobra çiftinin varlığının temsilcisi olmak. "Benim omurgasal 'ben'imle onun son 'o'su." Bunların bir bölümünü Sutcliffe'e anlatmaya çalıştılar, ama o nedense ikna olmamıştı. "Pekâlâ,"diye konuştu sonunda, "yüzlerce çöp kutusunu dolduracak biçimde yazmaman koşuluyla. Ama önce hazineye bir göz atmalıyız, değil mi? Kendimizi doğum yerimiz olan adamızın soğuk ve nemine karşı avutmak için; o iki kabileli barbar yer." Prens ima edilen şeyi açıkladı. "Başlangıçta orada yaşayanları sevmekte zorlanırsınız. Sonra iki farklı tür olduğunu anlarsınız, Britanyalılar ve İngilizler. Birinciler Calvin'in soyundan gelirler, ikinciler ise Rupert Brooke'un soyundan! Şairler ve idealistler, Protestan dükkâncılara karşı. Bu yüzden bölünmüşlükleri içimizi kaygıyla doldurur. Sonuç olarak, yaşadığımız bu korkunç savaşta unutulmamalı ki Halifax, Hitler'le görüşürdü: Reddeden Churchill oldu. İngiltere'ye karşı Britanya!" Bu onun gözde konularından biriydi ve Mısırlı yaradılışına uygundu. Nasıl olduğunu kim bilebilir!

Geri kalan iki kişi – Smirgel ve Quatrefages – neredeyse emekliye ayrılması gereken bir atın çektiği eski tip bir faytonla geldiler. Biraz şaşkın, ama hafifçe muzaffer bir havaları vardı ve Alman, verdiği söze uyarak, Avusturyalı istihkâmcıların hazırladığı ve o olmadan hazineye ulaşmanın olanaksız olduğu haritayı da getirmişti. Ama uyarılardan sonra şimdi Vali, azizeye –tabii onu yerleştirmeyi başarabilirlerse– daha özenli, dikkatli davranılması ve gereken saygının gösterilmesini isterken biraz daha gösterişli konuştu. Sözleri zaman zaman mandolinlerin iniltisinde kayboluyordu. Ama sonunda büyük an gelişini duyurdu; Cade bir duman bulutu ve ışık patlamasıyla çıktı ortaya; yapraklar arasında yarattığı ışıkla görsel bir yanılsama. Omuzlarına palaska gibi bir öbek piyango bileti asmıştı. Bu Smirgel'in fikriydi. "İçeriye girenleri denetim altında

tutmak akıllıca olur. Çingeneler öylesine düzensiz bir kalabalık ki onları içeri bırakmaktan korkuyorum. Ama her birisine bir bilet verirsek, kötü giden bir şey olduğunda sayılarını bilebiliriz." Dağıtılmak üzere meşaleler ve küçük renkli ışıklar da vardı. Bütün bunların bir düzene sokulması gerekliydi. Yavaş yavaş resmi Fransızcanın akıcılığı kaybolmaya başlamıştı.

"Ve böylece, çocuklarım," – bir aile büyüğü gibi konuşmaktan kendini alıkoyamamıştı – "Şimdi bütün alçakgönüllüğümüzle içeri girip azizemizi arayalım, burada yaşayan hepimizin mutluluğunu o sağlayacak. Yaşasın Sara!" Çığlığı bir tabanca gibi patlamıştı ve bir süre müzik gökyüzüne doğru görkemli bir melodi gibi yükselirken arada bireysel bağırtılar da azizenin gölgesine mesajlarını iletiyordu. "Yaşasın Sara! Yaşasın Sara!" Ve şimdi de kemerlerin üzerine sıralanmış havai fişekler çatlayıp patlamaya başlamıştı – koyu mavi gökyüzünde taçlar ve küreler gibi dönen ışıklar. Müziğin sesi yavaş yavaş azalırken hüzünlü bir kadın sesi bir aşk şarkısı söylemeye başladı, titrek nağmeli ve orgazmı çağrıştıran soluklanmalarıyla bir Endülüs halk ezgisi. Sutcliffe sertçe söylendi, "Seks– hayvan insanın kileri." Ve ikizi devam etti: "Evet. Ya da ölümcül güç deposu. Kurallarını öğrenebilseydik ne çok şey yapabilirdik!" Ama Prensesin ölümcül hastalığını öğrenen ve şafak vakti Kahire'ye dönmeyi planlayan Prens başka şeyler düşünüyordu; ölümcül günahı hasta bedenin ona oynadığı gülünç oyunu. Prensesin ölümünü bir Çingeneden daha açık görebiliyordu. Ölümünün yıldönümünde telefonu yediveren güllerle donatacaklardı; beyaz ve kırmızı güllerle. Böylece avunmaya karşı işbirliği yapacak, aşklarına ümit bağlayacaklardı. Aubrey, "Birbirimizden ayrıldığınızda haberleşecek miyiz, ne düşünüyorsun?" dedi. Sutcliffe, "Tabii," diye yanıtladı. "Toplanmış mektuplarımızı düşünmeyi unutmamalıyız – çiviyazısında yer alan iki kişiliğin hiyeroglif haberleşmesi mi? Mandarince[1] bir yazışma?"

[1] Bir Kuzey Çin lehçesi.

Tören alayı hazırlanıyordu; en önde hanedan arabası Daimler'de Prens ve Vali olacaktı; sonra da resmi Limuzin; daha sonra da diğer otomobiller ve karavan dizisi. Alayın en önünde bayramlık giysileriyle, olağanüstü şarkı söyleyen Çingene kadın girecek, arkasında da onun hızına uyarak yavaşlamış arabalar olacaktı. Böylece mağaralara uzanan çeyrek millik yolu geçip her tarafı kocaman TEHLİKE yazılarıyla donanmış girişe vardılar. Burada Cade yerini almıştı, bariyerden geçmeden önce herkese biletini vermek üzere hazırdı. Bir katedral kadar büyük olan ilk mağara çabucak doldu. Şimdi Smirgel ve Quatrefages'ın rehberliğinde daha içerilerdeki geçitlere doğru ilerleme zamanı gelmişti. Sevgililer bir önseziyle ürperdiler; Blanford da eğer bu sahneyi yazacak olursa söyleyeceklerini düşünüyordu: "Tam bu anda olgunlaşmış gerçeklik, kurmacanın yardımına koştu ve öngörülmesi olanaksız şey oluşmaya başladı!"

Lawrence Durrell

QUINX
YA DA
KUSURSUZLUK PEŞİNDE

AVIGNON BEŞLİSİ: 5

Quinx, 'Avignon Beşlisi'nin beşinci ve son kitabı. Böylece, *Monsieur* ile başlayıp *Livia, Constance* ve *Sebastian* ile devam eden dizi tamamlanmış oluyor. Constance, Livia, Sutcliff ve Blanford'un çarpıcı kişiliklerinin bir kez daha sergilendiği, ilişkilerin olgunlaştığı, kahramanların yine aşk ile ölüm arasında karmaşık yolculuklara çıktığı bu kitapta da, Doğu-Batı ekseni üzerinde tartışmaya açık gelip gitmeler ana izleklerden biri. *Lawrence Durrell*, iç içe girmiş Doğu-Batı ilişkisini, aşkı ve ölümü de içerecek biçimde irdelerken, özellikle batı uygarlığını acımasızca eleştiriyor. Çağımıza damgasını vurmuş romancılardan *Lawrence Durrell*'ın, 'İskenderiye Dörtlüsü' ile birlikte başyapıtı sayılan 'Avignon Beşlisi'ni tamamlayıp okurlara sunmaktan kıvanç duyuyoruz.

Kapak resmi: DAVID GENTLEMAN

ISBN 975-510-533-6